

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXIV. — Izdan in razposlan 8. dne avgusta 1912.

Vsebina: (Št. 153—155.) 153. Ukaz v izvrševanje zakona z dne 5. julija 1912. l., s katerim se uvaja nov vojni zakon. — 154. Ukaz, s katerim se izdajajo prehodna določila k zakonu z dne 27. julija 1912. l., s katerim se uvaja nov vojni zakon. — 155. Ukaz, s katerim se izvršujeta § 82 zakona z dne 5. julija 1912. l. določajo tista ozemlja, v katerih je sedaj pomanjkanje učiteljev.

153.

Ukaz ministrstva za deželno bran z dne 27. julija 1912. l.

v izvrševanje zakona z dne 5. *) julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), s katerim se uvaja nov vojni zakon.

Na podstavi § 88 zakona z dne 5. julija 1912 l. (drž. zak. št. 128), s katerim se uvaja nov vojni zakon, se izdajajo v porazumu z vojnim ministrstvom za izvrševanje tega zakona nastopni vojni predpisi I. del, 1. zvezek.

Izmed prilog in vzorcev se objavljajo tisti, kojih poznanje ima v prvi vrsti pomen za vojne zavezance, občine in voditelje matice.

Georgi s. r.

*) Popravljen (glej razglas z dne 26. oktobra 1912. l. [drž. zak. št. 208]).

Vsi popravki, ki so navedeni v omenjenem razglasu, so v tem kosu že vpoštevani.

Vojni predpisi.

I. del.

1. zvezek.

Uvodne pripomnje.

1. Z oznamenilom: „pridržek namembe“ ali „namemba pridržana“ je umevati, da je še določiti, ali odpade potrjenec za novince ali nadomestnega rezervista.

Oznamenilo: „pridržek pridelitve“ pomenja, da je še določiti, ali pride potrjenec v skupno vojno moč ali v deželno brambo.

Oznamenilo: „s pridržkom namembe in pridelitve, (pridržuje namembo in pridelitev)“ pomenja, da je še odločiti tako o določbi potrjenca za novince ali nadomestnega rezervista kakor tudi o njegovi pridelitvi v skupno vojno moč (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

2. Z oznamenilom: „skupna vojska“ in „deželna bramba“ se umeva praviloma tudi njuna nadomestna rezerva; kjer se meni nadomestna rezerva sama, se izrazi to posebej.

3. Okrajšava: „v. z.“ pomenja vojni zakon, „db. z.“ zakon o c. kr. deželni brambi kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, izvemski Tirolsko in Predarelsko.

„Z. o d. b.“ zakon o instituciji deželne brani za pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko.

„V. p. I.“ ali „v. p. II.“ pomenja vojne predpise I. del ali vojne predpise II. del.

4. Vobče je v „vojaštvo“ všteta tudi deželna bramba. Samo tam, kjer bi mogli nastati dvomi, so dotična poveljstva, zavodi, oblastva itd. posebej oznamenjena.

5. Z osebami skupne vojske, vojne mornarice in deželne brambe, ki niso uvrščene v činovni razred in prejemajo gažo, je ravnati kakor z moštvom, ako gledé njih ne veljajo posebna določila.

6. Prizivi imajo odločivo moč — ako ni izrečno navedeno nasprotno.

7. Številke paragrafov, ki so se pustile v besedilu odprte, se nanašajo na drugi zvezek v. p. I., ki se izda pozneje (glej §§ 22, 31, 49, 55, 73, 93, 98).

I. oddelek.

Delitev oborožene moči; organizacija dopolnilstva.

§ 1.

Delitev oborožene moči.

Oborožena moč se deli v skupno vojno moč, potem v deželno brambo in v črno vojsko.

Skupna vojna moč obsega skupno vojsko in vojno mornarico.

Skupna vojska in deželna bramba imata kakor celokupno sestavino vsaka po eno nadomestno rezervo.

§ 2.

Teritorijalna razdelitev, razdelitev dopolnilnih okrajev, dopolnilnih okrajev deželne brambe, nabornih okrajev.

1. Avstrijsko-ogrska monarhija je razdeljena v 16 vojaških teritorijalnih okrajev, ki so zopet razdeljeni v 112 dopolnilnih okrajev za skupno vojno moč.

Izmed dopolnilnih okrajev pride: na kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, 60, (med njimi dva okraja za vojno mornarico), na dežele svete ogrske krope 48 (med njimi en okraj za vojno mornarico) in na Bosno-Hercegovino 4.

2. Za izvrševanje nabora se delijo dopolnilni okraji v naborne okraje.

Vsak politični okraj tvori naborni okraj.

Izjemoma se lahko po potrebi posamezni politični okraji razdelé v več nabornih okrajev.

Naborne okraje določa in izpreminja ministrstvo za deželno bran.

3. Sedanja razdelitev monarhije v vojaške teritorijalne in dopolnilne okraje je načrtana v prilogi I., iz katere se dá tudi posneti, iz katerih nabornih okrajev obstaja vsak dopolnilni okraj.

4. Nekdanje okrožje kotorsko in kopna zemlja nekdanjega okrožja dubrovniškega nista pripojena nobenemu dopolnilnemu okraju skupne vojske (vojne mornarice), temveč samo dopolnilnemu okraju deželne brambe Ercegnovi.

5. Razdelitev kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, in dežel svete ogrske krope v dopolnilne okraje deželne brambe obsegata prilogi I a in I b.

§ 3.

Dopolnilna oblastva.

1. Z oznamenilom „dopolnilna oblastva“ se umevajo tista oblastva, ki sodelujejo ob dopolnjevanju skupne vojne moči in deželne brambe.

2. Dopolnilna oblastva se delé v tri instance, kakor sledi:

a) vojaška dopolnilna oblastva		b) politična dopolnilna oblastva
skupne vojne moči	c. kr. deželne brambe	
1. instanca:	1. instanca:	1. instanca:
dopolnilno okrajno poveljstvo (dopolnilno okrajno poveljstvo vojne mornarice)	dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe	politična okrajna oblastva
2. instanca:	2. instanca:	2. instanca:
vojaška teritorialna poveljstva	teritorialna poveljstva deželne brambe in višje oblastvo za deželno bran v Innsbuku	politična deželna oblastva (višje oblastvo za deželno bran v Innsbuku)
3. instanca:	3. instanca:	3. instanca:
vojno ministrstvo	ministrstvo za deželno bran	ministrstvo za deželno bran

Politična in vojaška dopolnilna oblastva prve in druge instance morajo uradovati deloma samostojno, deloma skupno; v prvem primeru se označenja dotično oblastvo vedno posebej, v drugem pa se uporablja nazivalo: „dopolnilno oblastvo prve“ ali „druge instance“.

3. V najvišji instanci odloča deloma ministrstvo za deželno bran ali vojno ministrstvo samostojno, deloma obe skupno.

4. Z oznamenilom: „politična okrajna oblastva“ je umevati okrajna glavarstva in občine s svojim ustavom, ki opravljajo posle političnih okrajnih oblastev.

§ 4.

Delokrog dopolnilnih oblastev.

1. Delokrog za sodelovanje v dopolnilnih stvareh poklicanih oblastev se določa s tem predpisom.

Dopolnilna oblastva imajo tudi posle, ki jih je opravljati komisijsko, in sicer v nabornih komisijah

(III. oddelek) in v popreskuševalnih komisijah (V. oddelek).

2. Ako se zaradi različnega mnenja ne more doseči sporazumljenje med nižjimi dopolnilnimi oblastvi, gre odločba tistemu oblastvu, ki bi moralo v dotični stvari odločati o prizivu.

II. oddelek.

Vojna dolžnost; dolžnost službovanja za vojne namene.

§ 5.

Vojna dolžnost, obči pogoji za vstop v skupno vojsko ali v vojno mornarico in v deželno brambo.

1. Vojna dolžnost je obča in izpolnjevati jo mora vsak državljani osebno po določilih vojnega zakona; vojna dolžnost obsega: naborno dolžnost, službeno dolžnost in črnovojno dolžnost (§ 1 v. z.).

Zastopanje v izpolnjevanju vojne dolžnosti je torej nedopustno.

2. Obči pogoji.

A. Za vstop v skupno vojsko ali v vojno mornarico:

- a) avstrijsko ali ogrsko državljanstvo, oziroma bosensko-hercegovinsko deželanstvo,
- b) potrebna duševna in telesna sposobnost,
- c) starost najmanj polnih 17 let (§ 14 v. z.).

B. Za vstop v deželno brambo:

avstrijsko državljanstvo,

potem potrebna telesna in duševna sposobnost in

starost najmanj polnih 17 let (§ 15 v. z.).

§ 6.

Službena dolžnost vobče.

1. Službena dolžnost je dolžnost vojaške službe v skupni vojski, v vojni mornarici ali v deželni brambi.

2. Redna službena dolžnost traja:

A. v skupni vojski:

- a) vobče dve leti v prezentni službi in deset let v rezervi;
- b) pri konjištvu in topničarstvu na konjih, potem
- c) pri formacijah z dveletnim prezentnim službenim časom za število moštva, ki ustreza proračunsko določenemu staležu podčastnikov in v katero je vračunati podčastnike, ki prostovoljno nadaljujejo prezentno službo pri teh formacijah, ter tiste, ki vstopijo tam prostovoljno s triletno prezentno službeno dolžnostjo po § 19 v. z., tri leta v prezentni službi in sedem let v rezervi;
- d) za tiste, ki so pridrženi v nadomestno reservo, dvanajst let;

B. v vojni mornarici:

štiri leta v prezentni službi, pet let v rezervi in tri leta v pomorski brambi (§ 8 v. z.);

C. v deželni brambi:

- a) vobče dve leti v prezentni službi in deset let v rezervi;
- b) v konjištvu, potem
- c) pri formacijah z dveletnim prezentnim službenim časom za število moštva, ki ustreza proračunsko določenemu staležu podčastnikov in v katero je vračunati podčastnike, ki prostovoljno nadaljujejo prezentno službo pri teh formacijah, ter tiste, ki vstopijo tam prostovoljno s triletno prezentno službeno dolžnostjo po § 19 v. z., tri leta v prezentni službi in sedem let v rezervi;
- d) za tiste, ki so pridrženi v nadomestno reservo, dvanajst let;

3. Na zahtevanje ministrstva za deželno bran je tiste službene zavezance, ki bi prišli v zadnji letnik službene dolžnosti v skupni vojski, po potrebi prestaviti k deželni brambi, da popolnijo vojne staleže deželne brambe.

Ako pripuščajo razmere vojnega staleža skupne vojske, se lahko prestavi k deželni brambi del mlajšega letnika namesto enakega dela zadnjega letnika; v deželni brambi mora potem odslužiti ostanek skupne službene dolžnosti.

Gledé črnovojne dolžnosti so merodajna posebna zakonita določila. Za tiste, ki so potrjeni na podlagi vojnega zakona, odpadeta zadnji dve leti, ako so dovršili triletno redno prezentno službo, ako so dovršili štiriletno redno prezentno službo v vojni mornarici, pa odpade zadnjih pet let redne zakonite črnovojne dolžnosti (§ 8 v. z.).

4. Vojaki, ki pridejo iz kateregakoli razloga iz enega razmerja službene dolžnosti v drugo, na primer iz prezentne službe ali iz rezerve v nadomestno reservo ali iz nadomestne rezerve v prezentno službo ali v reservo ali pred dovršeno službeno dolžnostjo v skupni vojski v deželno brambo ali narobe, morajo v novem razmerju službene dolžnosti — vzdržuje skupno službeno dolžnost — dovršiti službeno dolžnost, ki ustreza njihovemu nabornemu letniku. Daljša prezentna službena dolžnost nego prvotno prevzeta pa more nastopiti s tem samo tedaj, kadar se kdo transferira v prvih treh mescih po nastopu prezentne službe.

Kadar se moštvo transferira o priliki, ko se premesti v reservo, ali v razmerju rezerve, ostane merodajna dosedajna službena dolžnost.

5. Osebam skupne vojne moči in deželne brambe, ki služijo v orožništvu, šteje tam prebiti službeni čas v redno službeno dolžnost.

6. Vojnim zavezancem, ki so že služili v skupni vojni moči ali v deželni brambi in so bili izločeni zaradi službene nesposobnosti, potem se pa vnovič potrdé kakor naborni zavezanci, je poprej dovršeni službeni čas vračunati v službeno dolžnost, in sicer:

- a) dejansko prezentno službo treh do vštévši šest mesecev je zaračunati v prezentno službeno dolžnost za pol leta, prezentno službo čez šest mesecev do enega leta za polno leto. Prezentna služba manj nego treh mesecev se ne vpošteva ob preračunu prezentne službene dolžnosti (izjema za enoletne prostovoljce in za tiste, ki so pripuščeni v dveletno prezentno službo v vojni mornarici) (§ 8 : 3);
- b) za skupno službeno dolžnost šteje službeni čas nad šest mesecev do enega leta, brez ozira na to, ali je bil dovršen v aktivnem ali neaktivnem razmerju, za polno leto. Službeni čas šest mesecev ali manj se ne vpošteva ob preračunu skupne službene dolžnosti.

7. Razlike od te redne službene dolžnosti se obravnavajo v §§ 7 do 14.

§ 7.

Službena dolžnost prostovoljcev.

1. Tisti, ki vstopijo pred izpolnjeno naborno dolžnostjo prostovoljno v skupno vojsko ali v deželno brambo, so — ne gledé na tiste, ki so pripuščeni v enoletno ali dveletno prostovoljno prezentno službo (§§ 21 do 28 v. z.) — zavezani triletni prezentni in sedemletni službi v rezervi; izvzeti od tega so tisti prostovoljno vstopajoči, ki imajo ob vstopu pravico do dveletne prezentne službe po § 20 v. z. in se potezajo zanjo.

Nazadnje oznamljeni prostovoljci se morejo vzprejeti samo k vojaškemu krdelu (zavodu), za katero je zakonito določen dveletni čas prezentne službe; njim je naložena desetletna rezervna službena dolžnost.

Tistim, ki vstopijo pred izpolnjeno naborno dolžnostjo prostovoljno v vojno mornarico, je naložena službena dolžnost, ki je določena za vojno mornarico v § 8 v. z.

Mornarji po poklicu morejo pred izpolnjeno naborno dolžnostjo vstopiti samo v vojno mornarico (§ 19 : 2 v. z.).

2. Službena dolžnost takih, ki so zadostili svoji naborni dolžnosti ali ki vstopijo prostovoljno po dovršeni službeni dolžnosti v rezervi, se razteza v skupni vojski ali v deželni brambi samo na triletno,

v vojni mornarici samo na štiriletno prezentni službeni čas, v vseh teh delih oborožene moči eventualno samo na čas, dokler traja vojna (§ 19 : 6 v. z.).

3. Tistim, ki so vstopili prostovoljno po § 19 : 7 v. z. (§ 136), je naložena službena dolžnost, ki je določena v sprednji točki 2.

4. Službeni čas, ki ga je prebil prostovoljec pred obnovljeno potrditvijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi, se ne vračuni v novo prevzeto službeno dolžnost.

§ 8.

Službena dolžnost enoletnih prostovoljcev.

1. Enoletni prostovoljci so zavezani samo enoletni prezentni službi in enajstletni rezervni službi v skupni vojski, v vojni mornarici ali deželni brambi (§§ 21 in 27 v. z.).

2. Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci v reservo (§§ 22 do 27 v. z.).

3. Enoletnim prostovoljcem, ki so kakor prostovoljci prezentno služili v skupni vojski, v vojni mornarici ali deželni brambi, pa so bili izločeni zaradi službene nesposobnosti in se pozneje vnovič potrdé kakor naborni zavezanci, je poprej prebiti prezentni službeni čas polno vračunati v prezentno službeno dolžnost.

V skupno službeno dolžnost se vračunja po določilih § 6 : 6. b).

§ 9.

Službena dolžnost tistih, ki so pripuščeni v prostovoljno dveletno prezentno službo v vojni mornarici.

1. Enoletni prostovoljci frontne službe, ki so bili pripuščeni v dveletno prezentno službo v vojni mornarici, so zavezani dveletni prezentni in desetletni rezervni službi (§ 28 : 1 v. z.).

2. Po dovršeni dveletni prezentni službi v vojni mornarici se prestavijo ti službeni zavezanci v reservo (§ 28 : 4 v. z.).

3. Take, ki so izgubili fizično sposobnost za službo v vojni mornarici, je prestaviti v skupno vojsko; prezentni službeni čas, ki so ga prebili v vojni mornarici, jim je polno vračunati v enoletno frontno službo, ki jo je potem odslužiti.

Ako je dotičnik že eno leto ali dalje služil v vojni mornarici, ga je takoj prestaviti v reservo skupne vojske.

Tiste, ki imajo domovinsko pravico v okolišu deželne brambe južne Dalmacije, je prestaviti v deželno brambo.

Tistim, ki so bili pripuščeni v prostovoljno dveletno prezentno službo v vojni mornarici, pa so bili izločeni zaradi službene nesposobnosti in se pozneje vnovič potrdé na naboru, je poprej prebiti prezentni službeni čas vračunati po sprednjih določilih.

Na skupno službeno dolžnost se vračunja po določilih § 6 : 6, b.

§ 10.

Podaljšanje službene dolžnosti, ki nastopi za kazen, in dopolnitev zamujenega službenega časa.

1. Prezentna in skupna službena dolžnost se podaljša za eno leto, ako je bil kdo obsojen:

a) zaradi prestopka po § 65 v. z. ali pregreška po § 66, odstavek 1 v. z., razen ako je storilec pozneje prostovoljno prišel na nabor (popreskušnjo) (§ 70 : 2a v. z.),

b) zaradi pregreška po § 67, odstavek 1 v. z., ako je bilo dejanje storjeno pred naborom ali pred dnevom, določenim za nastop prezentne službe ali prve vojaške izučbe, in ako se je storilec hotel odtegniti zakoniti vojni dolžnosti, razen ako je pozneje prostovoljno prišel na nabor (popreskušnjo) ali službovanje in je priznal svoje spletke (§ 70 : 2b v. z.),

c) zaradi pregreška po § 69 v. z., ako je bilo dejanje storjeno pred naborom ali pred dnevom, določenim za nastop prezentne službe ali prve vojaške izučbe, in je storilec še sposoben za katerokoli, če tudi podrejeno službovanje v skupni vojski, v vojni mornarici ali v deželni brambi (§ 70 : 2c v. z.).

2. Vojaškim osebam, ki se zakrivijo ubega (dezercije), se čas od tedaj ko so prišli iz staleža, dotlej, da se prezentirajo — kakor interkalarni čas — ne vračuni v zakonito dobo službene dolžnosti. Gledé drugačnega podaljšanja njihovega službenega časa so merodajni vojaški kazenski zakoni (§ 45 : 1 v. z.).

Interkalarni čas obsega dobo od dneva, katerega je begun pobegnil, do dneva, katerega se sam zglaša ali prižene.

Begunom s sodbo naložena dolžnost dalje služiti ima posledico, da se primerno podaljša skupni službeni čas.

3. Tisti, ki zamudé prezentni službeni čas več nego treh mesecev, ker niso slušali pozivnega povelja, morajo zamudo dopolniti v teku skupnega

službenega časa, — ako ne nastopi morda obsodba zaradi ubega in njene posledice. (§ 45 : 2 v. z.).

4. Prezentni in skupni službeni čas se podaljšata s civilnimi ali vojaškimi kazenskoodnimi obsodbami za zamujeni čas prezentne službe tedaj, kadar znaša s kazenskim zaporom zamujeni čas skupaj več nego tri mesce. Za kazen vračunjeni preiskovalni zapor velja za kazenski zapor (§ 45 : 3 v. z.).

5. V primerih točk 3 in 4 more priti v poštev kakor zamuda več nego 3 mesecev samo taka zamuda, ki pride v čas od tistega dneva, za katerega je bil izdan poziv, do dneva, katerega bi bil službeni zavezanec pri svojem staležnem oddelku v navadnih razmerah trajno poslan na dopust.

Kdor mora tako zamudo ali dezercijski interkalare doslužiti v prezentni službi, dobi pravico do trajnega dopusta po preteku časa, ki leži med dnevom, za katerega je bil pozvan, in med dnevom, katerega bi bil v navadnih razmerah pri svojem staležnem oddelku trajno poslan na dopust, prištevši čas morda za kazen nastalega podaljšanja prezentne službene dolžnosti po sprednjem odstavku preračunjene zamude in interkalara.

§ 11.

Službena dolžnost, ako se pridobi drugo državljanstvo ali bosensko-hercegovinsko deželanstvo, nadalje službena dolžnost oseb, kojih državljanstvo je neznano.

1. Vojni zavezanci, ki so bili ogrski državljani in so pridobili avstrijsko državljanstvo, ter vojni dolžnosti zavezani bosensko-hercegovinski deželani, ki so pridobili avstrijsko državljanstvo (tudi z rojstvom), niso v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, več zavezani naboru, če so svojo naborno dolžnost že izpolnili v svoji prejšnji domovini, in se pridelé k vojaškim krdelom skupne vojske, ustrežajočim njihovi novopridobljeni domovinski pravici, v vojno mornarico ali deželno brambo, vzdržuje v moči zakonito službeno dolžnost vračunivši že odsluženi del te dolžnosti, oziroma se vzamejo v razvidnost kakor črnovojni zavezanci.

2. Druge nego v točki 1 oznamene osebe, ki so v starosti, zavezani vojni dolžnosti, pridobile avstrijsko državljanstvo, so dolžne izpolnjevati vojno dolžnost, ustrežajočo njihovi starosti v zmislu vojne zakona, brez ozira na to, ali in kako so izpolnile svojo vojno dolžnost v svoji prejšnji domovini.

Ako se je podelilo takim osebam avstrijsko državljanstvo po tistem letu, v katerem so dovršile 23. leto starosti, toda še pred 31. dnem decembra

tistega leta, v katerem dovrše 33. leto starosti, morajo priti takoj, ko so dosegle avstrijsko državljanstvo, samo enkrat na nabor; ako so sposobne za vojaško službo, jih je potrditi in jih uvrstiti v naborni letnik nadomestne rezerve deželne brambe, ki ustreza prvemu letnemu razredu njihovega rojstvenega leta; v njej morajo odslužiti njim naloženo službeno dolžnost.

S tem ni prizadeta eventualna pripustitev k enoletni prezentni službi.

3. Tudi avstrijski državljani, ki so pridobili bosensko-hercegovinsko deželanstvo (tudi z rojstvom), so zavezani vojni dolžnosti po določilih vojnega zakona za kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Bosensko-hercegovinsko deželanstvo torej ne vpliva na službeno dolžnost avstrijskih državljanov.

4. Osebe, kojih domovinska pravica je neznana in ki imajo svoje trajno bivališče v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, so zavezane v točki 2 določeni vojni dolžnosti, ako ne morejo dokazati inozemskega državljanstva (§ 10 v. z.).

Inozemsko državljanstvo je smatrati za dokazano, ako stranka predloži o tem listino, ki jo je izdalo pristojno inozemsko državno oblastvo.

§ 12.

Začetek in konec službenega časa.

1. Službeni čas se začne — izvzemši v naslednjih točkah 2, 3 in 4 oznamenjene izjemne primere — z dnem uvrstitve (§ 41 : 2, prvi odstavek v. z., § 127 v. p. I.).

2. Službeni čas tistih potrjencev, ki brez svoje krivde v naboru zavezani starosti niso prišli na nabor, je računati tako, kakor da bi bili potrjeni v 23. letu starosti (§ 41 : 2, drugi odstavek v. z.).

Za lastno krivdo ni šteti, če ni kazenske razsodbe.

3. Enoletnim prostovoljcem, ki so vstopili prostovoljno in nastopijo prezentno službo še, preden vstopijo v naboru zavezano starost, se šteje službeni čas od dneva, katerega so nastopili prezentno službo, sicer pa od 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 21. leto starosti. Službeni čas enoletnih prostovoljcev, potrjenih na naboru, šteje od 1. dne oktobra nabornega leta (§ 21 : 11 v. z.).

Naborno leto je leto, v katerem je bil kdo resnično potrjen.

Ako se enoletni prostovoljec, ki je bil potrjen, preden je vstopil v naboru zavezano starost, o priliki mobilizacije prezentuje v aktivno službovanje pred 1. dnem oktobra, ki je merodajen za začetek službenega časa, šteje službeni čas od dneva prezentacije.

4. Pri tistih, ki so na dan uvrstitve v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, šteje prezentni službeni čas, ako znaša zamuda več nego tri mesce, šele od dne, katerega nastopijo prezentno službo. Tudi skupni službeni čas se v tem primeru podaljša za zamujeni prezentni službeni čas, razen če tisti, ki je bil v preiskovalnem zaporu, ni bil obsojen (§ 42, drugi odstavek v. z.).

5. Izvzemši prezentno službeno dolžnost enoletnih prostovoljcev, dveletnih prostovoljcev vojne mornarice in po § 19 v. z. za čas vojne zvezanih oseb, potem po § 9 v. z. prevzeto posebno prezentno službeno dolžnost, se konča službeni čas v vsakem razmerju službene dolžnosti — brez ozira na dan uvrstitve — z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem poteče dotična službena dolžnost (§ 41 : 2, zadnji odstavek v. z.).

6. V primeru vojne se prestavlja v reservo samo na povelje Njegovega Veličanstva (§ 46, zadnji odstavek v. z.), v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) se odpušča samo z odobrenjem Njegovega Veličanstva (§ 59, predzadnji odstavek v. z.).

§ 13.

Prezentna službena dolžnost vobče.

1. Tisti, ki so v prezentni službeni dolžnosti, so zavezani nepretrgani aktivni službi.

2. Prezentna službena dolžnost se začne z dnem uvrstitve in se konča — izvzemši prezentno službeno dolžnost enoletnih prostovoljcev in dveletnih prostovoljcev vojne mornarice, ter po § 19 v. z. za čas vojne zvezanih oseb — brez ozira na dan uvrstitve z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem se je dovršila zakonita prezentna služba (§ 41 v. z.).

Prezentna službena dolžnost enoletnih prostovoljcev in dveletnih prostovoljcev vojne mornarice se konča neposrednje po dovršeni prezentni službi.

Pri tistih, ki prostovoljno nadaljujejo aktivno službovanje na podstavi § 47 v. z. ali so po § 9 v. z. prevzeli posebno prezentno službeno dolžnost, se konča prezentna službena dolžnost z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem se je dovršila podaljšana prezentna služba.

Samo pri podčastnikih, ki po dovršeni službeni dolžnosti prostovoljno dalje služijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi, se konča prezentna službena dolžnost, ko se namestijo v javni službi ali v nekih zasebnih službah na podstavi pravice, omenjene v § 85 v. z.

§ 14.

Posebna prezentna službena dolžnost.

1. Posebna prezentna službena dolžnost je naložena:

- a) enoletnim prostovoljcem in dveletnim prostovoljcem vojne mornarice;
- b) tistim, ki so na državne stroške izučeni za službe vojaškega poklica ali katerim so za ta namen podeljeni stipendiji, povračila učnih stroškov ali ustanove; ta izučba se lahko zgodi tudi v času aktivnega službovanja;
- c) absolventom vojaških vzgojevališč in izobraževališč (vojaških akademij, kadetnic in mornarske akademije), ki so bili potrjeni in uvrščeni v skupno vojno moč ali v deželno brambo;
- d) vojaškim veterinarskim akademikom na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju in v c. in kr. internatu za vojaške veterinarske akademike v Budimpešti; nadalje vojaškim učencem podkovnega tečaja na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju in na kr. ogr. veterinarski visoki šoli v Budimpešti;
- e) godbenim elevom, mornarskim, strojnim in godbenim učencem.

2. Prezentna službena dolžnost enoletnih prostovoljcev in dveletnih prostovoljcev vojne mornarice je obravnavana v §§ 8 in 9 in v VII. oddelku.

3. Trajanje posebne prezentne službene dolžnosti v točki 1, b navedenih oseb se ravna po predpisih, obstoječih ob času, ko se prevzame taka obveznost.

4. Prezentno službeno dolžnost absolventov vojaških vzgojevališč in izobraževališč obravnava § 130.

Odmerjaje prezentno službeno dolžnost se mesta v kadetnicah enačijo docela brezplačnim državnim mestom.

5. Prezentno službeno dolžnost vojaških veterinarskih akademikov obravnavajo vojaški predpisi o vzprejemanju aspirantov v živinozdravniški visoki šoli na Dunaju in v Budimpešti, po katerih so za živinozdravniške nauke, dovršene na stroške vojaške

uprave, zavezani sedemletnemu aktivnemu vojaškemu službovanju.

Vojaški učenci podkovskega tečaja na c. in kr. živinozdravniški visoki šoli na Dunaju in na kr. ogr. veterinarski visoki šoli v Budimpešti morajo za vsako polletje, prebito v tem tečaju, aktivno služiti pol leta čez redno službeno dolžnost.

Taki, ki so že dovršili prezentno službeno dolžnost, kadar dovrše podkovski tečaj, odslužijo polni podaljšek prezentne službe šele tedaj, ko so dovršili imenovani tečaj.

6. Godbeni elevi so dolžni — ako se potrde in uvrsté neposrednje iz tega razmerja — za vsako v omenjeni lastnosti prebito polno leto, mornarski, strojni in godbeni učenci pa za vsako šolsko leto eno leto aktivno služiti čez redni čas prezentne službe.

Elevom in učencem, ki so bili pred potrditvijo v zmislu dotičnih predpisov vrnjeni svojcem, ni naložena podaljšana prezentna službena dolžnost zaradi tega, ker so bili elevi ali učenci — ako pozneje vstopijo v skupno vojno moč ali v deželno brambo.

7. Da prevzame obveznost v točkah 3, 5 in 6 določenega podaljška prezentne službe, mora dotičnik — ako je nedoleten z očetovim ali varuhovim privoljenjem — izreči s poverjenim ali po političnem okrajnem oblastvu bivališča potrjenim reverzom, preden vstopi v eno omenjenih razmerij.

8. Podaljšek prezentne službe v točki 4 in 5 oznamenjenih oseb je dognati, kadar izstopijo iz dotičnega zavoda, po tem zavodu samem.

§ 15.

Začetek prezentne službe.

1. Prezentno službo je treba nastopiti načeloma s časom uvrstitve — izvzemši v §§ 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32 in 33 v. z., ter v prihodnjem odstavku oznamenjene izjemne primere.

Kdor je na dan uvrstitve v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, mora prezentno službo nastopiti neposrednje po izpustu iz zapora.

2. Razlike od teh načelnih določil so uravnae v vojaških predpisih ali se zaukažejo od primera do primera.

3. Prošnje neuvrščenih novincev, naj se jim dovoli nastopiti prezentno službo pred časom obče uvrstitve, se morejo vpoštevati šele tedaj, kadar je že znana njihova pridelitev.

Te prošnje je vlagati po pristojnem okrajnem oblastvu pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu (dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe) ki jih pošlje, če so se krdeloma že porazdelili, dotičnemu, drugače pa tistemu vojaškemu krdelu (zavodu) v odločbo, za katero se je dotičnik na naboru zabeležil. To vojaško krdelo (zavod) sme prošnjo dovoliti samo tedaj, kadar je za službo koristno, če se prosilec predčasno privzame v prezentno službo, in ako je kaj primankljaja do ustanovljenega prezentnega staleža.

Na prošnje mornarjev po poklicu za dolgo vožnjo in za veliko obrežno vožnjo se je treba brez-pogojno ozirati.

Podeljeno dovoljenje vstopa ugašne, čim se dotičnik ne prezentuje v štirinajstih dneh — računaje od dneva vročitve dotičnega odloka.

Ako pokaže preiskava vojaškega zdravnika, da je tak prosilec nesposoben za službo, ga je treba do časa obče uvrstitve pustiti v njegovem prejšnjem razmerju.

4. Ako hočejo že uvrščeni, toda izjemoma v neaktivnem razmerju puščeni novinci nastopiti prezentno službo pred dnem, ki jim je določen za to, je zmislu primerno uporabljati določila točke 3.

§ 16.

Odlog prezentne službe.

1. Novincem, ki se pripravljajo na določen življenski poklic ali se učijo kake umetnosti ali obrti in bi trpeli znatno škodo, če bi se to prekinilo, ali ki dokažejo sicer posebno ozira vredne razmere, se lahko podeli odlog nastopa prezentne službe do 1. dne oktobra leta, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti, pridržuj njh poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) (§ 33 v. z.).

Kadar se kdo pripravlja na življenski poklic ter kadar se kdo uči umetnosti ali obrti, pridejo v poštev samo tisti primeri, v katerih je potrebno nepretrgano daljše duševno ali praktično delovanje za doseg zahtevanih znanosti in spretnosti in bi povzročilo znatno škodo za izobrazbo, ako bi se to prekinilo.

Golo škodovanje trenutnemu zaslužku ne bodi merodajno za odlog.

2. Prošnje morajo prosilci vložiti do 31. dne julija po pristojnem političnem okrajnem oblastvu pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu (dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe) ter navesti čas, do katerega se prosi za odlog pre-

zentne službe in priložiti listine, ki izkazujejo potrebnost odloga prezentne službe, dopolnilno okrajno oblastvo pa jih naj z izjavo svojega mnenja predloži v odločbo predstojnemu vojaškemu (deželno-brambovskemu) teritorialnemu poveljstvu.

Pozneje vložene prošnje je obravnavati samo tedaj, ako dotičnik zadostno opraviči, zakaj se ni držal roka, ali ako so v točki 1 omenjene „posebnega ozira vredne razmere“ nastopile pozneje.

3. Prizive je vlagati v štirih tednih — računaje od dneva, ki sledi vročitvi pismenega odloka — kakor je navedeno v točki 2, in vojaško (deželno-brambovsko) teritorialno poveljstvo jih mora predložiti vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran).

4. Dokaz, da traja dalje razmerje, na katero se opira ugodnost odloga prezentne službe, je vložiti do najdalje 15. dne avgusta tako, kakor je predpisano za dokaz pravice, pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu; to oblastvo pošlje dokaz staležnemu oddelku.

Ugodnost ugašne, ako se ta dokaz ne poda ali brez zadostnega opravičenja ne poda pravočasno. Da traja dalje, prizna staležni oddelek.

5. Ako ni brezdvomno dokazano, da traja razmerje dalje, je razpravni akt predložiti teritorialnemu poveljstvu, zoper čigar nepovoljno odločbo je odprt priziv na vojno ministrstvo (ministrstvo za deželno bran), ki ga je vložiti v štirih tednih — računaje od dne, ki sledi vročitvi pismenega odloka.

Prizivi nimajo odložive moči.

6. Ako se ugodnost odsodi, je novinea poklicati v prezentno službo.

7. Novincem, katerim se je dovolil odlog nastopiti prezentno službo, je dati trajen dopust do dneva, katerega neha odlog. Na voljo jim je dano nastopiti prezentno službo tudi v prejšnjem letu, toda vedno le ob roku, ob katerem pridejo jesenski novinci v službovanje.

8. O odlogu prezentne službe po §§ 31 in 32 v. z. glej §§ 112 in 117 v. p. I.

§ 17.

Službena dolžnost posvečenih duhovnikov, oziroma nameščencev v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi.

Vse posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski

službi zakonito priznane cerkve ali verske družbe je v času njihove službene dolžnosti imeti v razvidnosti nadomestne reserve deželne brambe in v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni se lahko porablja v času njihove službene dolžnosti za dušno pastirstvo za vso oboroženo moč (§ 29 : 4 v. z.).

Tisti, ki so v razvidnosti nadomestne reserve, torej nepripadajo staležu nadomestne reserve, temveč so tam zgolj v razvidnosti in se v miru ne privzemajo v nikakoli službovanje.

§ 18.

Črnovojna dolžnost.

1. Črnovojna dolžnost in vsa natančnejša določila o črni vojski so obravnavana:

v zakonu z dne 6. junija 1886 l. drž. zak. št. 90 o črni vojski za kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, v zakonu z dne 10. marca 1895. l. (dež. zak. in uk. št. 16) o institutu deželne brani za pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko in v zakonu z dne 10. maja 1894. l. (drž. zak. št. 83) o zglaševalni dolžnosti črnovojnih zavezancev v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, izvzemši Tirolsko in Predarelsko, ter v izvršitvenih določilih k tem zakonom, to so: predpis o organizaciji črne vojske za kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, izvzemši Tirolsko in Predarelsko iz leta 1907 (drž. zak. št. 150), predpis o organizaciji črne vojske za pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko iz l. 1908. (zak. in uk. št. 15), črnovojni zglaševalni predpisi za kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, izvzemši Tirolsko in Predarelsko iz l. 1905. (drž. zak. št. 147) in črnovojni zglaševalni predpisi za pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko iz l. 1905. (zak. in uk. št. 64).

Za tiste, ki so potrjeni na podlagi vojnega zakona iz leta 1912., odpadeta zadnji dve leti, ako so dovršili triletno redno prezentno službo, ako so dovršili štiriletno redno prezentno službo v vojni mornarici, pa odpade zadnjih pet let redne zakonite črnovojne dolžnosti (§ 8 v. z.).

2. Ta predpis obsega samo določila o zabeleževanju oseb, ki vstopijo v vojni dolžnosti zavezano starost, po voditeljih matic (§ 24), nadalje o klasifikaciji tistih nabornih zavezancev za črnovojno službo, ki se ne potrdé.

§ 19.

Dolžnost drugačnega službovanja za vojne namene.

1. Tisti, ki so v starosti, zavezani vojni dolžnosti, in ki sicer niso pripravi za pravo vojno službo, pač pa za druga službovanja, ki so ž njo v zvezi, se lahko pritegnejo k njim v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni (§ 7 v. z.).

Med ta službovanja spadajo opremna dela različne vrste, dela za vzdrževanje železnic, za službo v delavnicah vojne mornarice, nadalje porabljanje za hlapce skopljače za prevoze konj, za vozničke, spredvodnike, kovače in vodnike tovornih živali za druge prevoze ter za šoferje in pilote za vodstvo motornih vozil in zračnih plovil ali kaj enakega.

2. Zavarovanje, privzemanje in porabljanje takih oseb se uravna s posebnimi predpisi.

3. Namestovanje v izpolnjevanju dolžnosti drugih službovanj za vojne namene ni dopustno.

III. oddelek.

Naborna dolžnost, priprave za nabor.

§ 20.

Naborna dolžnost vobče.

1. Naborna dolžnost je dolžnost priti pred naborne ali popreskuševalne komisije, poklicane po vojnem zakonu, da se odloči o vojevitosti (§ 16 : 1. prvi odstavek v. z.).

To dolžnost je izpolnjevati osebno in naložena je vsem vojnim zavezancem; vojaški akademiki in gojenci vojaških vzgojevališč in izobraževališč skupne vojne moči in deželne brambe so odvezani naborne dolžnosti, dokler traja to razmerje (§ 128).

2. Naboru zavezana starost se začne s 1. dnem januarja koledarskega leta, v katerem vojni zavezanec dovrši 21. leto starosti, in se konča z 31. dnem decembra tistega leta, v katerem dovrši 23. leto starosti (§ 16 : 1, tretji odstavek v. z.).

3. V istem koledarskem letu rojeni naborni zavezanci tvorijo letni razred, ki se oznamenja po rojstvenem letu nabornih zavezancev za I., II. in III. letni razred. 21letni tvorijo prvi letni razred.

Na nabór pridejo vsako leto trije letni razredi (§ 16 : 1, četrty in peti odstavek v. z.).

4. Nabór se vrši pri glavnem naboru ali dodatnem naboru.

Naborno dolžnost je izpolniti načeloma na glavnem naboru.

Glavni nabór se mora vršiti vsako leto praviloma v času od 1. dne marca do 30. dne aprila. Dodatni nabóri naj se vršé po potrebi (§ 17 : 2, prvi in drugi odstavek v. z.).

Nabóri pred dobo glavnih naborov so redno dodatni nabóri za prejšnje letne razrede.

5. Vojni zavezanci, ki izstopijo iz skupne vojske (vojne mornarice) ali iz deželne brambe, preden so izpolnili službeno dolžnost, so vnovič zavezani naborni dolžnosti, ako pripadajo letnemu razredu, ki je še klican na nabór ob prihodnjem glavnem naboru, ki sledi dnevno, katerega so stopili iz staleža. Ako stopijo iz staleža 1. dne marca ali pozneje, ne pridejo več v poštev pri naboru v dotičnem letu, brez ozira na dejanski začetek glavnega nabora (§ 16 : 1, šesti odstavek v. z.).

6. Vojni zavezanec,

- a) ki ni izpolnil svoje naborne dolžnosti v naboru zavezani starosti, ali
- b) zoper katerega je utemeljen sum, da se je njegova potrditev poprečila, ker je storil v vojnem zakonu oznamenjen pregrešek,

ostane naboru zavezan do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dovrši 36. leto svoje starosti.

Za uporablanje omenjenih določil v primeru, oznamenjenem pod b), mora biti sum utemeljen; gola domnevanja ali anonimne ovadbe same po sebi naj se ne vpoštevajo.

Nadalje mora biti dan sum, da se je izvršil v vojnem zakonu oznamenjen pregrešek (§§ 66 do 69).

O naborni dolžnosti odloča politično deželno oblastvo; preden se odločba izreče, je treba dotičnika zaslislati. Priziv gre na ministrstvo za deželno bran, in sicer z odloživo močjo gledé uvrstitve.

Ovadbo na pristojno sodno oblastvo je ukreniti čim prej, najkasneje v času odločbe. Hkratu s to odločbo je zaukazati popreskušnjo.

Ako se obdolženec oprósti s sodno razsodbo, je eventualno potrditev uradoma razveljaviti,

ako se oprostilni izrek ni izrekel edino le zaradi zastaranja. Odločba o tem gre ministrstvu za deželno bran (§ 16 : 1, zadnji odstavek v. z.).

7. Vojaški uradniki (vojaški uradniški aspiranti), katerim ni že naložena dolžnost zakonitega službenega časa, so tudi zavezani naborni dolžnosti v svojem letnem razredu, toda ako se potrdé, jih je brez-pogojno prideliti k dotični branši.

8. Nabornim zavezancem, kojih očitna nesposobnost (§ 29, A : 4) je brezdvomno dokazana, potem takim, o katerih je naborna ali popreskuševalna komisija v kateremkoli letnem razredu sklenila „nesposoben za orožje“ ali „izbrisati“, končno v točki 5 oznamenjenim vojnim zavezancem, ako je ministrstvena instances odredila, naj se izločijo iz skupne vojne moči ali deželne brambe, s pristavkom: „nesposoben za orožje“ ali „izbrisati“, ni treba ali ni treba več priti na nabór, če so zakonito izpolnili naborno dolžnost.

§ 21.

Naborna dolžnost priseljencev in tistih oseb, kojih državljanstvo se ne more dognati.

1. Kdor se v starosti, zavezani vojni dolžnosti, iz države izven monarhije priseli v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, in pridobi avstrijsko državljanstvo, je zavezan naborni dolžnosti v svojem letnem razredu, ako pridobi državljansko pravico še, preden izstopi iz III. letnega razreda.

2. Ako pa pridobi državljanstvo po izstopu iz III. letnega razreda, toda še pred 31. dnem decembra tistega leta, v katerem dopolni 33. leto starosti, je dotičnik zavezan samo enkratni naborni dolžnosti. Njemu nasproti se torej ne uporablja tisto določilo § 16 : 1, sedmi odstavek v. z., po katerem ostane vojni zavezanec, ki ni izpolnil svoje naborne dolžnosti, naboru zavezan do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dopolni 36. leto svoje starosti; kaznivost zaradi ne izpolnjene naborne dolžnosti pa se s tem ne izpreminja.

3. Ako se prisodi državljanstvo po 31. dne decembra tistega leta, v katerem je dopolnil 33. leto starosti, odpade vsaka naborna dolžnost.

4. Priseljenci morajo izpolniti svojo naborno dolžnost takoj, ko so pridobili državljanstvo.

5. Gledé naborne dolžnosti tistih oseb, kojih državljanstvo se ne more dognati (§ 11 : 4), veljajo določila točk 1 do 3.

§ 22.

Pristojnost za izpolnjevanje naborne dolžnosti.

1. Vsak vojni zavezanec mora izpolniti naborno dolžnost praviloma v tistem nabornem okraju, v katerem ima domovinsko pravico (§ 17 v. z.). Dotični okraj ima oznamenilo „za nabor pristojni“ ali „pristojni“; dotična dopolnilna oblastva se imenujejo „pristojna“.

Ako se določi za naborni okraj več nego en naborni kraj (§ 40 : 1), mora vsak vojni zavezanec izpolniti svojo naborno dolžnost v tistem nabornem kraju, kateremu je odkazana njegova domovinska občina.

2. Za naborno pristojnost je merodajna domovinska pravica nabornega zavezanca dne, katerega se začne zglaševalni rok (§ 27), to je 1. dne novembra.

Nove domovinske pravice, ki jo je kdo morda pridobil ali za katero se je izvedelo po 1. dnevu novembra in do konca prihodnjega glavnega nabora, ni vpoštevati pri tem, temveč šele pri prihodnjem glavnem naboru.

3. Zaradi dvomljive domovinske pravice se potrditev vojnega zavezanca ne sme odlagati. Ako poizvedovanja, ki jih je opravljati kar najhitreje, nimajo uspeha, je smatrati vojnega zavezanca za pristojnega v tistem nabornem kraju, v katerem ima 1. dne novembra stalno bivališče. Ako se ta kraj ne more poizvedeti, odloča bivališče sploh. Ta določila se uporabljajo tudi na vojne zavezance po § 10 : 4 v. z.

Ako se pri vojnem zavezancu, ki biva v zunanji državi, ne dá dognati naborna pristojnost po teh določilih, je merodajno zadnje bivališče vojnega zavezanca, eventualno njegovih staršev ali deda in babice v tuzemstvu.

(Gledé vštevanja takih potrjencev glej § ...).

4. Ako želi naborni zavezanec izpolniti svojo naborno dolžnost v drugem, če tudi v istem nabornem okraju ležečem nabornem kraju, mora prositi za to (§ 31).

§ 23.

Uvodna dela za nabor vobče.

1. Uvodna dela za nabor se začno v letu pred dotičnim naborom in obsegajo poizvedbo vojnih zavezancev, ki so v naslednjem letu klicani na nabor, in naredbe, ki so potrebne pred začetkom glavnega nabora.

Te naredbe so :

- a) zabeleževanje vojnih zavezancev po voditeljih matic po § 24;
- b) zabeleževanje nabornih zavezancev po občinskih predstojnikih;
- c) naprava imenika za naborni seznamek (§ 36) in izvršitev žrebanja, da se določi vrstni red zabeleževanja nabornih zavezancev v nabornem seznamku;
- d) naprava nabornih seznamkov;
- e) naredbe za sestavo nabornih komisij in za določitev popotnih in opravnih načrtov.

2. Ta uvodna dela so neodvisna od glasovanja za novinske kontingente in izvršiti jih je brez posebnega zaukaza dopolnilnih oblastev višje instance.

§ 24.

Zabeleževanje vojnih zavezancev po voditeljih matic.

1. Uradno postavljeni voditelji matic morajo vsako leto spisati po krajnih občinah ločene izpiske iz krstnih (rojstvenih) in mrtvaških matic po vzorcu 1 in izpiske iz mrtvaških matic po vzorcu 2 in jih do konca oktobra vsakega leta izročiti občinskim predstojnikom, in sicer izpiske po vzorcu 1 občinskim predstojnikom rojstvenega kraja, izpiske po vzorcu 2 občinskim predstojnikom kraja smrti.

2. V izpiske po vzorcu 1 je vpisati vse v občini rojene osebe moškega spola — tudi že umrle — po datumu rojstva, ki so dovršile ali bi bile dovršile 19. leto starosti v koledarskem letu, ki sledi sestavi teh izpiskov.

Primere smrti v izpiskih imenovanih oseb, ki so se prigodili do dneva izročitve matičnih izpiskov, je vpisovati v zato določeni razpored tega izpiska, kolikor se more to zgoditi na podlagi mrtvaških matic, ki jih pišejo voditelji matic.

3. V izpiske po vzorcu 2 je vpisati vse v občini umrle, v lastni krstni (rojstveni) matici nezaznamovane osebe moškega spola, ki bi bile dopolnile 19. leto starosti v koledarskem letu, ki sledi sestavi teh izpiskov, v vrstnem redu po dnevu smrti.

4. Za pisanje matic poklicani vojaški dušni pastirji sestavljajo matične izpiske po istih določilih (vzorec 3 in 4) in jih predložijo vojaškemu teritorialnemu poveljstvu do 15. dne julija tistega leta, v katerem zabeleženci dovršijo ali bi bili dovršili 18. leto starosti.

Vojaško teritorialno poveljstvo preskrbi liste glavne knjige očetov zabeleženih dečkov in sestavi iz njih po dopolnilnih okrajih ločene matične izpiske, ki jih je pisati po istih vzorcih in v katerih je vzprejeti vse dečke v nastopnem vrstnem redu:

- a) tiste, o katerih po očetovem listu glavne knjige ni dvoma, da imajo domovinsko pravico v občini, ležeči v avstrijsko-ogrski monarhiji;
- b) tiste, ki so sicer rojeni v avstrijsko-ogrski monarhiji, kojih domovinska pravica pa se ne more z gotovostjo posneti iz listov glavne knjige očetov;
- c) tiste, ki so rojeni izven monarhije, pri katerih pa je po očetovem listu glavne knjige smatrati, da je po pravici izključeno domnevanje, da je bil oče inozemec ali da je pridobil inozemsko državljanstvo, kojih domovinstvo pa se ne more razvideti iz danih podatkov.

Te izpiske — opremljene z dotičnimi listi glavne knjige — je poslati tistemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, v čigar področju imajo zabeleženci domovinsko pravico (a), oziroma so tam rojeni (b) ali v primeru c, v čigar področju je očetov rojstveni kraj ali, ako je tudi rojen v inozemstvu, njegovo zadnje bivališče.

Dopolnilna okrajna poveljstva delé izpiske v a) zabeleženih po krajnih občinah in jih pošljejo po dotičnih političnih oblastvih občinskim predstojnikom, izpiske v b) in c) zabeleženih pa je poslati političnemu okrajnemu oblastvu rojstvenega kraja nabornega zavezanca, oziroma rojstvenega kraja ali zadnjega bivališča njegovega očeta; to oblastvo ukrene nadaljnje ovedbe o domovinski pravici po danih oporah.

O takih mladeničih, kojih očetje že ob času dečkovega rojstva niso imeli domovinske pravice v monarhiji ali so pozneje odložili avstrijsko državljanstvo, ter o tistih, pri katerih obstajajo dvomi v tem oziru, predložijo vojaška teritorialna poveljstva omenjene listine vojnemu ministrstvu.

5. Za pripadnike deželne brambe, zabeležene morda v vojaških maticah, je naložena enaka dolžnost vojaškim dušnim pastirjem, ki so poklicani pisati matic. Ti izpiski se pošiljajo enako teritorialnim poveljstvom deželne brambe; nato je zmislu primerno postopati po sprednjih določilih.

§ 25.

Zabeleževanje nabornih zavezancev I. letnega razreda po voditeljih matic.

1. Da se zabeležijo osebe, ki pridejo v naboru zavezano starost, morajo občinski predstojniki po § 24 : 1 prejete matične izpiske vrniti voditeljem matic v mesecu avgusta tistega leta, ki je pred vstopom zabeleženca v I. letni razred.

Voditelji matic morajo zopet prejete izpiske dopolniti po izpremabah, ki so nastale med tem časom, in jih do konca oktobra zopet poslati občinskemu predstojniku.

2. Da se zabeležijo osebe vojaškega izvira, ki pridejo v naboru zavezano starost, morajo vojaška teritorialna poveljstva in teritorialna poveljstva deželne brambe vrniti po § 24 : 4 in 5 prejete matične izpiske vojaškim dušnim pastirjem 1. dne avgusta tistega leta, ki je pred vstopom zabeleženca v I. letni razred.

Vojaški dušni pastirji morajo zopet prejete izpiske popolniti po izpremabah, ki so nastale med tem časom, in jih do 1. dne septembra zopet predložiti vojaškim teritorialnim poveljstvom in teritorialnim poveljstvom deželne brambe.

3. Nastale izpremembe je po poti, oznamenjeni v § 24 : 4 in 5, in tako, kakor je navedeno tam, naznaniti tistim krajnim občinam, katerim so se prvotno podelili izpiski iz matic.

Ako se tiče ta izprememba domovinske pravice, mora tista krajna občina, ki je prvotno prejela matični izpisek, ta izpisek z listom glavne knjige vred po dotičnih okrajnih oblastvih izročiti novi domovinski občini.

Gledé mladeničev vojaškega izvira, ki so jih vojaški dušni pastirji morda na novo vzprejeli v matične izpiske, je ravnati po § 24 : 4 in 5.

§ 26.

Poziv nabornim zavezancem, naj se zglasé, da se zabeležijo.

1. Občinski predstojniki morajo vsako leto začetkom oktobra pozvati tiste, ki so zavezani prihodnjemu naboru (§§ 20 in 21), z javnim lepakom, po potrebi vrhutega tudi drugače, kakor je v kraju običajno, opozarjaje na zakonite kazni (§ 63 v. z.), naj se zglasé v mesecu novembru, da se zabeležijo.

2. Hkratu jih je opozoriti:

a) da je z listinami opremljene prošnje za uveljavljanje kakih pravic do ene izmed ugodnosti, oznamenjenih v §§ 29 (duhovniki in kandidati duhovskega stanu), 30 (posestniki podjedovanih kmetij), 31 (hranitelji rodbin in 82*) (učne moči in učiteljski kandidati v nadomestni rezervi), potem v § 20 (zagotovilo samo dveletne prezentne službe) v. z., vlagati od mesca januarja naslednjega leta počenši do začetka glavnega nabora na političnih okrajnih oblastvih ali pa na dan glavnega nabora pri naborni komisiji (§ 45), nadalje, da nastane pravica do premestitve v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva, ako je naslov ugodnosti po §§ 30 in 31 v. z. že obstajal pred nastopom prezentne službe, pa se brez zadostnega opravičenja ni uveljavil do nastopa prezentne službe (§§ 30 : 2 in 31 : 8 v. z., oziroma §§ 108 : 7 in 112 : 10 v. p. I);

b) da se morajo z listinami opremljena zaprosila za dovoljenje nabora izven domovinskega nabornega okraja (§ 31) vložiti o priliki zglasitve in da se lahko v takem primeru tudi hkratu zahtevajo in dokažejo eventualne pravice do ene izmed ugodnosti, oznamenjenih v §§ 29, 30, 31 in 82*), nadalje v § 20 v. z. (§ 30).

Določila pod a) in b) veljajo tudi za ugodnost po § 82 v. z. v dobi tam določenega prehodnega časa,

c) da je z dokazili opremljene prošnje za prisodbo ugodnosti po § 32 v. z. (ugodnost za hranitelje rodbin in kmetovalce, ako ni polne zakonite pravice po §§ 30 in 31 v. z.) vlagati od mesca januarja do nastopa prezentne službe na pristojnem političnem okrajnem oblastvu, nadalje da nastane pravica do premestitve v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva, ako je obstajal naslov ugodnosti že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe ni uveljavil brez zadostnega opravičenja (§ 32 : 3 v. z., § 117 : 4 v. p. I).

3. Ti pozivi za zglasitev morajo imeti tudi pripomnjo, da se, če kdo ne izpolni zglaševalne dolžnosti, ter če sploh ne izpolnjuje iz vojnega zakona izvirajočih dolžnosti, to ne more opravičiti s tem, da mu ta poziv ni bil znan ali da mu niso bile znane iz vojnega zakona izvirajoče obveznosti.

*) Velja samo za prehodni čas.

§ 27.

Zglašanje nabornih zavezancev za zapis.

1. Vsak naborni zavezanec na prihodnji nabor poklicanih treh letnih razredov se mora v mesecu novembru prejšnjega leta ustno ali pisмено zgglasiti pri občinskem predstojniku svojega domovinskega kraja ali stalnega bivališča, da ga zapiše. (§ 16 : 2 v. z.).

Tisti, ki poznajo svojo domovinsko občino in bivajo izven kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, se morajo zgglasiti, kakor je prej omenjeno, ako bivajo v deželah svete ogrske krone ali v Bosni-Hercegovini, ali v svoji domovinski občini ali pri občinskem predstojništvu (mestnem oblastvu) svojega stalnega bivališča, ako pa bivajo izven avstrijsko-ogrske monarhije, ali v svoji domovinski občini ali pri c. in kr. zastopniškem oblastvu.

Tisti pa, kojih domovinska občina je neznana, morajo opraviti to zglasitev, ako bivajo v deželah svete ogrske krone, pri občinskem predstojništvu (mestnem oblastvu), tisti, ki bivajo v Bosni-Hercegovini, pri občinskem predstojništvu stalnega, ako ga nimajo, pa začasnega bivališča, če pa bivajo izven avstrijsko-ogrske monarhije, pri c. in kr. zastopniškem oblastvu.

2. Zastopniško oblastvo mora, ako se pokaže popotna ali drugačna izkazna listina, podatke njene izdaje zabeležiti na spisu, ki se sestavi o zglasitvi; ako ni veljavne izkazne listine, mora zastopniško oblastvo sestaviti tudi natančen popis osebe in ga priložiti zglasitvi.

Hkratu je eventualno navesti, kdaj in kako je dotičnik po svoji navedbi ustregel naborni dolžnosti.

3. Ako se kdo ne zglosi pri občinskem predstojniku domovinske občine, je predložiti izkazno ali popotno listino.

4. Ako so naborni zavezanci zadržani se ustno ali pisмено zgglasiti, ker so časno odsotni iz svojega domovinskega ali stalnega bivališča, ali po bolezni, lahko to opravijo njihovi starši, varuhi ali pooblaščenici.

5. Po točki 1 za to poklicane vojaške akademike in gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč skupne vojne moči in deželne bramborice morajo zgglasiti poveljniki dotičnih zavodov, vojaške veterinarske akademike pa njim predpostavljena poveljstva pri občinskem predstojniku domovinske občine z navedbo podatkov, ki so potrebni za zapis.

6. Naborne zavezance, ki so v kazenskem, preiskovalnem ali poboljševalnem zaporu, zglašajo predstojniki dotičnih zavodov z navedbo podatkov, ki so potrebni za zapis, na političnem okrajnem oblastvu bivališča, ki mora o tem obvestiti pristojno politično okrajno oblastvo.

7. Zglasitev nabornih zavezancev je vpisovati v dotični zapisnik (§ 28) in sicer, ako se opravi ustno, še v navzočnosti zglašujočih. O zglasitvi je dotičniku izročiti uradno potrdilo po vzorcu 5, in sicer tudi, ako se zgласi na zastopniškem oblastvu.

8. Naborne zavezance tujega domovinstva (§§ 28 in 29 B) je o priliki, kadar se zglasé, poučiti o določilih § 31 in tistim, ki želé priti na nabor v okraju bivališča, je naložiti dolžnost, da naznanijo novo bivališče, ako ga menjajo.

§ 28.

Zapisovanje nabornih zavezancev po občinskih predstojnikih vobče.

1. Zapisovanje nabornih zavezancev je naloženo občinskim predstojnikom in obsega tako tiste, ki imajo v dotičnih občinah domovinsko pravico, kakor tiste (tujce), ki tam nimajo domovinske pravice, ter sploh v občini rojene naborne zavezance.

2. Občinski predstojniki in voditelji matice so odgovorni za pravilnost od njih zahtevanih pomočkov za naborne seznamke; ako se pripeté nerednosti, in ako je okrajno oblastvo brezušpesno pozivljalo, naj se odpravijo, se lahko zapisovanje ukrene po obstoječih občinskih redih in občinskih pravilih na stroške občine.

3. Občinski predstojniki morajo, ko so prevzeli matične izpiske, takoj poizvedovati, kje bivajo v njih zapisane osebe, in dognati, ali so osebe, ki niso več navzoče v občini, umrle ali so bile odpuščene iz vojne dolžnosti ali so dobile drugje domovinsko pravico ali so „popolnoma neznane“. Uspeh tega poizvedovanja je pripomniti v matičnem izpisku (§ 25).

4. Na podlagi teh matičnih izpiskov, osebne zglasitve nabornih zavezancev (§ 27) in poizvedovanj, ki jih opravijo občinski predstojniki o nabornih zavezancih, ki imajo domovinsko pravico ali so tuji, in o „popolnoma neznanih“, je sestaviti ločene zapiske, in sicer:

a) o nabornih zavezancih, ki imajo v občini domovinsko pravico, po vzorcu 6;

b) o nabornih zavezancih, ki so v občini tuji, po vzorcu 7;

c) o „popolnoma neznanih“, po vzorcu 8.

§ 29.

Zapisovanje nabornih zavezancev po občinskih predstojnikih v posebnem.

A. Zapisovanje nabornih zavezancev, ki imajo v občini domovinsko pravico.

1. V zapisnik po vzorcu 6 je vpisovati vse naborne zavezance, ki imajo v občini domovinsko pravico, brez ozira na kraj rojstva in na sedanje bivališče; med njimi tudi tiste, ki služijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi ali so se že zopet izločili iz zveze teh delov oborožene moči ali ki so v vojaškem vzgojevališču ali izobraževališču ali so iz takega zavoda izstopili na kakršenkoli način.

Samo v matičnih izpiskih po voditeljih matic oznamenjenih umrlih nabornih zavezancev ni prenesti v zapisnik.

2. O nabornih zavezancih II. in III. letnega razreda ni narejati novih zapiskov, temveč je popravljati in popolnjevati samo za nabor v I. letnem razredu sestavljene zapiske.

3. Tiste okoliščine, ki so važne gledé izpolnjevanja naborne dolžnosti, kakor na primer, ako je naborni zavezanec v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, v kazenskosočni uvodni preiskavi, če tudi v prostosti, ali v blaznici, ker je umobolen, je narediti razvidne v razpredelku opomnja.

4. V istem razpredelku zapiska je navesti, ali je zapisanec „očividno nesposoben“ to je, ali ima eno in katero izmed nastopno oznamenjenih hib:

nima ene noge ali ene roke;

oslepel na obeh očeh;

gluhonemost;

kretinizem;

sodno izjavljena blaznost, blodnost ali hebnost.

B. Zapisovanje tujih nabornih zavezancev.

1. V zapisnik tujih nabornih zavezancev je vzprejemati:

a) V občini bivajoče naborne zavezance, ki imajo domovinsko pravico v drugi občini ali pri

katerih je občina, v kateri imajo domovinsko pravico, dvomljiva (§ 22);

b) v občini rojene naborne zavezance, ki pa nimajo tam domovinske pravice in bivajo izven nje, ako je znana domovinska občina ali tudi le občina njihovega bivališča ali njihovih roditeljev (enega dela roditeljev) ali rojstveni kraj roditeljev;

c) na koncu zapiska tiste, ki so zapisani v izpiskih iz mrtvaških matric in v občini nimajo domovinske pravice.

2. Ti naborni zavezanci se zapisujejo uradoma po spredaj navedenih načelih.

3. Ako naborni zavezanec, ki se zglaš, nima veljavne izkazne listine, je to okolnost pripomniti v dotičnem razpredelku zapiska, in ako se zglaš osebno, je sestaviti natančen popis osebe in ga priložiti zapisku.

Ako se tiče to nabornega zavezanca, čigar letni razred je že bil enkrat na naboru, mora občinski predstojnik v razpredelku opomnja navesti, kdaj in kako je dotičnik po svoji napovedi ustregel naborni dolžnosti.

4. Pri nabornih zavezancih, ki prosijo, da se jim dovoli nabor v okraju bivališča, je to pripomniti v razpredelku opomnja in dalje ravnati po § 27 : 8 in § 31.

C. Zapisovanje „popolnoma neznanih“

1. Za „popolnoma neznanega“ je smatrati in ga vzprejeti v zapisek o „popolnoma neznanih“ tistega, ki je po matičnih izpiskih sicer v občini rojen, čigar bivališče ali smrt pa se tudi z najnatančnejšimi poizvedbami ni mogla dognati in če vrhu tega ni znano, v kateri občini imajo roditelji (pri nezakonskih mati) domovinsko pravico ali kje bivajo ali končno, kje so rojeni.

Ako je kraj bivališča ali rojstva roditeljev ali tudi le enega dela roditeljev (pri nezakonskih matere) znan, se mora že na podlagi te okolnosti, naborne zavezance zapisati v zapiskih o nabornih zavezancih, ki imajo domovinsko pravico, ali o tujih nabornih zavezancih, kakor pripada kraj, ki pride v poštev, lastni ali tuji občini.

2. V prvem odstavku točke 1 omenjene ovedbe ter poizvedovanja in brezdvomno dognanje, da so roditelji (mati) „popolnoma neznanega“ bivali v občini samo začasno in da je popolnoma neznana njihova domovinska pravica kakor tudi kraj bivališča

ali rojstva, so naložena občinskim predstojnikom. Ti morajo dobiti tudi krstne (rojstvene) liste „popolnoma neznanih“.

§ 30.

Vlaganje prošenj, da se prizna ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti.

1. Naboru zavezani kandidati duhovskega stanu, potem posestniki podedovanih kmetij, ki želé doseči v §§ 29, oziroma 82*) in 30 v. z. navedeno ugodnost, potem naborni zavezanci, ki želé doseči ugodnost dveletne prezentne službe po § 20 v. z., nadalje podpore potrebni svojci ali njihovi pooblaščenci, ki zahtevajo za naborne zavezance v § 31 v. z. oznamenjeno ugodnost za hranitelje rodbin, morajo razmere, ki utemeljujejo te ugodnosti, uveljaviti in dokazati od mesca januarja do začetka glavnega nabora na političnem okrajnem oblastvu ali pa na glavnem naboru pred naborno komisijo.

Naboru zavezane učne moči in učiteljski kandidati morajo dokazati pravico do ugodnosti po § 82*), prvi odstavek v. z. najkasneje do 1. dne oktobra nabornega leta.

Tisti podpore potrebni svojci ali njihovi pooblaščenci, ki zahtevajo za naborne zavezance v § 32 v. z. oznamenjeno ugodnost, morajo dokazati razmere, ki utemeljujejo to ugodnost, od mesca januarja do nastopa prezentne službe na pristojnem političnem okrajnem oblastvu (§ 117).

2. Tisti naborni zavezanci pa, ki prosijo poleg ene izmed teh ugodnosti tudi, da se dovoli nabor izven pristojnega okraja (§ 31), lahko hkratu s poslednjim zapisilom uveljavijo in dokažejo v točki 1 oznamenjeno ugodnost (§ 26 : 2).

3. Občinski predstojniki morajo naborne zavezance razen v pozivu, ki se izda po § 26, opozoriti tudi o priliki njihove zglasitve na spredaj stoječa določila ter na to, da bi zamuda v odločbi o ugodnosti, ker niso pravočasno ali ker so nepopolno predložili dokaze, ne zadrževala, da se pritegnejo v aktivno službovanje.

4. Predložene prošnje, oziroma dokaze, ter dokazila o očitni pridobitni nesposobnosti moških rodbinskih udov, ki pridejo v poštev (§ 111 : 3), je priložiti zapiskom (§ 28) in v njih pripomniti, koliko jih je.

*) Samo v sedemletnem prehodnem času.

5. Prošnje, naj se prisodi ugodnost enoletne prezentne službe, potem dveletne prostovoljne prezentne službe v vojni mornarici, je vlagati po določilih VII. oddelka.

§ 31.

Prošnje, da bi se dovolil nabor izven pristojnega nabornega okraja*).

1. Nabor izven pristojnega nabornega okraja se lahko dovoli vojnim zavezancem:

- a) ako prebivajo v drugem okraju ali so nameščeni v javni službi;
- b) ako so zaradi dela in prislužka trajno odsotni ali so izven pristojnega nabornega okraja v trajni službi;
- c) ako so redni ali javni dijaki.

Taki naborni zavezanci pa smejo samo v tistem okraju priti na nabor, v katerem je njihovo stalno bivališče; v tujem nabornem okraju jih je predstaviti praviloma na glavnem naboru (§ 57 : 2).

2. Prošnje, da se dovoli nabor izven pristojnega nabornega okraja, je vlagati ob zglasitvi za zapis in sicer do konca novembra.

3. Nabornim zavezancem, ki bivajo izven avstrijsko-ogrske monarhije, se lahko na njihovo prošnjo s pogoji, oznamenjenimi v točki 1, dovoli, da zadosté naborni dolžnosti v nabornem okraju, ki je njihovemu bivališču bližji nego pristojni naborni okraj. Take prošnje je vlagati do najpozneje 1. dne marca nabornega leta.

4. Pozneje vložene prošnje, da se dovoli nabor izven pristojnega nabornega okraja (točka 2 in 3), je zavrniti. Samo ako se dokaže, da so tiste razmere, ki utemeljujejo nabor izven pristojnega nabornega okraja, nastopile šele po tem času, se lahko dodatno podeli dovoljenje.

5. Naborni zavezanci, ki zahtevajo v sprednjih točkah obsežno ugodnost, morajo na naboru brezdvomno dokazati identičnost svoje osebe.

Fotografija se more tedaj smatrati za polnoveljavni dokaz identičnosti, ako se dá na njej naborni zavezanec brezdvomno spoznati in ako ima zadaj, ako treba, na zanesljivo pritrjeni prilogi potrdilo domovinske občine, da kaže nabornega

zavezanca — ki ga je navesti imenoma — in ako je to potrdilo vrhutega poverjeno po pristojnem političnem okrajnem oblastvu. Na mesto prej omenjenega potrdila ali poverila lahko pride v poštev tudi potrdilo policijskega oblastva večjega mesta.

Ako naborni zavezanci ne morejo dokazati identičnosti ali ako se pokažejo gledé tega dvomi, jih je odkazati pristojni naborni komisiji.

6. Dovoljenje podeli okrajno oblastvo domovinske občine nabornega zavezanca.

Zoper odbijajoče odloke okrajnega oblastva je dotičniku v 14 dneh odprt priziv na politično deželno oblastvo, ki odloči končnoveljavno.

7. Občinski predstojniki morajo pri njih vložene prošnje in dokaze priložiti zapiskom (§ 28) in v njih izkazati, koliko jih je.

8. Za tuje naborne zavezance, ki želé doseči nabor v kraju bivališča, naj občinski predstojniki posredujejo uradoma.

9. Gledé nabora tistih, ki trajno bivajo izven avstrijsko-ogrske monarhije in ne pridejo v monarhijo na nabor (glej točki 3 in 4), obstojajo posebna določila (§§ 62 do 65).

§ 32.

Sklep zapisovanja po občinah.

1. Zapisovanje nabornih zavezancev po občinah je skleniti s 30. dnem novembra.

2. Občinski predstojniki morajo te seznamke, ko so jih natančno popreskusili, do 10. dne decembra predložiti pristojnemu okrajnemu oblastvu, in sicer seznamke o tistih, ki imajo v občini domovinsko pravico (§ 29, A) v dveh izvodih, ostale seznamke (§ 29, B in C) vsakega v enem izvodu.

3. Seznamkom je treba priložiti, in sicer:

a) seznamkom o tistih, ki imajo domovinsko pravico, matične izpiske, vložene prošnje za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja in predložene dokaze za pravico do ugodnosti (§§ 30 in 31);

b) seznamkom o tujih nabornih zavezancih vložene prošnje za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja in predložene dokaze za pravico do ugodnosti (§§ 30 in 31);

*) Gledé kolkovne dolžnosti glej opomnjo k §.....

- c) seznamkom o „popolnoma neznanih“ ovedbene akte, med njimi zlasti uradno dobljene krstne (rojstvene) liste (§ 29, C:2).

§ 33.

Preskušnja in popolnitev po občinah sestavljenih seznamkov po okrajnih oblastvih.

1. Seznamke o vojnih zavezancih, ki imajo v dotičnem okraju domovinsko pravico in pridejo v prihodnjem koledarskem letu v I. letni razred, morajo okrajna oblastva primerjati z matičnimi izpiski, seznamki popisovanja ljudi in s pomočki, kar jih je sicer, in popraviti morda najdene nedostatke.

2. Zlasti je, ako se to ni že zgodilo, v seznamkih o vseh treh letnih razredih poočititi:

- a) že umrle z navedbo časa in kraja smrti;
- b) „očitno nesposobne“ z navedbo hibe (§ 29, A:4), in sicer tudi tiste, ki so bili že v nabornem seznamku I., oziroma II. letnega razreda oznamljeni za nesposobne; pri teh je navesti tudi naborno leto;
- c) tiste, ki jih je naborna (popreskuševalna) komisija klasifikovala za „nesposobne za orožje“ ali „se izbriše“, z navedbo dotičnega nabornega leta in sklepa, toda brez oznamenila hibe;
- d) v ministrstveni instanci brez prejšnje popreskušnje s pristavkom: „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“ izločene z navedbo dotičnega razpisa;
- e) tiste, ki so v I. in II. letnem razredu oznamljeni za „opravičeno odsotne“ ali „neopravičeno odsotne“, z navedbo leta nabora, na katerem je bil dotičnik odsoten;
- f) tiste, ki z zakonito službeno dolžnostjo že služijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi, bodisi da so bili potrjeni prostovoljno ali na glavnem (dodatnem) naboru ali kako drugače, oznamnivši čas potrditve;
- g) vojaške akademike in gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč, oznamnivši zavod;
- h) vse druge osebe, ki pripadajo skupni vojni moči ali deželni brambi, oznamnivši vojaško krdele (zavod);
- i) prošnje za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja.

3. O „očitno nesposobnih“ vseh treh letnih razredov mora okrajno oblastvo živo poizvedovati. Ako se pokaže brezdvomno, da imajo dotične hibe, je dotične naborne zavezance odvezati, da jim ni treba priti pred naborno komisijo, kar je pripomniti v razpredelku 15 seznamka. Poizvedbene akte je predložiti naborni komisiji v odločbo (§ 51:9).

Enako je ravnati glede moških rodbinskih udov, ki so očitno nesposobni kaj prislužiti in ki se lahko odvežejo, da jim ni treba osebno priti pred naborno komisijo (§111:3).

4. Okrajno oblastvo mora seznamke po občinah popolniti v razpredelku opomnja:

- a) glede kazni (§ 126),
- b) glede umobolnosti, dognane z listinami, bodisi da še traja ali da je že prestana, glede duševne manjvrednosti ter drugih duševnih anomalij, slaboumnosti, zaostalega duševnega razvoja in enakih reči več (§ 49) nabornih zavezancev.

5. Iz došlih seznamkov o tujih nabornih zavezancih mora okrajno oblastvo sestaviti po nabornih okrajih ločene izpiske in jih s pripadajočimi prilogami vred takoj izročiti pristojnim okrajnim oblastvom. Ta oblastva morajo po njih popraviti svoje seznamke in jih popolniti ter okrajno oblastvo rojstvenega kraja nabornega zavezanca obvestiti o njega zapisu.

6. Po občinah sestavljene seznamke „popolnoma neznanih“ in njihove priloge je preskasiti in eventualne nedostatke odpraviti; popolnoma neznan nabornega okraja je potem vzprejeti v seznamek.

Ta seznamek je z vsemi prilogami vred predložiti naborni komisiji.

§ 34.

Razglasitev seznamkov v občinah.

1. Ko je okrajno oblastvo popravilo in popolnilo po občinah sestavljene seznamke o tistih, ki imajo domovinsko pravico, mora to oblastvo en izvod poslati dotičnemu občinskemu predstojniku z naročilom, naj ga za osem dni razporeži v občinskem uradu na svoboden vpogled in naj to takoj obče razglaši z javnim lepakom ter kako drugače, kakor je v kraju običajno.

2. Občinski predstojnik mora neposrednje potem, ko je prejel to naročilo, sestaviti razglas in ga dati objaviti.

Ta razglas mora obsegati natančno oznamenilo osem koledarskih dni, potem prostora, v katerem bodo seznamki razpoloženi na svoboden vpogled, nadalje pristavek, da se pozivlja vsak, ki

- a) opazi, da je kaj izpuščeno ali nepravilno vpisano, ali
- b) ki hoče ugovarjati zoper prošnje za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja ali za ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti,

naj to naznani na okrajnem oblastvu.

3. Občinski predstojnik je odgovoren za to, da so seznamki teh osem dni, ki so določeni za to, v občinskem uradu v resnici razpoloženi na svoboden vpogled.

§ 35.

Postopek o naznanilih, ki so bila vložena zaradi zapisa.

1. Ustno ali pismeno podana

- a) naznanila, da je kaj izpuščeno ali nepravilno vpisano, ter
- b) vložene ugovore zoper prošnje za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja, ali
- c) ugovore zoper prošnje za ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti mora okrajno oblastvo preskušati, kolikor je treba, privzemši dotične občinske predstojnike.

2. Ako se pokaže, da so pod 1 a) omenjena naznanila pravilna, mora okrajno oblastvo ukreniti primerne odredbe in seznamke popraviti; drugače je to naznaniti stranki s pristavkom, da ima pravico pritožiti se dalje na deželno oblastvo. V zadnji instanci odloča ministrstvo za deželno bran.

Ako gre za primere, omenjene pod 1 b), in ako okrajno oblastvo spozna, da ugovori niso osnovani, je razpravni akt predložiti deželnemu oblastvu na vpogled in eventualno odredbo.

Ako pa so ugovori naperjeni zoper zahtevane ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti (točka 1 c), mora okrajno oblastvo ovedbene akte naznaniti naborni komisiji, ki je poklicana, da odloči o tem.

§ 36.

Vpisnik imen nabornega seznamka, žrebanje, dodatno žrebanje.

1. Neposrednje po razglasitvi seznamkov nabornih zavezancev v občinah (§ 34) sestavi okrajno

oblastvo vpisnik imen k nabornemu seznamku po vzorcu 9 v dveh izvodih. Za podlago zanj služijo po občinah sestavljeni seznamki nabornih zavezancev, ki imajo v okraju domovinsko pravico.

2. Imenik mora obsegati vse naborne zavezance nabornega okraja, ki pridejo v dotičnem koledarskem letu v naboru zavezano starost (dovršé 21. leto starosti) in so torej v I. letnem razredu poklicani na nabor — vštévši očitno nesposobne (§ 29, A:4) — v abecednem redu priimkov. Ako so priimki enaki, odloča prav tako krstno ali predime in — ako sta tudi ti imeni enaki — rojstni dan. V poslednjem primeru je v imenik pristaviti krstno ime (predime) očeta nabornega zavezanca za natančnejše razločevanje.

Na koncu imenika je v abecednem redu vzprejeti:

- a) vojaške akademike in gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč in vojaške veterinarske akademike skupne vojne moči in deželne brambe (§ 27:5), in
- b) tiste, ki že služijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi.

3. Vse naborne zavezance, ki se iz kateregakoli razloga zapišejo pozneje, med njimi tudi v § 21:4 oznamenjene priseljence je dodatno vzprejeti v imenik na koncu dotične črke.

4. Končno, ko so se vpisali vsi drugi podatki v dotične imenikove razpredelke, se izpolni razpredelek 4 po izvršenem žrebanju. Žrebanje ima zgolj namen, da se določi vrstni red, po katerem je naborne zavezance zapisati v nabornem seznamku.

Žreba se na uradnem sedežu okrajnega oblastva pod vodstvom predstojnika ali njegovega namestnika po enem izmed njegovih organov.

5. Za žrebanje je zviti toliko s številkami počenši od 1 tekoče oznamenjenih žrebnih listkov, kolikor je nabornih zavezancev zapisanih v imeniku — izvzemši v točki 2 pod a) in b) imenovane — in jih položiti v neprozorno posodo. Potem potegne organ okrajnega oblastva za vsakega nabornega zavezanca, v vrstnem redu zapisa v imeniku, žrebno številko in ta številka se vpiše v imenikov razpredelek 4.

Po izvršenem žrebanju morajo uradniki, ki so žrebali, imenik podpisati.

6. Za vse naborne zavezance, za katere iz kateregakoli vzroka ni bil potegnjen žreb, je opraviti žrebanje dodatno, ako pridejo dodatno ali v višjem letnem razredu na nabor, slično uporabljaje

določila sprednje točke. Ta žreb je z ulomkom ($\frac{1}{2}$ eventualno $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ itd.) pred številko enake višine, ki je bila potegnjena ob občem žrebanju.

7. Potegnjeni žreb je veljaven za vrstni red zapisa v nabornem seznamu za vsakega nabornega zavezanca ves čas, dokler traja naborna dolžnost, torej tudi v višjih letnih razredih.

8. Naborni zavezanci, ki izpremené domovinsko pravico po naboru, za katerega so bili izžrebani, se vrsté v novem domovinskem okraju v II. in III. letnem razredu za najvišjo številko novega nabornega okraja v aritmetičnem vrstnem redu.

9. Ako se izpremeni teritorialna meja nabornih okrajev, se slično uporabljajo sprednja določila; pri tem je naborne zavezanke manjših nabornih okrajev uvrstiti za nabornimi zavezanci večjih okrajev.

§ 37.

Naborni seznamek.

1. Neposrednje potem, ko je žrebanje sklenjeno, morajo okrajna oblastva sestaviti naborne seznamke.

2. Za vsak nabor se porabljajo naborni seznamki o nabornih zavezancih treh na nabor poklicanih letnih razredov (§ 20 : 3), po vzorcu 10.

Naborni seznamek se piše o nabornih zavezancih po enega rojstvenega leta v posebni knjigi, ki obsega več nabornih okraj. Vsako leto se napravi na novo samo o nabornih zavezancih I. letnega razreda in služi, primerno popravljen in dopolnjen, tudi za nabor v II. in III. letnem razredu.

Ako bi zaradi prevelikega števila nabornih zavezancev postala knjiga preobsežna, se lahko deli v več delov.

Ako se določi za en naborni okraj več nego eden naborni kraj, je napraviti naborni seznamek za vsak naborni kraj v posebni knjigi.

Na vsakem naboru se porabljajo torej trije naborni seznamki, in sicer: v tekočem in v dveh prejšnjih letih narejeni.

3. Naborne seznamke je narejati v dveh izvodih, in sicer en izvod za okrajno oblastvo, drugi izvod za dopolnilno okrajno poveljstvo in za vojaške zastopnike na naboru.

4. Posobno je treba paziti na natančno in razločno pisavo imen ter sploh na pisanje nabornih seznamkov.

Naborni seznamki morajo biti vezani v trde platnice. Naborni seznamek I. letnega razreda je izročiti vezan zastopniku skupne vojske (vojne mornarice) ob začetku glavnega nabora.

5. V naborni seznamek je vzprejeti vse vojne zavezanke, ki dovršé 21. leto starosti v koledarskem letu dotičnega glavnega nabora in so torej v I. letnem razredu, in sicer:

- vse naborne zavezanke, za katere se je žrebalo (dodatno žrebalo), po vrsti žrebne številke in
- na koncu, abecedno urejene, vojaške akademike in gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč, nadalje vojaške veterinarske akademike skupne vojne moči in deželne brambe in tiste, ki služijo v skupni vojni moči ali v deželni brambi (§ 36 : 2, a in b).

6. Popolnoma neznanih (§ 29, C : 1) ni vpisati v naborni seznamek.

7. V nabornem seznamu je natančno izpolniti razpredelke 1 do 8 na podlagi po občinah sestavljenih seznamkov in imenika, potem opravljenih ovedb in drugih pomočkov; morda uveljavljane pravice do ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti (VIII. do XII. oddelek) ali do ugodnosti enoletne, oziroma dveletne prezentne službe (VII. oddelek) je vpisati v razpredelku 9.

8. Ako je vojnega zavezanca postaviti na dodatni nabor, kar ima za posledico, da se izdâ izpisek nabornega seznamka — dodatni naborni seznamek — (§ 38 : 1), mora politično okrajno oblastvo to izraziti v razpredelku opomnja sklicujé se na dotični pravilni spis.

9. V razpredelku opomnja nabornega seznamka je vpisati pravne posledice eventualne obsodbe vojnega zavezanca po §§ 65, 66, 67, odstavek 1, 68 in 69 v. z. kratko označeviši kazensko razsodbo (§ 54).

10. Vse izpremembe, ki se pokažejo po izdaji nabornega seznamka do začetka glavnega nabora, je izvesti v izvodih, ki ležé pri političnem okrajnem oblastvu, še pred začetkom glavnega nabora.

11. Vsakega dodatno v naborni seznamek vpisanega vojnega zavezanca je vzprejeti tudi v imenik.

§ 38.

Izpiski iz nabornega seznamka.

1. Izpiske iz nabornega seznamka za nabor je narejati:

- o vseh nabornih zavezancih, ki niso prišli na nabor na glavnem naboru in ki morajo priti na

dodatni nabor, in sicer tudi tedaj, ako se vrši ta nabor šele po izstopu iz III. letnega razreda;

- b) o vseh nabornih zavezancih, ki pridejo po delegaciji na nabor.

2. Vse spredaj oznamenjene je — ako bi se to ne bilo že zgodilo — brezpogojno poprej vzprejeti v naborni seznamek pristojnega nabornega okraja, ki ustreza njihovem rojstvenemu letu.

3. Uspeh nabora je vpisati v izpisek iz nabornega seznamka v razpredelke, ustrežajoče koledarskemu letu, pri višjih letnih razredih nego III. pa v razpredelke III. letnega razreda, pri nabornih restantih je to izrečno poudariti.

Neposrednje po naboru je uspeh nabora dobesedno prenesti iz izpiska iz nabornega seznamka — sklicuje se nanj — v naborni seznamek, izpiske same pa je hraniti.

4. Izpiske iz nabornega seznamka je treba popisati kakor naborni seznamek.

5. Ako se isti dan predstavi več pod točko 1 omenjenih istega nabornega okraja pred isto naborno komisijo, se lahko vzprejmejo vsi v enem izpisku iz nabornega seznamka.

Za tiste, ki so izostali na tem naboru, je svoječasno izdati zopet nove izpiske iz nabornega seznamka.

§ 39.

Dopolnitev nabornega seznamka za nabor v naslednjih letnih razredih.

1. Za rabo nabornega seznamka v II. in III. letnem razredu se morajo v naborni seznamek vpisati vse izpremembe, ki se pripetijo z vojnimi zavezanci in ki so važne za izpolnjevanje naborne dolžnosti.

K tem izpremembam spadajo zlasti:

- a) smrt;
- b) izprememba domovinske pravice;
- c) vzprejem poizvedene „popolnoma neznane osebe“;
- d) nabor „neopravičeno odsotne osebe“ in
- e) dodatni nabor „opravičeno odsotne osebe“;
- f) izstop že na zakonito službeno dolžnost potrjene in še naboru zavezane osebe iz skupne vojske, vojne mornarice ali iz deželne brambe;
- g) potrditev za prostovoljca;

- h) potrditev vojaškega akademika ali gojenca vojaškega vzgojevališča in izobraževališča skupne vojne moči ali deželne brambe;

- i) predčasni drugačni izstop iz teh zavodov ali smrt v njih;

- k) stavljenе zahteve po ugodnostih v izpolnjevanju službene dolžnosti.

2. Prej omenjene izpremembe morajo izvesti dopolnilna oblastva prve instance v svojem izvodu nabornega seznamka z rdečo ali modro tinto na podlagi dotičnega izpiska iz nabornega ali popreskusnega seznamka ali na podlagi vzajemnih poročil, ki se pošiljajo od primera do primera in so opremljena z dokazili, nemudoma in sklicuje se na opravilno številko.

Ako pa gre za izpremembe, za katere izvedó politična okrajna oblastva šele na podlagi poobčinah sestavljenih seznamkov, jih je vpisati začasno samo v izvod nabornega seznamka, ki je pri političnem okrajnem oblastvu, in šele o priliki glavnega nabora v izvod dopolnilnega okrajnega poveljstva.

Vse dodatne vpise je vpisovati v tiste razpredelke nabornih seznamkov, ki so namenjeni za vpis nabornega uspeha dotičnega leta.

Pri višjih letnih razredih nego III. se vpisuje v razpredelke III. letnega razreda.

3. Naborni seznamek je dopolnjevati po izstopu iz III. letnega razreda praviloma samo gledé tistih, ki svoji naborni dolžnosti sploh niso zadostili ali ne končno veljavno.

§ 40.

Organizacija naborne komisije.

1. Glavni nabor opravljajo ambulantne naborne komisije, kojih število naj določijo v vsakem dopolnilnem okraju dopolnilna oblastva druge instance po meri neogibne potrebe.

V vsakem nabornem okraju se lahko določi po meri zapisanih nabornih zavezancev porazumno z dopolnilnimi oblastvi druge instance več nabornih krajev, in sicer tako, da je vsakemu nabornemu okraju odkazan najmanj en sodni okraj. Odkazati en sodni okraj več nabornim krajem je dopustno samo v čisto izjemnih primerih, zlasti zaradi nujnih ozirov na prometne razmere z dovoljenjem ministrstva za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

2. Predsednik naborne komisije je predstojnik političnega okrajnega oblastva ali, ako je zadržan, njegov namestnik.

Udje so

od političnega okrajnega oblastva: uradnik tega oblastva in okrajni, oziroma mestni zdravnik ali, če je zadržan, njegov namestnik;

od skupne vojske (vojne mornarice): po en štabni častnik ali stotnik in en nadčastnik;

od deželne brambe: štabni častnik ali stotnik;

nadalje najmanj en vojaški zdravnik skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe.

Za priče nabornega postopka imata pravico biti navzoča pri naboru dva uda, ki ju voli okrajni zastop in, kjer ni okrajnih zastopov, občinski zastop nabornega kraja. Njima je dano na voljo dajati naborni komisiji pojasnila glede prošenj za ugodnosti po §§ 30 in 31 v. z. in predsedniku pojasnjevati resnične zasebne razmere privedencev.

Imenovati ju je političnemu okrajnemu oblastvu.

3. Za tiste naborne okraje, iz katerih se potrjenci ne prideljujejo v skupno vojno moč (v okoliših Dalmacije, oznamenjenih v § 2:4) je sestava naborne komisije — kolikor se tiče vojaških udov — drugačna, ker priskrbi štabnega častnika (stotnika), nadčastnika in vojaškega zdravnika samo deželna bramba.

4. Vojaške ude nabornih komisij določa: za skupno vojsko (vojno mornarico) vojaško teritorijalno poveljstvo, za deželno brambo teritorijalno poveljstvo deželne brambe.

Za zastopnike skupne vojske (vojne mornarice) in deželne brambe je pošiljati praviloma poveljnike dopolnilnih okrajev, za nadčastnike pa poročevalce dopolnilnih okrajev ali častnike dopolnilnih okrajev (dopolnilnih okrajev deželne brambe).

5. Vojaške zdravnike skupne vojske (deželne brambe), ki se morajo udeležiti nabora, naj določajo vojaška teritorijalna poveljstva (teritorijalna poveljstva deželne brambe) na predlog dotičnih zdravstvenih načelnikov, za naborne komisije v dopolnilnih okrajih vojne mornarice potrebne mornariške zdravnike pa pristanski admiralat v Puli — porazumno z dotičnimi vojaškimi teritorijalnimi poveljstvi.

Za kraje, v katerih se nahaja pelagra endemično, je izbirati zdravnike, ki imajo izkušnje o tej bolezni.

Praviloma je porabljeni štabne ali polkovne (zenačene mornariške) zdravnike in le izjemoma nadzdravnike (zenačene mornariške zdravnike).

Kjer je na razpolaganje več vojaških zdravnikov, jih je menjaje porabljeni na naboru ali naj se vzajemno vrsté.

Pri dopolnilnih okrajnih poveljstvih uvrščeni vojaški zdravniki, ki so poklicani za preiskovanje v službovanje prihajajočih novincev, naj se iz tega razloga praviloma ne porablajo pri nabornih komisijah istega dopolnilnega okraja.

6. Določuje častnike (vojaške zdravnike) za naborne komisije se je posebno ozirati na njihovo jezikovno znanje.

7. Vsaki naborni komisiji je nadalje prideliti:

A. s politične strani zapisnikarja;

B. od skupne vojske (vojne mornarice): od pehotnega (lovskega) krđela (kora mornarjev) tri podčastnike in enega infanterista (lovca, mornarja); moštvo, ki ga pripravi skupna vojska, je na zahtevanje dopolnilnih okrajnih poveljstev komandirati od dopolnilno pristojnega pehotnega polka (polka tirolskih cesarskih lovcev); od deželne brambe: od pehote (deželnih strelcev) enega podčastnika za pisarja, nadalje v nabornih okrajih, omenjenih v točki 3, še dva podčastnika in enega infanterista.

8. Ako je dana potreba, da se postavi v dopolnilnem okraju več nego ena ambulantna naborna komisija, se morajo določiti udje komisije po istih določilih.

Zastopnika skupne vojske (štabnega častnika ali stotnika) in zastopnika poročevalca dopolnilnega okraja ali častnika dopolnilnega okraja (subalternega častnika) določi v tem primeru vojaško teritorijalno poveljstvo, za dopolnilne okraje vojne mornarice pristanski admiralat v Puli in za deželno brambo teritorijalno poveljstvo deželne brambe.

§ 41.

Določitev popotnega in opravnega načrta ambulantnih nabornih komisij.

1. Določuje popotne in opravilne načrte nabornih komisij morajo biti merodajna naslednja določila:

a) glavni nabor se mora izvršiti praviloma v času od 1. dne marca do konca aprila vsakega leta (§ 17:2 v. z.);

b) kjer ni mogoče izvršiti glavnega nabora v tem času z eno ambulantno naborno komisijo, je postaviti za en dopolnilni okraj dve ali tudi več nabornih komisij;

c) za en naborni okraj sme uradovati samo ena naborna komisija;

d) pot za potovanje je izbrati tako, da se kolikor moči omeje stroški in potrošek časa; toda pri tem se je ozirati tudi na razmere podnebja;

e) za vsak dan je nameniti praviloma obravnavanje 200 nabornih zavezancev največ.

Nabor se ne vrši ob nedeljah in praznikih, nadalje zadnje tri dni pred Veliko nočjo in v krajih, v katerih je v izdatni meri zastopano grško-vzhodnje veroizpovedanje, ob grško-vzhodnjih praznikih; ti dnevi pa naj se po možnosti porabljajo za popotne dneve; določeni popotni dnevi veljajo samo za vojaške ude komisije;

f) v tistih primerih, v katerih število nabornih zavezancev, ki jih je obravnavati na dan, ne presega 100, je nadaljevati potovanje udov naborne komisije, ako se dá, še isti dan.

Izjeme od določil, obseženih pod a) in c), ukrepa ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

2. Po teh načelnih določilih naj dogovoré politična okrajna oblastva popotne in opravilne načrte za ambulantne naborne komisije porazumno z dopolnilnimi okrajnimi poveljstvi. Pri tem naj služi za podlago uporablja določila točke 1 e) in f) število v nabornih okrajih zapisanih oseb, oziraje se na eni strani na tiste, ki so po izkušnji odsotni, na drugi strani na tiste, ki pridejo na nabor po delegaciji.

Za ta namen morajo politična okrajna oblastva dotične številke pravočasno naznaniti dopolnilnim okrajnim poveljstvom.

Dogovorjene popotne in opravilne načrte je do 10. dne januarja nabornega leta predložiti političnemu deželnemu oblastvu, oziroma vojaškemu teritorialnemu poveljstvu, da se določijo porazumno. Popotnim in opravilnim načrtom je priložiti dokaz o številu nabornih zavezancev, ki so odkazani vsakemu nabornemu kraju.

3. Ko so določeni popotni in opravilni načrti, se nemudoma naznanijo vstevši popotne dneve vojaških udov komisije okrajnim oblastvom in vojaškim dopolnilnim oblastvom prve instance.

Za to dobé teritorialna poveljstva deželne brambe primerno obvestilo od dotičnega vojaškega teritorialnega poveljstva.

Politično deželno oblastvo mora vrhutega v deželnem zakoniku in v uradnem deželnem listu objaviti uradne dneve nabornih komisij (ne pa tudi

popotnih dni) in jih naznaniti ministrstvu za deželno bran.

Vojaška teritorialna poveljstva morajo popotne in opravilne načrte nabornih komisij neposrednje potem, ko so določeni, predložiti vojnemu ministrstvu.

§ 42.

Razglasitev nabornih dni.

1. Okrajno oblastvo razdeli po odobrenem popotnem in opravilnem načrtu — primerno oziraje se na načelna določila § 41 : 1 —, iz katere občine bo treba naborne zavezance na vsak dan izmed določenih nabornih dni privedsti pred naborno komisijo, in obvesti o tem občinske predstojnike ter jim pošlje dotični razglas.

2. Ta razglas mora obsegati:

a) oznamenilo za dotični naborni okraj določenih nabornih krajev in dni, potem vsakdanji začetek uradovanja;

b) naznanilo tistih občin, iz katerih se privedejo ob posameznih nabornih dneh naborni zavezanci eventualno s svojimi moškimi svojci, ki pridejo v poštev;

c) poziv nabornim zavezancem, oziroma tudi njihovim moškim svojcem, ki pridejo v poštev — ako niso odvezani, da jim ni treba priti osebno (§§ 111 : 3, d) in 112 : 2) —, naj pridejo snažni pravočasno na naborni prostor in naj pravočasno predložijo dokaze za eventualno pravico do ugodnosti, ki so določene v §§ 21, 23 do vstevši 27, potem 29 do 31, končno 82*) in 20 v. z. in ki so v razglasu oznamene z marginalijami teh paragrafov v. z. Naborne zavezance, ki želé doseči ugodnost po §§ 29 do 31, nadalje § 82*) v. z. in ki imajo tudi pravico, da se jim prisodi ugodnost enoletne ali dveletne prezentne službe po § 20 v. z., je opozoriti, da se lahko na glavnem naboru potezajo za ugodnost enoletne, oziroma dveletne prezentne službe po § 20 v. z., ako se eventualno zavrne prošnja za eno izmed najprej omenjenih ugodnosti;

d) opozorilo na to, da se, če kdo ne izpolni naborne dolžnosti, če se ne drži rokov, predpisanih za vlaganje prošenj za ugodnosti, ter sploh če ne pazi na dolžnosti, izvirajoče

*) Velja samo za sedemletni prehodni čas (§ 82, prvi odstavek v. z.).

iz vojnega zakona, ne more opravičiti s tem, da mu ta poziv ali zakon ni bil znan.

3. Občinski predstojniki morajo razglas javno nabiti in ga objaviti, kakor je drugače običajno v kraju.

§ 43.

Prepoved ženitve za naborne zavezance.

Ženiti se pred vstopom v naboru zavezano starost in, dokler traja naborna dolžnost, načeloma ni dovoljeno.

Ta prepoved velja dotlej, da je naborna dolžnost popolnoma izpolnjena, torej eventualno do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dovrši naborni zavezanec 36. leto svoje starosti.

V ozira vrednih okoliščinah sme ženitev dovoliti minister za deželno bran, ki je tudi pooblaščen ukazoma odrediti omejitev prepovedi zakona, ako to terjajo posebne razmere.

Kakor posebne razmere — pri tem gre lahko prav tako za določene okolišče kakor tudi za gotove sloje prebivalstva — pridejo v poštev zlasti razmere socialne in narodnogospodarske narave. Deželnim oblastvom je naloženo staviti zadevne osnovane predloge; pri tem je priložiti mnenja vojaških dopolnilnih oblastev druge in dopolnilnih oblastev prve instance.

V nobenem primeru ne osnuje ženitev ugodnosti v izpolnjevanju vojne dolžnosti (§ 40 v. z.).

§ 44.

Omejitev potovanj nabornih zavezancev izven avstrijsko-ogrske monarhije.

1. Popotna izkaznica za zunanjo državo čez čas, ko se začne glavni nabor, se sme podeliti nabornemu zavezancu ali tistemu, ki vstopi med potovanjem v naborno dolžnost samo, ako je dokazana nujna potreba.

2. Naboru zezanim marnarjem po poklicu, katerih ne zadeva zamuda naborne dolžnosti ob prejšnjem naboru, se smejo v izvrševanju njihovega poklica podeliti dovolila pomorskega potovanja za dolgo vožnjo do dveh let.

3. Kdor je bil s sklepom naborne ali popre-skuševalne komisije klasifikovan „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“ ali kogar je brez prejšnje popre-skušnje ministrstvena instance izločila s pri-

stavkom „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“, ni omejen na potovanjih izven avstrijsko-ogrske monarhije zaradi vojne dolžnosti.

IV. oddelek.

Naborni postopek, potrjevanje.

§ 45.

Naloge in uradovanje naborne komisije.

1. Med najvažnejše naloge naborne komisije spada:

- a) presojanje duševne in telesne sposobnosti nabornih zavezancev za vojaško službo in sklepanje o tem, nadalje preiskava moških rodbinskih udov, kojih sposobnost prislužiti si kaj je treba dognati;
- b) preskušnja in odločba o zahtevanih pravicah do ugodnosti enoletne prezentne službe ter do ugodnosti po § 29 do všteti 31, potem 82*), nadalje do prisodbe dveletne prezentne službe po § 20 v. z. in
- c) odločba o odlogu nastopa prezentne službe po § 31 : 10 v. z.,

v primerih b) in c) pa samo tedaj, ako je na naboru razpravljati o teh ugodnostih, oziroma o odlogu prezentne službe;

- d) zabeležba, da so potrjenci posebno sposobni za različne vrste orožja (krdel) in zavode.

S prostovoljci, ki pridejo pred naborno komisijo (§ 134), je ravhati po sprednjih točkah a) in b).

2. Skupni vojni moči in deželni brambi pripadajoči udje naborne komisije nimajo pravice samostojno dopisovati z drugimi oblastvi. Tudi naročila v nabornih stvareh morajo torej sprejemati samo po vojaških dopolnilnih oblastvih, razen ako je nevarno odlagati.*

3. Razen oseb, oznamenjenih v § 40, in v partijah poklicanih nabornih zavezancev, nadalje tistih rodbinskih svojcev teh nabornih zavezancev, ki pridejo pred naborno komisijo zaradi presoje njihove sposobnosti prislužiti si kaj, ne sme nikdo biti navzoč v nabornem prostoru.

Vzdrževanje reda v uradnem prostoru in v okolišu nabornega kraja je naloženo političnemu oblastvu.

*) Velja samo za prehodni čas.

4. Predsedniku in udom naborne komisije se nalaga posebno dolžnost, naj se človekoljubno vedejo nasproti privedencem; o telesnih hribah, ki so se navedle ali opazile, morajo nastrožje molčati.

5. O uspehu zdravniške preiskave na naboru in o sklepu naborne komisije, ki ga je sklenila o tem, se stranki ne sme izročiti izpričevalo ali prepis nabornega seznamka; uradovati je tako, da naborni izvedenci ne morejo izvedeti za različna mnenja udov komisije.

Tistim nabornim zavezancem pa, o katerih se glasi sklep „nesposoben za orožje“, naj na njihovo zahtevanje pristojno politično okrajno oblastvo uradoma izroči odveznico od službene dolžnosti po vzorcu 11 v dokaz, da so izpolnili svojo naborno dolžnost.

Naborni zavezanci, gledé katerih se glasi sklep „se izbriše“, prejmejo po predpisih o črni vojski črnovojno oprostilno izkaznico.

6. Predsednik in udje naborne komisije morajo brezpogojno zavrniti vsako vplivanje po strankah. Vsako kaznivo vplivanje, zlasti ponujanje daril je takoj naznaniti sodišču.

Tako vojaškim in civilnim zdravnikom, ki so prideleni nabornim komisijam za ude, kakor drugim aktivnim vojaškim zdravnikom je nastrožje prepovedano preiskovati naborne zavezance, ki želé pred naborom izvedeti zdravnikovo mnenje o svoji sposobnosti.

7 V primeru obče mobilizacije je prekiniti glavni nabor.

Nadaljevanje odredičim prej mogoče ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

Dokler je glavni nabor prekinjen, se tudi ne vrše dodatni nabori.

§ 46.

Delokrog predsednika in udov naborne komisije.

1. Predsednik, potem zastopniki skupne vojske (vojne mornarice) in deželne brambe imajo v naborni komisiji odločilne glasove, ostali udje naborne komisije (§ 40) so pomožni organi in imajo samo posvetovalne glasove.

2. Predsednik naborne komisije vodi redno izvršitev nabornega opravila po delokrogu, ki mu je izročen s tem predpisom. On vodi postopek o pravicah do ugodnosti enoletne prezentne službe ter do ugodnosti po §§ 29 do vštévši 31, potem

82*), nadalje o prisodbi dveletne prezentne službe po § 20 in o odlogu nastopa prezentne službe po § 31 : 10 v. z.; v vseh teh primerih je odločba komisjska.

Večkrat se mora prepričati o identičnosti privedenih nabornih zavezancev in rodbinskih udov.

3. Drugemu političnemu uradniku je zlasti naloženo, da poroča o prošnjah za ugodnosti, označene v točki 2, in stavi predloge; on nadzoruje redno privedbo nabornih zavezancev pred naborno komisijo, nadalje pravilno pisanje za politično oblastvo določenega izvoda nabornega seznamka.

4. Zastopniki skupne vojske (vojne mornarice) in deželne brambe poslujejo — po dogovorih, sklenjenih vsako leto med vojnim ministrom in ministrom za deželno bran — menjaje za „potrjujoče vojaške zastopnike“.

Vojaški zastopniki morajo, varujé vojaške interese, postopati porazumno.

V nabornem seznamku je sklepe zastopnika skupne vojske (vojne mornarice) zaznamovati s „H“, sklepe zastopnika deželne brambe pa z „L“ (glej vzorec 10).

Zabeleževanje potrjencev z ozirom na njihovo posebno sposobnost za pridelitev po krdelih je naloženo zastopniku skupne vojske.

Vojaški zastopniki nadzorujejo temeljitost vojaškozdravniške preiskave nabornih zavezancev; oni odločajo po delokrogu, ki jim je izročen s tem predpisom, o telesni in duševni sposobnosti privedencev.

Zapiseganje potrjencev je naloženo zastopniku skupne vojske (vojne mornarice).

Pri tistih, ki so potrjeni neposrednje v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo (§§ 2 : 4, 40 : 3 in 52 : 1, četrti odstavek), je naloženo zapiseganje zastopniku skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe.

5. Poročevalec ali častnik dopolnilnega okraja je odgovoren za pravilno zapisovanje telesne velikosti; on nadzoruje redno pisanje za dopolnilno okrajno poveljstvo določenega izvoda nabornega seznamka, izdajo potrdilnih zapisnikov in namembnic in dožene, kolikor je mogoče, posebno sposobnost potrjencev za njihovo pridelitev po krdelih; končno mora prečitati besedilo prisege, kadar se zapissegajo potrjenci, in jih poučiti o njihovem razmerju in njihovih dolžnostih kakor neuvrščeni novinci (nadomestni rezervisti, trajni dopustniki).

*) Velja samo za prehodni čas.

6. Častniku dopolnilnega okraja deželne brambe (§ 40 : 4), ki je pridelen naborni komisiji, gredo gledé poslov, ki se tičejo deželne brambe, iste obveznosti kakor poročevalcu (častniku) dopolnilnega okraja skupne vojske (vojne mornarice).

7. Vojaškemu zdravniku je naloženo oddajati mnenje o telesni in duševni kakovosti nabornih zavezancev, okrajnemu ali mestnemu zdravniku poizvedeti stopnjo pridobitne sposobnosti moških rodbinskih udov, ki pridejo v poštev.

Ako namerava predsednik nabornega zavezanca določiti za popreskušnjo, ali eden izmed vojaških zastopnikov ugovarjati zoper dognanje pridobitne nesposobnosti rodbinskega uda, lahko preišče nabornega zavezanca tudi civilni zdravnik, rodbinskega uda tudi vojaški zdravnik.

V koliko se vpoštevajo ovedbeni podatki, dani o umobolnih, slaboumnih in duševno manjvrednih nabornih zavezancih, o tem razpravlja § 49.

8. Podčastnike, ki jih prideli naborni komisiji skupna vojska (vojna mornarica), oziroma deželna bramba, je porabljeni za merjenje telesne velikosti nabornih zavezancev, za pisanje nabornega seznamka za dopolnilno okrajno poveljstvo in nabornega zapisnika, nadalje za izdajanje namembnic za potrjence.

9. Da se naborni seznamki varno hranijo med naborem, za to so v prvi vrsti odgovorni predsednik in zastopnik skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe.

§ 47.

Privedba nabornih zavezancev pred naborno komisijo.

1. Naborni zavezanci se morajo privedi pred naborno komisijo za vsak naborni okraj v določenih nabornih krajih — in sicer na glavnem naboru po občinah po vrsti letnih razredov in v vsakem izmed njih po vrsti zapisa v nabornih seznamkih (§ 17 : 2, tretji odstavek v. z.).

2. Privedba je stvar občinskih predstojnikov, ki so odgovorni za identičnost privedencev in morajo biti navzoči, kadar se privajajo naborni zavezanci (§ 16 : 3 v. z.).

Drugi uradnik okrajnega oblastva (§ 46 : 3) nadzoruje redno privedbo nabornih zavezancev, in sicer v vsaki občini po vrsti letnih razredov in

v vsakem letnem razredu po vrsti zapisa v nabornem seznamku. Za ta namen se mora oskrbeti s seznamkom nabornih zavezancev, po katerem se čitajo in ki je urejen po občinah in v vsaki občini po letnem razredu in po vrsti zapisa v nabornem seznamku.

Vojaške uradnike (aspirante) je pripeljati pred naborno komisijo ob začetku uradnega dejanja.

3. Pred naborno komisijo ni privedi :

a) vojaških akademikov in gojencev vojaških vzgojevališč in izobraževališč, nadalje vojaških veterinarskih akademikov skupne vojne moči in deželne brambe;

b) tistih, ki so v preiskovalnem, kazenskem ali popoljševalnem zaporu, in tudi tistih ne, ki so v kazenskodni (pred-) preiskavi, če tudi v prostosti;

c) „očitno nesposobnih“ (§§ 29, A : 4 in 51 : 9).

Sodna oblastva, oziroma kaznilnice naznanijo v primeru točke b), ako je dotičnik v naboru zavezani starosti ali še mora ustreči svoji naborni dolžnosti, sklep kazenskega postopka ali njegov odpust iz kazenskega zavora (dovršitev kazni, pomiloščenje) političnemu okrajnemu oblastvu, v čigar področju je sodno oblastvo (kaznilnica). Na to je ukreniti dodatni nabor, oziroma v ta namen obvestiti pristojno politično okrajno oblastvo.

§ 48.

Merjenje telesne velikosti.

1. Preiskava nabornega zavezanca se začne s tem, da se izmeri telesna velikost.

2. Za vstop v skupno vojsko, v vojno mornarico ali v deželno brambo se zahteva vobče najmanj 152 centimetrov telesne velikosti.

Pri mornarjih po poklicu, ako so sicer sposobni, pri profesionalistih, pri tistih, ki so porabni za pisanje in v drugih v armadi zastopanih poklicih, ako so sicer sposobni ali sposobni za pomožne službe, se lahko seže tudi pod prej omenjeno telesno mero — toda ne pod 150 centimetrov.

3. Očividno majhne naborne zavezance, potem kandidate duhovskega stanu, posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v du-

hovski učiteljski službi (§ 29 v. z.) je meriti oblečene, toda brez čevljev.

4. Naborni zavezanec mora, da se izmeri telesna velikost, stopiti k merskemu instrumentu vzravnano, gornje telo dvignjeno iz kolkov, brado prilegnjeno in kolena stegnjena tako, da sta kepi in peti skupaj in da se peti dotikata merila.

3. Merski instrument, ki ga mora pripraviti okrajno oblastvo, je pred začetkom nabora primerjati s preiskušanim normalnim merilom dopolnilnega okrajnega poveljstva in ga, ako treba, popraviti.

§ 49.

Zdravniška preiskava nabornih zavezancev in postopek s samopoškodniki.

1. Naborne zavezance je preiskovati, kolikor mogoče prizanašaje njihovi rahločutnosti, samo za zaslonom (špansko steno) v navzočnosti udov komisije.

Najprej preiskuje vojaški zdravnik (§ 46 : 8).

2. Za zdravniško preiskavo in za presojo sposobnosti nabornih zavezancev je merodajen kakor priloga II priloženi „Predpis za zdravniško preiskovanje vojnih zavezancev“.

3. Ako se pokaže ob zdravniški preiskavi osnovan sum, da je hiba povzročena nalašč in za namen, da bi se povzročila popolna ali delovita nesposobnost za izpolnjevanje službene dolžnosti, je dotičnega nabornega zavezanca, ako se spozna za „Sposobnega“ ali „Sposobnega za pomožne službe kakor“ pridržuje nadaljnje ravnanje z njim kakor s samopoškodnikom, takoj potrditi; drugače pa naj naborna komisija za sedaj ne sklene o njegovi sposobnosti.

O pojavljenem sumu samopoškodbe je, natančno poudarjaje mnenje zdravniških udov naborne komisije, sestaviti zapisnik, ki ga morajo podpisati trije udje komisije, ki imajo pravico glasovanja, in vrhutega zdravniški udje komisije in ki ga naj politično okrajno oblastvo nemudoma pošlje za kazenski postopek poklicanemu sodnemu oblastvu (§ . .).

Po končanem kazenskem postopku je z že potrjenim, ako je bil spoznan za krivega, in nastopi torej zanj po § 70 v. z. izključitev od izbire za

„čezštevlnega, podaljšanje prezentne in skupne službene dolžnosti in izguba morda obstoječe pravice do ugodnosti §§ 21 do vštevši 28 ter 82 v. z., ravnati po določilih § . ., še ne potrjenega pa vnovič privedi pred naborno komisijo, ki mora zoper njega postopati po § . . .

Pojavljeni sum samopoškodbe in o njem podano mnenje zdravniških udov komisije je vpisati v naborni seznam.

4. Lahke bolezni in poškodbe, ki se gotovo izlečijo v kratkem času, ne morejo vplivati na izvid „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“.

5. Kandidatov duhovskega stanu, posvečenih duhovnikov, oziroma nameščencev v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi, ko dokažejo ugodnost po § 29 v. z. in izjavijo, da nimajo telesnih hih, ni zdravniško preiskovati.

6. Naborna komisija mora načeloma ravnati samo po svojem prepričanju. Sicer mora v tistih primerih, v katerih predložijo naborni zavezanči zdravniška izpričevala, vanja vpogledati za svojo informacijo in sprejemati tudi ustne izjave občinskih predstojnikov in takih nabornih zavezancev, ki baje nesposobno osebo pobliže poznajo, vezana pa ni na ta izpričevala ali izpovedbe.

7. Ako se pa trdi, da ima naborni zavezanec (redbinski ud) božjast, lahko smatra naborna komisija to bolezen za dognano, ako se dokaže s soglasnima izpovedbama dveh zaupanja vrednih, pred okrajnim oblastvom pod prisego zaslišanih prič (ako mogoče zdravnikov, duhovnikov, učiteljev, delodajnikov). Naborna komisija pa lahko še odredi, da se odda v vojaško bolnico (§ 50 : 1).

Zdravniška izpričevala vojaških zdravilišč in vojaških vzgojevališč in izobraževališč, nadalje izpričevala bolnic, navedenih v seznamu, priloga III, se lahko štejejo za veljavne dokaze, da je dana božjast, tedaj, kadar se je ta bolezen kar najdoločneje dognala z lastnim opazovanjem zdravnika zavoda.

Ako gre za izpričevala zavodov, ki niso navedeni v prej omenjenem seznamu, je od primera do primera dobiti odločbo ministrstva za deželno bran.

8. Slično kakor pri božjastnikih je postopati tudi pri umobolnih, slaboumnih in duševno manj vrednih. Ako so naborni komisiji predložena izpričevala ravnateljstev v seznamu, priloga III,

navedenih zdravilišč, oskrbovališč in vzgojevališč, v katera se vzprejemajo osebe prej omenjene vrste, jih je smatrati za polnoveljavna. Ako gre za izpričevala zavodov, ki niso navedeni v seznamku, priloga III, je od primera do primera dobiti odločbo ministrstva za deželno bran.

9. Da se ne bodo potrjali umobolni, oziroma taki, ki so bili umobolni, nadalje da se omogoči presoja sposobnosti slaboumnih in duševno manj vrednih, bodo ravnateljstva v točki 8 oznamenjenih zavodov vsako leto do 15. dne januarja vposlala političnemu okrajnemu oblastvu stojališča zavoda o moških osebah v starosti od 14 do všteti 22 let, ki so bile v prejšnjem letu odpuščene iz oskrbe zavoda in pri katerih se je dognalo abnormno duševno stanje, seznamke z imenom, rojstvenim letom in domovinsko občino oskrbovancev z natančnejšo navedbo prej omenjenega stanja in, kako so bile odpuščene.

Isto dolžnost imajo sodišča gledé mladeničev v omenjeni starosti, ki so zaradi umobolnosti pod skrbstvom ali so v prejšnjem letu stopili iz takega skrbstva ali za kojih duševno obolelost so sodišča sicer uradno izvedela.

Končno morajo tudi vodstva učilišč in vzgojevališč za slaboumne in vodstva občin ljudskih šol vsako leto do 31. dne decembra vposlati po predstojnem okrajnem šolskem oblastvu političnemu okrajnemu oblastvu stojališča zavoda, oziroma šole seznamek vseh v letu poročila iz zavoda odpuščenih moških gojencev v starosti od 6 do 14 let, oziroma seznamek v letu poročila iz obče ljudske šole odpuščenih dečkov, ki so zaradi duševne hibe prejeli samo „odhodnico“ (§ 100 šolskega in učnega reda [drž. zak. št. 159 iz l. 1905]). V teh seznamkih je poodčititi ime, rojstveno leto in domovinsko občino dečkov.

Prav tako mora okrajno šolsko oblastvo o tistih otrocih, ki so v šolskem okraju in ki so na podstavi § 23 državnega zakona o ljudski šoli, oziroma § 24 šolskega in učnega reda zaradi take hibe oproščeni, da jim ni treba hoditi v javne šole, vposlati take seznamke političnemu okrajnemu oblastvu.

Politično okrajno oblastvo naznani podatke, prejete tako, kakor je spredaj rečeno, kar najhitreje pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu, ki jih vpiše v imenik, ki ga je sestaviti abecedno.

Vsako leto začetkom februarja prekuša vsako politično okrajno oblastvo s pomočjo imenika

nabornega seznamka, ali so mladeniči, ki pridejo na nabor, v seznamku, omenjenem v sprednjem odstavku. Ako se to potrdi, dožene z ovedbami, zlasti s tem, da dobi pojasnila zaupanja vrednih oseb v domovinski občini ali v občini bivališča nabornega zavezanca, po okoliščinah tudi s tem, da dobi izpričevala uradnega zdravnika — vedno pa kolikor moči prizanašaje dobremu glasu dotičnika —, ali ima tudi sedaj hibe, ki pridejo v poštev.

Pozitiven uspeh je vpisati v razpredelek opomnja nabornega seznamka in v takem primeru je ovedbene akte poslati naborni komisiji, oziroma vojaški bolnici, določeni, da dožene hibo.

10. Tudi občinski predstojniki so dolžni, kolikor mogoče, pred naborem ali tudi na naboru opozarjati politično okrajno oblastvo, oziroma naborno komisijo na duševno abnormne ali duševno slabotne, nadalje na moralno hudo defektne naborne zavezanca, ki imajo v občini domovinsko pravico ali bivajo tam. Politično oblastvo poizveduje o tem, kakor je omenjeno v predzadnjem odstavku točke 9, in sicer po naboru, ako gre za podatke, podane šele na naboru, in ako je bil naborni zavezanec potrjen ali odložen.

Ob pozitivnem uspehu ovedb je postopati po zadnjem odstavku točke 9; v obeh izvodih nabornega seznamka naj se opomni eventualno tudi po naboru.

11. Pri potrjenih obvesti dopolnilno okrajno poveljstvo (dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe) vojaško krdelo (zavod) o vpisih, ki so omenjeni v točkah 9 in 10 in so v razpredelku opomnja.

§ 50.

Oddaja nabornih zavezancev v opazovanje ali zdravljenje v bolnico in oddaja predčasno uvrščenih v vojaško zdravilišče.

1. Ako se hiha na nabornem prostoru ne more zadostno presoditi, je dopustno oddati dotičnega nabornega zavezanca v vojaško bolnico; ako se spozna, da se dá hiba ozdraviti najdalje v štirih mescih in brez kirurške operacije, se lahko odda naborni zavezanec v civilno bolnico (§ 16 v. z.).

Naborni zavezanec se mora oddati v vojaško bolnico, ako gre za hibo, ki se po zdravnikovi izjavi ne more zadostno presoditi na nabornem prostoru, ker je to mogoče samo z dalje trajajočo preiskavo ali s preiskavo z instrumenti ali z daljšim opazovanjem; nadalje, da se poistini božjast v primeru § 49:7, končno tudi tedaj, ako je naborni zavezanec sumen tuberkuloze, ne da bi imel drugo izmed hib, navedenih v seznamkih C in D priloge II.

V c. kr. deželno-brambovske bolnice je oddajati take naborne zavezanec tedaj, ako v kraju nabora ni vojaške bolnice skupne vojske (vojne mornarice), oziroma ako je bolj oddaljena nego bližnja c. kr. deželno-brambovska bolnica.

2. V civilno bolnico se lahko odda naborni zavezanec, ako se spozna, da se dá hiba ozdraviti najdalje v štirih mescih in brez kirurške operacije, ako domača oskrba ne nudi zadostnega jamstva za potrebno zdravljenje. H kirurški operaciji pa se ne sme nikdo siliti.

3. Oddajo v vojaško ali v civilno bolnico določi na zdravnikov predlog „potrjujoči vojaški zastopnik“; zgoditi se mora samo tedaj, ako je dotičnik — ne glede na zadevno hibo — sposoben za službo v orožju ali za vojaške pomožne službe. V bolnico ga je izročiti takoj, ako ne nasprotujejo posebne razmere.

4. Ako predsednik naborne komisije sploh ne smatra za utemeljeno oddati ga v vojaško ali v civilno bolnico, ukrene, da se naborni zavezanec privede pred popreskuševalno komisijo; pri božjastnih in umobolnih je v tem primeru predložiti akt ministrstvu za deželno bran v odločbo.

5. Po odpustu iz bolnice mora politično okrajno oblastvo, ako nanese tako, skrbeti tudi za potovanje dotičnika nazaj v zmislu § 68:4.

6. Ako se kdo odda v vojaško bolnico, pošlje bolnica izvid bolnice pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ki dožene porazumno s političnim okrajnim oblastvom, ali se je poistnila tista hiba, zaradi koje poistinitve je bil naborni zavezanec izročen v vojaško bolnico ali katerakoli druga hiba, ki izključuje službeno sposobnost.

Ako se take hibe niso poistnile v bolnici, ukrene politično okrajno oblastvo, da se dobi sklep, na podstavi nabornih aktov, došlih od dopolnilnega okrajnega poveljstva, privedbo dotičnega nabornega zavezanca pred bližnjo uradujočo naborno (dodatno naborno) komisijo.

V nasprotnem primeru je opustiti privedbo in je naborni (dodatni naborni) komisiji samo predložiti akte, ki sklene sklep, glaseč se na „se odloži“, „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“, ako dožene na podlagi aktov brezdvomno, da obstaja hiba, ki izključuje sposobnost; izvid in sklep se vpiše v naborni seznam ali — ako se vrši nabor po delegaciji ali ako pridejo akti šele po končanem glavnem naboru nazaj — v izpiske iz nabornega seznama.

Nabornemu zavezancu se naznani sklep po političnem okrajnem oblastvu.

Ako pa smatra naborna (dodatna naborna) komisija, da hiba, ki je v izvidu bolnice, ni taka, ki izključuje sposobnost, ali ako smatra za dvomljivo, ali se nanaša izvid bolnice na nabornega zavezanca, zaukaže vnovično privedbo nabornega zavezanca pred naborno (dodatno naborno) komisijo.

Privedbo ukrene politično okrajno oblastvo.

Ako je bil v bolnico oddani naborni zavezanec na naboru po delegaciji, je izvid bolnice poslati dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma deželno-brambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu bivališča in prej omenjena uradna dejanja gredó dopolnilnemu oblastvu bivališča. Ako je pa tak naborni zavezanec, ki ga je treba vnovič pripeljati pred naborno komisijo, zapustil svoje dosedanje bivališče, je razpravni akt poslati pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe ter mu naznaniti novo bivališče.

7. Glede preiskovanja rodbinskih udov reklamancev v vojaški bolnici glej § 112:4.

8. Glede vzprejemanja predčasnih uvrščencev v vojaška zdravilišča po § 41:1, drugi odstavek v. z. in plačevanja pri tem nastajajočih stroškov glej § 68:6.

Ako nastopajo ozdravne, zunanje bolezni, zlasti lahko prenosne narave, v večjem obsegu in v razmerah, iz katerih se dá spoznati, da tisti, ki se jih je lotila bolezen, niso v stanu ozdraveti ali da ozdravljenje onemogočujejo, lahko minister za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom zaukaže, da se taki za sposobne potrjeni naborni zavezanci uvrsté in vzprejmejo v vojaško zdravilišče tudi pred normalnim uvrstitnim rokom (1. dnem oktobra) (§ 41:1, drugi odstavek v. z.).

Ako so po mnenju dopolnilnega oblastva prve ali druge instance dani pogoji za uporabljanje

spredaj stoječih določil v njegovem področju, poroča v letu pred dotičnim naborom o zadevnih zdravstvenih in socialnih razmerah dopolnilnemu oblastvu prihodnje višje instance. Predlogom dopolnilnih oblastev druge instance, ki morajo dospeti na ministrstveno instanco najkasneje koncem decembra, je priložiti mnenja dopolnilnih oblastev prve instance, ki pridejo v poštev.

Ministrstvo za deželno bran se dogovori o došlih predlogih z ministrstvom za notranje stvari in z vojnim ministrstvom.

Ako so dani pogoji za uporabljanje § 41 : 1, drugi odstavek v. z., se obvestijo pred glavnim naborom po dopolnilnih oblastvih vse naborne komisije v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v deželah svete ogrske krone in v Bosni-Hercegovini, gledé katerih nabornih okrajev in bolezni naj pride vobče v poštev uporabljanje omenjenega določila za naborno leto.

Ako se potrdé tisti, ki so se jih lotile take bolezni in ki so pristojni v oznamenjenih okrajih — četudi so postavljeni na nabor v drugem okraju — ali ki bivajo v oznamenjenih okrajih, pa so drugam pristojni, se mora naborna komisija na podlagi mnenja zdravniških udov izjaviti, ali in za koliko časa je treba potrjenca vzprejeti v vojaško zdravilišče; ta izrek je vpisati v razpredelek opomnja nabornega seznamka. Ako so udje, ki imajo pravico glasovanja, različnega mnenja, je utemeljiti posamezne izreke.

Določujé prej omenjeno dobó, se je ozirati na to, da pride konec zdravljenja v zavodu kolikor mogoče skupaj z normalnim dnevom uvrstitve.

O potrjenih, o katerih je predlagal če tudi samo en ud s pravico glasovanja, naj se oddajo v vojaško zdravilišče, naj pristojno politično okrajno oblastvo v porazumu z dopolnilnim okrajnim poveljstvom predloži ministrstvu za deželno bran po deželnem oblastvu izkaze, ki so sestavljeni po vzoru nabornega seznamka. Te izkaze je izročiti takoj po končanem glavnem naboru in gledé dodatnih nabornikov po njihovem naboru od primera do primera.

Ministrstvo za deželno bran odloča v porazumu z vojnim ministrstvom o posameznih primerih.

Ako se odločba glasi na vzprejem v vojaško zdravilišče, prejmejo dotičniki od pristojnega političnega oblastva pismeno obvestilo, ki ga je izdati kar najhitreje.

9. Potne stroške v bolnico in nazaj ter stroške eventualnega spremstva je plačati po § 68 : 4.

Oskrbne stroške nabornih zavezancev, oddanih v vojaško bolnico, plačuje proračun ministrstva za deželno bran.

Oskrbne stroške nabornih zavezancev, oddanih v civilno bolnico, je plačevati po tistih predpisih, ki obstajajo za njih plačevanje in izterjevanje v javnih bolnicah.

Spremstvo bo praviloma potrebno samo pri simulaciji, sumnji ubega ali upornosti. Ako ni spremstva, je nabornemu zavezanec diti seboj izpričevalo identičnosti, obsegajoče natančni popis osebe.

§ 51.

Razredba nabornih zavezancev in sklepi naborne komisije o sposobnosti.

1. O duševni in telesni sposobnosti predstavljenih nabornih zavezancev za pravo vojaško službo in za vojaške pomožne službe mora vojaški zdravnik oddati po § 6 predpisa za zdravniško preiskovanje vojnih zavezancev (priloga II) formulirano mnenje.

2. „Petrujuči vojaški zastopnik“ sklene na to uvažujé zdravniško mnenje, toda ne da bi bil nanje vezan, enega izmed naslednjih sklepov:

- a) „Se potrjuje“,
- b) „se potrjuje za pomožne službe kakor“,
- c) „se odlaga“,
- d) „nesposoben za orožje“ ali
- e) „se izbriše“.

3. Naborne zavezance, ki se spoznajo za „sposobne“ („sposobne za pomožne službe kakor . . .“) je potrditi (§ 17 : 3 v. z.).

4. Sklep: „se potrjuje za pomožne službe kakor“ je izreči samo tedaj, ako naborni zavezanec zaradi ene izmed hib, sestavljenih v seznamku B priloge II, sicer ni popolnoma sposoben za službo v orožju, pač pa — po desettedenski priznanašljivi prvi vojaški izučbi, ki jo je eventualno tudi prekiniti s presledki — pripraven za poslovanje, ustrezajoče njegovi inteligenci, njegovi profesiji ali njegovemu drugačnemu poklicu, ki ga je eventualno tudi v civilnem življenju izvrševal brez spotike zaradi zaslužka in v katerem lahko opravlja v oboroženi moči koristne službe v prezentnem stalču.

Za take pomožne službe pridejo med drugimi v poštev:

Pisarji, risarji, potem peki, sodarji, knjigovezi, šoferji, izdelovalci kirurških instrumentov, elektriški, bolniški strežaji, litografi, mehaniki, mlinarji, jermernarji, sedlarji, ključavničarji, kovači, krojači, čevljarji, mizarji, zobotehniki itd., nadalje za ordonance, za konserviranje v augmentacijskih skladiščih, v delavnicah i. e. pripravne osebe.

Potrjenci „Sposobni za pomožne službe kakor“ se po prvi vojaški izužbi načeloma ne smejo porabljeni v frontni službi in za druge pomožne službe nego tiste, za katere so bili razredovani, samo po meri sposobnosti. ki jo je dognal vojaški zdravnik; potrditi torej ni več takih vojnih zavezancev, nego kolikor ustreza potrebi, ki so jo vsakočasno dognala vojaška dopolnilna oblastva najvišje instance v medsebojnem porazumu.

5. Sklep na „se odlaga“ se sme izreči samo v I. in II. letnem razredu in je pogoj, da se naborni zavezanec vnovič privede v naslednjem letnem razredu.

6. V III. ali v višjem letnem razredu je v vseh okolišnih končno veljavno odločiti, to se pravi, o nabornem zavezancu, ako se ne potrdi kakor „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“, razsoditi ali na „Nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“.

7. Sklep „Nesposoben za orožje“ se more izreči samo tedaj, kadar je vojni zavezanec trajno nesposoben za službo v orožju in za vojaške pomožne službe, toda še sposoben za črnovojno službo brez orožja.

Vojni zavezanci, ki imajo kilo, se smejo, ako ta hiba ni zelo očitna ali v veliki meri in ako so tudi za pomožne službe nesposobni, praviloma samo v III. letnem razredu proglasiti za nesposobne za orožje.

V I. in II. letnem razredu se more na „nesposoben za orožje“ razsoditi samo tedaj, ako se glasi na podlagi priloge II (§§ 6 in 7) izrečeno zdravniško mnenje na „nesposoben za orožje in za pomožne službe“ ali „nesposoben za vsako službo“.

Sklep „Nesposoben za orožje“ pomenja torej, da je vojni zavezanec ob času, ko se izreče ta sklep, pripraven za črnovojno službo brez orožja. Porabljanje teh vojnih zavezancev v črnovojni službi je uravnano s črnovojnimi predpisi.

8. Sklep „se izbriše“ se more storiti samo tedaj, ako ima naborni zavezanec eno izmed zelo

razvitih hib, navedenih v seznamku D priloge II, ali ako je pri nabornem zavezancu v seznamku C te priloge navedena hiba ali bolezen že v taki meri razvita, da je s tem trajno ovirana tudi sposobnost prislužka, oziroma delovna sposobnost.

V I. in II. letnem razredu se more razsoditi na „se izbriše“ samo tedaj, ako se glasi na podlagi priloge II (§§ 6 in 7) izrečeno zdravniško mnenje na „za vsako službo nesposoben“.

Sklep „se izbriše“ pomenja torej, da je vojni zavezanec trajno in za vedno nesposoben za vsako vojaško službovanje, torej tudi za črnovojno službo brez orožja.

9. Očitno nesposobni se lahko izbrišejo na podlagi ovedbenih aktov, ki izključujejo vsak dvom, tudi ne da bi se predstavili pred naborno komisijo, na sklep komisije. Ako smatra naborna komisija uspeh ovedb za nezadosten, jih dá popolniti ali nabornega zavezanca privedi.

10. Enoletne prostovoljce in dveletne prostovoljce po § 28 v. z. ter naborne zavezance, katerim je prisoditi ugodnost po §§ 29 ali 82*) v. z., je v I. in II. letnem razredu, ako se glasi zdravniško mnenje na „Sposoben za pomožne službe kakor“, odložiti, v III. letnem razredu pa proglasiti za „nesposobne za orožje“.

11. V tistih primerih, v katerih se sklep „potrjujočega vojaškega zastopnika“ ne pridruži razredbi vojaškega zdravnika, je treba razloge razlike priložiti sklepu.

12. Zoper sklep „potrjujočega vojaškega zastopnika“ na „se potrjuje“ nima vobče niti predsednik niti ud naborne komisije pravice ugovarjati. Ako pa izreče „potrjujoči vojaški zastopnik“, razlikuje se od mnenja vojaškega zdravnika, sklep „se potrjuje“ ali „se potrjuje za pomožne službe kakor“, lahko predsednik določi vojnega zavezanca za popreskušnjo.

Ako se „potrjujoči vojaški zastopnik“ ne izreče za potrditev, se izjavi drugi vojaški zastopnik, ne da bi bil vezan na zdravniško mnenje. Nato odda civilni zdravnik svoje mnenje.

13. Ako so mnenja različna ob sklepanju o vojevitosti nabornega zavezanca, se je držati naslednjega postopka:

a) ako spozna „potrjujoči vojaški zastopnik“, da je naborni zavezanec I. ali II. letnega razreda

*) Velja samo za prehodni čas.

sposoben za pomožne službe ali nesposoben, drugi vojaški zastopnik pa, da je sposoben, oziroma sposoben za pomožne službe, ga naj predsednik določi za popreskušnjo;

b) ako spozna „potrjujoči vojaški zastopnik“, da je naborni zavezanec I. ali II. letnega razreda sposoben za pomožne službe, drugi vojaški zastopnik pa, da je nesposoben, ga je odložiti; razen če ga predsednik naborne komisije oznameni za sposobnega in ga določi za popreskušnjo;

c) ako je različnost mnenj samo gledé stopnje nesposobnosti, mora obveljati vedno za vojno moč ugodnejši nazor; na primer ob različnosti mnenj med „se odloži“, „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“ razredba „se odloži“, ob različnosti mnenj med „nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“ razredba „nesposoben za orožje“;

d) ako spoznata oba vojaška zastopnika, da je naborni zavezanec nesposoben, ga lahko predsednik naborne komisije v vseh letnih razredih določi za popreskušnjo, ako ga oznameni „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor.....“.

V primeru c) ne bodi popreskušnje.

14. O sklepu, da se predstavijo pred popreskuševalno komisijo, je naborne zavezanec s politične strani takoj ustno obvestiti in jih pravočasno pismeno pozvati pred popreskuševalno komisijo.

Za poslednji namen so dolžni zglasiti vsako izpremembo svojega bivališča.

15. Zoper sklep „Naj se potrdi“, oziroma „Naj se potrdi za pomožne službe kakor.....“, ki se je izrekel na naboru, ni dopusten pravni pomoček (§ 17 : 3, drugi odstavek v. z.).

16. Uradoma izvršene izpremembe nabornega sklepa, glasečega se „Naj se odloži“, „Nesposoben za orožje“ ali „se izbriše“, ki se pokažejo za potrebne zaradi tega, ker so se sprednja določila tega paragrafa uporabila nepravilno, se ne smejo raztezati tudi na izvid.

Take izpremembe odreja, ako se ne morejo opraviti še na naboru samem (§ 54 : 3, drugi odstavek), ministrstvo za deželno bran.

§ 52.

Namemba in pridelitev potrjencev.

1. Naborne zavezanec, ki so bili na naboru in se spoznajo „Sposoben“ („Sposoben za pomožne službe kakor.....“), je potrjevati načeloma s pridržkom namembe in pridelitve. Njihova dokončna namemba se določi ob obračunu kontingentov, prideliti pa jih je na podstavi porazdelitve po nabornih okrajih.

Ako so pa sposobni (sposobni za pomožne službe) je potrditi s končnoveljavno namembo (t. j. kakor novince ali nadomestne rezerviste) toda s pridržkom pridelitve:

a) tiste, ki so izključeni od izbire za čezšteviline, za novince;

b) tiste potrjence, katerim se po §§ 29 : 1 in 2, 30, 31 in 82*) v. z. prisodi ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti (§ 17 : 3, tretji odstavek v. z.), za nadomestne rezerviste.

Različno od teh določil je ravhati z naboru zavezanimi mornarji po poklicu ter z ljudmi, ki so drugače zaradi svoje obrli vajeni morja. Ako so sposobni, jih je potrditi s končnoveljavno pridelitvijo, torej v vojno mornarico, toda s pridržkom namembe; njihova namemba se določi šele o priliki obračuna kontingentov.

S končnoveljavno namembo in pridelitvijo je potrjevati:

a) enoletne prostovoljce po § 21 : 2 v. z. v deželno brambo;

b) posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe.

Potrjence nekdanjega okrožja kotorskega in kopne zemlje nekdanjega okrožja dubrovniškega je prideljevati s pridržkom namembe v deželno brambo — mornarje po poklicu ter ljudi, ki so sicer po svoji obrti vajeni morja, pa, če so sposobni, s pridržkom namembe v vojno mornarico.

Okoliši prej omenjenih nekdanjih okrožij obsegajo naborne okraje kotorski, brez okoliša Špica, Korčula, delež (sodni okraj Orebič) in dubrovniški, izvzemši otoke Kalamotta, Župana, Mljet in Mczzo.

2. Tiste samopoškodnike, ki so pripravi samo za podrejeno službovanje in se torej ne štejejo k novinskemu kontingentu (§ 37 : 1, drugi odstavek v. z.), je praviloma prideliti v zdravstveno

*) Velja samo za prehodni čas.

krdelo; ako se pa morejo po svoji profesiji ali po svoji predizobrazbi s koristjo porabljeni tudi v drugih krdelih in zavodih, je take samopoškodnike primerno razdeliti, ako jih ni uvrstiti v deželno brambo (točka 1, predzadnji odstavek).

§ 53.

Zabeležba potrjencev za njihovo pridelitev po krdelih.

1. Za zabeležbo potrjencev, da se pridelé po krdelih, je merodajna priloga IV.

2. Ta zabeležba naj se vobče omejuje samo na tiste vrste orožja (krdel), branše in zavode, ki se dopolnjujejo iz dotičnega vojaškega teritorialnega okoliša (priloga V).

3. Zastopnik skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe (§ 40) določi na podstavi zadevnega mnenja vojaškega zdravnika in z ozirom na drugačno pripravnost, ki jo je dognal poročevalec (častnik) dopolnilnega okraja, za katero vrsto orožja (branše in zavode) naj se opravi zabeležba.

4. Izmed tistih, ki so potrjeni v skupno vojsko (vojno mornarico) ali s pridržkom namembe in pridelitve — izvzemši tiste, ki dobé po § 52 takoj pridelitev po krdelih — je zabeležiti:

a) enoletne prostovoljce in vojne zavezance, ki zahtevajo na podlagi § 21:1, 2 in 3 v. z. ugodnost enoletne prezentne službe, za izbrano vojaško krdelo;

b) vojne zavezance, ki so po svojem zadevnem delovanju v poklicu po § 4, M priloge IV posebno pripravi za zdravstveno službo, potem brate lajike reda usmiljenih bratov za zdravstveno krdelo;

c) vojni dolžnosti, zavezane Lipovance v Bukovini ter Karajite in Menonite na Galiskem, izvzemši tiste, ki bi prestopili k eni izmed teh verskih družb ali bi se priselili, na njihovo željo za zdravstveno krdelo.

5. Izmed tistih, ki so potrjeni neposrednje v nadomestno reservo, je zabeleževati:

a) kandidate duhovskega stanu (§ 29:1 in 2 v. z.) za pehoto (tirolske cesarske lovce);

b) v § 82 v. z. oznamenjene učne moči in učiteljske kandidate za pehoto ali lovsko krdelo;

c) v sprednji točki 4 pod b) in c) omenjene vojne zavezance za zdravstveno krdelo;

d) tiste, ki so po predpisu za izbiro in pridelitev potrjencev (priloga IV) pripravi za poljsko in gorsko topničarstvo, potem za specialna orožja in branše, za ta orožja in branše.

6. Da se brez spotike izvede pridelitev po krdelih, je tiste potrjence, ki so pripravi za več vrst orožja, zabeležiti za vse te vrste.

7. Na želje, ki so jih eventualno izrekli potrjenci zaradi svoje pridelitve, se je ob zabeležbi kolikor moči ozirati, ako so združljive z interesi službe in ako nimajo morda nedovoljenih razlogov (§ 36:3, drugi odstavek v. z.).

8. Nameravano pridelitev je narediti razvidno v razpredelku 34 nabornega zapisnika z vpisom dotične vrste krdela (branše, zavoda).

9. Zabeležbo za pridelitev po krdelih v deželno brambo je vpisovati v nabornem zapisniku deželne brambe v razpredelek 34.

§ 54.

Pisanje nabornega seznamka.

1. Uspeh nabora je vpisati v nabornem seznamku v razpredelke, odprte za dotični letni razred, oziroma za dotično naborno leto, takole:

a) datum uradnega dejanja pri vsakem nabornem zavezancu, vseeno, kako se odloči o njem v razpredelek 10;

b) prav tako pri vsakem predstavljenem nabornem zavezancu telesno velikost, in sicer v centi, metrih izraženo, v razpredelek 11;

c) mnenje*), ki ga je oddal vojaški zdravnik, potem sklepe „Naj se potrdi“, „Naj se potrdi za pomožne službe kakor“, „Naj se odloži“, „Nesposoben za orožje“ ali „Naj se izbriše“; končno utemeljitev, ako se ne potrdi naborni zavezanec, ki je se strani vojaškega zdravnika razredovan „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“, v razpredelek 12;

d) sklepe o stavljenih zahtevah po zakoniti ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti in morda vloženi ugovor ali zglašeni priziv v raz-

*) Da se zabranijo popačbe, je pisati razredbe vedno z veliko začetno črko, n. pr. „Sposoben“, Sposoben za pomožne službe kakor“.

predelek 13, kakor n. pr. „Ugodnost kakorprisojena“ ali „Prošnja zavrnjena, odlog prezentne službe po § 31 : 10 v. z. do 1./10. 19...“, „Priziv zglasen“;

e) okolnost, ali je bil kdo potrjen s pridržkom namembe in pridelitve za novinca ali za nadomestnega rezervista in, ako se je potrjenec takoj pridelil v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo, njegovo pridelitev (n. pr. „pridržano“, „novinec, pridelitev pridržana“, „novinec, skupna vojska“, „mornar po poklicu, namemba pridržana, vojna mornarica“, „novinec, deželna bramba“, „nadomestni rezervist, pridelitev pridržana“) v razpredelek 14;

f) v vseh primerih, v katerih nastopi popreskušnja, mnenja zdravnikov in izrek dotičnih udov komisije s kratko utemeljitvijo nasprotnih nazorov v razpredelek 12, sklep „za popreskušnjo pa v razpredelek 15;

g) začasne odredbe, kakor n. pr. „za zdravljenje (opazovanje) hibe, ki jo baje ima, ga je oddati v civilno (vojaško) bolnico“, „Sum samopoškodbe“ itd., pravtako ako kdo izostane od nabora in eventualno znani vzrok, zakaj ni prišel, v razpredelek 15.

V tem razpredelku je nadalje zabeležiti:

kazni nabornega zavezanca, ki jih je imel izza sestave nabornih seznamov, zaradi kaznivih dejanj, oznamenjenih v § 37 : 9, v posnetku in eventualno ovedene podatke gledé obstoječe ali že prestane umobolnosti, duševne manjvrednosti ter drugih duševnih anomalij (slaboumnost, zaostal duševni razvoj itd.) (§ 49 : 9).

2. Uspeh nabora je v nabornem seznamu vpisovati v razpredelke, ustrežajoče koledarskemu letu, pri višjih letnih razredih nego III., v razpredelke III. letnega razreda; pri nabornih restantih je narediti to izrečno razvidno.

3. Ako se mora črtati ime nabornega zavezanca, n. pr. ker je dotičnik med tem umrl ali ker se nahaja ime dvakrat, je kratko in jedrnato navesti vzroke, zakaj se je črtalo. Ime se mora črtati tako, da ostane še čitno.

Popravkov ne bodi v nabornem seznamu; ako se jim pa ni bilo mogoče ogniti, jih je izrečno označiti za popravke in podpiše naj jih predsednik

naborne komisije ter zastopnik skupne vojske (vojne mornarice) in zastopnik deželne brambe*).

Strugati ni dovoljeno.

Naborne seznamke je primerjati, preden se podpišejo.

Naborne seznamke morajo podpisati predsednik naborne komisije in udje komisije (§ 40 : 2), in sicer na koncu nabora v dotičnem kraju nabora.

4. Vpisujé v naborne seznamke in podpisujé jih je prepovedano rabiti štampilje ali tintne svinčnike.

§ 55.

Pisanje nabornega zapisnika; izdajanje namembnic.

1. O vseh, ki imajo domovinsko pravico v dopolnilnem okraju in ki se potrdé v času od 1. dne januarja do 31. dne decembra, se piše pri dopolnilnem okrajnem poveljstvu in dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe naborni zapisnik po vzorcu 12. Narejati ga je po zvezkih in ga na koncu koledarskega leta vezati v trde platnice priloživi imenski vpisnik.

V te zapisnike je vzprejeti vse potrjence, brez ozira na to, ali so vstopili prostovoljno ali so bili potrjeni na glavnem ali dodatnem naboru.

Na naboru pisane zvezke nabornega zapisnika je po naboru priložiti zvezkom, kar jih je že, in je v razpredelku 2 nadaljevati tekočo številko.

2. Razpredelke nabornega zapisnika je vobče izpolnjevati na podlagi nabornega seznamka; zlasti se pripominja:

a) ako je potrjenec več glasbe ali telegrafiranja, je to zapisati v razpredelek 21. Pri tistih, ki so večji glasbe, je navesti instrument;

b) v razpredelek 23 je prenesti sklep gledé potrditve dobesedno iz razpredelka 12 nabornega seznamka;

c) razpredelki 24 do vštévši 28 se morajo izpolniti po napovedbah poročevalca (častnika) dopolnilnega okraja;

*) Da se varujejo naborni seznamki, ni dovoljeno rabiti sipo.

d) v razpredelku 29 je navesti čas, ki ga je potrjenec morda prej prebil v vojaški službi, in krdelo ali zavod, v katerem je služil nazadnje;

c) razpredelek 30 mora obsegati:

ali je bil potrjenec postavljen na nabor po vrsti zapisa v nabornem seznamu ali kakor izključenec od izbire za „čezštevilnega“, v poslednjem primeru z navedbo vzroka, nadalje zapisrigo ali če kdo eventualno odreče prisego;

f) v razpredelek 31 je vzprejeti:

redno službeno dolžnost in eventualno podaljšbo, eventualno prisojeno ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti, na primer po § 31 v. z., nadalje pri enoletnih prostovoljcih, ali se opravlja prezentna služba v frontni službi pri krdelu, kakor medicinec, veterinar, farmacevt ali v drugih posebnih službenih strokah.

V isti razpredelek je dodatno vpisati tudi prisodbo ugodnosti po § 28 v. z.;

g) pri tistih, ki so potrjeni s pridržkom namembe in pridelitve, namembe ali pridelitve je izpolniti razpredelka 32 in 33 šele po porazdelitvi po nabornih okrajih in repartitiji novincev po krdelih, oziroma po obračunu kontingentov;

h) v razpredelek 34 je zabeležiti pripravnost za pridelitev po krdelih in svoječasno vpisati vojaško krdelo (zavod), v katero se je pridellil;

i) v razpredelke 35 do 38 je vpisati stalno bivališče potrjenca, ki ga je imeti v razvidnosti na podlagi zgasilnic o bivališču na pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu in dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe.

3. Naborne zapisnike je sklepati in kolacijonirati vsak dan, jih primerjati z nabornim seznamom in podpisati jih morajo vojaški udje naborne komisije.

4. Gledé pisanja nabornih zapisnikov o tujcih, ki pridejo na nabor, se opozarja na § 57 : 10.

5. Vsak, ki je bil potrjen na naboru, prejme namembnico po vzorcu 13, ki jo je izpolniti namembi in pridelitvi ustrezno in podpisati jo mora zastopnik skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe (izjema § 56 : 5).

Ako se potrjenec uvrsti takoj, pa pusti v neaktivnem razmerju, prejme namesto namembnice vojaški (deželno Brambovski) list (§ . .).

Potrjenec, ki se vzprejme neposrednje v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe, prejme samo potrdilnico (§ 107 : 4).

§ 56.

Zapriseganje potrjenecv.

1. Vsak dan na koncu nabora je zapriseči potrjenec po določilih § 46 : 5. Ta čas mora uradnik političnega oblastva ostati v kraju nabora.

2. Potrjenec je treba najprej prečitati in v vojni člen v njihovem materinskem jeziku in ga razložiti.

Ko se jim je predočila važnost prisega, jet iste ki so potrjeni neposrednje v skupno vojsko (vojno mornarico) in s pridržkom namembe in pridelitve ali pridržuje pridelitev, v njihovem materinskem jeziku vzeti v službeno prisego, predpisano za skupno vojno moč, tiste, ki so potrjeni neposrednje v deželno brambo, pa v službeno prisego, predpisano za deželno brambo.

Ob zapriseganju ni treba rabiti verskih simbolov.

Ako bi potrjenec odrekal priseči po predpisanem besedilu, mu je prisego prečitati in ta postopek zabeležiti v razpredelku 30 nabornega zapisnika.

3. Potrjenec je o tej priliki tudi natančno poučiti o njihovih dolžnostih v neuvršenem razmerju (§ 124) in tiste, ki so potrjeni s pridržkom namembe ali pridelitve, opozoriti posebno na to, da se njihova pridelitev objavi v mescu juliju, njihova namemba pa v mescu novembru; nadalje, da bodo za svojo pridelitev po krdelih izvedeli iz pozivnice ali iz vojaške (deželno Brambovske) prehodnice.

Vročivši namembnice ali izkazne listine (§ 55 : 5) je odpustiti potrjenecv.

4. Tisti, ki so potrjeni s pridržkom namembe in pridelitve ali pridržuje pridelitev in ki se po uspehu nabora pridelé v deželno brambo, morajo priseči deželno Brambovsko službeno prisego o priliki, ko pridejo v aktivno službovanje (nastop prezentne službe) ali na prvo vojaško izučbo.

5. Samopoškodnikom, ki so pripravi samo za podrejeno službovanje (§ 52 : 2), je po zaprisegi, vročivši jim pozivnice, zaukazati, naj takoj odrinejo v službovanje k stalnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu. To poveljstvo jih prideli po krdelih v zmislu prej navedenega paragrafa in ukrene, da se odpošljejo k dotičnemu vojaškemu krdelu.

Pri tistih, ki so sumni, pobega, naj posreduje politično okrajno oblastvo, da odrinejo v službovanje. V vseh primerih je poslati pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu izpisek iz nabornega zapisnika.

§ 57.

Nabor po delegaciji.

1. Nabor po delegaciji se vrši, ako se s pogoji, določenimi v § 31, dovoli privedba nabornega zavezanca v tujem nabornem okraju.

2. Nabori po delegaciji se morajo vršiti praviloma na glavnem naboru tujega nabornega okraja.

Dodatni nabori po delegaciji naj se dogajajo samo izjemoma v posebno utemeljenih okoliščinah.

V Bosni-Hercegovini ima poveljnik dopolnilnega okraja, ako se tiče dodatni nabor za deželno brambo določene osebe, tudi dolžnosti zastopnika deželne brambe.

3. O vsakem vojnem zavezanecu, ki ga je postaviti na nabor po delegaciji, je izdati izpisek iz nabornega seznamka v dveh izvodih in ga najdalje v drugi polovici meseca februarja poslati okrajnim oblastvom, ki so delegirana za nabor.

Samo če se je hkratu zahtevala tudi ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti ali ako se je moglo dati dovoljenje za nabor izven pristojnega nabornega okraja izjemoma v zmislu § 31 : 4, šele po 1. dnevu maja, je poslati izpiske iz nabornega seznamka šele po odločbi o tem, toda potem brez odloga.

Ob izdajanju „izpiskov“ iz nabornega seznamka v dveh, oziroma treh izvodih je dovoljen postopek tiskanja skozi več papirjev ter porabljanje tintnega svinčnika.

4. Delegirano okrajno oblastvo mora dotičnega nabornega zavezanca, ako je došel izpisek iz nabornega seznamka do glavnega nabora, privedi na tem naboru, sicer pa na prihodnjem dodatnem naboru.

5. Za identičnost privedenčeve osebe je odgovoren občinski predstojnik bivališča.

Ako se identičnost tistega, ki ga je postaviti na nabor po delegaciji, ne more brez dvomno zagotoviti po občinskem predstojniku, po drugih zaupanja vrednih osebah ali kako drugače (§ 31 : 5) ali ako se pojavijo na naboru pomisleki o tem, je nabornega zavezanca brezpogojno napotiti na pristojno naborno komisijo.

6. Ako se je dovolilo nabornemu zavezanecu, ki je izven menarhije, da pride na nabor v kraju nabora, ki je bližje bivališču, se lahko vrši njegov nabor tam tudi tedaj, ako naborni seznamki še niso došli; prinese pa mora dotično nakaznico pristojnega oblastva (§ 31) in se mora znati izkazati o identičnosti svoje osebe tako, da je izključen vsak dvom. V tej nakaznici je izrečno navesti dan, katerega mora priti na nabor.

Tak naborni zavezanec se mora potrditi s pridržkom namembe in pridelitve.

O takem naboru je sestaviti zapisnik, podpišejo naj ga predsednik in vsi udje naborne komisije in poslati ga je s potrditvenimi seznamki vred pristojnemu političnemu oblastvu, ki uraduje v porazumu z dopolnilnim okrajnim poveljstvom.

7. O nabornih zavezanih tuje pristojnosti, postavljenih na nabor po delegaciji, mora pisati politično okrajno oblastvo, kateremu je poverjen nabor, imenski zabeležek, ki ga je sklepati vsako leto.

8. Po delegaciji na nabor postavljeni morajo na izvodu izpiska iz nabornega seznamka, ki je določen za politično okrajno oblastvo, in sicer v razpredelku opomnja, pristaviti podpis svojega imena.

Izpiske iz nabornih seznamkov morajo podpisovati predsednik delegirane naborne komisije, zastopnik skupne vojske (vojne mornarice) in zastopnik deželne brambe.

9. Glede prisodbe morda zahtevane ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti ali ugodnosti enoletne prezentne službe se opozarja na določila oddelkov VII do XII.

10. O potrditvah tujih nabornih zavezancev morajo dopolnilna okrajna poveljstva in dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe, ki potrjujejo, izdati „potrditvene seznamke“ po vzorcu 12 in pisati posebne potrditvene zapisnike po enakem vzorcu (§ 55 : 1). Potrjenci prejmejo namembnice ali izkazne listine po § 55 : 5.

11. Po izvršenem naboru se morajo pristojno okrajno oblastvo in pristojno dopolnilno okrajno in deželno brambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo nemudoma obvestiti o uspehu uradnega dejanja po ustreznih dopolnilnih oblastvih nabornega kraja s tem, da jim pošljejo izpisek iz nabornega seznamka, oziroma tudi izvirni potrditveni seznamek; eventualno je naznaniti okoliščine, ki so preprečile izvršitev nabora.

do uspeha nabora je prenesti v dotične naborne seznamke; izpisek iz nabornega seznamika pa je hraniti med akti.

Dopolnilno okrajno poveljstvo in dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe morata izvirni potrditveni seznamek prenesti v potrditveni zapisnik o domovinskih upravičencih (§ 55) in ga potem tudi hraniti med akti.

12. Ako bi smatralo pristojno dopolnilno oblastvo prve instance, da so se pri vojnem zavezancu, ki je bil zunaj na naboru, pa ni bil potrjen, nepravilno uporabljala določila § 51, poroča o tem dopolnilnemu oblastvu višje instance.

Politično deželno oblastvo odloči potem o prireditvi pred popreskuševalno komisijo.

§ 58.

Dodatni nabori in njihova izvedba.

1. Naborne zavezance, ki so izostali od glavnega nabora z dovoljenjem ali brez dovoljenja, je čim prej postaviti na dodatni nabor.

Dodatni nabor v tujem okraju se lahko vrši samo izjemoma (§§ 31 in 57).

2. Dodatni nabori naj se vršé po potrebi. Za nje se postavi praviloma v stojališču vsakega dopolnilnega okrajnega poveljstva stalna naborna komisija. Ako se pokaže iz geografskih ali komunikacijskih razmer dopolnilnega okraja brezpogojna potreba, da se postavi še ena stalna naborna komisija, lahko to izjemoma zaukažejo dopolnilna oblastva druge instance. O tem, da se je postavila, je poročati ministrstveni instanci.

3. Dodatni nabori se morajo vršiti 5. in 20. dne vsakega mesca, v mescu maju po potrebi vrhutega 12. in 27. dne, v mescu septembru 5. in 30. dne in če so ti dnevi nedelje ali prazniki, ali ako je treba za izvedbo dodatnega nabora več dni zapored, ob naslednjih delavnikih, v mescu septembru pa 29. dne.

V mescu novembru se vrši z ozirom na uvodna dela za obračun kontingentov samo en dodatni nabor, in sicer 20. dne.

Med glavnim naborom naj ne uradujejo stalne naborne komisije.

Izjeme od spredaj stoječih določil odreja ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

4. Stalna naborna komisija je enako sestavljena kakor ambulantna naborna komisija (§ 40).

Predsednika, ude komisije — ne gledé na ude, ki jih preskrbi dopolnilno okrajno poveljstvo (dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe) samo — oziroma pomožno osebje je vzeti od političnega oblastva in kolikor mogoče tudi od krdel v stojališču naborne komisije.

5. Pri stalni naborni komisiji v stojališču dopolnilnega okrajnega poveljstva posreduje se strani skupne vojske (vojne mornarice) poveljnik dopolnilnega okraja, pri stalni naborni komisiji, aktivirani izven stojališča dopolnilnega okrajnega poveljstva, štabni častnik ali stotnik iz krdelovega staleža garnizije nabornega kraja ali temu kraju najbližnje garnizije.

Za ude take naborne komisije, ki pripadajo skupni vojski (vojni mornarici), so merodajna določila § 46 : 5.

Gledé zastopnikov deželne brambe veljajo slično določila obeh sprednjih odstavkov.

V Bosni-Hercegovini imajo poveljniki dopolnilnih okrajev, ako se tiče dodatni nabor koga, ki je določen za deželno brambo, tudi dolžnosti zastopnika deželne brambe.

6. Za identičnost privedenčeve osebe je odgovoren občinski predstojnik.

Ako je občinski predstojnik zadržan, je nabornim zavezancem dati zanesljivega spremljevalca.

7. Dodatni nabor velja hkratu za zamujene nabore (§ 20 : 4).

8. V ostalem je postopek na dodatnem naboru enak postopku na glavnem naboru; tudi se slično uporabljajo vsa za glavni nabor določena določila.

§ 59.

Privzemanje od glavnega nabora izostalih na dodatni nabor.

1. Ako naborni zavezanec ni prišel na nabor, je treba z zakonitimi pomočki ukreniti, da se privede dodatno. Tak naborni zavezanec se lahko privede brez ozira na njegovo domovinsko pravico pred bližnjo naborno komisijo in, ako se upravičeno sumi, da bi utegnil pobegniti, ga je do privedbe pred komisijo začasno oblastveno pripreti (§ 17 : 3, zadnji odstavek v. z.).

Ako pristojno politično okrajno oblastvo ne prosi itak oblastva bivališča za odredbo oblastvenega pripora, se mora praviloma oblastvo bivališča, preden

koga pripre, kar najhitreje, eventualno, brzojavno dogovoriti s pristojnim okrajnim oblastvom.

Pooblastila za privedbo pred — krajevno ali po prometnih razmerah — najbližnjo naborno komisijo se je praviloma poslužiti, ako je sum, da bi dotičnik pobegnil, ali tedaj, ako naj privedba neposrednje sledi zaporu; drugače je nabornega zavezanca odkazati pred pristojno naborno komisijo.

Ob privedbi pred „najbližnjo“ naborno komisijo ne pride v poštev avstrijsko ali ogrsko državljanstvo; oziroma bosensko-hercegovinsko deželanstvo nabornega zavezanca.

2. Posebna dolžnost okrajnih oblastev je delovati na to, da se od glavnega nabora izostali čim prej postavijo na dodatni nabor; na to morajo paziti tudi dopolnilna okrajna poveljstva.

3. Potrebna poizvedovanja po bivališču odsotne osebe ali po „popolnoma neznanih“ naj se vršé v prvi vrsti po občinskem predstojniku domovinske občine, oziroma pri „popolnoma neznanih“ po predstojniku tiste občine, v koje seznamek je vzprejet dotičnik.

To poslovanje občinskih predstojnikov morajo nadzorovati okrajna oblastva.

4. Poizvedovanja morajo po okolnostih začeti okrajna oblastva sama in jih nadaljevati, z vso previdnostjo in energijo. Ako se izostala oseba najde, je takoj ukreniti, da pride na dodatni nabor (§ 58).

5. Kjerkoli se kdo zasači, glede katerega po kažejo opravljena poizvedanja ali se dá iz njih tudi le upravičeno slutiti, da ni izpolnil naborne dolžnosti, mora okrajno oblastvo bivališča dobiti potrebna pojasnila od političnega okrajnega oblastva domovinske občine in postopati po tem.

6. Vsakemu občinskemu predstojniku mora okrajno oblastvo neposrednje po končanem glavnem naboru v okraju poslati seznamek o izostalih iz občine in o „popolnoma neznanih“.

7. Ako je kdo, ki zaradi bolezni ni bil na naboru ozdravel, ako je kdo, ki je izostal, prišel v občino ali ako se je poizvedelo njegovo bivališče ali njegova smrt ali ako je tisti, ki je v preiskovalnem, kazenskem ali poboljševalnem zaporu, izpuščen iz zapora, oziroma ako se je ustavil kazenskosodni postopek zoper nabornega zavezanca v prostosti, je to takoj naznaniti okrajnemu oblastvu. To oblastvo mora na naznanilo občinskega predstojnika ali na obvestilo, dobljeno od sodnega oblastva (kaznilnice), takoj ukreniti dodatni nabor dotičnika ali izbrisati seznamek.

8. Seznamke (točka 6) je treba hraniti in ob menjavi jih mora prejšnji občinski predstojnik izročiti nasledniku.

§ 60.

Izdaja izpiskov iz nabornih seznamkov za dodatni nabor.

Da se izvede dodatni nabor, mora okrajno oblastvo izdati o vojnih zavezancih, ki jih je po glavnem naboru privedi pred stalno naborno komisijo, v dveh izvodih izpiske iz nabornega seznamka s polno vsebino po nabornih okrajih (§ 38).

Pri vseh, ki pridejo na dodatni nabor, mora pristojno politično okrajno oblastvo v razpredelku opomnja dotičnega letnega razreda vpisati, ali so izključeni od izbire za „čezšteviline“ ali jih je potrditi s pridržkom namembe in pridelitve ali zaradi ugodnosti za nadomestne rezerviste pridržuje pridelitev.

Za izdajanje izpiskov iz nabornih seznamkov o tistih, ki pridejo na dodatni nabor po delegaciji, veljajo vrhu tega določila § 57 : 3, tretji odstavek.

§ 61.

Postopek po izvršenem dodatnem naboru.

1. Uspeh dodatnega nabora je iz izpiskov iz nabornega seznamka prenesti z rdečo tinto dobesedno v vse izvode dotičnih nabornih seznamkov (§ 37).

V razpredelku opomnja je opozoriti na izpisek iz nabornega seznamka in na opravilno številko.

Izpisek iz nabornega seznamka je hraniti med akti.

2. Take in slične prenose v naborne seznamke mora podpisati predstojnik političnega okrajnega oblastva, oziroma poveljnik dopolnilnega okraja.

§ 62.

Obča določila o izpolnjevanju naborne dolžnosti tistih, ki bivajo izven monarhije.

1. Na prošnjo se lahko odvežejo, da jim ni treba priti pred naborno komisijo:

a) Naborni zavezanci, ki jih je smatrati, da so stalno naseljeni izven monarhije, in sicer v Evropi ali v izvenevropskih primorskih

deželah Sredozemskega in Črnega morja, (točka 3) in v posebnega oziroma vrednih primerih tudi taki, ki bivajo dalje časa, na primer za učne namene, izven monarhije,

ako dokažejo z izpričevali, ki morajo biti izdana po zdravniku c. in kr. zastopniškega oblastva v inozemstvu ali po kakem drugem zdravniku, ki ga je določilo za to, in potrjena po njem, da imajo telesne hibe, zaradi katerih je razsoditi na „Naj se odloži“, „Nesposoben za orožje“ ali „Naj se izbriše“ (§ 63);

b) naborni zavezanci, ki služijo v izvenevropskih deželah, izvzemši primorske dežele Sredozemskega in Črnega morja, pri c. in kr. zastopniškem oblastvu ali sicer delujejo v interesu domače trgovine ali jih je sploh smatrati, da so tam stalno naseljeni (točka 3) ali ki bivajo dalje časa, na primer za učne namene (§ 64);

c) naboru zavezani kandidati duhovskega stanu, ki bivajo izven monarhije (§ 65).

2. Prošnje morajo omenjeni naborni zavezanci vlagati do 1. dne marca tistega leta, v katerem so klicani na nabor, pri c. in kr. zastopniških oblastvih.

Odloči dotično politično deželno oblastvo, zoper čigar odločbo je odprt priziv na ministrstvo za deželno bran, ki ga je vložiti v štirih tednih.

3. Za stalno naseljenega izven monarhije je smatrati tistega nabornega zavezanca, ki dokaže, da je tam

a) lastnik ali zakupnik posestva, ki ga sam upravlja, ali trgovine, ki jo samostojno obratuje, ali

b) da ima drugače že dalje časa svoj prislužek, oziroma da prispeva s svojim delom k prislužku svojcev, ali

c) da živi dalje časa v gospodarstvu svojcev.

4. Prošnje, ki so jih vložili kandidati duhovskega stanu, morajo c. in kr. zastopniška oblastva v vseh okoliščinah vzeti v razpravo, prošnje ostalih prej oznamenjenih nabornih zavezancev pa samo tedaj, ako zaradi bolezni ali zanje nerazmerno velikih stroškov ne bi mogli potovati do bližnje naborne komisije.

Uradnega dejanja načeloma ni opraviti pred začetkom koledarskega leta, za katero se vrši nabor vojnega zavezanca.

Ako je bivališču nabornega zavezanca naborni kraj bližji nego sedež c. in kr. zastopniškega oblastva, ne more priti odveza od nabora v poštev.

5. Pri očitno nesposobnih nabornih zavezancih (§ 29, 44) odpadejo v točkah 2 do 4 navedeni pogoji in zadevne prošnje je vzeti brez izjeme v razpravo.

6. Razpravo o prej oznamenjenih prošnjah morajo začeti c. in kr. misije in samo tam, kjer niso postavljene, efektivni c. in kr. konzulski uradi.

Da se ti posli poverijo honorarnim konzulskim uradom, za to je treba poprej porazuma ministrstva za zunanje stvari z ministrstvom za deželno bran.

7. Razen podrobnih določil, ki so v naslednjih §§ 63, 64 in 65, morajo služiti za obče vodilo še nastopni pogledi:

Posebno pozornost je obračati na to, da se dožene identičnost nabornega zavezanca, in glede tega je posebno strogo postopati v tistih primerih, kjer gre za zamudne naborne zavezance III. ali višjega letnega razreda, za katere še ni prejšnjega nabornega izvida, ali za vojne zavezance, ki jih je zaradi njihove hibe presoditi končno veljavno.

Razen dokazov, določenih v §§ 63 in 64, se lahko smatra fotografija dotičnega nabornega zavezanca tedaj za polnoveljavni dokaz njegove identičnosti, ako ga je moči iz nje brezdvomno spoznati in ako ima zadaj, ako treba, na zanesljivo pritrjenem dodatku, potrdilo domovinske občine, da kaže nabornega zavezanca — ki ga je navesti imenoma —, in ako je to potrdilo vrhutega poverjeno po pristojnem političnem oblastvu. Namesto prej omenjenega potrdila ali poverila pride lahko v poštev tudi potrdilo po policijskem oblastvu večjega mesta.

Ako naborni zavezanec nima posebne popotne listine, temveč je samo v popotnem listu svojih roditeljev ali očeta ali matere sovpisan, se mora siliti na to, da se posebej dožene njegova identičnost, v gori razloženem zmislu zlasti tedaj, kadar ta skupni vpis ne kaže času primerne popisa njegove osebe.

Domovnice ne morejo služiti za take dokaze, ker v njih ni popisa osebe.

Posebne važnosti je v vseh primerih, v katerih gre za zamudne naborne zavezance, da se natančno dožene čas, kdaj je zapustil naborni zavezanec svojo domovino, oziroma kdaj se je napotil v ozemlje izven monarhije.

Ako je naborni zavezanec zapustil domovino krajši čas pred glavnim naborom, na katerega bi bil dolžen priti v letnem razredu, je prošnjo za odvezo, da mu ni treba priti pred naborno komisijo, zavrniti

na zastopniškem oblastvu brez ozira na uspeh zdravniške preiskave in zaukazati, da mora vojni zavezanec ob določenem času priti pred domovinsko naborno (dodatno naborno) komisijo, ako ne more dokazati, da so nujni gospodarski oziri bili pogoj, da se je odstranil iz domovine. Tak dokaz mora politično oblastvo skrbno preskusiti.

Za čas dodatnega nabora naj velja redno najkasneje 30. dan septembra dotičnega nabornega leta; toda ta čas se lahko, ako gre za vojnega zavezanca, ki je v redu izpolnil svojo naborno dolžnost, v posebnega ozira vrednih razmerah, na primer, če ga bolezen ovira v prislužku in če zaradi tega nima popotnih novcev, podaljša izjemoma, in sicer na prošnjo stranke, ki jo je potrdilo pristojno zastopniško oblastvo, po okoliščinah do prihodnjega koledarskega leta — toda samo v letih, ustrežajočih trem letnim razredom.

V vseh primerih § 63 : 8 in, kadar se sicer naborni zavezanec odkaže pred naborno komisijo, je nabornega zavezanca opozoriti na zakonite posledice, če ne pride pred naborno komisijo.

Kadar se izda dotična odločba, je naročiti okrajnemu oblastvu, naj obvesti pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo o izdani odredbi.

8. Poveljstva vojnih ladij, ki so izven domačega vodovja, in poveljstvo mornariškega oddelka v Pekingju so pooblaščenca, ako dopuščajo njihove staležne in službene razmere, naborne zavezanca pod 1 a in b oznamenjenih kategorij, ako so pripravni za vojno mornarico in se zavežejo z dnem potrditve nastopiti prezentno službo kakor mornarji, potrditi na redno službeno dolžnost.

Oni ostanejo v vseh okoliščinah v staležu vojne mornarice in v ostalem se ravna z njimi glede njihove službene dolžnosti po tem predpisu.

O takih potrditvah se poroča po določilih § 57 : 11.

9. Čim se izve v javnosti, da je zaukazana obča mobilizacija, morajo v točki 1 a in b oznamenjeni naborni zavezanci, ki jih je zastopniško oblastvo spoznalo za „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“, brezpogojno takoj priti v domovino, da izpolnijo svojo naborno dolžnost.

10. Ako se vrne kdo, ki je odvezan priti pred naborno komisijo, do konca glavne naborne dobe v monarhijo, izgubi odveza moč.

Ako se vrne kratek čas po glavni naborni dobi, lahko oblastvo, ki je dovolilo odvezo, jo razveljavi

na podstavi natančnih ovedb, pri katerih je slično uporabljati določila točke 7, četrti odstavek od zadaj.

V obeh primerih je dotičnika takoj postaviti na nabor.

§ 63.

Postopek z nabornimi zavezanci, ki so stalno naseljeni izven monarhije, in sicer v Evropi ali v izvenevropskih primorskih deželah Sredozemskega in Črnega morja ali bivajo tam za učne namene itd., izvzemši kandidate duhovskega stanu.

1. O prošnjah za odvezo priti pred naborno komisijo, ki jih vlagajo v inozemstvu stalno naseljeni ali za učne namene itd. v inozemstvu bivajoči naborni zavezanci, mora c. in kr. zastopniško oblastvo narediti zapisnik po vzorcu 14.

Zapisnik mora podpisati prosilec in c. in kr. zastopniško oblastvo.

2. Prosilec mora plačati samo takso, ki gre zdravniku za nagrado in koje odmera po zdravniškem honorarju, običajnem v kraju, se prepušča c. in kr. zastopniškemu oblastvu, drugače pa mu ni treba plačati nobene druge odškodnine.

Taksa odpade, ako opravi preiskavo v dotičnem pristanskem kraju službeno navzoč zdravnik vojne mornarice.

3. Ko je plačana ta taksa, naj zaukaže c. in kr. zastopniško oblastvo zdravniško preiskavo po svojem zdravniku ali po zdravniku, ki se postavi nalašč za to.

4. Pred preiskavo mora c. in kr. zastopniško oblastvo zdravnika zaobljubiti v navzočnosti nabornega zavezanca s podano roko namesto prisege, da bo svoje mnenje oddal po najboljši vednosti in vesti.

5. Zdravniška preiskava se mora vršiti v pričo uda c. in kr. zastopniškega oblastva (kjer je vojaški ataše, v njegovi navzočnosti), strogo izpolnjuje določila predpisa za zdravniško preiskavo vojnih zavezancev (priloga II).

6. Ako najde zdravnik, da ima preiskovanec telesne hibe, ki ga delajo tačas nesposobnega za vojaško službo, oziroma nesposobnega za službo v orožju in pomožno službo ali nesposobnega za

vsako službo in zaradi katerih bi bilo treba razsoditi „Naj se odloži“, „Nesposoben za orožje“ ali „Naj se izbriše“, mora navzočega uda c. in kr. zastopniškega oblastva opozoriti na hibe, nato svojeručno napisati mnenje, v njem na drobno popisati najdene hibe in opozoriti na dotične točke seznamka C ali D priloge k predpisu za zdravniško preiskovanje vojnih zavezancev.

7. Ako ima preiskovanec hibo, ki ga dela nesposobnega za vojaško službo, mora c. in kr. zastopniško oblastvo poslati popolni akt naravnost dotičnemu političnemu deželnemu oblastvu (§ 62 : 2).

8. Ako se je spoznalo, da je preiskovanec „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“, mora c. in kr. zastopniško oblastvo preiskovancu naročiti, naj oznameni naborno komisijo, pred katero hoče priti na nabor; za tako komisijo se lahko imenuje samo pristojna ali na potu meji monarhije najbližje ležeča komisija. Zastopniško oblastvo določi hkratu rok, do katerega mora naborni zavezanec priti pred izbrano naborno komisijo, ker ga sicer zadenejo kazenske posledice, in mu izroči o tem, da se izkaže pred naborno komisijo (§ 57 : 6), uradno potrdilo, ki naj obsega rodovnico, natančni popis osebe in imetnikov podpis.

Zapisnik je temu primerno dopolniti.

Za nadaljnje ravnanje z aktom velja določilo točke 7.

§ 64.

Ugodnosti in postopek gledé nabornih zavezancev, ki bivajo v izvenevropskih deželah — izvzemši primorske dežele Sredozemskega in Črnega morja.

1. Nabornim zavezancem, ki služijo v izvenevropskih deželah — izvzemši primorske dežele Sredozemskega in Črnega morja — pri c. in kr. zastopniškem oblastvu ali ki sicer delujejo v interesu domače trgovine ali jih je sploh smatrati za tam stalno naseljene (§ 62 : 3) ali ki bivajo tam dalje časa, na primer za učne namene, se dovoljujejo v izpolnjevanju naborne dolžnosti razen ugodnosti, navedenih v §§ 62 in 63, še nastopne ugodnosti, ako zadostno dokažejo te razmere.

2. Politična deželna oblastva lahko naborne zavezance na njihovo prošnjo na predlog c. in kr. zastopniškega oblastva v I. in II. letnem razredu odvežejo, da jim ni treba priti pred zastopniško

oblastvo v svrhu v § 63 : 2 do 6 zahtevane zdravniške preiskave.

Predlog zastopniškega oblastva mora o nabornem zavezancu obsegiati naslednje podatke:

- a) priimek in ime ter poklic;
- b) priimek in ime njegovega očeta;
- c) rodbinsko ime in ime njegove matere;
- d) rojstveno leto;
- e) rojstveni kraj, rojstveno deželo ter občino — z navedbo političnega okraja, v kateri ima do, movinsko pravico;
- f) navedbo, ali je naborni zavezanec osebno znan c. in kr. zastopniškemu oblastvu ali kako je — po svoji popotni listini ali verodostojnih pričah — izkazan; identičnost se lahko dokaže tudi s fotografijo po § 62 : 7;
- g) potrdilo, da naborni zavezanec deluje v interesu domače trgovine ali da iz ozirov pridobitka trajno biva v svojem bivališču (§ 62);
- h) obrazloženo mnenje o prošnji ter eventualne posebne pripomnje, nanašajoče se na posebni primer.

Opremljeni akt je poslati naravnost dotičnemu političnemu deželnemu oblastvu (§ 62 : 2).

V III. letnem razredu se morajo naborni zavezanci brezpogojno zdravniško preiskati pri zastopniškem oblastvu; pri tem je posebno pozornost obračati na to, da se brezdvomno dožene identičnost.

3. Ako se je našlo, da je naborni zavezanec nesposoben, je postopati po § 63 : 6.

4. Vse naborne zavezance, ki so bili ob zdravniški preiskavi pred zastopniškim oblastvom spoznani „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor“, mora zastopniško oblastvo potrditi in zapriseči; s tem so odvezani priti pred naborno komisijo.

5. Tako potrjenim lahko c. in kr. zastopniško oblastvo na utemeljeno prošnjo izjemoma dovoli odlog prezentne službe (desettedenske prve vojaške izučbe) eventualno do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti.

6. V vseh primerih je sestaviti zapisnik po vzorec 15 in ga poslati naravnost pristojnemu političnemu deželnemu oblastvu.

7. O potrditvi vojnega zavezanca po zastopniškem oblastvu obvesti politično deželno oblastvo, priloživši zapisnik, pristojno politično okrajno oblastvo, kateremu je naloženo, popolniti naborni seznam po en izpis iz njega — kadar se naznani eventualno dovoljen odlog prezentne službe (odlog desettedenske prve vojaške izučbe) — poslati pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu in deželnobrambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu. Ti poveljstvi morata potrditveni zapisnik kolikor mogoče izdelati in primerno zabeležiti eventualni odlog prezentne službe (desettedenske prve vojaške izučbe). Dopolnilna okrajna poveljstva morajo vrhutega popolniti naborni seznam.

8. Vojni zavezanci, katerim se je dovolil odlog prezentne službe (odlog desettedenske prve vojaške izučbe), morajo v letih, v katerih dovrše 22., eventualno tudi 23. leto starosti — ako se niso potrdili šele v tem letu — do konca aprila predložiti pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe po c. in kr. zastopniškem oblastvu potrjeni dokaz, da slej kakor prej delujejo v eni izmed prej omenjenih lastnosti, oziroma da iz ozirov pridobitka trajno bivajo v omenjenih ozemljih.

Ako bi se ta dokaz sploh ne predložil ali ne pravočasno, je poročati vojnemu ministrstvu, oziroma c. kr. ministrstvu za deželno bran, ki zaukaže sklic dotičnikov na prezentno službo, ki se začne s 1. dnem oktobra tekočega leta, oziroma na prihodnjo prvo vojaško izučbo.

§ 65.

Postopek z naboru zavezanimi kandidati duhovskega stanu, ki bivajo izven monarhije.

1. O prošnji kandidata duhovskega stanu za odvezo, da mu ni treba priti pred naborno komisijo, je tudi sestaviti zapisnik po § 63 : 1; zapisnik mora obsegati dokaz, da se dotičnik v resnici uči bogoslovja izven monarhije.

2. Kandidatov duhovskega stanu, ki izjavijo, da nimajo telesnih hib, ni zdravniško preiskovati.

Ako se mora naboru zavezani kandidat duhovskega stanu zdravniško preiskati, ker misli, da ima telesno hibo, se zmisli primerno uporabljajo določila § 63 : 2 do 7, ako se dožene, da je nesposoben.

3. Ako se je spoznalo, da je preiskani kandidat duhovskega stanu „Sposoben“, velja za to, da se pošlje akt, tudi določilo § 63 : 7.

Politično deželno oblastvo pošlje akt pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu, ki ga izroči, priloživši dva izpiska iz nabornega seznama, pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe, ki mora potrditveni seznam, kolikor je dopustno, napisati v dveh izvodih in s tem popolnjeni akt vrniti političnemu okrajnemu oblastvu.

To oblastvo predloži popolni akt oblastvu, ki je poklicano odločiti o prošnji za odvezo (§ 62 : 2) in ki dobi potem odločbo ministrstvene instance o prošnji za ugodnost po § 29 v. z. (§ 105 : 8).

Ako se prisodi ta ugodnost, odloči v § 62 : 2 omenjeno oblastvo o odvezi in obvesti dotično zastopniško oblastvo, tudi zaradi eventualne zaprisege nabornih zavezancev in popolnitve (podpisa) potrditvenih seznamov. Tam, kjer je vojaški atašé, naj on opravi to uradno dejanje.

§ 66.

Knjiga zabeležnica o odsotnih.

1. O vseh nabornih zavezancih, ki do časa obračuna kontingentov dotičnega leta ali sploh niso izpolnili svoje naborne dolžnosti ali ne končnoveljavno, je pisati na okrajnih oblastvih in na dopolnilnih okrajnih poveljstvih knjigo zabeležnico.

To knjigo zabeležnico je narediti za vsak naborni okraj po vzorcu 16 in v njej je vpisovati odsotne ločeno po rojstvenih letih.

2. V knjigo zabeležnico je na podlagi obračuna kontingentov in neposrednje po njega sklepu vzprejeti:

- a) tiste, ki niso prišli na nabor, bodisi da je njihova odsotnost opravičena ali neopravičena;
- b) tiste, ki so sicer prišli na nabor, o katerih se pa iz kateregakoli razloga po določilih tega predpisa ni mogel skleniti končnoveljavni sklep, na primer za zdravljenje v bolnico določene in po odpustu iz nje še ne razredovane, nadalje za popreskušnjo določene in še ne privedene;
- c) vojaške akademike in gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč, nadalje vojaške veterinarske akademike skupne vojne moči in deželne brambe.

3. V knjigi zabeležnici o odsotnih se smejo črtati samo:

- a) potrjenci;
- b) tisti, o katerih je naborna ali popreskuševalna komisija izrekla sklep na „Naj se odloži“, „Nesposoben za orožje“ ali „Naj se izbriše“;
- c) umrli in sodno za mrtve proglašeni;
- d) „popolnoma neznani“, ki so bili pomotoma vzprejeti v naborni seznam;
- e) tisti, ki so se z dovoljenjem v resnici izselili;
- f) tisti, ki so bili na podlagi pomotnega mnenja o domovinski pravici ali po § 22 : 3 vzprejeti v naborni seznam, ako se nahajajo v nabornem seznamu domovinskega nabornega okraja; končno
- g) tisti, ki so v drugem nabornem okraju postali pristojni za nabor.

4. Pri vsakem črtanju je opozoriti na opravični spis, ki je njegova podlaga.

Črtati se sme iz drugih nego v točki 3 označenih razlogov samo zaradi porazumnega predloga dopolnilnih oblastev prve instance z dovoljenjem političnega deželnega oblastva.

5. V primerih, označenih v točki 3, g), se mora dotičnik prenesti v knjigo zabeležnico odsotnih novega pristojnega političnega in vojaškega dopolnilnega oblastva prve instance, katerim je naložen nadaljnji postopek glede naborne dolžnosti.

§ 67.

Kontrola glede izpolnjevanja naborne dolžnosti.

Gledé tistih moških, ki so presegli 21. leto starosti, in

- a) menjajo domovinsko pravico,
- b) prosijo za obrtno koncesijo ali za obrtni list,
- c) za izkazno listino, za delavsko ali poselsko knjižico i. dr.,
- d) za namestitev v javni službi,

se mora oblastvo, kateremu gre pravica odločbe ali izdaje, prepričati, ali in kako je prosilec izpolnil svojo naborno dolžnost.

Ako prosilec ni zadostil svoji naborni dolžnosti, je nemudoma začeti nadaljnji postopek, eventualno naznani to pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

§ 68.

Stroški nabora.

1. Stroški nabora se delé v naslednje kategorije:

- a) dnevščine (doklade) in popotni stroški političnih in vojaških udov naborne komisije, potem pomožnega osebja;
- b) stroški priprave orodja za to komisijo;
- c) stroški priprave — vštévši kurjavo, razsvetljavo in snaženje — prostorov za uradna dejanja te komisije;
- d) stroški prehrane in potovanja moških svojcev hraniteljev rodbin, ki jih je preiskati gledé njihove sposobnosti za prislužek, potem nabornih zavezancev za nabor, eventualno enaki stroški ob oddaji v vojaško ali civilno bolnico;
- e) enaki stroški za spremljanje pravkar omenjenih.

2. V točki 1 a omenjene stroške plačuje gledé udov skupne vojske (vojne mornarice) proračun vojske (vojne mornarice), gledé udov deželne bramborice proračun ministrstva za deželno bran.

3. Ostale v točki 1 a, potem v točkah 1 b in 1 c navedene stroške plača proračun ministrstva za deželno bran.

Izjeme so samo gledé stroškov za tista mesta, ki tvorijo svoj naborni okraj, in gledé nabornih krajev izven uradnega sedeža okrajnega oblastva (§ 40). V prvem primeru je plačevati eventualne dnevščine in popotne stroške za opravitelje občine na naboru vedno iz novcev občine in ona mora pripraviti orodja in prostore za ta uradna dejanja; v poslednjem primeru so dolžne priskrbeti orodja in prostore za nabor občine, ki so odkazane nabornemu kraju.

Merski instrument pa mora vedno priskrbeti politično okrajno oblastvo (§ 48 : 5).

Da se ogne stroškom, je tam, kjer so v uradnih poslopih pripravnih prostorih, porabljeni za nabor te prostore.

4. V točki 1 d omenjene stroške, prav tako eventualne popotne stroške v bolnico in nazaj (§ 50) mora plačati dotični naborni zavezanec, oziroma moški rodbinski ud sam, ki pride v poštev. Pri ubožnih mora potrebne stroške plačati domovinska občina; to mora nadzorovati okrajno oblastvo.

Ako se privedejo ubožni tuji naborni zavezanci, se lahko od domovinske občine zahteva povračilo neogibnih stroškov, porabljenih za njihovo prehrano in potovanje.

V točki 1 e navedeni stroški gredo domovinski občini na dolg.

5. Povračilo stroškov za spremljanje tujih nabornih zavezancev in rodbinskih udov pa se lahko zahteva samo tedaj, ako se privedejo edino le tuji in ne hkratu tudi lastni naborni zavezanci in rodbinski udje.

Ako je pa ob oddaji nabornega zavezanca v vojaško ali civilno bolnico spremstvo potrebno po krivdi nabornega zavezanca (simulacija, sum ubega, upornost), mora stroške za spremstvo plačati naborni zavezanec sam.

6. Stroške za pot, prehrano in zdravljenje potrjencev, ki se oddajo po § 41:1, drugi odstavek v. z. v vojaško bolnico, mora plačati za tiste, ki so prideljeni v skupno vojsko (vojno mornarico), proračun vojske (vojne mornarice), za tiste, ki so prideljeni v deželno brambo, pa proračun ministrstva za deželno bran.

V. oddelek.

Popreskušnja.

§ 69.

Obča določila.

1. Popreskušnja je obnovljena preiskava in presoja vojnih zavezancev z ozirom na sposobnost za vojaško službo in moških rodbinskih udov po §§ 31 ali 32 v. z. reklamiranih glede njihove sposobnosti prislužiti si kaj, po mešani komisiji (popreskuševalna komisija).

2. Popreskuševalne komisije postavljajo politična deželna oblastva v porazumu z vojaškimi teritorialnimi poveljstvi v vsakem vojaškem teritorialnem okolišu v potrebnem številu.

V tistih vojaških teritorialnih okoliših, ki obstajajo iz več upravnih okolišev, naj posluje v vsakem upravnem okolišu popreskuševalna komisija.

Popreskušuje naj se po potrebi ob določenih in pravočasno objavljenih, po možnosti ob enkrat za vselej določenih dneh in urah.

3. Politična deželna oblastva morajo do 15. dne decembra in 15. dne junija vsakočasno za prihodnje polletje predložiti ministrstvu za deželno bran tabelaren izkaz o krajih, dnevih in urah, ob katerih uradujejo popreskuševalne komisije.

4. Politično okrajno oblastvo, oziroma vojaško krdelo itd. mora ukreniti, da pridejo tisti, ki jih je popreskusiti, na dan uradnega dejanja pravočasno na popreskusno postajo; prihod mora predsednik pravočasno naznaniti komisiji, da se zbere popreskuševalna komisija samo, kadar je potreba.

5. Glede zdravniške preiskave in razredbe vojnih zavezancev, ki jih je popreskusiti, je mero-dajen predpis za zdravniško preiskavo vojnih zavezancev (priloga II); komisija se torej v nobenem primeru ne sme omejiti samo na preiskavo navedenih hib ali hib, ki so podlaga privedbe.

6. V primeru obče mobilizacije morajo vse popreskuševalne komisije ustaviti svoje poslovanje.

Delovanje teh komisij naj se zopet začne čim prej; pri tem lahko uradujejo po potrebi tudi več dni zaporedoma.

Da začno zopet poslovati, odredi ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

§ 70.

Organizacija popreskuševalne komisije.

1. Popreskušuje mešana komisija.

Predsednik popreskuševalne komisije je višji uradnik, ki ga odpošlje politično deželno oblastvo.

Udje so:

A. s politične strani:

od političnega deželnega oblastva: njegov zdravstveni poročevalec ali njegov namestnik, izjemoma okrajni zdravnik;

B. z vojaške strani:

od skupne vojske in od deželne brambe

a) en general ali višji štabni častnik kakor zastopnik vojaškega teritorialnega poveljstva, oziroma deželne brambe,

b) po en štabni ali nadčastnik, ki je izurjen v dopolnjevalnih stvareh (praviloma poročevalci v dopolnjevalnih stvareh pri teritorialnih poveljstvih ali njihovi namestniki) in

c) po en višji vojaški zdravnik (praviloma zdravstveni načelnik teritorialnih poveljstev ali po en štabni nadzdravnik ali štabni zdravnik). Ob popreskušnji naj ne sodeluje nohen ud, ki je uradoval v dotični naborni komisiji.

Ud deželnega odbora (njegov namestnik) — izjemoma načelnik okrajnega zastopa, ki je odposlan na podstavi sklepa deželnega odbora — je lahko navzoč ob popreskušnji, da orijentira predsednika o dejanskih razmerah privedencev.

2. Predsednik vodi redno izvršitev popreskušnje po meri delokroga, ki mu je odkazan s tem predpisom.

3. Predsednik, zastopnik vojaškega teritorialnega poveljstva in zastopnik deželne brambe imajo odločilne, ostali udje pa samo presojevalne glasove.

4. Za zapisnikarje poslujejo:

a) s politične strani:

uradnik, ki ga je določilo politično deželno oblastvo;

b) z vojaške strani:

poročevalec, dopolnilnega okraja, ali častnik dopolnilnega okraja.

§ 71.

Delokrog popreskuševalnih komisij.

1. Popreskusiti je treba:

a) naborne zavezance, o kojih nesposobnosti so se na naboru pokazala različna mnenja;

b) do 31. dne decembra leta, v katerem dovrše dotični vojni zavezanci 36. leto starosti: tiste na naboru za nesposobne spoznane, zoper katere je osnovan sum, da so ta izvid dosegli s tem, da so storili v v. z. oznamenjen pregrešek;

c) vojake — izvzemši v točki 3 omenjene — ki se v treh mescih od nastopa prezentne službe spoznajo za nesposobne, ako je hiba obstajala pred tem časom;

d) tiste moške svojce vojnih zavezancev, ki pridejo v poštev, če se zahtevajo ugodnosti po §§ 31

in 32 v. z., in ki se jih je zaukazalo privedi pred popreskuševalno komisijo (§ 35 : 1 v. z.).

V trimesečni dobi, omenjeni v točki c) mora biti stavljen zdravniški predlog pri krdelu (zavodu).

Božastnih in umobolnih ni pripeljati pred popreskuševalno komisijo — tudi če so že potrjeni.

2. Ako se spozna, da je novinec nesposoben samo za krdelo, v katero je bil pridelen, ga ni postaviti na popreskušnjo, če je sicer sposoben, temveč na novični zdravstveni pregled*) (superarbitracijo).

3. Nadomestnih rezervistov, potem samo za podrejene službe sposobnih samopoškodnikov, nadalje enoletnih prostovoljcev po § 21 : 2 v. z., končno samo na redno prezentno službeno dolžnost ali na dobo vojne potrjenih (§ 19 : 6 in 7 v. z.) prostovoljcev, ki so postali nesposobni za službo, ni popreskuševati, temveč superarbitrirati.

4. Novinci, ki so na svojo željo (§ 15 : 3) nastopili prezentno službo pred časom obče uvrstitve, se ne smejo popreskušati pred časom obče uvrstitve, če so postali nesposobni za službo, in se naj dolje predstavijo v neaktivno razmerje.

§ 72.

Popreskusni seznamki in potrdila.

1. O vseh nabornih zavezancih, ki so bili na naboru določeni za popreskušnjo in ki se privedejo v istem kraju, naj sestavi politično okrajno oblastvo izpiske iz nabornega seznamka po nabornih okrajih v dveh izvodih.

2. Popreskusne seznamke za tiste, ki so že uvrščeni v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo, naj sestavijo pristojna dopolnilna okrajna poveljstva, oziroma dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe, toda ločeno za vsakega posameznega, v dveh izvodih po vzorcu 17.

Ako bi se popreskušnja zakasnila s tem, da se prej dobé popreskusni seznamki, naj dotična krдела (zavodi) sama sestavijo popreskusne seznamke; za njih izpolnjevanje naj služijo dotični podatki izpiska iz potrjitvenega zapisnika ali lista glavne

*) Superarbitrirajo čisto vojaške komisije po posebnih predpisih.

knjige. Tistih razpredelkov, za katere se morejo vzeti podatki samo iz nabornega seznamka, ni izpolniti v tem primeru.

Enako naj sestavi vojaško krdelo (zavod) popreskusne seznamke o prostovoljno potrjenih.

3. V primerih točk 1 in 2 je dopusten mnogotisk ter uporaba tintnega svinčnika.

4. Popreskusnim seznamkom o že potrjenih je priložiti: izpisek iz prezentacijskega zapisnika, vojaško zdravniško izpričevalo ter morda dane listine in ovedbe, nanašajoče se na hibo privedenca in na njegovo službeno nesposobnost.

5. Moškim svojcem, ki pridejo v poštov ob ugodnosti za hranitelja rodbine in ki se morajo privedi pred popreskuševalno komisijo, naj okrajna oblastva izročé potrdila, z natančnim popisom osebe, da morajo priti pred popreskuševalno komisijo, da se dožene stopnja njihove nesposobnosti prislužiti si kaj (§ 113).

§ 73.

Privedba pred popreskuševalno komisijo.

1. Osebam, ki se predstavijo popreskuševalni komisiji (§ 71), naj politična okrajna oblastva ali vojaška krdela (zavodi) pridelé zanesljive spremljevalce, ki morajo potrditi identičnost privedencev.

Tisti, ki so bili na naboru določeni za popreskušnjo, naj se privedejo, da se zmanjšajo stroški, po nabornih okrajih zbrani, ali vsaj v večjih partijah, toda čim prej.

2. Ako naborni zavezanec brez opravičila ni prišel ob popreskusnem roku, za katerega je bil pozvan, je ukreniti, da se dodatno privede pred popreskuševalno komisijo uporabljaje zakonito pristne prisilne pomočke in je z njim ravnati po §§ 64, 65 ali 66 v. z. (§§ in), ako ne more opravičiti, zakaj je izostal. Tudi je dolžen povrniti stroške za potovanje, povzročene z njegovo dodatno popreskušnjo, in sicer tudi stroške spremljevalca.

Za popreskušnjo določenega nabornega zavezanca III. ali višjega letnega razreda, ki ni prišel na popreskušnjo, je dodatno popreskusiti, sicer nastopijo oznamene druge posledice, do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dovrši 36. leto svoje starosti (§ 16 : 1, prvi in zadnji odstavek v. z.).

Ako pa naborni zavezanec I. ali II. letnega razreda do začetka glavnega nabora naslednjega leta ni prišel na popreskušnjo, naj se ne popreskusi dodatno, temveč privedi ga je naravnost pred naborno komisijo in, ako ne more opravičiti, zakaj je izostal od popreskušnje, je ravnati z njim po §§ 64, 65 ali 66 v. z.

3. Spremljevalcem je dati seboj popreskusne seznamke za tiste, ki jih je privedi, oziroma seznamke o moških svojcih, ki pridejo v poštov ob ugodnosti za hranitelja rodbine.

Razpravni akt gledé poslednjih prejme popreskuševalna komisija od političnega deželnega oblastva.

4. Tisti, ki so že uvrščeni v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo, naj se popreskusijo vedno pri tisti popreskuševalni komisiji, ki je najbližja postaji (bivališču) popreskuševanja.

Ako se dvomi o identičnosti tistega, ki je prišel na popreskušnjo, je uradno dejanje odložiti dotlej, da se dožene identičnost.

5. Tisti, ki jih odpošljejo politična okrajna oblastva na popreskušnjo, potujejo s svojim spremstvom vred, kjer se ne morejo poslužiti železnice ali plovstvene zveze, s pomočjo priprege; potrjenci potujejo po vojaških prevoznih predpisih.

Ako se uporabljajo železnice ali ladje, se sme zaračunati samo zadnji razred.

Ta določila veljajo za potovanje nazaj.

§ 74.

Sklepi popreskuševalnih komisij.

1. O sposobnosti privedencev za vojaško službo se izjavi, poprašavši zdravniške ude komisije, najprej zastopnik skupne vojske, oziroma, ako pripada privedenec deželni brambi ali odpade zanj, zastopnik deželne brambe.

2. Sklepi popreskuševalne komisije, katerim je pristaviti eventualne hibe, naj se glasé pri nabornih zavezancih:

- a) „Naj se potrdi“,
- b) „Naj se potrdi, za pomožne službe kakor . . .“,
- c) „Naj se odloži“,
- d) „Nesposoben za orožje“, ali
- e) „Naj se izbriše“.

3. Pri potrjencih naj se glasé sklepi:

- a) „Naj služi dalje“,
- b) „Sposoben za pomožne službe kakor naj služi dalje“,
- c) „Naj izstopi iz skupne vojske (vojne mornarice, oziroma deželne brambe) s pristavkom „naboru zavezan“, ako bi morala naborna komisija pri nabornem zavezancu I. ali II. letnega razreda razsoditi na „Naj se odloži“

ali

„Nesposoben za orožje“ ali

„Naj se izbriše“, ako bi morala naborna komisija pri nabornem zavezancu skleniti prvi, oziroma poslednji sklep.

O privedencih v mescih januarju in februarju, ki so že v III. letnem razredu in se spoznajo za nesposobne, je skleniti končno veljavno.

4. Gledé potrjencev je v primeru po točki 3, c) storjenega sklepa zaradi eventualne odškodnine tudi dognati, ali je hiba, zaradi katere naj izstopi, obstajala že pred nastopom prezentne službe (točka 7).

5. Ob sklepanju o vojevitosti privedencev se je ravnati po naslednjem postopku:

A. Pri nabornih zavezancih:

- a) ako se glasi zdravniško mnenje na „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor . . .“, naj odloči o stopnji sposobnosti večina glasov. Ako se ne doseže večina glasov, to se pravi, ako je vsak ud s pravico glasovanja drugega nazora, mora obveljati za vojno moč ugodnejši nazor;
- b) ako se glasi zdravniško mnenje na „Nesposoben“, nazor vojaškega zastopnika pa na „Sposoben“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor . . .“, odloči tudi večina glasov. Ako se ne doseže, to se pravi, ako je vsak ud s pravico glasovanja drugega nazora, mora predsednik popreskusni akt po političnem deželnem oblastvu predložiti v odločbo ministrstvu za deželno bran;
- c) ako je mnenje različno samo gledé stopnje nesposobnosti, odloči večina glasov. Ako se ne doseže, je postopati po točki a).

Na „Naj se izbriše“ se more razsoditi samo soglasno.

B. Pri potrjencih.

- a) zoper sklep zastopnika vojaškega teritorialnega poveljstva, oziroma pri pripadnikih deželne brambe zastopnika deželne brambe, na „Naj služi dalje“ ali „Sposoben za pomožne službe kakor . . .“, naj služi dalje“ ni dopusten ugovor;
- b) ako se zastopnik vojaškega teritorialnega poveljstva, oziroma zastopnik deželne brambe — razlikuje se od nazora ostalih udov s pravico glasovanja — ne izreče za to, naj služi dalje, odloči večina glasov. Ako se ne doseže, naj obvelja za vojno moč ugodnejši nazor.

6. Ako popreskuševalna komisija o potrjencu ne razsodi na to, da je dognana nesposobnost obstajala že pred nastopom prezentne službe, ali ako popreskuševalna komisija opazi, da sploh niso dani pogoji § 71 za privedbo pred popreskuševalno komisijo, ga je po udih skupne vojske, oziroma deželne brambe takoj dati na novični zdravstveni pregled.

7. V tistih primerih, v katerih smatra popreskuševalna komisija, da je potrebno eventualno poizvedovati ali privedenca opazovati (zdraviti) v vojaški (civilni) bolnici, je treba skleniti v tej smeri. Ako se je izjavilo, da ni hibe, ali ako se je ozdravila hiba, zaradi katere se je sicer sposoben naborni zavezanec oddal v bolnico, da se dožene ali ozdravi, ga je potrditi brez obnovljene popreskušnje.

8. V ostalem se za vse sklepe zmislu primerno uporabljajo tudi določila §§ 49, 50 in 51.

S pogojem § 50 : 1, drugi odstavek, je v skupno vojsko uvrščene načeloma oddajati v bolnice vojske, v deželno brambo uvrščene načeloma v zdravstvene zavode deželne brambe, s katerimi je tukaj umevati tudi c. kr. deželnobrambovske marodnice, ki imajo 30 ali več postelj.

Določila § 50 : 1, tretji odstavek, se slično uporabljajo tudi na tiste, ki so uvrščeni v skupno vojsko ali v deželno brambo, in sicer pri pripadnikih deželne brambe v zmislu, da jih je oddati v bolnico za vojsko tedaj, ako v kraju popreskušnje ni zdravstvenega zavoda deželne brambe (deželnobrambovske, bolnice ali c. kr. deželnobrambovske marodnice, ki ima 30 ali več postelj), in ako je bolj oddaljen nego bližnja bolnica vojske.

9. Da odda mnenje o stopnji pridobitne sposobnosti moških svojcev, ki pridejo v poštev ob ugodnosti za hranitelja rodbine, je stvar delegiranega civilnega zdravnika; toda drugim zdravniškim ter vojaškim udom s pravico glasovanja je dano na voljo pristaviti na mnenju svoj nazor, ki se morda razlikuje.

Na podlagi tega mnenja odloči predsednik.

Gledé razredbe pridobitne nesposobnosti se uporablja § 112 : 7.

10. Zoper sklep popreskuševalne komisije ni pripušten pravni pomoček (§ 35 : 3 v. z.).

§ 75.

Pisanje popreskusnih seznamkov.

1. Zdravniške izvide, potem vse sklepe popreskuševalne komisije je takoj vpisovati v dotične razpredelke popreskusnih seznamkov.

2. Ako naj nastopi superarbitracija privedenca (§ 74 : 6), je vpisati izvid in predlog v zmislu predpisa o superarbitraciji za osebe skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe, toda samo v izvodu popreskusnih seznamkov, ki ga piše vojaški zapisnikar.

3. Mnenja o moških svojcih, ki pridejo v poštev ob ugodnostih za hranitelje rodbin, mora napisati zapisnikar političnega oblastva.

4. Popreskusne seznamke in pravkar omenjena mnenja morajo podpisati vsi udje popreskuševalne komisije in dotični zapisnikar, popreskusne seznamke, spisane kakor seznamke za novični zdravstveni pregled, pa samo udje skupne vojske, oziroma deželne brambe.

5. Da se napišejo potrditveni seznamki in namembnice, potem da se zaprisežejo, je izročiti dotične naborne zavezance dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu (dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe), ki je v kraju popreskuševalne komisije.

V razpredelku 30 potrditvenega zapisnika je izrečno pripomniti, da je bil dotičnik potrjen na podstavi sklepa popreskuševalne komisije.

Ako pa v kraju popreskuševalne komisije ni dopolnilnega okrajnega oblastva (dopolnilnega okrajnega poveljstva deželne brambe), gredó oznamljena uradna dejanja udom popreskuševalne komisije, ki

pripadajo skupni vojski, oziroma deželni brambi. V tem primeru je tudi izvirni potrditveni seznamek vpisati v potrditveni zapisnik, ki se piše ob popreskušnji.

§ 76.

Pošiljanje popreskusnih seznamkov in izvršitev sklepov.

1. Popolnoma spisane popreskusne seznamke o nabornih zavezancih je izročiti:

- a) en izvod okrajnemu oblastvu, ki je ukrenilo privedbo; to oblastvo pošlje o nabornih zavezancih tuje pristojnosti popreskusni seznamki pristojnemu okrajnemu oblastvu;
- b) drugi izvod pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu.

Ako se je sklenilo o nabornem zavezancu „Naj se potrdi“, je eventualno (§ 75 : 5, zadnji odstavek) najprej drugi izvod izročiti dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu skupne vojske (vojne mornarice), ki je v uradnem kraju popreskuševalne komisije, da izvrši akt potrditve; to poveljstvo pošlje potem o nabornih zavezancih tuje pristojnosti popreskusni seznamki, priloživši izvirni potrditveni seznamek, pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ki pošlje prepis izvirnega potrditvenega seznama pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

2. Pristojno politično okrajno oblastvo in pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo preneseta sklep popreskuševalne komisije v svoj naborni seznamek.

3. Popreskusne seznamke o uvrščencih, ki se privedejo na predlog dopolnilnega okrajnega poveljstva (dopolnilnega okrajnega poveljstva deželne brambe), krdel in zavodov na popreskušnjo, je izročiti:

- a) en izvod z vsemi na popreskušnjo se nanašajočimi listinami (zdravniško izpričevalo, izpisek iz prezentacijskega zapisnika itd.) zastopniku političnega oblastva, da ukrene, naj se pošlje pristojnemu okrajnemu oblastvu;

- b) drugi izvod zastopniku skupne vojske, da ga pošlje pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

Na podstavi popreskusnega seznamka najdopolnilno oblastvo prve instance vpiše sklep popreskuševalne komisije v naborni seznamek in naj zabeleži eventualno zaukazan nadomestni nabor. V poslednjem primeru naj potem politično okrajno oblastvo predloži ves popreskusni akt političnemu deželnemu oblastvu v kontrolo.

Da se izvrši sklep popreskuševalne komisije (staležno ravnanje), za to služi seznamek po vzorcu 18, ki ga sestavi po vojaških krdelih predstavljajoče dopolnilno okrajno (deželno brambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo (krdelo ali zavod) in ki ga je, po končanem uradnem dejanju kolacijoniranega s popreskusnimi seznamki in opremljenega s podpisom zastopnika skupne vojske, oziroma deželne brambe, izročiti privodnemu častniku.

§ 77.

Obnovljena popreskušnja.

1. Brez ministrstvenega dovoljenja se popreskušnja ne sme ponoviti.

Obnovljena popreskušnja pa se sme dovoliti samo enkrat, in sicer:

- a) pri kom, ki je bil po popreskušnji potrjen na novinski kontingent skupne vojne moči ali deželne brambe;
- b) pri kom, ki je bil po popreskušnji določen „Naj služi dalje“ in že uvrščen, toda samo zaradi kake druge hibe nego tiste, ki je bila podlaga prve popreskušnje; predlog sme staviti vojaško krdelo (zavod), ako je po njegovem prepričanju obstajala službena nesposobnost dotičnika pred nastopom prezentne službe in je potemtakem dan v § 38 : 1 v. z. obseženi pogoj za nadomestilo.

2. Take predloge je opremiti s tolikimi novimi izvodi popreskusnega seznamka, kolikor je predpisano v § 72, s potrjenim izpiskom iz prezentacijskega zapisnika, izpričevalom vojaškega zdravnika in z morda predloženimi listinami, nanašajočimi se na privedenčevo hibo in njegovo službeno nesposobnost, kakor n. pr. s prejšnjim popreskusnim ali drugačnim ovedbenim aktom, jih utemeljiti in od primera do primera predložiti vojnemu ministrstvu, ki odloča o teh predlogih v porazumu z ministrstvom za deželno bran.

Ako se tiče predlog koga, ki je potrjen v deželno brambo, je ta predlog predložiti v odločbo ministrstvu za deželno bran.

3. Ako se popreskušnja dovoli, se vrši po popreskuševalni komisiji, ki se sestavi po § 70 in ki jo naj določi ministrstvena instance.

Za ude te komisije ni določati tistih, ki so sodelovali pri prejšnji popreskušnji dotičnika.

4. Ako je po naravi hibe dopustno, dobiti z aktivnim službovanjem vojnega zavezanca izkušnje o njegovi službeni sposobnosti, je predlagati obnovljeno popreskušnjo šele tedaj — toda v treh mescih od začetka aktivnega službovanja —, kadar se je dobila podlaga za predlog tudi na ta način.

5. Za obnovljeno popreskušnjo predlagane službene zavezanca je dotlej, da se odloči o predlogu, prestaviti v neaktivno razmerje, oziroma jih pustiti v njem.

6. V ostalem se uporabljajo določila V. oddelka tudi na obnovljeno popreskušnjo.

§ 78.

Stroški popreskušnje.

1. Stroški popreskušnje se delé v naslednje kategorije:

- a) stroški prehrane in potovanja nabornih zavezancev, ki jih je popreskusiti, in moških svojcev hraniteljev rodbin, ki jih je preiskati glede njihove pridobitne sposobnosti, k popreskuševalni komisiji ter stroški spremstva;
- b) enaki stroški potrjencev, ki jih je popreskusiti, in njihovega spremstva;
- c) dnevščine in potnine za predsednika, potem za politične in vojaške ude popreskuševalne komisije.

2. V točki 1 pod a) in c) gledé predsednika in političnemu oblastvu pripadajočih udov komisije navedene stroške plača proračun ministrstva za deželno bran, bodisi da se popreskuševanec potrdi ali gledé pridobitne sposobnosti preiskani moški rodbinski ud hranitelja rodbine spozna za sposobnega pridobiti si kaj ali ne. (Izjema § 73 : 2, prvi odstavek.)

Ako je bil vzrok zaukaza, naj se naborni zavezanec ali rodbinski ud vojnega zavezanca privede pred popreskuševalno komisijo, samo v tem, ker so se godile zvijačne spletke v prid temu vojnemu zavezancu, mora plačati stroške privedbe tisti, ki je bil pravomočno za krivega spoznan tega kazniviga dejanja. Politično oblastvo prve instance izreče sodbo o povračilu na podlagi pravomočne kazenske razsodbe.

Voznine za moške svoje hraniteljev rodbin, ki jih je preiskati pri popreskuševalni komisiji, in za naborne zavezance, potem v obeh primerih za spremljevalce ter, kako se zaračunajo te voznine, določijo politična deželna oblastva.

3. V točki 1 pod b) in c) navedene stroške plačuje za ude skupne vojske (vojne mornarice) proračun skupne vojske (vojne mornarice), oziroma bosensko hercegovinski deželni zaklad, za ude deželne brambe pa proračun ministrstva za deželno bran.

VI. oddelek.

Dveletna prezentna služba v skupni vojski in v deželni brambi kakor ugodnost.

§ 79.

Pravica do ugodnosti in nje uveljavljanje.

1. Tistim — bodisi prostovoljno, bodisi na naboru potrjenim novincem skupne vojske ali deželne brambe, ki so dne svojega prostovoljnega vstopa, oziroma do najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 21. leto starosti,

a) z uspehom dovršili šest razredov državne ali s pravico javnosti opremljene nedržavne srednje šole v ožjem zmislu (gimnazije, realke) ali

b) državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno šolo,

ki posreduje zaokroženo izobrazbo za obrtniško, umetniško, tehniško, trgovsko, kmetijsko ali gozdarsko, rudarsko ali plavžarsko poklicno stroko, se ne more naložiti dolžnost tretjega prezentnega službenega leta (§ 8 v. z.).

Šole pod a) in b) oznamenjene vrste določa minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki pridejo eventualno v poštev, in v porazumu z vojnim ministrom (§ 20, prvi in tretji odstavek v. z.).

Za šole po b) pridejo v poštev samo take državne ali s pravico javnosti opremljene nedržavne obrtne strokovne šole, šole za delovodje, stavbne rokodelske šole, oziroma stavbne in umetniško-rokodelske šole, mojstrske šole, dvorazredne trgovske

šole, poljedelske šole ali sorodne deželnokulturne specialne šole, oziroma nižja gozdarska učilišča, rudarske ali plavžarske šole ali nadaljevalne šole na c. kr. akademiji za glasbo in predstavljajočo umetnost na Dunaju, umetnostne šole v Budimpešti in Zagrebu, pri katerih je pogoj za vstop v prvi letnik (tečaj, kurs itd.) popolna dovršitev ljudske šole ali popolna izpolnitev ljudskošolske dolžnosti in pri katerih traja nauk ob celodnevnem pouku in celoletnem teku studij najmanj dve leti — pri obrtnih strokovnih šolah najmanj tri leta.

Zahtevi, da trajaj nauk najmanj dve leti, je ustrezno tudi tedaj, ako se dveletni tek studij dovrši v štirih zaporednih letih v polletnih kurzi, če je pouk celodnevni.

Šole, ki pridejo po tem v poštev, so razvidne iz priloge IV.

2. Pravico do prisodbe te dveletne prezentne službe je zgledati najkasneje ob prostovoljnem vstopu, oziroma na vsakočasnem naboru; kdor opusti to zgleditev in ne more opravičiti opustitve, izgubi pravico (§ 20, drugi odstavek v. z.).

Prošnje za prisodbo te ugodnosti je vlagati pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu ali pri pristojni naborni komisiji.

Priložiti jim je treba izpričevalo o uspešno dovršenem razredu (letniku, kurzu itd.), ki pride v poštev, ene izmed šol, naštetih v prilogi IV, in sicer v izvorniku ali v sodno ali notarsko — v inozemstvu po zastopniškem oblastvu — poverjenem prepisu.

Prostovoljno vstopajoči morajo prošnji vrh tega priložiti za prostovoljni vstop po § 133 predpisane listine.

Zahtevano pravico naj pri nabornih zavezancih vpiše pristojno politično okrajno oblastvo v naborni seznam.

Ako se prosi za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja (§ 31), je kolikor mogoče hkratu zgledati in eventualno dokazati tudi morda obstoječo pravico do prisodbe dveletne prezentne službe.

3. Učna izpričevala učilišč izven monarhije dajejo samo tedaj pravico do ugodnosti dveletne prezentne službe, ako so v točki 1 imenovani ministri priznali, da so enakovredna z dotičnimi izpričevali učilišč v monarhiji.

Taki prosilci morajo svojim prošnjam priložiti veljavna pravila dotičnih učilišč in preskusna izpričevala vseh dovršenih razredov (letnikov, kursov itd.) in šol. Ta izpričevala morajo biti potrjena po dotičnem c. in kr. zastopniškem oblastvu.

Prošnje za priznanje enakovrednosti učnih izpričeval je vlagati pri političnem okrajnem oblastvu in deželno oblastvo jih naj predlaga ministrstvu za deželno bran.

§ 80.

Prisodba dveletne prezentne službe.

1. O prisodbi dveletne prezentne službe odloča pri nabornih zavezcancih v prvi instanci naborna komisija. Odločba je komisijska; pri tem imajo predsednik in vojaška zastopnika v enaki meri pravico glasovanja. Predlog naj stavi predsednik. Ako se ne doseže soglasnost, odloča večina glasov, toda tistemu, ki ne pritruje, je odprt ugovor (§ 81). Ako se ne zglašuje ugovor, je sklenjena tudi z večino glasov ukrenjena odločba in predsednik jo mora takoj ustno naznaniiti stranki, drugače pa ustno obljubiti, da izda odločbo pozneje.

Odločiti se mora brez ozira na to, ali je bil prosilec potrjen ali ne. Ako ni bil potrjen, mu ostane z izrečeno prisodbo pridobljena pravica varovana tudi v bodoče, ako svoječasno zglašuje pravico do te ugodnosti.

2. O prisodbi ugodnosti pri prostovoljno vstopajočih, potem pri neuvrščenih novincih in uvrščenih vojaki, ki dokažejo pravico do te ugodnosti ob prostovoljnem vstopu, oziroma so jo zglašili na naboru ali lahko opravičijo dodatno zglasitev pravice, odločajo pristojna dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev. V ta namen mora politično okrajno oblastvo poslati akt s svojim pismenim predlogom, dokler pridelitev dotičnika ni znana, dopolnilnemu okrajnemu in deželnoobrambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ako je pa pridelitev že znana (torej tudi če namerava vstopiti prostovoljno), samo dotičnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve instance, da takoj izjavi svoje mnenje in ga pošlje dalje, oziroma nazaj. Ako se je doseglo soglasje, mora politično okrajno oblastvo o odločbi pismeno obvestiti tako prosilca kakor tudi vojaški dopolnilni oblastvi prve instance, drugače pa je ravnati po § 81.

3. Odločbo prve instance je v vseh primerih s kratko obrazložbo vpisati v naborni seznamek — pri prostovoljcih v vstopnico; pri potrjencih je prisodbo pravice vpisati tudi v potrditveni zapisnik in vojnega zavezanca prideliti brezpogojno h krdelu (zavodu) z dveletno prezentno službeno dolžnostjo.

O izrečeni prisodbi za že uvrščene vojake je obvestiti tudi staležni oddelek.

§ 81.

Ugovori in prizivi.

1. Zoper prisodbo, kakor tudi zoper odreko ugodnosti na naboru ima pravico ugovora tako predsednik kakor tudi zastopnik skupne vojske (vojne mornarice) in deželne brambe.

Ugovor je takoj ustno zglašiti; pismeno izvajanja vojaškega zastopnika je v 14 dneh poslati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu. V enaki dobi se lahko umakne ugovor.

2. Ako ostane ugovor v moči, mora politično okrajno oblastvo predložiti popolni akt takoj političnemu deželnemu oblastvu v odločbo ter priložiti potrjeni izpisek iz nabornega seznamka.

Odločiti je treba kar najhitreje.

Zoper odločbo političnega deželnega oblastva ima stranka v štirih tednih pravico priziva na ministrstvo za deželno bran.

O izrečeni odločbi je v vseh primerih po političnem okrajnem oblastvu obvestiti vojaška dopolnilna oblastva prve instance.

3. Ako se je ugovor umaknil, postane z večino glasov ukrenjena odločba sklep in politično oblastvo mora o njem pismeno obvestiti tako stranko kakor tudi vojaška dopolnilna oblastva prve instance.

4. Ako se ob odločbah izven naborne komisije ne doseže soglasje, je akt predložiti v odločbo po točki 2.

5. Ako se prosilec s svojo prošnjo zavrne v prvi instanci, mu je dano na voljo v 14 dneh vložiti priziv na političnem okrajnem oblastvu, računa od dneva vročitve pismenega odloka. Dneva, katerega se vroči odlok, ni vračunati v dobo 14 dni.

Priziv mora predložiti politično okrajno oblastvo v odločbo deželnemu oblastvu ter priložiti potrjen izpisek iz nabornega seznamka in vse na primer nanašajoče se opravilne spise.

Zoper zavrnilno odločbo tega oblastva ima prosilec v štirih tednih pravico priziva na ministrstvo za deželno bran.

Z ozirom na obvestitev dopolnilnih oblastev prve instance o ukrenjeni odločbi veljajo določila točke 2.

Odločbo je vpisati v naborni seznamek, pri prostovoljcih v vstopnico, prisodbo ugodnosti že potrjenim vrhutega tudi v potrditveni zapisnik in o tem je, ako treba, obvestiti staležni oddelek.

VII. oddelek.

Ugodnost enoletne prezentne službe v skupni vojni moči in v deželni brambi ter prostovoljne dveletne prezentne službe v vojni mornarici.

§ 82.

Obča določila.

1. Enoletnemu prostovoljcu je dano na voljo — ako je sposoben — odslužiti prezentno službo ali v frontni službi pri krdelu ali kakor medicinec, veterinar ali farmacevt ali po potrebi v drugih posebnih službenih strokah.

Enoletni prostovoljci frontne službe, ki želé biti imenovani za fortifikacijske častnike (§ 93 : 18), za vojaške oskrbovalne ali vojaške stavbne računske uradnike ali za tehniške uradnike topničarskega orodjarstva v rezervi (§ 97), se po prvi vojaški izučbi na svojo prošnjo in, kakršna je potreba, pripusté v izučbo za eno teh službovanj.

2. Enoletno prezentno službo je odslužiti v skupni vojski, v vojni mornarici ali v deželni brambi.

Ali morajo na naboru potrjeni — izvzemši za službo v vojni mornarici fizično pripravne mornarje po poklicu — opraviti službo v skupni vojski ali v deželni brambi, je odvisno od uspeha porazdelitve novincev.

Prosilce, ki imajo domovinsko pravico v deželno-brambovskem okolišu Južne Dalmacije (§ 2 : 5), je

uvrstiti v deželno brambo; ako vstopijo prostovoljno, lahko odslužijo tudi v skupni vojski (vojni mornarici).

3. V skupni vojski in v deželni brambi je enoletno prezentno službo odslužiti praviloma na državne stroške, v vojni mornarici enoletno in dveletno prostovoljsko prezentno službo vedno na državne stroške (§§ 21 : 7, 27 : 2 in 28 : 2 v. z., nadalje § 87 v. p. I).

4. Zaradi neznanja nemškega jezika se ne more nikdo izključiti od enoletne prostovoljske službe in od prostovoljne dveletne prezentne službe v vojni mornarici.

5. Enoletnim prostovoljcem je dovoljeno nositi v službi in izven službe vojaške obleke iz polufinega ali finega blaga in rokavice, toda te vrste se morajo nabaviti iz svojega in morajo v barvi in obliki natančno ustrezati opravnemu predpisu; znak enoletnih prostovoljcev določa ta predpis.

6. Gledé enoletne in prostovoljne dveletne prezentne službe v vojni mornarici sta merodajna §§ 98 in 99.

7. Oznamenilo „za katero leto se potrdé“ pomenja pri tistih prosilcih, ki so zamudili en nabor ali več, leto, v katerim bi bili morali priti prvokrat na nabor.

§ 83.

Obči pogoji za pravico do ugodnosti.

1. Ugodnost enoletnega prostovoljca s samo enoletno prezentno in enajstletno rezervno službeno dolžnostjo v skupni vojski ali v deželni brambi — brez ozira na to, ali se potrdi kdo prostovoljno ali na naboru — se prisodi tistim, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, kakor javni učenci ali privatisti z uspehom dovršili državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno višjo gimnazijo, tako višjo realko ali njima enako državno ali s pravico javnosti opremljeno nedržavno srednje učilišče umetniške, tehniške, obrtne, trgovske, navtiške, kmetijske ali gozdarske smeri v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v deželah svete ogrske krone ali v Bosni in Hercegovini ali so prebili zrelostno preskušnjo na takem zavodu.

Katerim učiliščem gre v zmislu prvega odstavka ugodnost enoletne prezentne službe za njihove absolvente, oziroma katere dokaze studij je smatrati za enake dokazom, podanim z dovršitvijo teh zavodov, določi minister za deželno bran v porazumu

z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki eventualno še pridejo v poštev. in v porazumu z vojnim ministrom.

Enaka ugodnost se prisoja tistim, ki so najkasneje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrde, kakor javni učenci s uspehom dovršili:

Šest razredov državne ali s pravico javnosti opremljene nedržavne srednje šole v ožjem zmislu (gimnazije, realke) ali prva dva letnika enega izmed enakih srednjih učilišč, oznamenjenih v prvem in drugem odstavku, ali javnega ali s pravico javnosti opremljenega učiteljišča ali so na podlagi rednega šolskega obiskovanja dokazali studije, ki jih je zmislu primerno uporabljaje drugi odstavek enačiti dokazom, opravljenim z dovršitvijo šest razredov, oziroma dveh letnikov spredaj oznamenjenih šol in so v vseh primerih z uspehom naredili še preskušnjo pred komisijo, postavljeno za to.

Sestava te komisije in mera zahtev, ki se stavijo, ter postopek, ki se ga je držati pri preskušnji, določata §§ 85 in 86.

2. V prvem odstavku točke 1 določena ugodnost gre tudi tistim vojnim zavezancem, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrde:

- a) učne moči na javnih ali s pravico javnosti opremljenih občin ljudskih šolah, meščanskih šolah in učiteljiščih,
- b) učne moči na javnih ali s pravico javnosti opremljenih vzgojevališčih za ne polnournne ali za zanemarjene otroke ali
- c) so z uspehom dovršili eno izmed učiteljišč, oznamenjenih v lit. a).

Učne moči v spredaj stoječem zmislu morajo imeti izpričevalo zrelosti za ljudske šole.

3. Vojnim zavezancem, ki so na polju znanstva, slovstva, tehnike, umetnosti ali umetnostne obrti storili kaj čisto posebno imenitnega, smejo v drugem odstavku točke 1 oznamenjeni ministri izjemoma prisoditi pravico do enoletne prezentne službe, tudi če ni sicer zahtevanih formalnih dokazov znanstvene usposobljenosti za enoletno prostovoljsko službo (§ 21 : 1, 2 in 3 v. z.).

Za prisodbo ugodnosti enoletne prezentne službe je potrebno:

- a) moralna usposobljenost (točka 5);
- b) znanstvena usposobljenost;

c) zglasitev pravice najkasneje ob vsakočasnem naboru dotičnika;

d) sposobnost za izbranega in za vzprejem upravljenega vojaškega krдела, končno

e) pri prostovoljno vstopajočih mladoletnikih privoljenje njihovega očeta ali varuha.

5. Od ugodnosti enoletne prezentne službe je izključen tisti, ki je bil pravomočno obsojen zaradi hudodelstva ali zaradi pregreškov ali prestopkov, storjenih iz dobičkarije, ali zaradi pregreška, žalečega javno mravnost (§ 21 : 12 v. z.).

§ 84.

Dokaz znanstvene usposobljenosti.

1. Znanstvena usposobljenost za enoletno prezentno službo se dokaže:

- a) z učnim izpričevalom o zadnjem letniku ene v § 83 : 1 oznamenjenih višjih gimnazij ali take višje realke, ki ga je dotičnik z uspehom dovršil kakor javni učenec ali privatist, ali z izpričevalom o zrelosti preskušnji, prebiti na takem zavodu;
- b) z enakovrstnim dokazom studij, ki je bil pridobljen na enem izmed učilišč, zapisanih v prilogi VII;
- c) z izpričevalom o uspešno dovršeni kadetni šoli, vojaški višji realki ali z uspehom prebiti preskušnji za kadeta po poklicu;
- d) z učnimi izpričevali in dokazi, priznanimi za enakovredne, ki so bila pridobljena na učiliščih izven avstrijsko-ogrske monarhije (točka 2).

2. Prosilci z učnimi izpričevali ali dokazi učilišč izven avstrijsko-ogrske monarhije morajo svojim prošnjam priložiti veljajoča pravila dotičnega zavoda in preskusna izpričevala vseh dovršenih razredov (letnikov, kurzov) in šol.

Prošnje za priznanje enake vrednosti učnih izpričeval ali dokazov učilišč izven avstrijsko-ogrske monarhije naj dopolnilna okrajna poveljstva od primera do primera predložijo vojnemu ministrstvu, deželnobrambovska dopolnilna okrajna poveljstva in politična oblastva pa ministrstvu za deželno bran.

Poslednje ministrstvo odloča v porazumu z ministrstvi, oznamenjenimi v § 83 : 1, drugi odstavek.

3. Učna izpričevala ali dokazi učilišč izven avstrijsko-ogrske monarhije morajo biti potrjeni po dotičnem c. in kr. zastopniškem oblastvu.

4. Prosilci, ki hočejo doseči ugodnost enoletnih prostovoljcev po § 21 : 3 v. z., morajo namesto formalnih dokazov znanstvene usposobljenosti predložiti primerne dokaze, da so storili kaj čisto posebno imenitnega (mnenja strokovnjakov, izvirna dela itd.).

5. Učna izpričevala ali dokazi se lahko vlagajo tudi v sodno ali notarsko — izven avstrijsko-ogrske monarhije po c. in kr. zastopniškem oblastvu — poverjenem prepisu.

§ 85.

Dokaz znanstvene usposobljenosti za enoletnega prostovoljca v frontni službi z dopolnilno preskušnjo.

1. Znanstvena usposobljenost za enoletnega prostovoljca v frontni službi se mora dokazati z dopolnilno preskušnjo (§ 21 : 1, tretji in četrti odstavek v. z.) na infanterijski kadetni šoli skupne vojske.

2. Kdor hoče v točki 1 oznamenjeno znanstveno usposobljenost dokazati z dopolnilno preskušnjo, mora svojo prošnjo vložiti pri tistem vojaškem teritorialnem poveljstvu, v katerem je njegovo stalno bivališče.

Prošnji, ki je s prilogami vred kolka prosta, morajo priložiti:

- tisti, ki hočejo narediti preskušnjo pred svojim naborom, krstni ali rojstveni list in po političnem okrajnem oblastvu ali policijskem oblastvu bivališča izdan list o identičnosti po vzoru 19,
- tisti, ki so bili potrjeni na naboru, namembnico in
- obojni prosilci zakonito zahtevano učno izpričevalo (§ 83 : 1, predzadnji odstavek, priloga VII in zadnji odstavek te točke).

V prošnjah je navesti, na kateri infanterijski kadetni šoli in v katerem jeziku želi prosilec delati preskušnjo, ter kateri jezik je izbral za drugi jezik (§ 86 : 4, A).

Vojaško teritorialno poveljstvo obvesti:

- prosilca, na kateri infanterijski kadetni šoli skupne vojske mora delati preskušnjo. Za to določbo je merodajen jezik, v katerem naj dela preskušnjo, in ozirati se je, kolikor moči, na prosilčevo željo;

b) poveljstvo kadetne šole, kateremu je odkazalo prosilce preskušnje, s seznamkom priloživši prošnje in pripravljeni preskusni zapisnik (vzorec 20) z izpiski vred;

c) ako kadetna šola ni v lastnem teritorialnem področju, vrhutega dotično vojaško teritorialno poveljstvo.

Razen nemškega jezika se poučuje na infanterijskih kadetnih šolah skupne vojske izmed domačih jezikov, in sicer na infanterijski kadetni šoli v:

Budimpešti	ogrsko,
Insbruku	italijansko,
Kamenici pri Petro-	
varadinu	hrvaško,
Karlovcu	hrvaško,
Kassi	ogrsko,
Kraljevem Polju na Mo-	
ravskem	češko,
Krakovu	poljsko in malorusko,
Levovu	poljsko in malorusko,
Libenavi pri Gradcu .	hrvaško,
Mariboru	slovensko,
Nagyszebenu	ogrsko,
Požunu	ogrsko,
Pragi	češko,
Temešvaru	ogrsko,
na Dunaju	ogrsko in češko.

Aspirante, ki hočejo delati preskušnjo na infanterijski kadetni šoli skupne vojske, je odkazati, če izberejo za preskusni jezik slovaški, maloruski*), rumunski, srbski jezik, infanterijski kadetni šoli v Kassi ali Požunu, Kassi, Nagyszebenu ali Temešvaru, Kamenici pri Petrovaradinu ali v Karlovcu.

Preden dokažejo predpisano predizobrazbo, se ne smejo pripustiti k preskušnji.

Ako je predizobrazba, ki jo je dokazati, dvomljiva kakor pri učnih izpričevalih, pridobljenih izven monarhije — za to velja določilo § 84 : 2 — ali ako bi vojaško teritorialno poveljstvo v drugih primerih ne bilo v stanu dovoliti pripustitev k preskušnji, mora dobiti odločbo naravnost v ministrstvu za deželno bran predloživši opremljeno prošnjo in naznanivši sicer v predmetu znane podatke.

3. Preskušnja se mora narediti najkasneje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero se kdo potrdi.

4. Kar je potrebno za sestavo preskuševalne komisije, odredi dotično vojaško teritorialno poveljstvo na podlagi predlogov, ki se dobé od poveljstev kadetne šole.

*) Veljavno samo za aspirante, ki bivajo stalno na Ogrskem.

Po številu prosilcev, ki jih je preskušati, in po jezikovnih razmerah se lahko postavi tudi več preskuševalnih komisij.

5. Vsaka preskuševalna komisija je sestavljena:

iz poveljnika šole ali njegovega namestnika za predsednika in potrebnih častnikov (najmanj štirih) iz učiteljstva.

Ako je treba, naj vojaško teritorialno poveljstvo odkaže pomoč preskuševalnih častnikov iz staleža podrejenih krdel.

Prepogoste menjave oseb, določenih za ude komisije, se je ogibati kolikor moči.

Izbiraje jih se je ozirati na to, da more vsak predmet izpraševati strokovni učitelj. Izmed udov preskuševalne komisije morata vsaj dva biti zmožna glavnega jezika. Razen tega mora biti med njimi zastopano znanje drugega jezika, ki ga je izbral prosilec.

6. Vsi udje preskuševalne komisije imajo pravico glasovanja.

7. Preskušnje se začne drugi ponedeljek (ako je ta dan praznik, prihodnji delavnik) mescev marca, maja in decembra, ter 21. dne septembra (ako je praznik, prihodnji delavnik).

8. Obseg preskušnje je povzeti iz § 86.

Vrši se deloma pismeno, deloma ustno.

Pismena preskušnja se razteza na jezike in na matematiko. Naloge za to naj izberejo strokovni učitelji v porazumu z ostalimi udi preskuševalne komisije.

Pismena preskušnja se vrši pod nadzorstvom strokovnega učitelja in še enega častnika v klavzuri.

Da napiše sestavek v glavnem jeziku, je dati preskuševancu štiri ure, za pismeno nalogo v drugem jeziku in za nalogo v matematiki pa po tri ure.

Za sestavek v glavnem jeziku se ne smejo rabiti pomočki. Za nalogo v drugem jeziku je dovoljena raba slovarja tega jezika in za matematično nalogo raba tabel logaritmov.

Raba drugih pomočkov in poskusi prevar imajo posledico, da se mora preskušnja ponavljati. Ponovni poskusi prevare imajo lahko posledico, da se dotičnik izključi od vsake dopolnilne preskušnje; v takih primerih je akt s predlogom preskuševalne komisije predložiti v odločbo ministrstvu za deželno bran.

Ustna preskušnja, ki se mora začeti dne po pismeni preskušnji, obsega vse predmete. Pri tej

preskušnji je klicati aspirante za vsak predmet posamez ali v skupinah po tri in jih izpraševati v navzočnosti cele komisije.

Staviti vprašanja pri preskušnji so poklicani častniki, ki poučujejo dotični predmet na šoli. Ostali udje imajo pravico, da sami presodijo preskuševanca, mu tudi staviti vprašanja.

Pismene naloge morajo pregledati vsi udje komisije in prav tako kakor ustne odgovore aspirantov, naj jih presodi najprej vsak ud komisije samostojno; pri tem je uporabljati naslednje rede:

„Prav dobro“, če se delo dviga čez poprečno mero zahteve;

„Dobro“, če je delo popolnoma ustrezno zahtevam, ki jih je staviti poprečno;

„Zadostno“, ako se more delo smatrati za še ustrezno zahtevam, ki jih je staviti poprečno;

„Ne zadostno“, če je delo pod to najmanjšo mero.

Posamezne presoje je vsak dan, ko se ustavi preskušnja in se odstranijo preskuševanci, v vsakem predmetu z večino glasov združiti v skupno sodbo in jo izraziti z enim izmed prej imenovanih redov.

Ako kak ud komisije ni v stanu o preskušanjem predmetu izreči sodbo, odloči o klasifikaciji večina ostalih udov komisije. Ako je razmerje glasov enako, je merodajen predsednikov glas — in ako se vzdrži glasovanja — glas strokovnega izpraševalca.

9. O uspehu preskušnje je pisati preskusni zapisnik, ki se sestavi po vzorcu 20.

Končni uspeh preskušnje je izraziti s skupnimi sodbami „usposobljen“ ali „ne usposobljen“.

Skupna sodba „usposobljen“ se prisodi, ako je dobil preskuševanec v vseh predmetih najmanj red „zadostno“.

Ako je dobil preskuševanec tudi le v enem predmetu red „ne zadostno“, bodisi soglasno ali z večino glasov, se končno klasifikuje s skupno sodbo „ne usposobljen“.

Pri končani preskušnji je preskuševancu neposrednje izročiti izpisek iz preskusnega zapisnika.

Priziv zoper sklep preskuševalne komisije je nedopusten.

10. Preskuševanci, ki so dobili red „ne zadostno“ samo v enem predmetu, lahko preskušnjo

ponavljajo ob prihodnjem preskusnem roku. Ob istem roku se lahko tudi tisti dalje preskušajo, ki so morali zaradi bolezni prekiniti preskušnjo in so bili zadostili iz že preskušanih predmetov.

Tisti, ki so dobili red „ne zadostno“ iz dveh ali več predmetov, smejo ponavljati preskušnjo šele po preteku polnega leta. Ponavljanje se tiče potem vseh predmetov. Isto velja tudi za tiste, ki so v teku preskušnje odstopili od nje ali so jo morali — razen primera prvega odstavka — zaradi bolezni prekiniti ali ponavlja preskušnjo niso odgovorili iz enega predmeta.

Preskuševanci, ki so dobili red „ne zadostno“ v vseh predmetih, ne smejo ponavljati preskušnje.

Ponavljati preskušnjo, oziroma nadaljevati jo je nedopustno tedaj, ako bi mogel prosilec priti do tega na podstavi spredaj stoječih določil šele po 1. dnevu oktobra tistega leta, v katerem je bil potrjen.

V primerih, kadar kdo oboli, kakor je omenjeno v drugem odstavku, lahko ministrstvo za deželno bran skrajša rok za ponavljanje v posebnega ozira vrednih okolnostih.

Preskušnja se mora ponavljati brezpogojno na isti kadetni šoli, na kateri se je delala prva preskušnja.

11. Po končanih preskušnjah pošlje predsednik preskuševalne komisije sklenjeni preskusni akt pristojnemu vojaškemu teritorialnemu poveljstvu.

12. Vojaška teritorialna poveljstva morajo neposrednje po koncu vsake preskušnje drugim teritorialnim poveljstvom, v kojih področju se vrše take preskušnje, imenovati tiste prosilce, ki niso prebili dopolnilne preskušnje ali so odstopili od nje, preden je bila končana. Te prosilce je poleg svojih prosilcev enake kategorije vpisovati v knjigo zabeležnico.

§ 86.

Obseg dopolnilne preskušnje.

1. Namen preskušnje je dognati, ali je prosilec na tisti stopnji znanstvene usposobljenosti, ki približno ustreza dovršenim naukom na višji gimnaziji ali višji realki ali na drugem v § 21 : 1, drugi odstavek v. z. označenem učilišču.

2. Predmeti preskušnje so:

A. jeziki,

B. geografija,

C. zgodovina,

D. narovoslovje,

E. fizika,

F. kemija,

G. matematika.

3. Preskušnja se dela, kakor si izbere prosilec sam, v jeziku, ki je zakonito uveden za učni jezik na javnih srednjih šolah, ki so v avstrijsko-ogrski monarhiji (glavni jezik).

4. Zahtevki v posameznih predmetih:

A. Jeziki:

Jezikovna preskušnja se razteza na dva jezika: na glavni jezik in na še en jezik. Za drugi jezik veljaj, kakor določi aspirant sam, ali eden izmed jezikov, navedenih v § 85 : 2, ali eden izmed tujih jezikov: francosko, angleško, latinsko.

Preskušnja v vsakem jeziku se deli v pismeno in ustno.

Glavni jezik: slovniška in stilistična pravilnost, zanesljivost in spretnost v ustni in pismeni rabi jezika za predmete v obsegu predstavnega okrožja, koje obvladanje naj prosilec dokaže s preskušnjo.

S čitanjem pridobljena karakteristika najimunitnejših opisnih oblik v prozi in poeziji. Nekaj poznavanja novejšega slovstva na podlagi čitanja posameznih glavnih del.

Pri pismeni preskušnji se dá prosilcu krogu njegovih misli in potrebni stopnji izobrazbe primeren tema, da ga svobodno obdela.

Ustna preskušnja se tiče gledé slovnične po-glavitno takih točk, za katere daje sestavek, ki ga je napisal kandidat, v prvi vrsti povod, zlasti nauka o stavku in o znamenjih stavka.

Drugi jezik:

a) domači jezik (§ 85 : 2): slovniška in stilistična pravilnost, zanesljivost in spretnost v ustni in pismeni rabi jezika za predmete v obsegu predstavnih krogov kakor pri pouku jezikov v srednjih šolah. V ostalem kakor pri glavnem jeziku.

b) Francosko ali angleško: razumevanje francoskih ali angleških spisov na podlagi zadostnega slovniškega in slovarskega znanja; iz čitanja pridobljeno poznavanje nekaterih najvažnejših del dotičnega slovstva; naprava lažjega prostega spisa v francoskem ali angleškem jeziku. Pravilnost v (pismenem) prevodu zmerno težke naloge v francoščino ali angleščino.

c) Latinsko: Zanesljivost in spretnost v prevajanju rimskih pisateljev, posebno prozajikov (Cezar, Livij, Cicero, Tacit) na podlagi natančnejšega slovniškega znanja latinskega jezika, poznavanje rimskega slovstva v njegovih najimenitnejših pojavih, pravilnost v pisni rabi latinskega jezika ob prevajanju prozajiskega spisa v latinščino.

B. Geografija:

Znanje elementov matematiške geografije, znanje topografske in politične geografije Evrope; natančnejše znanje geografskih razmer avstrijsko-ogrske monarhije, zlasti tiste države monarhije, v koje zvezo spada prosilec; poznavanje najvažnejših geografskih razmer ostalih delov sveta.

Grafični očrt na pamet: Oblika evropskih držav, tek večjih rek, glavna smer gorovij, lega najvažnejših krajev.

C. Zgodovina:

Znanje glavnih dogodkov zgodovine narodov po njeni pragmatični zvezi, zlasti novejšega in naj-novejšega časa.

Pregledno znanje kulturne zgodovine. Natančnejše znanje avstrijske-ogrske zgodovine, zlasti tiste države monarhije, v koje zvezo spada prosilec.

D. Naravoslovje:

Pregledno (sistematično) znanje živalskih in rastlinskih skupin na podlagi poznavanja najvažnejših dejanskih stvari iz njihove anatomije, fiziologije in morfologije. Znanje oblik in lastnosti najvažnejših rudnin ter najpomembnejših dejanskih stvari na polju geologije.

E. Fizika:

Razumevanje najvažnejših naravnih prikazni, zlasti jasno pojmovanje empirskega dela; matematiško utemeljevanje samo toliko, kolikor zadoščajo za to elementarni pomočki.

F. Kemija:

Razumevanje kemijskih zakonov, znanje najvažnejših osnovnih snovi in njihovih zvez, nahajanja ter njihovega pomena za naravo in za industrijo.

G. Matematika:

Temeljito znanje vse elementarne matematike, izurjenost v nje uporabljanju, in sicer:

- a) Aritmetika in algebra do enačb druge stopnje z eno neznano vštevisi, aritmetičnih progresij prvega čina in geometrijskih progresij;
- b) geometrija, planimetrija, stereometrija, ploska trigonometrija, glavne lastnosti črt stožčevega prereza.

Matematična preskušnja je pismena in ustna; pismena se razteza samo na praktični del.

§ 87.

Odslužba enoletne prezentne službe na državne in na svoje stroške.

1. Enoletno prezentno službo je odslužiti praviloma na državne stroške in samo na posebno prošnjo na svoje stroške; pri konjištvu, topničarstvu na konjih in trénskem krdelu morajo enoletni prostovoljci frontne službe odslužiti prezentno službo načeloma na svoje stroške; v tem je všteto — poleg obleke, opreme in oskrbe iz svojega — pri konjištvu in topničarstvu na konjih tudi vse, česar je treba za ježo in prehrano konja (§ 21 : 7, prvi odstavek v. z.).

2. Enoletni prostovoljci se, če plačujejo stroške za svoje stanovanje, ne smejo kazernirati, ako ne terjajo izjem posebni vojaški razlogi službe, izužbe ali discipline (§ 21 : 9 v. z.).

Enoletni prostovoljci na svoje stroške pa imajo pravico do erarskega stanišča, prostovoljci krdel na konjih tudi do erarskega stanišča za konja.

3. Oprema za moža in konja ter orožje se odkaže enoletnim prostovoljcem na svoje stroške v rabo iz državnih zalog proti povračilu (točka 6).

Ako položijo v točki 6 omenjene zadevne poprečne zneske, lahko nadalje popolnoma stopijo v državno oskrbo in izposodijo za obleko potrebne vrste od vojaškega erarja.

4. Enoletni prostovoljci, ki so prideleni v konjeništvo in topničarstvo na konjih, ter tisti, ki so po §§ 88 : 4, peti odstavek uvrščeni k polkom s poljskimi topovi in poljskimi havbicami, morajo ob nastopu prezentne službe ali pripeljati seboj svojega za službo popolnoma sposobnega konja za ježo in ga v službenem času vzdrževati v tem stanju in

oskrbovati ali lahko dobijo od tistega vojaškega krdela, pri katerem služijo, položivši v točki 6 predpisane zadevne poprečne zneske, državnega ježnega konja odkazanega za službeno rabo, za katerega plačuje vojaški erar oskrbo, podkovanje, eventualne zdravilne stroške, strežbo in stanišče.

Enoletni prostovoljci, ki so po § 88 : 4, peti odstavek uvrščeni k deželnoqrambovskim polkom s poljskimi topovi in k deželnoqrambovskim divizijam s poljskimi havbicami, morajo ob nastopu prezentne službe pripeljati seboj svojega za službo popolnoma sposobnega ježnega konja in ga v službenem času vzdrževati v tem stanju in oskrbovati.

5. Znesek stroškov, ki je potrebno potreben za preskrbo v času enoletne prezentne službe na svoje stroške, ter za nabavo in vzdrževanje konja, se določi vsakočasno z ukazom (§ 21 : 7, drugi odstavek v. z.).

6. Za letne poprečnine se določajo pri skupni vojski in pri deželni brambi, dokler se drugače ne ukrene:

- a) Za orožje in njega vzdrževanje sedem kron;
- b) za opremo moža šestnajst kron;
- c) za državno oskrbo (vštevši mezdo) tristo-trideset kron;
- d) za obleko sto enindvajset kron;
- e) za izposojenega ježnega konja vštevši oskrbo, podkovanje, službeno doklado za strežbo konja in eventualne zdravilne stroške šeststo eninšestdeset kron;

- f) za popolno konjsko opravo, in sicer: pri konjištvu dvaintrideset kron,

pri topničarstvu na konjih, potem pri polkih s poljskimi topovi in poljskimi havbicami, in sicer pri teh gledé enoletnih prostovoljcev, označenjenih v § 88 : 4, peti odstavek, devetindvajset kron.

Krmo, ki je potrebna za seboj pripeljanega ježnega konja, dobi enoletni prostovoljec krdela na konjih v času svoje prezentne službe — ako to želi — od svojega vojaškega krdela, če plača vsakočasne poprečne cene brez upravnih stroškov.

7. Ako lastni ježni konj enoletnega prostovoljca pogine zaradi rabe v službi, se mu dá za službeno rabo drug konj brezplačno, do odškodnine za svojega konja, ki je poginil, bil pobit ali postal nesposoben za službo, pa nima pravice.

8. Prej omenjene poprečnine je polagati četrtletno naprej pri vojaškem krdelu, pri katerem se opravlja prezentna služba.

Ako stopi tak enoletni prostovoljec v teku četrtletja iz ene ali druge vrste pristojbine, je vrniti tisti del plačane poprečnine, ki se preračuni po mesečnih obrokih.

9. Enoletni prostovoljci na državne stroške imajo pravico do mezde in do drugih pristojbin po vojaških predpisih.

§ 88.

Izbira vojaškega krdela; dovolitev vzprejema in pridelitev.

1. Enoletnim prostovoljcem na svoje stroške je dano na voljo izbrati si vojaško krdelo.

Vojni minister, oziroma minister za deželno bran pa določi z ozirom na porabnost v okviru organizacije, ter na možnost namenu primerne izučbe enoletnih prostovoljcev, do katerega števila se smejo pri posameznih vojaških krdelih (zavodih), oziroma delih krdel (službenih strokah) sprejemati enoletni prostovoljci. Ako je pri vojaškem krdelu (zavodu), oziroma pri delu krdela (službeni stroki) doseženo to število, mora enoletni prostovoljec na svoje stroške prositi za vzprejem pri drugem vojaškem krdelu (zavodu), oziroma delu krdela (službeni stroki); ako pa to število ni doseženo, se enoletnemu prostovoljcu, tudi na državne stroške, ne sme odreči zaproseni vzprejem (§ 21 : 8 v. z.).

2. Enoletni prostovoljci morajo imeti fizično sposobnost za izbrano vrsto orožja, oziroma krdela in nadalje izpolniti tiste pogoje, ki so določeni za dotično vrsto orožja (krdela). Izbira garnizije se ne more dovoliti enoletnim prostovoljcem.

Ako pa menja pri enoletnih prostovoljcih, označenjenih v § 87 : 2, prvi odstavek, njihovo vojaško krdelo garnizijo, jim sme vojaško teritorialno poveljstvo v miru v službeno pripustnih in osebno ozira vrednih razmerah dovoliti, da nadaljujejo prezentno službo v dosedanji garniziji, ako je tam vojaško krdelo orožja iste vrste (§ 21 : 9 v. z.).

3. Vrste krdel, katerim se lahko pridelé enoletni prostovoljci, so:

- a) v skupni vojski:

pehotni polki,
polki tirolskih cesarskih lovcev,

bataljoni poljskih lovcev,
konjiški polki,
polki poljskih topov in poljskih havbic,
topničarske divizije na konjih,
težke divizije havbic,
gorski topničarski polki,
trdnjavski topničarski polki in samostojni
bataljoni,
sapërski bataljoni,
pionirski bataljoni,
telegrafski polk,
železniški polk,
trënske divizije in
zdravstveno krdelo;

b) v deželni brambi:

deželnobrambovski pehotni polki,
polki deželnih strelcev,
deželnobrambovski ulanski polki,
divizija tirolskih deželnih strelcev na
konjih,
divizije dalmatinskih deželnih strelcev
na konjih,
deželnobrambovski polki s topovi in
deželnobrambovske divizije poljskih
havbic.

4. Število enoletnih prostovoljcev, ki jih je
vzprejeti pri spredaj imenovanih krdelih skupne
vojske, se tačas določa takole pri:

pehoti in lovskem krdelu za kompanijo	4,
konjištvu za eskadron	4,
polkih poljskih topov in poljskih havbic in pri topničarskih divizijah na konjih za baterijo	3,
divizijah težkih havbic in pri gorskih topničarskih polkih za baterijo .	2,
trdnjavskem topničarstvu za kompanijo .	5,
sapërskem in pionirskem krdelu za kompanijo	4,
telegrafskem polku	60,
železniškem polku	48,
trënskih divizijah št. 2 in 8 po . . .	90,
trënski diviziji št. 3	40,
trënski diviziji št. 4	60,
vseh ostalih trënskih divizijah po . . .	30,
zdravstvenem krdelu	60.

Spredaj navedeno maksimalno število eno-
letnih prostovoljcev pri telegrafskem polku, pri že-
lezniškem polku in pri zdravstvenem krdelu je
porazdeliti na kraljevine in dežele, zastopane v dr-
žavnem zboru, na eni strani in na dežele svete
ogrske krone na drugi strani po razmerju oboje-
stranskih novinskih kontingentov. (Točasno pri tele-
grafskem polku in pri zdravstvenem krdelu iz kralje-

vin in dežel, zastopanih v državnem zboru, po 34,
iz dežel svete ogrske krone po 26; pri železniškem
polku iz kraljevin in dežel, zastopanih v državnem
zboru, 28, iz dežel svete ogrske krone 20).

Ako do 15. dne avgusta vsakega leta ni pri-
merne števila prošenj popolnoma kvalifikovanih
prosilcev iz enega ali drugega državnega ozemlja,
je dovoliti vzprejem, da se pravočasno izvede nabor
enoletnih prostovoljcev, ki vstopijo prostovoljno
v skupno vojsko — dotlej, da je doseženo maksi-
malno število — brez ozira na državljanstvo. S tem
nastajajoče razlike je zabeležiti in jih, kolikor
mogoče, izravnati, toda samo v prihodnjem letu.

Izmed enoletnih prostovoljcev, ki imajo bosen-
sko-hercegovinsko deželanstvo, se smejo samo po
3 prideliti telegrafskemu polku, železniškemu polku
ali zdravstvenemu krdelu čez gori navedene številke.

Za baterijo polkov poljskih topov in poljskih
havbic je dopusten vzprejem po enega četrtega
enoletnega prostovoljca, in sicer takega, ki služi na
svoje stroške in se zaveže, da bode plačeval, kar je
treba za ježo in oskrbo konja, iz svojega.

Spredaj stoječa določila veljajo tudi za ustrezne
formacije deželne brambe. Toda v navedene maksi-
malne številke ni vračunati enoletnih prostovoljcev
po § 21 : 2 v. z. Število enoletnih prostovoljcev, ki
se vzprejmejo pri deželnobrambovskih polkih
poljskih topov in pri deželnobrambovskih divizijah
poljskih havbic, se določa s 3 za baterijo; gledé
vzprejema četrtega enoletnega prostovoljca velja
enako določilo kakor za polke poljskih topov in
poljskih havbic.

5. K sapërskim in pionirskim bataljonom ter
k železniškemu polku se morejo za enoletne prosto-
voljce vzprejemati samo tisti, ki obiskujejo kakor
redni slušatelji eno izmed tehniških visokih šol,
ki so v monarhiji.

Prosilci za vzprejem k telegrafskemu polku
se morajo z zrelostnim izpričevalom izkazati, da so
dovršili eno izmed v monarhiji ležečih državnih ali
s pravico javnosti opremljenih nedržavnih višjih
realk ali take višje gimnazije. Ta pogoj se izpregleda
samo pri tistih enoletnih prostovoljcih, ki se morejo
izkazati z dekretom o že doseženi službi državnega
telegrafskega uradnika ali vsaj z legalnimi izpričevali,
da so s prav dobrim uspehom naredili preskušnjo za
dosego službe državnega telegrafskega uradnika in
začeli poskusno prakso v državni telegrafski službi.

Tistim enoletnim prostovoljcem, ki so dovršili eno izmed višjih državnih obrtnih šol, navedenih v prilogi VII, ali nižjeavstrijsko deželno obrtno šolo v Dunajskem Novem mestu, se lahko na njihovo prošnjo dovoli, da odslužijo prezentno službo pri telegrafskem polku.

Enoletni prostovoljci, ki ne ločijo barv, se ne morejo vzprejeti k pionirskemu, telegrafskemu in železniškemu krdelu.

6. Za vzprejemanje in prideljevanje enoletnih prostovoljcev frontne službe veljajo naslednja načela:

A. Vsakega enoletnega prostovoljca je, ako ustreza posebnim pogojem, pogojno prideliti izbranemu vojaškemu krdelu, in sicer po prostovoljnem vstopu potrjene takoj po potrditvi, na naboru potrjene po porazdelitvi enoletnih prostovoljcev na skupno vojsko in deželno brambo.

Prošnje tistih enoletnih prostovoljskih aspirantov, ki hočejo prostovoljno vstopiti v deželno brambo, je pred potrditvijo predložiti v odločbo ministrstvu za deželno bran;

B. vojaška krdela morajo pisati o enoletnih prostovoljcih po letu priglasenega nastopa prezentne službe ločene seznamke po vzorcu 21.

V ta seznamek je enoletne prostovoljce vpisovati v naslednjem vrstnem redu:

a) po določilih prejšnjega vojnega zakona že prideljene enoletne prostovoljce na svoje in na državne stroške;

b) potom prostovoljnega vstopa potrjene enoletne prostovoljce na svoje stroške;

c) na naboru potrjene enoletne prostovoljce na svoje stroške; končno

d) enoletne prostovoljce na državne stroške;

in sicer v vsaki kategoriji najprej tiste, ki so pristojni v dopolnilnem področju vojaškega krdela, sicer pa v vrstnem redu, v katerem so bili potrjeni;

C. seznamke je imeti pri vojaških krdelih vedno v razvidnosti, to se pravi po vsakem prirastku ali odpadu je popraviti vrstni red. Čim se enoletni prostovoljec ne more več pustiti pri izbranem vojaškem krdelu — oziroma se ne more več prideliti vanj —, ker je preseženo dovoljeno število, ga je o tem obvestiti po pristojnem poveljstvu dopolnilnega okraja (dopolnilnega okraja deželne brambe).

Prošnjam za transferiranje takih enoletnih prostovoljcev k drugemu vojaškemu krdelu je ugoditi, ako so na razpolaganje prosta mesta;

D. vojaška teritorijalna (deželnobrambovska teritorijalna) poveljstva in končno vojno ministrstvo (ministrstvo za deželno bran) izravnavajo potem, kolikor je potrebno, staleže enoletnih prostovoljev med vojaškimi krdeli, oziroma deli krdel, ki pridejo v poštev.

Za to morajo vojaška krdela za dotično leto veljavni seznamek po vzorcu 21 v dveh izvodih 1. dne septembra predložiti vojaškemu teritorijalnemu (deželnobrambovskemu teritorijalnemu) poveljstvu; to poveljstvo naj izravna tiste enoletne prostovoljce, ki niso mogli biti prideljeni pri krdelu, izbranim v prvi vrsti — ako je v drugi ali tretji vrsti izbrano krdelo podrejeno vojaškemu teritorijalnemu (deželnobrambovskemu teritorijalnemu) poveljstvu — oziraje se na želje in v vrstnem redu, veljajočem vohče za pridelitev, naj vpiše odločbo v seznamke in obvesti o tem podrejena vojaška krdela ter vrne en izvod vloge. Drugi izvod je potem do 10. dne septembra predložiti vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran), ki gledé tistih enoletnih prostovoljcev, ki niso mogli biti prideljeni, končno veljavno odloči in o tem obvesti dotična vojaška krdela.

Po tem potrebna transferiranja je izvesti s 1. dnem oktobra;

E. o enoletnih prostovoljcih, potrjenih od 1. dne septembra do 1. dne oktobra, naj staležni oddelek, ako hočejo nastopiti prezentno službo še v istem letu, dodatno od primera do primera predloži izkaze po vzorcu 22 naravnost vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran). Te enoletne prostovoljce je do odločbe pustiti pri izbranem vojaškem krdelu.

§ 89.

Vlaganje prošenj in njih dokaz z listinami.

1. Pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe je zglasti najkasneje na vsakočasnem naboru dotičnika. S prisodbo pridobljena pravica ostane varovana tudi za naslednje letne razrede. Kdor zglasitev opusti in ne more opravičiti te opustitve, izgubi za ta nabor pravico do ugodnosti (§ 21:4 v. z.).

2. Prosilci za ugodnost enoletne prezentne službe, ki hočejo pred izpolnjeno naborno dolžnostjo prostovoljno vstopiti v skupno vojno moč, morajo prošnje za vzprejem vložiti najkasneje koncem februarja leta, v katerem dovrše 21. leto starosti, pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu,

tisti pa, ki imajo domovinsko pravico v deželnobrambovskem okolišu Južne Dalmacije, pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe. Prosilci, ki hočejo prostovoljno vstopiti v deželno brambo (§ 21 : 5 v. z.) — izvzemši tiste, ki imajo domovinsko pravico v deželnobrambovskem okolišu Južne Dalmacije in na katere se uporablja spredaj navedeno določilo — morajo svoje prošnje za vzprejem vložiti do najkasnejše srede januarja tistega leta, v katerem dovrše 21. leto starosti, pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe, ki se naj obrne zaradi odločbe glede vzprejema na ministrstvo za deželno bran.

Prostovoljni vstop takih aspirantov, ki so že zavezani naborni dolžnosti, ni dopusten med glavnim naborem; po njem in do prihodnjega glavnega nabora pa samo tedaj, ako so za dotično leto zadostili svoji naborni dolžnosti.

3. Vojni zavezanci, ki želé na naboru doseči prisodbo ugodnosti enoletne prezentne službe, morajo svojo popolnoma z dokazili opremljeno prošnjo vložiti ali do konca februarja leta, v katerem so klicani na nabor, na pristojnem političnem okrajnem oblastvu ali jo o priliki nabora samega, in sicer še pred svojo zdravniško preiskavo, predložiti naborni komisiji.

Tisti, ki želé doseči ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti po §§ 29 do 32 ali 82 *) v. z., lahko zglasé eventualno pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe hkratu ali najdalje do nabora predloživši dokaze, toda ne da bi bili dolžni to storiti.

Prošnje za ugodnost enoletne prezentne službe, ki jih vložijo naboru, zavezani prosilci šele po svojem naboru, je zavrniti, ako pravica ni bila zglašena najkasneje na njihovem naboru. Izjema od tega določila lahko nastopi samo tedaj, ako naborni zavezanec dokaže, da so zamudo pravočasne zglasitve povzročile razmere, ki so bile izven njegove volje.

4. V prošnjah prostovoljno vstopajočih je navesti izbrana vojaška krdela skupne vojske (deželne brambe), in sicer z ozirom na določila § 88 kolikor mogoče več krdel in potem v tistem vrstnem redu, v katerem se želi pridelitev.

V prošnjah nabornih zavezancev je navesti poleg vojaških krdel vojske tudi vojaška krdela deželne brambe, ki se izberejo, če se kdo prideli deželni brambi.

*) Velja samo za prehodni čas.

V vseh prošnjah je nadalje navesti: leto, do katerega se prosi za dopusten odlog nastopa prezentne službe (§ 21 : 6 v. z.) in ali si je dotičnik izbral, da odsluži prezentno službo na državne ali na svoje stroške. Prosilci, ki želé svojo pridelitev samo v skupno vojsko ali samo v deželno brambo, morajo zadevno prošnjo nadrobno utemeljiti.

5. Prošnjam je treba prilagati:

a) vstopnico, ki jo je izdalo pristojno politično okrajno oblastvo po vzorcu 23, ki dokazuje moralno sposobnost za enoletno prostovoljsko službo in ki jo naj izda, ako je domovinska pravica dvomljiva, gledé nabora pristojno okrajno oblastvo in ki ostane v veljavi tri mesece, računaje od dneva izdaje, in po vložbi prošnje, dokler traja razprava, tudi čez navedeno dobo.

Ta vstopnica se ne sme izdati, ako je bil prosilec pravomočno obsojen zaradi hudo delstva ali zaradi pregreškov ali prestopkov, storjenih iz dobičkarije, ali zaradi pregreška, žalečega javno nramnost, ali zaradi kazniviga dejanja, oznamenjenega v §§ 65, 66, 67, prvi odstavek, 68 in 69 v. z.;

b) dokaz znanstvene usposobljenosti po §§ 83 ali 84;

c) za tiste, ki hočejo vstopiti prostovoljno in so nedoletni, poverjeno ali po političnem okrajnem oblastvu bivališča potrjeno pismeno privolilo očeta ali varuha;

d) za tiste, ki hočejo služiti na svoje stroške, poverjeno in po političnem okrajnem oblastvu potrjeno izjavo očeta ali varuha ali tretje osebe, da bo dal prosilcu na razpolaganje novce, ki so potrebni v času prezentne službe. Za tiste, ki želé odslužiti prezentno službo pri konjištvu ali topničarstvu na konjih, potem za enoletne prostovoljce po § 88 : 4, peti odstavek, se mora ta izjava raztezati tudi na pripravo za ježo in na oskrbo konja.

Pod c) in d) oznamenjene izjave se lahko združijo v enem spisu.

6. Tisti prosilci, katerim se je ob nameravanem prostovoljnem vstopu v skupno vojno moč ali v deželno brambo ali na prejšnjem naboru prisodila ugodnost enoletne prezentne službe, morajo, kadar zopet zglasé pravico, predložiti zgolj potrđilo politič-

nega okrajnega oblastva, da so razmere odtelej ostale neizpremenjene.

7. Vojni zavezanci, katerim se more ugodnost enoletne prezentne službe zaradi še ne dovršenih studij dokončno prisoditi šele po glavnem naboru, morajo svojo prošnjo vložiti po točki 3. Prošnji, v kateri je navesti tudi izbrana vojaška krdela vojske in deželne brambe in je eventualno prositi za pridelitev v skupno vojsko in deželno brambo (glej točko 4), pa je priložiti samo vstopnico (točka 5 a) in ravnateljevo potrdilo, da je prosilec javni učenec ali privatist zadnjega letnika.

§ 90.

Prisodba ugodnosti.

A. Ob prostovoljnem vstopu.

1. O prisodbi ugodnosti enoletne prezentne službe prostovoljno vstopajočim aspirantom odloča pristojno dopolnilno okrajno, oziroma deželno-rambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo v porazumu s pristojnim političnim okrajnim oblastvom, in sicer pred zdravniško preiskavo.

V ta namen naj pošlje dopolnilno okrajno poveljstvo, oziroma dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe akt, opremljen s svojim pismenim predlogom, pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu, da takoj izjavi svoje mnenje in ga pošlje nazaj. Ako se je pravica prisodila soglasno, je prosilca pismeno obvestiti o sklepu in ga pozvati k dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma k dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe, da se opravi zdravniška preiskava in se eventualno potrdi.

Ob prostovoljnem vstopu v deželno brambo pa je pred tem pozivom še prej dobiti vzprejemno dovoljenje ministrstva za deželno bran (§ 89 : 2).

Ako se ne doseže soglasnost, je ravnati po § 81.

2. Potrjevati mora pristojno dopolnilno okrajno, oziroma deželno-rambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo po določilih, veljajočih za potrjevanje prostovoljcev (§ 134); telesno pripravnost za vojaško službo je presojati po predpisu za zdravniško preiskavo vojnih zavezancev (priloga II).

Potrjuje se, oznamenjaje lastnost za enoletnega prostovoljca na službeno dolžnost, omenjeno v § 8 : 1.

Vojaška dopolnilna oblastva prve instance se morajo medsebojno obvestiti o potrditvi enoletnega prostovoljca s tem, da pošljejo izpisek iz potrditvenega zapisnika.

3. Prideljuje se v eno izmed izbranih vojaških krdel po določilih § 88.

4. Potrjuje se lahko na prošnjo pristojnega dopolnilnega okrajnega, oziroma deželno-rambovskega dopolnilnega okrajnega poveljstva tudi pri dopolnilnem okrajnem, oziroma deželno-rambovskem dopolnilnem okrajnem poveljstvu, ki je najbližje bi-vališču dotičnika.

V ostalem je gledé potrjevanja, obvestila in zabeležbe o potrditvi postopati prav tako, kakor ob prostovoljnem vstopu sploh (§ 134).

Potrjencem je vrniti predložena učna izpričevala, ko so se dovršeni nauki zabeležili na vzprejemnem aktu; vse ostale vzprejemne listine je poslati za vstop izbranemu vojaškemu krdelu.

5. Ako se prošnja odbije, naj pošlje politično okrajno oblastvo dotičniku pismen odlok ter mu vrne priloge prošnje in navede vzrok zavrnitve.

Prosilcu je odprt priziv po § 81, ako je bil zavrnjen.

6. Ako se je spoznalo, da je prosilec zaradi telesnih hib nesposoben za vojaško službo vobče ali v izbranem krdelu, mu naj dopolnilno okrajno, oziroma deželno-rambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo izroči pismen odlok tudi o tem (brez navedbe hibe).

7. V sprednji točki b) oznamenjenemu prosilcu je dano na voljo po zdravniški preiskavi izprositi odločbo komisije za novični zdravstveni pregled.

V tem primeru mora pristojno ali za potrjevanje delegovano dopolnilno okrajno, oziroma deželno-rambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo ukreniti, da se prosilec privede pred bližnjo komisijo za novični zdravstveni pregled in do njene odločbe hraniti vzprejemni akt.

Ako se ob vnovičnem zdravniškem pregledu spozna, da je prosilec sposoben za izbrano vrsto krdela, ga je potrditi, sicer pa mu dati takoj pismen

odlok — brez navedbe hibe — ter mu vrniti dokazila.

Ako je dopolnilno okrajno, oziroma deželno-brambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo ali komisija za novični zdravstveni pregled spoznala, da je prosilec sposoben za drugo in ne za izbrano vrsto krdela, se lahko poganja za potrditev k prvi vrsti, ako izpolni druge pogoje za to.

B. Nabornim zavezancem.

8. Prošnje, ki so bile vložene do začetka glavnega nabora v pristojnem okraju pri političnem okrajnem oblastvu, naj to oblastvo, ko je vpisalo zahtevano pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v naborni seznam, predloži naborni komisiji.

Na naboru osebno zahtevano pravico do te ugodnosti je tudi vpisati v naborni seznam (izpisek iz nabornega seznamka).

O prisodbi ugodnosti odloči, ako pride naborni zavezanec v pristojnem nabornem okraju na glavni nabor, pred zdravniško preiskavo nabornega zavezanca naborna komisija po določilih § 80 : 1.

Prošnje nabornih zavezancev, ki so bili pravočasno obsojeni zaradi enega izmed kaznivih dejanj, oznamenjenih v §§ 21 : 12, 65, 66, 67, prvi odstavek, 68 in 69 v. z., je zavrniti že iz tega razloga.

O zglašeni pravici do te ugodnosti je na glavnem naboru odločiti tudi tedaj, ako prosilec ni prišel na nabor, pa je predložil potrebna dokazila.

Odločbo o zahtevani ugodnosti je vpisati v razpredelku 13 nabornega seznamka in dotičnika postaviti potem na nabor (dodatni nabor).

Ako pride naborni zavezanec na nabor po delegaciji pred tujo naborno komisijo, je o zahtevani ugodnosti odločiti, kolikor mogoče — in ako treba, v pismenem porazumu pristojnih dopolnilnih oblastev prve instance — tako pravočasno, da morejo z zaznamkom o tej odločbi izpolnjeni izpiski iz nabornega seznamka priti še pred običnim začetkom glavnega nabora v tisti naborni kraj, v katerem se vrši nabor tistega, ki ga je po delegaciji postaviti na nabor.

Ako kdo, ki je po delegaciji postavljen na nabor, dokaže ali zglaši svojo pravico do ugodnosti pred

delegovano naborno komisijo, je zglasitev pravice vpisati v razpredelku 9 izpiskov iz nabornega seznamka in eventualno izročeno prošnjo za prisodbo ugodnosti poslati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu, da ukrene (odloči). Enako je tudi postopati, ako se pravica zahteva na dodatnem naboru.

9. Pri naboru zavezanih prosilcev, ki na naboru še ne morejo dokazati znanstvene usposobljenosti, je v razpredelku 13 nabornega seznamka vpisati, da je dana zahtevana pravica, tako-le:

„Ugodnost enoletne prezentne službe pogojno prisojena“. O tem je obvestiti prosilca.

Končno veljavno se pa prisodi ugodnost šele, ko je predloženo dokazilo o dovršenih naukih (točka 13).

10. Ako se pravica do ugodnosti na naboru ne more presoditi iz kateregakoli razloga, kakor n. pr. ker se še ni odločilo o znanstveni usposobljenosti (§ 83 : 1 in 3) ali ker niso predložena dokazila za zgašeno pravico, je prosilca postaviti na nabor, o prošnji pa razpravljati pozneje.

Pri tem odločajo pristojna dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev. V ta namen naj pošlje politično okrajno oblastvo akt, opremljen s svojim pismenim predlogom, dokler pridelitev dotičnika ni znana, dopolnilnemu okrajnemu in deželno-brambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ako je pa pridelitev že znana, samo dotičnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve instance, da takoj izjavi svoje mnenje in ga potem pošlje naprej, oziroma nazaj.

Ako se je doseglo soglasje, naj politično okrajno oblastvo o odločbi pismeno obvesti tako prosilca kakor tudi obe vojaški dopolnilni oblasti prve instance; sicer pa je postopati po § 81.

11. Ako se naborni zavezanec ne potrdi ali ako se mu prisodi druga ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti, ne pride morda prisojena ugodnost enoletne prezentne službe za ta nabor dalje v poštev: usposobljenost za enoletno prezentno službo pa je zabeležiti v nabornem seznamu.

Ako se nabornemu zavezancu ni prisodila na podstavi §§ 29 do 32 ali 82 *) v. z. zahtevana

*) Velja samo za prehodni čas.

ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti in ako ima pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, lahko prosi zanjo v 14 dneh od dneva vročitve prej omenjenega zavrnilnega odloka. Na pozneje vložene prošnje se ni ozirati.

12. Ako se ne prisodi ugodnost, naj politično okrajno oblastvo dotičnika pismeno obvesti, da je njegova prošnja zavrnjena, in mu vrne dokazila.

Zoper ta odlok je vojnemu zavezancu odprt priziv po § 81 v teku 14 dni.

C. Dodatno učencem zadnjega letnika učilišč, ki dajejo pravico do enoletne prostovoljske službe, ko so jih dovršili.

13. Končnoveljavno se prisodi ugodnost tem nabornim zavezancem, ako se potrdé, dodatno tedaj, ako so dovršili zavod ali naredili zrelostno preskušnjo najpozneje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero so bili potrjeni, in sicer po določilih točke 10, drugi odstavek, na podstavi pravice, vpisane v nabornem seznamu, in dodatno predloženega dokaza.

Ta dokaz je predložiti v lastnem interesu upravičencev praviloma do konca julija in ta dokaz bo dično izpričevalo, dobljeno z dovršitvijo dotičnega učilišča, in, ako se šele sedaj želi prezentno službo odslužiti na svoje stroške, v § 89 : 5 d) navedena izjava.

Ako se ta dokaz predloži iz kateregakoli razloga po 1. dnevu oktobra nabornega leta, sme ministrstvo za deželno bran potrjencu prisoditi ugodnost enoletne prezentne službe, ako se zamuda opraviči.

14. Dokler se ne predloži dokaz po točki 13, ni ravnati s temi prosilci kakor z enoletnimi prostovoljci, temveč kakor z drugimi na naboru potrjenimi vojnimi zavezanci. Pustiti jih v neaktivnem razmerju dotlej, da predložijo dokaz, je nedopustno.

15. Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

D. Nadomestnim rezervistom.

16. Nadomestnim rezervistom, katerim se odsodi ena izmed ugodnosti v izpolnjevanju službene

dolžnosti, navedenih v §§ 29 do 32 ali 82 *) v. z., in ki se zaradi tega prestavijo iz nadomestne rezerve v kategorijo zavezancev prezentne službe, je prisoditi na njihovo prošnjo ugodnost enoletne prezentne službe tedaj, ako je obstajala pravica 1. dne oktobra leta, za katero so bili potrjeni, in še dalje obstaja gledé moralne usposobljenosti.

Enako je ravnati s posvečenimi duhovniki, oziroma z nameščenci v dušnem pastirstvu ali v duhovskem učiteljstvu, ki se imajo v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe in ki so ali prostovoljno opustili svoj duhovski poklic ali ki jih je njihovo pristojno duhovsko oblastvo trajno odstavilo od njihove službe.

Nadomestne rezerviste, ki so imeli ugodnost po § 82 *) v. z., je v tem primeru prestaviti v deželno brambo, da odslužijo enoletno prezentno službo.

17. Pravica se presoja in ugodnost se prisodi po določilih točke 10, drugi odstavek.

18. Prezentni službeni čas, ki so ga ti vojni zavezanci morda že prebili, je vračuniti v enoletno prezentno službo.

19. Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

E. Tistim, ki so bili potrjeni v času vojne (dopolnitve na vojni stalež).

20. Kdor je v času vojne (dopolnitve na vojni stalež) prostovoljno vstopil na redno službeno dolžnost, prav tako kdor je bil v času vojne (dopolnitve na vojni stalež) na naboru potrjen, ima pravico do eventualno tudi dodatne prisodbe ugodnosti enoletnega prostovoljca, ako je ta pravica obstajala že ob času njegove potrditve in še dalje obstoja.

Dotično prošnjo, opremljeno s potrebnimi dokazili, je vložiti pri staležnem oddelku najkasneje tri mesce potem, ko zopet nastopijo normalne razmere.

21. O teh prošnjah za ugodnost enoletne prezentne službe je odločati po točki 1.

Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

22. Že pred prisodbo ugodnosti prebiti aktivni službeni čas je vračuniti v enoletno prezentno službo.

*) Velja samo za prehodni čas.

§ 91.

Odlog prezentne službe enoletnih prostovoljcev frontne službe.

1. Enoletno prezentno službo je praviloma nastopiti 1. dne oktobra, ki sledi potrditvi. 1. dne oktobra potrjeni nastopijo prezentno službo takoj.

2. Enoletnim prostovoljcem, ki dokažejo, da nadaljujejo svoje nauke na višjih učiliščih ali da praktično delajo, da se dalje izobrazijo v svoji stroki, je — pridržuje njih poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) — dovoljeno izbrati si leto za nastop prezentne službe; odložiti to službo čez 1. dan oktobra tistega leta, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti, pa je dopustno samo v posebno ozira vrednih razmerah (§ 21 : 6 v. z.).

O poslednjih prošnjah odloča ministrstvo za deželno bran.

3. Pravico do odloga prezentne službe je zahtevati o priliki, ko se prosi za prostovoljni vstop, oziroma ko se prisodi ugodnost na naboru, najkasneje pa do 1. dne septembra, ki sledi potrditvi.

Pri tem je nauke na višjih učiliščih dokazati z izpričevali o obiskovanju iz nabornega leta ali z drugimi zadevnimi državnoveljavnimi listinami, pri tistih, ki so v nabornem letu šele dovršili dotično srednjo šolo, z zrelostnim izpričevalom; praktično strokovno delovanje se mora dokazati s potrdilom političnega okrajnega oblastva bivališča.

Odlog nastopa prezentne službe dovoli: o priliki nabora potrjujoči vojaški zastopnik, v ostalih primerih poveljstvo dopolnilnega okraja, oziroma dopolnilnega okraja deželne brambe.

4. Enoletni prostovoljci, katerim se je dovolil odlog prezentne službe, morajo vsako leto do 1. dne septembra dokazati, da še obstajajo pogoji, tako, kakor je spredaj povedano; pri studijih se mora ta dokaz nanašati na minulo leto.

Ako ne morejo podati takih dokazov, morajo s 1. dnem oktobra nastopiti prezentno službo in jih je pozvati na to.

Vse prej omenjene dokaze je vlagati pri stažnem oddelku, ki odloča o nadaljnjem odlogu prezentne službe.

Ako se kdo zavrne, mu je odprt priziv na vojaško teritorialno poveljstvo (teritorialno poveljstvo deželne brambe).

5. Ako enoletni prostovoljec ni odložil nastopa prezentne službe do 1. dne oktobra leta, v katerem dovrši 24. leto starosti, mu lahko staležni oddelek podaljša odlog prezentne službe do oznamene meje, ako vsako leto do 1. dne septembra dokaže, da so izpolnjeni zakoniti pogoji.

6. Zoper odreko zaprosenega odloga prezentne službe je v primerih, v katerih gre za odlog do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši enoletni prostovoljec 24. leto starosti, odprta pravica priziva na vojaško teritorialno (deželno-rambovsko teritorialno) poveljstvo v teku 14 dni, računaje od dneva, ki sledi vročitvi zavrnilnega odloka. Zoper odločbo vojaškega teritorialnega (deželno-rambovskega teritorialnega) poveljstva je odprt priziv v teku štirih tednov na ministrstvo za deželno bran.

7. Ako se je odlog prezentne službe zaprosil iz drugega razloga nego iz razlogov, oznamenjenih v § 21 : 6 v. z. (§ 33 v. z.), odloči o tem vojaško (deželno-rambovsko) teritorialno poveljstvo (§ 16).

8. Enoletnim prostovoljcem, katerim se je dovolil odlog nastopa prezentne službe, je dotlej dati trajen dopust. Na voljo pa jim je dano odslužiti službo v prejšnji prezentni službeni dobi.

9. Vojaška krдела morajo pisati zabeležek o tistih enoletnih prostovoljcih, katerim se je dovolil odlog prezentne službe, in v njem vpisovati tudi vsakoletni dokaz, da dalje obstajajo pogoji.

§ 92.

Pravica enoletnih prostovoljcev do druge ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

1. Določila §§ 30, 31 in 32 v. z. se uporabljajo tudi na enoletne prostovoljce, ki dokažejo pravico do ene teh ugodnosti. Teh ugodnosti pa lahko postanejo deležni tisti, ki so vstopili prostovoljno, samo tedaj, ako je nastopila pravica po potrditvi.

2. Ugodnost kakor kandidat duhovskega stanu je na prošnjo prisoditi tistim enoletnim prostovoljcem, ki se pred nastopom prezentne službe posvetijo bogoslovnim naukom ali ki so postali novici duhovskega reda in se hočejo posvetiti duhovskemu stanu.

3. Dotične z dokazi opremljene prošnje je vlagati in z njimi ravhati po zadevnih določilih VIII., IX. in X. oddelka.

§ 93.

Prezentna služba enoletnih prostovoljcev frontne službe.

1. Prezentna služba enoletnih prostovoljcev frontne službe se začne s 1. dnem oktobra.

Enoletne prostovoljce je pozvati brez ozira na to, kako so bili potrjeni, za 1. dan oktobra tistega leta, v katerem morajo nastopiti prezentno službo, po določilih § . . .

2. Enoletni prostovoljci na svoje stroške morajo načeloma priti v službovanje naravnost k vojaškemu krdelu (delu vojaškega krдела), oznamenjenemu v pozivnici. Enoletnim prostovoljcem na državne stroške je dano na voljo priti v službovanje ali naravnost k vojaškemu krdelu ali k dopolnilnemu okrajnemu (deželnobrambovskemu dopolnilnemu okrajnemu) poveljstvu svojega bivališča.

3. Naravnost v službovanje došli enoletni prostovoljci se prezentirajo pri vojaškem krdelu, ostali pri dopolnilnem okrajnem (deželnobrambovskem okrajnem) poveljstvu, ki ukrene potem, da se prezentiranci odpošljejo na njihov namembni kraj.

Enoletni prostovoljci se prezentirajo kakor vojaki brez šaržne stopnje po določilih § . . .

4. Prezentni službeni čas ostane namenjen edinole vojaški izučbi (§ 21 : 10 v. z.).

5. Transferiranja po začetku prezentne službe in po uredbi staležev posameznih vojaških krdel (delov krdel) so dopustna samo v posebno osnovanih primerih tedaj, ako se zaprosi transferiranje v krdelu svoje vrste in se s transferiranjem ne preseže dopustni stalež enoletnih prostovoljcev; v tem primeru odločajo predpostavljena vojaška teritorialna poveljstva (deželnobrambovska teritorialna poveljstva), v vseh ostalih primerih pa vojno ministrstvo (ministrstvo za deželno bran).

Gledé pridelitve k drugemu vojaškemu krdelu, ako se menja garnizija, glej § 88 : 2, drugi odstavek.

Enoletne prostovoljce konjištva, topničarstva na konjih in trénskega krdela, ki po pozivu ne morejo več služiti na svoje stroške, ker so se izpremenile njihove zasebne razmere, je transferirati kakor enoletne prostovoljce na državne stroške k vrsti orožja (krdela), pri kateri se lahko odsluži prezentna služba na državne stroške.

Dotične odredbe ukrepajo vojaška teritorialna poveljstva (teritorialna poveljstva dežene brambe).

6. Enoletni prostovoljci, ki so bili v letu prezentne službe nepretrgoma več nego tri mesece bolni ali zaradi bolezni na dopustu, morajo dopolniti s tem zamujeno prezentno službo.

7. Enoletni prostovoljci na svoje stroške se lahko, ako obolé, na njihovo prošnjo vzprejmejo v vojaško bolnico, ako plačajo poprečno pristojbino, določeno s pristojbinskim predpisom za zdravljenje v bolnici in za oskrbo.

8. Gledé dolžnosti prezentne službe, ki jo je dopolniti zaradi kazenskosočne obsodbe, se opozarja na § 10.

9. Vse enoletne prostovoljce je načeloma za prvo vojaško izučbo združiti v posebne oddelke.

Dalje se teoretsko-praktično izobrazujejo za rezervne častnike stično s prvo vojaško izučbo v „šolah za rezervne častnike“.

Vsako leto koncem decembra naj poveljniki krdel izberejo iz skupnega števila enoletnih prostovoljcev tiste, o katerih se more pričakovati, da so po vsi svoji individualnosti, po doseženi stopnji izučbe in po svojem dosedanjem vedenju pripravi na dosego šarže kadeta ali praporščaka rezerve ali rezervnega častnika.

Ti enoletni prostovoljci ostanejo v šolah za rezervne častnike in se izročé v izobrazbo za rezervnega častnika.

Vsi ostali enoletni prostovoljci odrinejo s 1. dnem januarja k svojim pododdelkom in odslužijo ostanek prezentnega leta v njih.

Sicer je poveljnikom krdel pridržano, tudi v teku celega leta izobraževanja izključevati enoletne prostovoljce od nadaljnega izobraževanja za rezervnega častnika zaradi lenobe, slabega vedenja (konduite) ali dejanj, iz katerih se vidi, da je njihova sposobnost za rezervnega častnika dvomljiva. Tudi ti enoletni prostovoljci odslužijo ostanek prezentnega službenega leta pri pododdelkih.

10. Določila za postavljanje šol za rezervne častnike kakor vse druge odredbe, ki se tičejo izučbe, potem presojanja teoretskih in praktičnih dokazov (točka 13), so obsežena v posebnih vojaških predpisih.

Postavljanje šol za rezervne častnike pehote, lovske čete in deželnih strelcev uravnavajo vojaška teritorialna poveljstva (teritorialna poveljstva dežene brambe), oziraje se na število v službovanje došlih enoletnih prostovoljcev, na garnizijske in druge izučbene razmere, drugih vrst orožja pa vojno ministrstvo (ministrstvo za deželno bran).

V ta namen morajo vsa vojaška krđela, ki imajo pravico vzprejemati enoletne prostovoljce, vsako leto o številu v prezentno službo pozvanih enoletnih prostovoljcev predložiti vloge po vzoru 24 do 10. dne septembra vojaškemu teritorialnemu poveljstvu (teritorialnemu poveljstvu deželne brambe), oziroma vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran).

K pehotnim bataljonom, samostojno detaširanim v področju 15. in 16. kora, je število enoletnih prostovoljcev dotičnih vojaških krđel, ki odpade na te bataljone, načeloma prideliti in tja odposlati neposrednje po prezentaciji.

Za to je določati, kolikor ne zadoščajo tisti, ki se oglašé prostovoljno, v prvi vrsti enoletne prostovoljce na državne stroške.

11. Po razpustu šol za rezervne častnike morajo enoletni prostovoljci odriniti v praktično službovanje načeloma k svojemu po staležu pristojnemu vojaškemu krđelu (oziroma njegovemu delu).

Iz ozirov na stalež ali iz osebno ozira vrednih razlogov pa se lahko enoletni prostovoljci pridélé tudi tistim tujim vojaškim krđelom njihovega orožja, pri katerih so dobili teoretsko izučbo, ako se s tem tam ne preseže dopustno število enoletnih prostovoljcev.

12. Ako je potrebna izravnava, da se uredé staležne razmere šol za rezervne častnike, ali za namen praktične izučbe, se lahko potrebno število enoletnih prostovoljcev prideli tudi k vojaškim krđelom v zunanjih postajah.

Za to je določati v prvi vrsti enoletne prostovoljce na državne stroške, ako je potreba, pa tudi prostovoljce na svoje stroške.

Pošiljanje v zunanje garnizije se godi na stroške državnega zaklada, prav tako potovanje nazaj.

13. Enoletni prostovoljci, ki so se izročili v izučbo za rezervnega častnika, morajo dokazati usposobljenost za dosego šarže rezervnega častnika tako teoretsko kakor tudi praktično pred komisijo, določeno za to.

Teoretski dokaz je podati po sklepu teoretske izučbe v drugi polovici mesca aprila, praktični dokaz pa proti koncu praktične izučbene dobe. K temu je privzeti načeloma vse enoletne prostovoljce, ki so hodili v šolo za rezervne častnike — izvzemši bolnike in tiste, ki so bili po točki 9 izključeni od nadaljnje izučbe za rezervnega častnika.

Enoletni prostovoljci, ki se odrečejo podati dokaz, morajo to naznaniti dotični komisiji.

14. Enoletni prostovoljci, ki so bili, ker so oboleli, zadržani dokazati teoretsko znanje ali so v pouku zaostali po dalji nego 1 mesec trajajoči oboletosti v teku izučbenega leta, lahko podajo teoretski dokaz izjemoma na koncu prezentnega leta — v mesecu septembru.

15. Enoletni prostovoljci, katerim je vojaško krđelo v posebnega ozira vrednih primerih dovolilo odlog, da dokažejo usposobljenost za rezervnega častnika, lahko podajo ta dokaz v prvih dveh letih rezervnega razmerja v mesecu aprilu.

16. Enoletni prostovoljci, ki ob dokazu teoretsko ali praktično niso popolnoma odgovorili, ga lahko enkrat ponavljajo, in sicer v teoretskem oziru ob prihodnjem aprilskem roku, v praktičnem oziru o priliki orožne vaje, ki jo je odslužiti v dobi štirih tednov.

Enoletnim prostovoljcem, ki ob teoretskem dokazu niso odgovorili, praktično pa so pripravi in posebno porabni, lahko vojaško krđelo izjemoma dovoli ponoviti teoretski dokaz na koncu prezentnega službenega leta v mesecu septembru.

17. Enoletni prostovoljci frontne službe se po dovršeni prezentni službi prestavijo v reservo.

Tisti, ki so v letu prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže rezervnega častnika v teoretskem in praktičnem oziru in izkažejo primerno vedenje (konduito), se imenujejo, če ustrezajo sicer predpisanim pogojem, po potrebi, ki je po organizaciji, za kadete ali praporščake v rezervi, oziroma se povišajo za rezervne častnike, drugi ostanejo začasno aspiranti rezervnih kadetov; tisti, ki so pač dokazali to usposobljenost, pa ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, ostanejo aspiranti rezervnih kadetov dotlej, da so izpolnjeni ti pogoji.

Enoletni prostovoljci frontne službe, ki v letu prezentne službe niso dokazali usposobljenosti za dosego šarže rezervnega častnika, pridejo v reservo v šarži, ki ustreza njihovem vojaškemu vedenju in znanju (§ 22 v. z.).

18. Za izučbo enoletnih prostovoljcev frontne službe za fortifikacijske častnike v rezervi veljajo naslednja določila:

Pripuščajo se k tej službi na njihovo prošnjo v tolikem številu, ki ustreza potrebi, in sicer po prvi vojaški izučbi.

Tisti, ki se pripusté, morajo biti absolventi stavbno-inženirskih šol tehniške visoke šole ali so morali kakor slušatelji takih šol z uspehom dovršiti prvo državno preskušnjo — v deželah svete ogrske krone prvi rigoroz.

Prosilci morajo svoje prošnje z dokazi prej oznamenjenih studij vred vložiti po nastopu prezentne službe do 10. dne oktobra pri vojaškem krdelu, pri katerem služijo prezentno službo. Prošnje mora vojaško krdelo s seznamkom po vzorcu 25 do 31. dne oktobra predložiti po službenem potu vojnemu ministrstvu.

Prosilci, katerim se je dovolila izučba za fortifikacijskega častnika v rezervi, se združijo v šolah, ki se po potrebi ustanove pri ženijskih ravnateljstvih v Krakovu in Tridentu. V dobi prezentne službe ostanejo v staležu svojih vojaških krdel.

Tisti, ki ustrezajo ob preskušnji, vršeči se na koncu prezentnega službenega leta, v posebnih vojaških predpisih določenim zahtevkom in drugim pogojem, na katere je navezana dosega častniške šarže, nadalje ki dokažejo, da so dovršili stavbno-inženirsko šolo tehniške visoke šole, se imenujejo za fortifikacijske praporščake v rezervi, oziroma se po potrebi povišajo za fortifikacijske poročnike v rezervi.

Tisti enoletni prostovoljci, ki so pač dokazali usposobljenost, pa ne morejo dokazati stanu primerne stopnje družabnega življenja, se kakor aspiranti rezervnih kadetov predstavijo v reservo svojega vojaškega krdela in vojno ministrstvo jih za primer mobilizacije prideli v ženijskem ravnateljstvu (ravnateljstvu za gradnjo utrdb); pri tem morajo odslužiti tudi obdobje orožne vaje.

Enoletni prostovoljci za fortifikacijsko službo, ki v prezentnem službenem letu niso dokazali usposobljenosti za dosego šarže rezervnega častnika, pridejo v reservo svojega staležnega oddelka v šarži, ki ustreza njihovem vojaškemu vedenju in znanju.

Dovoliti poznejšo opravo prekušnje za fortifikacijskega častnika v rezervi ima pravico trdnjavsko poveljstvo v Krakovu, oziroma v Tridentu.

19. Enoletni prostovoljci po § 21 : 2 v. z. odslužijo enoletno prezentno službo po posebnih predpisih v deželni brambi.

§ 94.

Ugodnost za enoletnega prostovoljca-medicinca in zdravnika.

1. Enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo z medicinskimi nauki, se prisoja ugodnost, da služijo prezentno tri mesece v frontni službi pri pehoti ali lovskem krdelu, pri pehotnih četah deželne brambe in po potrebi v vojni mornarici kakor „enoletni prostovoljci-medicinci“ in — ko so dosegli doktorsko stopnjo vsega zdravilstva (naredili za dosego doktorske stopnje potrebne rigoroz) — devet mesecev, izmed njih šest v vojaških zdravstvenih zavodih, kakor „enoletni prostovoljci-zdravniki“ (§ 23, prvi odstavek v. z.).

2. Frontno službo pri pehoti ali lovskem krdelu in pri pehotnih četah deželne brambe, oziroma v vojni mornarici je nastopiti 1. dne julija in jo praviloma odslužiti v prvem medicinskem učnem letu, najkasneje pa v tistem letu, v katerem dovrši dotičnik 24. leto starosti (§ 23, drugi odstavek v. z.).

3. Dokaz znanstvene usposobljenosti so:

a) za prezentno službo kakor „enoletni prostovoljec-medicinec“ frekventacijsko izpričevalo dekanata medicinske fakulte v monarhiji ležečega vseučilišča, v katerem mora biti tudi navedeno, za kateri tečaj je prosilec vpisan za rednega slušatelja.

Medicinski nauki na vseučilišču, ki ni v monarhiji, se lahko izjemoma enačijo. Ministrstvo za deželno bran odloča v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk in pri pripadnikih skupne vojne moči vrhutega v porazumu z vojnim ministrstvom;

b) za prezentno službo „kakor enoletni prostovoljec-zdravnik“ izpričevala, da je naredil dotičnik za dosego doktorske stopnje potrebne rigoroz ali diplom za zdravnika vsega zdravilstva v monarhiji ležečega vseučilišča ali nostrificiran diplom.

4. Da se odsluži prezentna služba na svoje stroške ali na državne stroške, veljajo določila § 87 z naslednjimi razlikami:

„Enoletne prostovoljce-medicince“, ki služijo na svoje stroške, oblači erar v prvih treh mescih njihove prezentne službe — ako prosijo za to — in oni dobijo orožje in opremo kakor enoletni prostovoljci frontne službe na državne stroške brez odškodnine; pred nastopom svoje prezentne službe kakor „enoletni prostovoljec-zdravnik“ morajo hkratu z dokazom znanstvene usposobljenosti zopet predložiti ali svoječasno priloženo, po sedanjem stanju potrjeno ali novo izdano izjavo (§ 89 : 5 d).

V vojni mornarici je dopustna prezentna služba kakor „enoletni prostovoljec-medicinec“ in „zdravnik“ samo na državne stroške.

Pristojbine „enoletnih prostovoljcev-medicincev“ in „-zdravnikov“, ki služijo na državne stroške, so določene s pristojbinskim predpisom za skupno vojsko (vojno mornarico), oziroma za deželno brambo.

5. Izbira vojaškega krдела je enoletnim prostovoljcem-medicincem vobče dana na voljo; pri tem se je v prvi vrsti ozirati na tiste, ki služijo na svoje stroške; na bataljon pehote in lovske čete pa se jih tačasno za eno dobo prezentne službe ne sme vzprejeti več nego štiri; pri pehotnih polkih deželne brambe (deželnih strelcev) ne sme število enoletnih prostovoljcev-medicincev presegati števila kompanij.

Vojaško teritorialno (deželnobrambovsko teritorialno) poveljstvo mora z ozirom na enotno in racionalno izučbo določiti, pri katerih vojaških krdelih je postaviti oddelke enoletnih prostovoljcev.

V enem oddelku se morejo združiti samo taki enoletni prostovoljci-medicinci, ki ob istem roku (16. dne junija, oziroma 1. dne julija) nastopijo prezentno službo.

Za vzprejem in pridelitev veljajo slično določila § 88 : 6 A do E.

6. Po dovršeni frontni službi se dá enoletnim prostovoljcem-medicincem trajen dopust (§ 23, 3. odstavek v. z.).

7. Službo kakor „enoletni prostovoljec-zdravnik“ je nastopiti 1. dne aprila ali 1. dne oktobra in sicer najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši dotičnik 28. leto starosti. Ako bi se z izpremembo medicinskega študijskega reda podaljšala za dosego doktorske stopnje sedaj določena doba, se preloži spredaj določeni čas v enaki meri (§ 23, 4. odstavek v. z.).

8. Tistim, ki služijo na svoje stroške, je vobče dovoljeno izbrati si vojaški zdravstveni zavod, da odslužijo prezentno službo kakor „enoletni prostovoljec-zdravnik“. Toda dotičnim prošnjam se ugodi samo, ako ni doseženo za posamezne vojaške zdravstvene zavode določeno maksimalno število enoletnih prostovoljcev-zdravnikov (§ 21 : 8 v. z.).

Ako določeno maksimalno število enoletnih prostovoljcev-zdravnikov pri vojaškem zdravstvenem

zavodu ni dopolnjeno, se tudi prošnje tistih, ki služijo na državne stroške, ne smejo zavračati.

9. Prošnje se vlagajo in opremljajo z dokazi vobče po določenih § 89.

Tisti prosilci, ki želé služiti v vojni mornarici, morajo za to prositi v svoji prošnji za vzprejem.

V tem primeru je treba, preden se prisodi ugodnost enoletnega prostovoljca, poprašati pristanski admiralat, ali se kdo lahko prideli v vojno mornarico z ozirom na potreščino mornariških zdravnikov reserve.

Ako hoče prosilec doseči odlog trimesečne frontne službe, je treba to prošnjo navesti in utemeljiti v prošnji za vzprejem.

10. Ugodnost se prisodi in dotičnik se potrdi slično po § 90.

Ako se prosilec zavrne, mu je odprt priziv po § 81.

11. Enoletne prostovoljce-medicince je na poziv staležnega oddelka enako kakor ostalo moštvo pozvati za 1. dan julija tistega leta, v katerem morajo nastopiti prezentno službo.

Enoletni prostovoljci-medicinci dobé prvo vojaško izučbo v posebnih oddelkih (šolah) po instrukciji za krdelne šole in jih je potem odkazati pododdelkom in pretežno v frontni službi praktično porabljeni.

V tej trimesečni prvi vojaški izučbi dobé od primera do primera tudi praktična navodila v zdravstveni pomožni službi.

12. Službo kakor „enoletni prostovoljec-zdravnik“ je nastopiti 1. dne aprila, oziroma 1. dne oktobra, ki sledi promociji (opravi za dosego doktorske stopnje potrebnih rigorozov), razen če se še ni odslužila trimesečna frontna služba; v tem primeru je dovršiti to službo poprej ob normalnem roku.

V posebnega ozira vrednih primerih lahko dovoli ministrstvo za deželno bran enoletnim prostovoljcem-medicincem tudi po dosegi diploma odlog nastopa službe do najdalje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 28. leto starosti.

„Enoletni prostovoljci-zdravniki“ so vpisani v staležu garnizijske bolnice; „enoletni prostovoljci-zdravniki“ deželne brambe se pridélé zdravstvenemu zavodu deželne brambe, ostanejo pa v staležu svojega vojaškega krдела.

Ko so odrinili v službovanje, se združijo v dosedanji vojaški šarži v posebnih oddelkih (šolah) na dvamesečno izučbo v vojaški zdravstveni službi.

Ko so primerno dovršili to šolo, dobé titularno šaržo narednika in se porazdelé za praktično porabljanje na garnizijske in večje krdelne bolnice (zdravstvene zavode deželne brambe).

13. Tisti enoletni prostovoljci-zdravniki, ki dokažejo v svoji prezentni službi usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega zdravnika, izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se povišajo še, dokler opravljajo prezentno službo — in sicer po šestmesečnem porabljanju kakor enoletni prostovoljci-zdravniki — za namestnike asistenčnih zdravnikov in, ko so odslužili prezentno službo, se imenujejo — po potrebi — za asistenčne zdravnike v rezervi (§ 23, peti odstavek v. z.).

14. Enoletni prostovoljci-zdravniki, ki v svoji prezentni službi niso dokazali usposobljenosti za dosego šarže rezervnega vojaškega zdravnika ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo, ko so odslužili prezentno službo, v šarži, ki ustreza njihovemu vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za zdravniško službo v reservo zdravstvenega krdele, pri deželni brambi v reservo svojega staležnega oddelka (§ 23, šesti odstavek v. z.).

15. Usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega zdravnika se lahko v posebno ozira vrednih primerih dokaže potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa (§ 23, sedmi odstavek v. z.).

Dotične prošnje je predložiti vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran), ki odredi poziv dotičnika, da odsluži službeno vajo.

16. Tisti enoletni prostovoljci-medicinci, ki opusté medicinske nauke ali ne dosežejo doktorske stopnje do časa, določenega v četrtem odstavku § 23 v. z. (ne naredijo za dosego doktorske stopnje potrebnih rigorozov), morajo odslužiti enoletno prezentno službo kakor frontno službo pri četi, oziroma v zdravstveni pomožni službi — vračunivši morda že opravljeni čas prezentne službe (§ 23, osmi odstavek v. z.).

17. Enoletni prostovoljci-medicinci morajo, dokler se posvečajo svojim strokovnim naukom, vsako leto svojemu staležnemu oddelku dokazati, da nadaljujejo te študije. Ta dokaz morajo tisti, ki še niso odslužili trimesečne frontne službe, predložiti do 15. dne julija, ostali pa do 1. dne septembra.

Tiste, ki tega ne dokažejo pravočasno, naj pozove staležni oddelek po pristojnem dopolnilnem

okrajnem (deželnobrambovskem dopolnilnem okrajnem) poveljstvu, naj v 14 dneh od dneva vročitve poziva — odračunivši ta dan — dokažejo, da nadaljujejo študije ali da so dosegli doktorsko stopnjo (naredili za dosego doktorske stopnje potrebne rigorozne).

Ako do preteka te dobe ne dokažejo, da nadaljujejo študije, oziroma da so dosegli doktorsko stopnjo (naredili za dosego doktorske stopnje potrebne rigorozne), naj dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev slično določilom § 90 : 10 odsodijo ugodnost službe kakor „enoletni prostovoljec-medicinec“ („-zdravnik“) in take enoletne prostovoljce, ki še niso odslužili trimesečne frontne službe, je pritegniti z naslednjim 1. dnem oktobra, da odslužijo enoletno prezentno službo v frontni službi, ostale pa za prihodnji 1. dan januarja, da nadaljujejo enoletno prezentno službo v zdravstveni pomožni službi.

Zoper sklep, ki izreka odsodbo ugodnosti, ker so opustili predložiti dokaz, da nadaljujejo študije, oziroma da so dosegli doktorsko stopnjo (naredili za dosego doktorske stopnje potrebne rigorozne), imajo enoletni prostovoljci-medicinci pravico priziva po § 81. Ta priziv pa ima odloživo moč samo toliko, kolikor se s tem ne prekorači določeni zadnji rok za nastop, oziroma za nadaljevanje prezentne službe (§ 23, drugi, oziroma četrti odstavek v. z.).

18. Tistim enoletnim prostovoljcem-medicincem, ki so sicer opustili svoje strokovne študije, pa dokažejo, da so začeli drug strokovni študij na visoki šoli, je dovoliti nadaljnji odlog prezentne službe po § 91.

19. Neposrednje po promociji (eventualno po opravi za dosego doktorske stopnje potrebnih rigorozov) morajo enoletni prostovoljci-medicinci po pristojnem dopolnilnem okrajnem (deželnobrambovskem dopolnilnem okrajnem) poveljstvu staležnemu oddelku predložiti prepis diploma ali uradno izpričevalo dekana o izvršeni promociji, eventualno izpričevalo o rigorozih ter vojaško (deželnobrambovsko) prehodnico in v danem primeru izjavo po § 89 : 5 d) in naznaniti svoj naslov.

20. Staležni oddelek mora te dokaze priloživši prepis lista glavne knjige in relacijo o opravi frontne službe predložiti takoj in naravnost vojnemu ministrstvu, oziroma ministrstvu za deželno bran, ki odredi pridelitev v zdravstvene zavode (šole). Na tiste, ki služijo na svoje stroške, se je ozirati pri tem v prvi vrsti. Pridelitev naj naznani enoletnemu prostovoljcu dosednji staležni oddelek.

21. Tisti enoletni prostovoljci-medicinci, ki se promovirajo v drugi polovici mesca marca ali septembra (dovršé za doseg doktorske stopnje potrebne rigoroze) in niso dobili odloga za nastop prezentne službe (točka 12), morajo — predloživši v točki 19 oznamene dokaze — odriniti v službovanje s 1. dnem aprila, oziroma 1. dnem oktobra v garnizijsko bolnico (vojaško bolnico) svojega vseučiliškega mesta (pri deželni brambi eventualno v zdravstveni zavod deželne brambe, ki je najbližji vseučiliškemu mestu) in tam čakati na svojo pridelitev.

22. Enoletni prostovoljci frontne službe, ki skušajo šele po svoji potrditvi doseči, da bi odslužili enoletno prezentno službo kakor medicinci, morejo postati deležni te ugodnosti le tedaj, ako prosijo za to še pred nastopom prezentne službe in so začeli medicinske študije najkasneje v tistem letu, v katerem dovršé 22. leto starosti. Prošnjo, opremljeno z vojaško izkazno listino in z dokazom znanstvene usposobljenosti, morajo vložiti pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu, da ukrene odločbo po § 90 : 10.

Ako se prisodba odreče, ima dotični enoletni prostovoljec pravico priziva po § 81.

23. Gledé dodatne prisodbe ugodnosti za enoletnega prostovoljca-medicinca tistim, ki so potrjeni v času vojne (dopolnitve na vojni stalež), veljajo slično določila § 90 : E.

§ 95.

Ugodnost za enoletnega prostovoljca-veterinarja.

1. Enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo z živinozdravniškimi nauki, se prisodi ugodnost enoletne prezentne službe za veterinarja. To službo pa morajo nastopiti šele, ko so dosegli živinozdravniški diplom, pri konjištvu, poljskem ali gorskem topničarstvu ali trénskem krdelu (v deželni brambi pri konjištvu ali topničarstvu) in se porablja po primerni prvi vojaški izučbi za veterinarje (§ 24. prvi odstavek v. z.).

2. Dokaz znanstvene usposobljenosti za enoletno prezentno službo kakor veterinar je uradno potrdilo rektorata živinozdravniške visoke šole na Dunaju ali v Levovu, oziroma kr. o. živinozdravniške visoke šole v Budimpešti, da je aspirant vpisan za rednega slušatelja — pri tem je navesti letnik —, ali živinozdravniški diplom.

Živinozdravniški nauki na živinozdravniški šoli, ki ni v monarhiji, se lahko izjemoma enačijo; ministrstvo za deželno bran odloča v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk ter z vojnim ministrstvom.

3. Pristojbine enoletnih prostovoljcev-veterinarjev, ki služijo na državne stroške, so določene s pristojbinskim predpisom za skupno vojsko, oziroma za deželno brambo.

4. Maksimalno število enoletnih prostovoljcev-veterinarjev, ki se vzprejmejo pri enem izmed vojaških krdel, ki pridejo v poštev po točki 1, se tačas določa z dvema.

Pri divizijah težkih havbic se tačas ne morejo vzprejemati.

Gledé vzprejemnega dovolila in pridelitve veljajo slično določila § 88 : 6, A do E.

5. Prošnje se v ostalem vlagajo in opremljajo z dokazi vobče po določilih § 89.

6. Ugodnost enoletne prezentne službe se prisoja in potrjuje se slično po § 90.

Ako se prosilec zavrne, ima pravico priziva po § 81.

7. Enoletni prostovoljci-veterinarji morajo nastopiti enoletno prezentno službo šele 1. dne aprila ali 1. dne oktobra, ki sledi dosegi živinozdravniškega diploma, in poklicati jih je k temu po določilih § 93 : 1 in 2, na poziv njihovega vojaškega krдела.

V posebnega ozira vrednih primerih lahko ministrstvo za deželno bran dovoli enoletnim prostovoljcem-veterinarjem tudi po dosegi diploma odlog nastopa službe do najdalje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršé 26. leto starosti.

8. Dokler se bavijo enoletni prostovoljci-veterinarji še s svojimi strokovnimi nauki, morajo vsako leto do 15. dne julija dokazati svojemu staležnemu oddelku, da nadaljujejo svoje študije.

Tiste, ki ne predložijo tega dokaza do 15. dne julija, naj njihovi staležni oddelki pozovejo po pristojnem dopolnilnem okrajnem (deželno-grambovskem dopolnilnem okrajnem) poveljstvu, da v 14 dneh, od dneva vročitve poziva, odračunivši ta dan, dokažejo nadaljevanje študij.

Ako ne slušajo tega poziva, naj jim dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, odsodijo

ugodnost za enoletnega prostovoljca-veterinarja slično določilom § 90 : 10 in pritegniti jih je k aktivnemu službovanju kakor enoletne prostovoljce frontne službe in jih sklicati za prihodnji 1. dan oktobra.

Ako opravljajo taki enoletni prostovoljci prezentno službo na državne stroške, mora dosedanjemu staležnemu oddelku predpostavljeno vojaško teritorialno (deželno-grambovsko teritorialno) poveljstvo izvesti eventualno potrebno transferiranje k vojaškemu krdelu; ki ima enoletne prostovoljce na državne stroške v staležu.

Gledé prizivov zoper odsodbo ugodnosti za enoletnega prostovoljca-veterinarja veljajo obča določila § 81.

Ta priziv pa ima odloživo moč samo toliko, kolikor se s tem ne prekorači določeni zadnji rok za nastop enoletne prezentne službe kakor enoletni prostovoljec-veterinar (§ 24, drugi odstavek v. z.).

9. Neposrednje po dosegi živinozdravniškega diploma morajo enoletni prostovoljci-veterinarji vpslati njega poverjen prepis pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu (deželno-grambovskemu dopolnilnemu okrajnemu) poveljstvu, ki pošlje to listino staležnemu oddelku.

Prepise diplomov je hraniti pri staležnem oddelku, ko jih je vpogledal živinozdravniški načelnik.

10. Enoletni prostovoljci-veterinarji, ki opusté živinozdravniške nauke ali ne dosežejo diploma najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršé 26. leto starosti, morajo odslužiti enoletno prezentno službo kakor frontno službo pri četi, oziroma po primerni prvi vojaški izučbi v živinozdravniški pomožni službi (§ 24, drugi odstavek v. z.).

Tistim enoletnim prostovoljcem-veterinarjem, ki so sicer opustili svoje strokovne nauke, ki pa dokazujejo, da so začeli drug strokovni študij na visoki šoli, je po § 91 dovoliti eventualen odlog prezentne službe.

11. Enoletni prostovoljci frontne službe, ki skušajo šele po svoji potrditvi doseči, da odslužijo enoletno prezentno službo kakor veterinarji, morejo postati deležni te ugodnosti le tedaj, ako prosijo za to še pred nastopom prezentne službe in so začeli živinozdravniške študije najkasneje v tistem letu, v katerem dovršé 21. leto starosti. Prošnjo, opremljeno z vojaško izkazno listino in z dokazom, da se bavijo z živinozdravniškimi nauki, morajo vložiti pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu, da ukrene odločbo po § 90 : 10.

V prošnji je navesti novoizbrano vojaško krdelo.

O ukrenjeni pridelitvi naj dopolnilno okrajno (deželno-grambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo obvesti prosilca.

12. Gledé dodatne prisodbe ugodnosti za enoletnega prostovoljca-veterinarja tistim, ki so potrjeni v času vojne (dopolnitve na vojni stalež), veljajo slično določila § 90 : E.

13. Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci-veterinarji v reservo (§ 24, tretji odstavek v. z.).

Tisti, ki so v letu prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega živinozdravnika, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se imenujejo za vojaške živinozdravniške praktikante v rezervi, oziroma, kolikor je treba, za nižje živinozdravnike v rezervi; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo v šarži, primerni njihovem vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za živinozdravniško službo (§ 24, četrti odstavek v. z.).

Usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega živinozdravnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa (§ 24, peti odstavek v. z.).

Dotične prošnje je predlagati vojnemu ministru (ministrstvu za deželno bran), ki odredi sklic dotičnikov, da odslužijo službeno vajo, trajajočo štiri tedne.

§ 96.

Ugodnost za enoletnega prostovoljca-farmacevta.

1. Farmaceutom, ki so najdalje do 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, dovršili šest razredov gimnazije ali realke in so z uspehom prebili (tirocinalno) preskušnjo aspiranta, ter enoletnim prostovoljcem, ki se bavijo s farmaceutskimi nauki, se prisoja ugodnost enoletne prezentne službe kakor „enoletni prostovoljec-farmacevt“ (§ 25, prvi odstavek v. z.).

Enoletnim prostovoljcem-farmaceutom skupne vojske je dano na voljo izbrati si zdravstveni oddelek, farmaceutom deželne brambe pa vojaško krdelo pehote (deželnih strelcev).

2. To službo pa morajo nastopiti šele kakor diplomirani magistri farmacije in se po primerni prvi vojaški izučbi odkažejo v službovanje vojaškemu zdravstvenemu zavodu (§ 25, drugi odstavek v. z.).

Enoletni prostovoljci-farmacevti c. kr. deželne brambe ostanejo v staležu svojega vojaškega krđela, prezentno službo pa odslužijo v zdravstvenih zavodih skupne vojske ali vojne mornarice; za enoletne prostovoljce, ki služijo na državne stroške, ne refundira deželna bramba stroškov.

3. Dokaz znanstvene usposobljenosti za enoletno prezentno službo kakor farmacevt je:

- a) izpričevalo o uspešno prebiti (tirocinalni) preskušnji aspiranta ali
- b) izpričevalo o dovršeni višji gimnaziji ali zrelostno izpričevalo gimnazije ali realke in v poslednjem primeru izpričevalo o dopolnilni preskušnji iz latinščine z uradnim dokazom, da je prosilec aspirant (tiro) v lekarnici, ali
- c) uradno potrdilo dekana, da se prosilec na vseučilišču monarhije bavi s farmacevtskimi nauki, ali
- d) diplom magistra farmacije.

4. Pristojbine enoletnih prostovoljcev-farmacevtov, ki služijo na državne stroške, so določene s pristojbinskim predpisom za skupno vojsko, oziroma za deželno brambo.

5. Tistim, ki služijo na svoje stroške, je vobče dovoljeno izbrati si vojaški zdravstveni zavod, da odslužijo prezentno službo kakor enoletni prostovoljec-farmacevt; toda dotičnim prošnjam se ugoti samo, ako za posamezne vojaške zdravstvene zavode določeno maksimalno število enoletnih prostovoljcev-farmacevtov ni doseženo. Ako določeno maksimalno število enoletnih prostovoljcev-farmacevtov v vojaškem zdravstvenem zavodu ni polno, se tudi prošnje tistih, ki služijo na državne stroške, ne smejo zavračati (§ 21 : 8 v. z.).

6. Prošnje se vlagajo in opremljajo z dokazi vobče po določilih § 89.

7. Ugodnost se prisoja in potrjuje se slično po § 90.

Ako se prosilec zavrne, ima pravico priziva po § 81.

8. Enoletni prostovoljci-farmacevti morajo — ako niso dobili odloga za nastop prezentne službe

(četrti odstavek) — nastopiti prezentno službo 1. dne oktobra, ki sledi dosegi diploma magistra farmacije, in sklicati jih je k temu na poziv poveljstva zdravstvenega krđela (farmacevte deželne brambe na poziv staležnega oddelka) v tisto garnizijsko bolnico, v katero jih je pridělilo vojno ministrstvo, oziroma ministrstvo za deželno bran.

Enoletni prostovoljci-farmacevti skupne vojske so potem vpisani v staležu te garnizijske bolnice.

Enoletne prostovoljce - farmacevte deželne brambe prideli ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

V ozira vrednih primerih lahko ministrstvo za deželno bran dovoli enoletnim prostovoljcem-farmacevtom tudi po dosegi diploma odlog nastopa službe do najdalje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršé 26. leto starosti.

9. Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci-farmacevti v rezervno (§ 25, četrti odstavek, v. z.).

10. Tisti enoletni prostovoljci-farmacevti, ki so v teku leta prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega medikamentnega uradnika, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, se povišajo za vojaške medikamentne praktikante, oziroma po potrebi za vojaške medikamentne akcesiste v rezervi; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v rezervno v šarži, ki ustreza njihovemu vojaškemu vedenju in znanju, z namembo za zdravstveno pomožno službo (§ 25, peti odstavek v. z.).

Take osebe je imeti vpisane v rezervnem staležu zdravstvene čete — pri deželni brambi v rezervnem staležu njihovega staležnega oddelka.

11. Usposobljenost za dosego šarže rezervnega vojaškega medikamentnega uradnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih, ko je bil dotičnik prestavljen v rezervno, v teku vsega službenega časa (§ 25, šesti odstavek v. z.).

Dotične prošnje je predlagati vojnemu ministrstvu (ministrstvu za deželno bran), ki odredi sklic dotičnika, da odsluži štiritedensko službeno vajo.

12. Enoletni prostovoljci-farmacevti morajo, dokler se bavijo s svojimi strokovnimi nauki, vsako leto do 1. dne septembra po staležu pristojnemu zdravstvenemu oddelku (oziroma staležnemu oddelku deželne brambe) dokazati, da nadaljujejo te nauke.

Tiste, ki ne predložijo tega dokaza do označenega roka, naj pozove na zadevno naznanilo po staležu pristojnega zdravstvenega oddelka poveljstvo zdravstvene čete po pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu, tiste deželne brambe pa staležni oddelki po pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe, naj v 14 dneh od dneva vročitve poziva, odračunivši ta dan, dokažejo, da nadaljujejo studij.

Ako ne slušajo tega poziva, je postopati po preteku tega roka po točki 15.

13. Neposrednje po dosegih diploma morajo enoletni prostovoljci-farmacevti njegov poverjen prepis vposlati pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu (deželnoqrambovskemu dopolnilnemu okrajnemu) poveljstvu, ki izroči to listino po staležnoprstojnem zdravstvenem oddelku poveljstvu zdravstvene čete — pri farmaceutih deželne brambe njihovemu staležnemu oddelku.

Ako pa pravica do prisojene ugodnosti ne obstaja več z ozirom na točko 15, mora dopolnilno okrajno (deželnoqrambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo to naznaniti poveljstvu zdravstvene čete — oziroma staležnemu oddelku deželne brambe — da uradno postopa po omenjeni točki.

14. Prepise diplomov enoletnih prostovoljcev-farmaceutov naj staležni oddelki, priloživši prepis lista glavne knjige, takoj predložijo vojnemu ministrstvu — oziroma ministrstvu za deželno bran — ki določi zdravstveni zavod, v katerem je odslužiti prezentno službo.

15. Za enoletne prostovoljce-farmacevte ugasne ugodnost enoletne prezentne službe v njihovi lastnosti, ako opusté svoje nauke, oziroma ne dokažejo po točki 12, da jih nadaljujejo. V takih primerih naj dopolnilna oblastva 1. instance, ki pridejo v poštev, odsodijo slično določilom § 90 : 10.

Enoletni prostovoljci-farmacevti, ki ob času potrditve niso imeli pravice do ugodnosti enoletne prezentne službe v frontni službi in ki opusté farmaceutiške nauke ali ne dosežejo diploma do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 26. leto starosti, morajo odslužiti enoletno prezentno službo — po primerni prvi vojaški izučbi — v zdravstveni pomožni službi; tisti, ki so imeli 1. dne oktobra tistega leta, za katero so bili potrjeni, pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v frontni službi in ki opusté farmaceutiške nauke, ali ki ne dosežejo diploma do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem

dovršé 26. leto starosti, odslužijo enoletno prezentno službo v frontni službi (§ 25, tretji odstavek v. z.).

V to jih je sklicati za naslednji 1. dan oktobra.

16. Zoper sklep, ki izreka odsodbo ugodnosti, ker so opustili predložiti dokaz, da nadaljujejo studij (točka 15), imajo enoletni prostovoljci-farmacevti pravico priziva po § 81. Ta priziv pa ima odločivo moč samo toliko, kolikor se s tem ne prekorači določeni zadnji rok za nastop prezentne službe kakor farmacevt (§ 25, tretji odstavek v. z.).

17. Tistim enoletnim prostovoljcem-farmaceutom, ki so sicer opustili svoj strokovni studij, pa dokažejo, da so začeli drug strokovni studij, je dovoliti nadaljnji odlog prezentne službe po § 91 tedaj, ako imajo pravico do ugodnosti kakor enoletni prostovoljci v frontni službi.

18. Gledé dodatne prisodbe ugodnosti za enoletnega prostovoljca-farmaceuta tistim, ki so bili potrjeni v času vojne ali dopolnitve na vojni stalež, veljajo slično določila § 90 : E.

§ 97.

Izučba za enoletnega prostovoljca v vojaški oskrbni in stavbnoračunski službi in za tehniškega uradnika topničarskega orodjarstva.

1. Enoletne prostovoljce frontne službe lahko vojno ministrstvo na koncu osmega tedna prve vojaške izučbe na njihovo prošnjo pripusti v izučbo v eni izmed teh služb, in sicer v tolikem številu, kolikor jih je treba.

Ob izbiri se daje prednost tistim enoletnim prostovoljcem, ki so po svojih naukih ali po svojem življenjskem poklicu predizučeni za te službene stroke.

2. Za vojaško stavbnoračunsko službo pridejo v poštev v prvi vrsti absolventi višjih gimnazij in višjih realk ter srednjih učilišč stavbno-tehniške smeri v avstrijsko-ogrski monarhiji.

Za tehniško-administrativno službo v topničarskih orodjarnicah pridejo v poštev:

a) za upravno službo:

absolvirani učenci višjih trgovinskih šol (akademij), tehniških učilišč, višjih gimnazij in višjih realk;

b) za izdelovalno službo:

redni slušatelji v monarhiji ležeče tehniške visoke šole in absolvirani učenci višje državne obrtne šole.

3. Prosilci morajo svoje prošnje z izpričevali o dovršenih naukih po nastopu prezentne službe do 15. dne oktobra vložiti pri vojaškem krdelu, pri katerem prezentno služijo.

Prošnje mora vojaško krdelo s seznamkom po vzorcu 26 do 20. dne oktobra predložiti kornemu poveljstvu in to poveljstvo jih mora zbrane do 1. dne novembra poslati dalje vojnemu ministrstvu.

4. Prosilci, katerim se je dovolila izučba v oskrbni službi, se pridela v šolo za rezervne oskrbovalne uradnike.

Enoletni prostovoljci, ki jih je izučiti v stavbnoračunski službi, se poučujejo v šoli, ki se ustanovi in koje aktiviranje od primera do primera objavi vojno ministrstvo, sedem mesecev teoretsko in potem se za ostalo prezentno službo pridela vojaškemu stavbnemu oddelku v praktično izučbo.

Enoletni prostovoljci, ki pridejo v poštrev za službo pri topničarskih orodjarnicah, se pridela z ozirom na svojo predizobrazbo v upravni ali obratni službi in se praktično izučé.

5. Za prej oznamenjene specialne izučbe pripuščeni enoletni prostovoljci ostanejo v času svoje prezentne službe v staležu svojih vojaških krdel.

6. Tisti, ki pri preskušnji, vršeči se na koncu prezentnega leta, ustrezajo s posebnimi predpisi določenim zahtevam, se imenujejo — če so sicer pripravi — dokler je potreščina, zahtevana po organizaciji, za vojaške oskrbne (topničarsko-orodjarske, stavbnoračunske) akcesiste, sicer pa za vojaške stavbnoračunske praktikante, oziroma za oskrbne aspirante ali aspirante topničarsko-orodjarskih uradnikov v rezervi.

Tisti, ki pri tej preskušnji ne ustrezajo ali je ne delajo, se prestavijo svoječasno v doseženi šarži v reservo svojega vojaškega krdela.

§ 98.

Enoletna prezentna služba v vojni mornarici.

1. Ugodnost kakor enoletni prostovoljec s samo enoletno prezentno in enajstletno rezervno službeno dolžnostjo v vojni mornarici se brez ozira na to, ali

je bil dotičnik potrjen prostovoljno ali na naboru, prisoja tistim, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, mornarji po poklicu, ki so kakor javni učenci ali privatisti pridobili sklepno preskusno izpričevalo državne ali s pravico javnosti opremljene, nedržavne mornarske šole v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel ali državnega ali s pravico javnosti opremljenega nedržavnega učilišča dežel svete ogrske krone, ki se po stopnji izobrazbe enači mornarskim šolam, in so bili kakor kadetje najmanj eno leto vkrcani na potovanju izven mej malega obrežnega plovstva; tistim, ki zadnjemu pogoju še niso ustregli 1. dne oktobra nabornega leta, se lahko dovoli, da ga izpolnijo, odlog nastopa prezentne službe do najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti (§ 27 : 1 v. z.).

Katere zavode, oziroma katere dokaze studij je enačiti tuzemskim mornarskim šolam, oziroma dokazom, podanim z opravo sklepne preskušnje na taki šoli, določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk ter s strokovnimi ministri, ki pridejo eventualno še v poštrev, in v porazumu z vojnim ministrom (§ 27 : 1 v. z.).

Ako se predložijo dokazi studij, ki so bili pridobljeni izven avstrijsko-ogrske monarhije, je postopati po § 84 : 2.

2. Mornarske šole monarhije so navedene v prilogi VII.

3. O zaproseni prisodbi ugodnosti enoletne prezentne službe v vojni mornarici je odločati po določenih § 90 : 8.

4. Pri naboru zavezanih prosilcev, ki na naboru ne morejo dokazati, da so bili eno leto vkrcani, je vpisati to, da je dana zahtevana pravica, v razpredelek 13 nabornega seznamka takole: „Ugodnost enoletne prezentne službe v vojni mornarici pogojno prisojena“.

Dokončno se prisodi ugodnost, oziroma pridelitev v vojno mornarico, ako se potrdé, toda šele ko predložijo dokaz, da so bili eno leto vkrcani, in sicer na podlagi v nabornem seznamku vpisane pravice po določenih § 90 : 10, drugi odstavek, in samo tedaj, ako se predloži ta dokaz najkasneje do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 24. leto starosti (točka 8).

5. Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

6. Mornarje po poklicu, ki so bili — bodisi prostovoljno, bodisi na naboru — potrjeni z ugodnostjo enoletne prezentne službe, je prideliti edinole v vojno mornarico, ako so fizično pripravi za to (§ 27 : 3 v. z.).

Mornarji po poklicu, ki se, ako želé prostovoljno vstopiti v vojno mornarico, spoznajo, da fizično niso sposobni za službo v njej, se prostovoljno tudi v skupno vojsko ali v deželno brambo ne morejo potrditi.

Take, ki na naboru nimajo fizične sposobnosti za službo v vojni mornarici, pa se spoznajo, da so sposobni za službo v skupni vojski (v deželni brambi), je pozvati, naj si izberejo vojaško krdelo vojske in deželne brambe.

7. V enoletno vkrcanje, ki ga morajo dokazati kadetje, je vračunati vkrcanja, katerih so se udeležili od dne vzprejema v mornarsko šolo dotlej, da jo dovrše, do dobe treh mescev.

8. Mornarjem po poklicu, ki 1. dne oktobra nabornega leta še ne morejo predložiti zakonito zahtevanega dokaza, da so bili eno leto vkrcani, je od leta do leta odložiti nastop prezentne službe v zakoniti meji (točka 1), da ga pridobé. Dovoljenje podeli ministrstvo za deželno bran.

Ako enoletni prostovoljec do 1. dne oktobra leta, v katerem dovrši 24. leto starosti, še ni predložil dokaza, da je bil eno leto vkrcan, naj mu v § 90 : 10 oznamljena oblastva prisodijo ugodnost enoletne prezentne službe v frontni službi; prestaviti ga je potem v skupno vojsko in pritegniti, da takoj odsluži enoletno prezentno službo; enoletne prostovoljce, ki imajo domovinsko pravico v deželnobrambovskem okolišu Južne Dalmacije, je v takih primerih na njihovo prošnjo prestaviti ali v skupno vojsko ali v deželno brambo.

9. Enoletni prostovoljci vojne mornarice se pozovejo, da odslužijo prezentno službo, na poziv mornarskega kora po določilih, veljajočih za ostalo moštvo, in sicer za 1. dan oktobra tistega leta, v katerem morajo nastopiti prezentno službo.

Enoletnim prostovoljcem se dovoljuje zglasiti se po določilih § 93 za nastop službe pri dopolnilnem okrajnem poveljstvu svojega bivališča, ki ukrene, da se prezentirajo in odpošljejo k mornarskemu koru.

10. Enoletno prezentno službo v vojni mornarici je odslužiti na državne stroške (§ 27 : 2 v. z.).

11. Po dovršeni prezentni službi se prestavijo enoletni prostovoljci v reservo.

Tisti enoletni prostovoljci, ki so v teku leta prezentne službe dokazali usposobljenost za dosego šarže pomorskega kadeta v rezervi in izkažejo primerno vedenje (konduito), se imenujejo za pomorske kadete v rezervi, ako ustrezajo sicer predpisanim pogojem; tisti, ki niso dokazali te usposobljenosti ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo v šarži, ki je primerna njihovemu vojaškemu vedenju in znanju.

Usposobljenost za dosego šarže pomorskega kadeta v rezervi se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa (§ 27 : 4 v. z.).

Ta dokaz je podati o priliki orožne (službene) vaje, ki se odsluži po § 48 : 2, c v. z. (§ ...).

12. V ostalem se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 82, 83, 89, 90, 91 in 101.

§ 99.

Prostovoljna dveletna prezentna služba v vojni mornarici.

1. Vojni zavezanci, katerim se je prisodila ugodnost enoletne prezentne službe v frontni službi skupne vojske ali deželne brambe in ki so:

a) absolvirani slušatelji tehniške visoke šole v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel ali dežel svete ogrske krone in dokažejo, da so z uspehom naredili obe državni preskušnji šole za gradnjo strojev, oziroma rigoroza strojnostavne (elektrotehniške) stroke,

b) absolvirani učenci mehaniško-tehniškega ali elektro-tehniškega oddelka višje obrtne šole v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel ali dežel svete ogrske krone ali ene izmed višjih strokovnih šol za strojno tehniko ali elektrotehniko na tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju ali enakemu namenu služečega in enakovredno strokovno izobrazbo nučedečega učilišča in imajo zrelostno izpričevalo,

c) absolvirani učenci na državni obrtni šoli v Trstu obstoječega tečaja za ladjedelstvo ali enakemu namenu služečega in enakovredno strokovno izobrazbo nudečega učilišča in imajo izpričevalo usposobljenosti za pomorsko ladjedelstvo,

lahko odslužijo svojo službeno dolžnost v vojni mornarici, ako so fizično pripravi za to, toda zavezani so potem dveletni prezentni in desetletni rezervni službi.

2. V teku te dveletne prezentne službe, ki se mora odslužiti na državne stroške, jim ostanejo varovane vse enoletne prostovoljce sicer dovoljene ugodnosti (§ 28 : 2 v. z.).

3. Da se odsluži dveletna prezentna služba v vojni mornarici, za to se lahko zaprosi vsakčas, preden se nastopi frontna služba v skupni vojski ali v deželni brambi (§ 28 : 3, prvi odstavek v. z.).

4. Prošnje enoletnih prostovoljcev frontne službe za pripustitev, da odslužijo dveletno prezentno službo v vojni mornarici, naj pošlje dopolnilno okrajno (deželnobrambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo — pri uvrščencih po staležnem oddelku — ministrstvu za deželno bran, ki odloči v porazumu z vojnim ministrstvom.

Prošnjam je priložiti izpričevalo vojaškega (mornariškega) zdravnika o vidu in o zmožnosti razločevati barve.

5. V § 28 : 1 a v. z. navedenim slušateljem tehniških visokih šol, ki so prosili za uvrstitev v vojno mornarico in ki do 1. dne oktobra leta, v katerem dopolnijo 24. leto starosti, še niso naredili druge državne preskušnje, lahko dovoli ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom, da naredé to preskušnjo, odlog prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 26. leto starosti (§ 28 : 3, drugi odstavek v. z.).

6. Slušatelji tehniških visokih šol, katerim se je dovolila pridelitev v vojno mornarico in odlog prezentne službe, da naredé drugo državno preskušnjo, morajo, ako te preskušnje niso naredili do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 26. leto starosti, prezentno služiti kakor enoletni prostovoljci v frontni službi skupne vojske (deželne brambe).

V posebnega ozira vrednih primerih jim lahko ministrstvo za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom izjemoma na njihovo prošnjo dovoli, da odslužijo dveletno prezentno službo v vojni mornarici tudi po tem roku, ne da bi naredili drugo državno preskušnjo.

7. Da odslužijo prezentno službo, se pokličejo po § 98 : 9.

8. Dveletne prostovoljce vojne mornarice, ki so bili pri popreskušnji spoznani za nesposobne za službo v njej, je prestaviti kakor enoletne prostovoljce v skupno vojsko, ako imajo sposobnost za službo v skupni vojski (§ 9 : 3).

Slični sklepi komisije za novični zdravstveni pregled, ki jih je dokončno potrdil pristanski admiralat, imajo za posledico isto naredbo.

Po dovršeni dveletni prezentni službi v vojni mornarici se tisti, ki dokažejo usposobljenost za dosego šarže strojedelskega (elektro-) eleva, ki izkažejo primerno vedenje (konduito) in ustrezajo sicer predpisanim pogojem, prestavijo v reservo kakor strojedelski (elektro-) elevi; tisti, ki tega ne dokažejo ali ne ustrezajo sicer predpisanim pogojem, pridejo v reservo kakor strojni (elektro) podčastniki ali v šarži, ki je primerna njihovem vojaškemu vedenju in znanju (§ 28 : 4, prvi odstavek v. z.).

10. Usposobljenost za dosego šarže strojedelskega (elektro) eleva, oziroma strojnega (elektro) podčastnika se lahko dokaže v posebno ozira vrednih primerih potem, ko je bil dotičnik prestavljen v reservo, v teku vsega službenega časa (§ 28 : 4, drugi odstavek v. z.).

Pogoj za to, da se dodatno poda ta dokaz, pa je, da se odsluži prostovoljna službena vaja najneobhodnejše dobe.

11. Določila §§ 83, 89, 90, 91 in 101 veljajo zmislju primerno tudi za te prostovoljce.

§ 100.

Izguba ugodnosti enoletne prezentne službe v skupni vojni moči ali v deželni brambi, oziroma prostovoljne dveletne prezentne službe v vojni mornarici zaradi sodne obsodbe.

1. Ugodnost enoletne prezentne službe v skupni vojni moči ali v deželni brambi, oziroma dveletne prezentne službe v vojni mornarici izgubi tisti, ki je bil — bodisi pred nastopom ali po nastopu prezentne službe — civilnosodno ali vojaškosodno pravomočno obsojen zaradi hudodelstva ali zaradi pregreškov ali prestopkov, storjenih iz dobičkarije, ali zaradi pregreška, ki žali javno pravost (§ 21 : 13 v. z.).

2. Izguba ugodnosti pride pa le tedaj v poštev, ako je kazenskotosodna razsodba dobila pravno moč dotlej, ko se dotičnik prestavi v reservo.

Staležni oddelek mora v teh primerih po en prepis kazenskodone rzsodbe in lista glavne knjige predložiti pri pripadnikih skupne vojske ali vojne mornarice vojnemu ministrstvu, pri pripadnikih deželne brambe pa ministrstvu za deželno bran.

3. Konec ugodnosti izreče na podstavi kazenskodone rzsodbe minister za deželno bran, pri pripadnikih skupne vojne moči v porazumu z vojnim ministrom (§ 21 : 14 v. z.).

4. Tisti, katerim se je odsodila ugodnost enoletne prezentne službe, oziroma dveletne prostovoljne prezentne službe v vojni mornarici, so dolžni odslužiti dveletno prezentno službo.

Potemtakem je

- a) tiste, ki so pripadali vojaškemu krdelu z dveletno prezentno službeno dolžnostjo, prestaviti k njemu nazaj;
- b) tiste, ki so pripadali vojaškemu krdelu s triletno prezentno službeno dolžnostjo, transferirati k vojaškemu krdelu z dveletno prezentno službeno dolžnostjo;
- c) tiste, ki so bili naravnost prideljeni v vojno mornarico, prestaviti k vojaškemu krdelu (zavodu) skupne vojske z dveletno prezentno službeno dolžnostjo;
- d) tiste, ki imajo domovinsko pravico v južnodalmatinskem deželnobrambovskem okolišu, je v primeru točke c) prestaviti k pristojnemu deželnobrambovskemu pešpolku.

V vseh primerih je vračunati že odsluženi prezentni službeni čas (§ 21 : 13 v. z.).

§ 101.

Ravnanje z enoletnimi prostovoljci in dveletnimi prostovoljci vojne mornarice v primeru mobilizacije ali dopolnitve na vojni stalež.

1. V primeru mobilizacije ali dopolnitve na vojni stalež je enoletne prostovoljce, ki so v staležu dotičnih krdel (zavodov) in so trajno na dopustu, tudi če se jim je bil dovolil odlog prezentne službe, sklicati hkratu z ostalim dopolnilnim moštvom teh krdel (zavodov) v aktivno službovanje.

2. Enoletni prostovoljci, ki so v prezentni službi in so prideleni tujemu vojaškemu krdelu (zavodu), morajo odriniti k svojemu staležnemu oddelku.

Gledé porabljanja tistih enoletnih prostovoljcev, ki se po § 93, oziroma 97 izobrazujejo v fortifikacijski pomožni službi, v oskrbni ali vojaški stavbnoračunski službi ali za tehniškega uradnika topničarskega orodjarstva, ukrene vojno ministrstvo potrebne odredbe.

3. Enoletni prostovoljci na svoje stroške, ki so v prezentni službi, stopijo s prvim dnev mobilizacije, oziroma z dnev, ki se posebej oznameni za to, če se zaukaže dopolnitev na vojni stalež, v državno pristojbino; taki enoletni prostovoljci pa, ki pridejo v službovanje iz neaktivnega razmerja, z dnev prezentacije.

4. V primeru mobilizacije ali dopolnitve na vojni stalež se enoletni prostovoljci-medicinci pritegnejo na službovanje v frontni službi v svoji pridelitvi. Tiste, ki se morejo po svoji dotlej pridobljeni pripravnosti pritegniti za zdravstveno pomožno službo, je porabljati za to po potrebi.

Enoletni prostovoljci-zdravniki skupne vojne moči se porabljajo po naročilih, prihajajočih od vojnega ministrstva, tisti deželne brambe pa po naročilih ministrstva za deželno bran.

Enoletni prostovoljci-veterinarji in farmacevti, ki še niso dosegli diploma, se pritegnejo na službovanje v frontni službi v svoji pridelitvi.

Tiste, ki se po svoji dotlej pridobljeni pripravnosti lahko privzemajo za živinozdravniško, oziroma farmacevtsko službo, je porabljati za to po potrebi.

5. Enoletni prostovoljci in dveletni prostovoljci vojne mornarice, ki so izpolnili svojo prezentno službeno dolžnost, se prestavijo v neaktivno razmerje šele ob demobilizaciji, oziroma, ko se sprejme mirovni stalež. Za tiste enoletne prostovoljce in dveletne prostovoljce vojne mornarice, ki do tega časa še niso izpolnili svoje prezentne službene dolžnosti, oživé zopet v miru dovoljene ugodnosti.

Zaradi mobilizacije ali dopolnitve na vojni stalež aktivno prebiti službeni čas se všteje v enoletno prezentno službo.

6. Ako se enoletni prostovoljci ali dveletni prostovoljci vojne mornarice z vojsko ali zaradi dopolnitve njihovega krdela (zavoda) na vojni stalež ovirajo podati dokaz usposobljenosti za doseg šarže rezervnega častnika (šarže rezervnega vojaškega zdravnika, dotične rezervne vojaške uradniške šarže, šarže mornarskega kadeta v rezervi), oziroma za doseg šarže eleve gradnje strojev (elektroeleve)

ali strojnega (elektro) podčastnika, lahko podajo ta dokaz, ko so nastopile normalne razmere.

§ 102.

Posebna določila za visokošolske studije enoletnih prostovoljcev, potem dveletnih prostovoljcev vojne mornarice.

1. C. kr. minister za bogočastje in nauk je dovolil dijakom na visokih šolah, ki opravljajo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci ali dveletni prostovoljci vojne mornarice, iz priloge . . . in . . . *) razvidne ugodnosti in je gledé dokazov, ki jih morajo dijaki visokih šol podati z ozirom na § 21 v. z. o svojem vojaškem razmerju, izdal kakor prilogo . . . **) priloženi ukaz.

Prav tako je c. kr. minister za javna dela dovolil dijakom c. kr. montanističnih visokih šol v Ljubnem in Pribramu, ki služijo prezentno za enoletne prostovoljce, iz priloge . . . **) razvidne ugodnosti.

2. Politična okrajna oblastva, potem krdela in zavodi morajo sodelovati v izvrševanju omenjenih določil takole:

- a) Dijakom, ki želé biti vpisani v matico na visoki šoli ali so že vpisani, in ki ne pripadajo zvezi skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe, naj podeli pristojno politično okrajno oblastvo o tej okolnosti na njihovo prošnjo potrdilo, v katerem je tudi navesti, ali so izpolnili svojo naborno dolžnost za tekoče leto.

To potrdilo ostane veljavno za poznejše povode, ako se na njem vnovič potrdi, da trajajo razmere neizpremenjeno dalje.

- b) Enoletnim prostovoljcem ali dveletnim prostovoljcem vojne mornarice, ki želé biti vpisani v matico na visoki šoli ali so že vpisani, pa še niso uvrščeni, naj na njihovo prošnjo pristojno dopolnilno (deželnoobrambovsko dopolnilno) okrajno poveljstvo potrdi, kdaj morajo nastopiti prezentno službo, eventualno do katerega roka se jim je dovolil odlog prezentne službe.

Takim že uvrščenim enoletnim prostovoljcem, potem dveletnim prostovoljcem vojne mornarice, ki še niso nastopili prezentne

službe, naj izroči to potrdilo staležni oddelek — ako bi iz katerega koli razloga ne imeli v rokah vojaške (deželnoobrambovske) prehodnice. Vsako izpremembo časa za nastop prezentne službe je narediti razvidno v vojaški (deželnoobrambovski) prehodnici med pristavki k osebnim noticam.

- c) Enoletnim prostovoljcem, oziroma dveletnim prostovoljcem vojne mornarice, ki so vpisani v matico na visoki šoli in na akademiji upodablajočih umetnosti na Dunaju in služijo prezentno, ter tistim dijakom z ustanovami, ki odslužijo prezentno službo šele po svojih končanih studijih, naj poveljnik vojaškega krdela (dela krdela, zavoda) na njihovo prošnjo potrdi čas nastopa prezentne službe in čas izstopa iz nje.

- d) Dijakom, vpisanim v matico na visoki šoli, ki so že dovršili prezentno službo, naj dá staležni oddelek na njihovo zaprosilo potrdilo o tem, iz katerega je povzeti tudi čas nastopa prezentne službe in izstopa iz nje.

- e) Tistim dijakom visokih šol, ki sicer niso všteti v spredaj stoječih odstavkih a) do d), v resnici pa so v vojaškem službenem razmerju, naj izda poveljstvo vojaškega oddelka (dela krdela, zavoda) na njihovo zaprosilo potrdilo o tem, da v dobi, za katero se zaprosi to potrdilo za izkaz pri studijskem oblastvu, niso bili v vojaškem službovanju, ali, ako bi bilo to, kakšno je bilo dotično vojaško službovanje in kako dolgo je trajalo.

- f) Pobotnice o plačnih kvotah ustanov tistih enoletnih prostovoljcev, ki uživajo ustanovo in opravljajo enoletno prezentno službo, oziroma dveletnih prostovoljcev, ki služijo prezentno v vojni mornarici (§ . . . priloge . . . *) in § . . . priloge*), naj vidirajo poveljstva vojaških krdel (delov krdel, zavodov) ter predstavijo službeni pečat.

O teh stipendistih je pisati zabeležek tako na rektoratih visokih šol in na političnih deželnih oblastvih (priloga . . . *), kakor tudi pri vojaških krdelih (delih krdel, zavodih).

*) Se izdadó pozneje.

**) Se izda pozneje.

*) Se izda pozneje.

Ako se vede stipendist neprestano graje vredno, je o tem obvestiti akademično oblastvo, ne da bi se staval predlog.

g) Ako izgubi stipendist ugodnost enoletne, oziroma dveletne prostovoljne prezentne službe, naj vojaško krdelo (del krdele, zavod) to naznani dotičnemu akademičnemu oblastvu in se na morda predloženi pobotnici o stipendiju v potrdilnem pristavku sklicuje na to naznani, brez vsake nadaljnje pripomnje.

h) Enoletnim prostovoljcem, potem dveletnim prostovoljcem vojne mornarice, ki nameravajo v času prezentne službe delati državno preskušnjo (rigoroz), je dovoliti dopust, ki je neobhodno potreben za opravo te preskušnje (ne čez osem dni).

§ 103.

Vloge o enoletnih prostovoljcih ter dveletnih prostovoljcih vojne mornarice.

A. Vloge vojaških krdel skupne vojske in deželne brambe.

1. Vsa vojaška krdela skupne vojske in deželne brambe — potem zdravstveno vojaško poveljstvo — morajo o enoletnih prostovoljcih, ki so v staležu, predstojnemu vojaškemu (deželnobrambovskemu) teritorialnemu poveljstvu predložiti naslednje vloge:

a) dokaz po vzorcu 27 o enoletnih prostovoljcih, katerim se je prisodila ta ugodnost v času od 1. dne oktobra prejšnjega leta do 30. dne septembra tekočega leta, do 31. dne oktobra; ta dokaz je predložiti v dopolnilnih stvareh predpostavljenemu vojaškemu (deželnobrambovskemu) teritorialnemu poveljstvu;

b) izkaz po vzorcu 28 o enoletnih prostovoljcih frontne službe, ki so s 1. dnem oktobra vstopili v prezentno službo, do 15. dne oktobra;

c) izkaz po vzorcu 29 o uspehu potekle dobe prezentne službe enoletnih prostovoljcev frontne službe do 5. dne oktobra.

Vrhutega morajo pešpolki, polki tirolskih cesarskih lovcev (polki deželnih strelcev) in bataljoni poljskih lovcev vposlati izkaz po vzorcu 28 o enoletnih prostovoljcih-medicincih, ki so s 1. dnem julija (16. dnem junija) vstopili v trimesečno frontno službo, do 15. dne julija.

Te vloge morajo obsegati tudi enoletne prostovoljce samostojno detaširanih oddelkov.

2. Vojaška (deželnobrambovska) teritorialna poveljstva sestavijo skupne izkaze po vzorcih 27, 30 in 31 in jih predložijo vojnemu ministrstvu, oziroma ministrstvu za deželno bran, in sicer vlogo po vzorcu 27 do 30. dne novembra, vlogo po vzorcu 30 do 31. dne oktobra, o enoletnih prostovoljcih-medicincih in zdravnikih do 31. dne julija, vlogo po vzorcu 31 do 20. dne oktobra dotičnega leta.

Skupnim izkazom po vzorcu 30 in 31 je priložiti po en izvod dotičnih posameznih vlog.

B. Vloge poveljstva mornarskega kora in mornariške bolnice v Puli.

3. Poveljstvo mornarskega kora predloži dokaz po vzorcu 32 o enoletnih prostovoljcih in dveletnih prostovoljcih, ki so v staležu in katerim se je prisodila ta ugodnost v času od 1. dne oktobra prejšnjega leta do 30. dne septembra tekočega leta, vsako leto do 31. dne oktobra vojnemu ministrstvu po pristanskem admiralatu.

4. Nadalje sestavita poveljstvo mornarskega kora in mornariška bolnica v Puli

a) izkaz po vzorcu 33 o enoletnih prostovoljcih in dveletnih prostovoljcih, ki so vstopili v prezentno službo 1. dne oktobra (pri enoletnih prostovoljcih-medicincih in zdravnikih aprila, julija) in

b) izkaz po vzorcu 34 o uspehu potekle prezentne službene dobe enoletnih prostovoljcev in dveletnih prostovoljcev in predložita izkaz po a) do 31. dne oktobra, oziroma 30. dne aprila in 31. dne julija, izkaz po b) do 30. dne novembra po poti, oznamenjeni v točki 3.

VIII. oddelek.

Ugodnost za kandidate duhovskega stanu in za duhovnike.

A. Kandidatje duhovskega stanu.

§ 104.

Pravica do ugodnosti.

1. Kandidate duhovskega stanu vsake zakonito priznane cerkve in verske družbe je, če so ob času nabora v tem razmerju in se potrdé, na njihovo

prošnjo nameniti za nadomestno reservo. Da morejo nadaljevati bogoslovne nauke, so v miru in v vojni oproščeni vsake prezentne službe, prve vojaške izučbe, obdobjnih orožnih (službenih) vaj in kontrolnih zborov (§ 29 : 1 v. z.).

2. Enaka ugodnost se prisoja razen tega:

- a) tistim, ki se, preden nastopijo prezentno službo, posvetijo bogoslovnim naukom ali so postali novici duhovskega reda, ter
- b) tistim, ki vstopijo po dovršeni prezentni službi v bogoslovne nauke ali jih nadaljujejo in se hočejo posvetiti duhovskemu stanu (§ 29 : 2 v. z.).

3. Za kandidate duhovskega stanu katoliške cerkve rimskega, armenskega in grškega obreda in grško-orijentalne cerkve je smatrati glede pravice do te ugodnosti:

- a) tiste, ki so pred nastopom prezentne službe vzprejeti v duhovniško semenišče ali preoblečeni v enem izmed redov, ki jih je aprobirala cerkev, v obeh primerih, ako se učé bogoslovja in predložijo o tem pismeno potrdilo semeniškega, oziroma samostanskega predstojnika;
- b) tiste, ki so postali bogoslovci pred nastopom prezentne službe, ako dokažejo, da se z uspehom bavijo z bogoslovnimi nauki na javnem učilišču kakor redni slušatelji, in predložijo pismeno zagotovilo škofijskega predstojnika, da jih po končanih naukih vzprejme med duhovščino svoje škofije;
- c) tiste, ki so postali pred nastopom prezentne službe novici duhovskega reda in predložijo pismeno potrdilo samostanskega predstojnika, da so vzprejeti v red in se po končanem noviciatu posvetijo bogoslovnim naukom;
- d) tiste kandidate duhovskega stanu grško-katoliškega obreda in grško-orijentalne cerkve, ki so pred nastopom prezentne službe že dovršili svoje bogoslovne nauke, pa še niso bili posvečeni, ako predložijo izpričevalo svojega škofijskega predstojnika, da so še kleriki škofije.

4. Za kandidate duhovskega stanu evangeljske cerkve avgsburškega in helvetskega izpovedanja,

potem unitarskega veroizpovedanja je smatrati glede pravice do te ugodnosti:

- a) tiste, ki se pred nastopom prezentne službe izkažejo z izpričevalom javnega učilišča, potrjenim po njihovem superintendentu, o tem, da se z uspehom pečajo z bogoslovnimi nauki;
- b) tiste, ki predložijo izpričevalo svojega superintendenta, da so z uspehom dovršili bogoslovne nauke, da spadajo še med kandidate duhovskega stanu in izpolnjujejo vse po predpisu, da morejo dobiti službo v dušnem pastirstvu.

5. Za kandidate rabinata je smatrati:

- a) tiste redne slušatelje židovsko-bogoslovnega učilišča na Dunaju, ki se hočejo posvetiti rabinatskemu stanu in poslušajo v ta namen po organizacijskem ustavu tega učilišča, oziroma po dotičnem učnem redu za rabinatske kandidate predpisane obvezne stroke, ako dokažejo z izpričevalom, ki ga je izdal učiteljski zbor in sopolpisal kuratorij, da se uspešno pečajo z rabinatskimi nauki in če se — po končanem tretjem učnem letu — izkažejo o tem, da so z dobrim uspehom naredili preskušnjo (tentamen), predpisano za pripustitev k rabinatskim preskušnjam;
- b) tiste, ki po končanih rabinatskih naukih predložijo izpričevalo rabinca, da so pripravi biti nastavljeni za rabinca, potem izpričevalo političnega okrajnega oblastva svojega bivališča, da še spadajo med kandidate rabinata.

6. V tistih primerih, v katerih se dokaže studij bogoslovja (rabinata) z izpričevali učilišč, ležečih izven monarhije, naj politično okrajno oblastvo predloži prošnjo ministrstvu za deželno bran, ki odloči v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk.

Izpričevala morajo biti potrjena po dotičnem c. in kr. zastopniškem oblastvu.

7. Službeni zavezanci, ki začnejo bogoslovne nauke po dovršeni prezentni službi ali jih nadaljujejo in se hočejo posvetiti duhovskemu stanu (točka 2 b), morajo podati dokaze po spredaj stoječih določilih.

§ 105.

Uveljavljanje in prisodba ugodnosti.

1. Pravico do ugodnosti mora naborni zavezanec uveljaviti in eventualno dokazati v mescih januarju ali februarju pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu ali pa ob času glavnega nabora pri pristojni naborni komisiji.

Ako se prosi za dovolitev nabora izven pristojnega okraja (§ 31), se lahko hkratu uveljavi in eventualno dokaže tudi pravica do ugodnosti kakor kandidat duhovskega stanu.

Zahtevano pravico naj politično okrajno oblastvo vpiše v naborni seznamek.

2. O prisodbi ugodnosti odloči v prvi instanci praviloma naborna komisija. Odločba je komisajska; pri tem imajo predsednik in oba vojaška zastopnika v enaki meri pravico glasovanja. Predlog mora staviti predsednik. Ako se ne doseže soglasnost, odloči večina glasov, toda tisti, ki ne glasuje za predlog, ima pravico ugovora (točka 10).

Ako se ne zgledi ugovor, postane tudi z večino glasov ukrenjena odločba sklep in predsednik naj oznani ta sklep stranki takoj ustno, sicer pa naj ustno obljubi, da izdā odločbo pozneje.

Odloči pa se samo tedaj, če je bil naborni zavezanec potrjen. V nasprotnem primeru je ravnati s prošnjo, kakor da je izgubila podlago, in jo vrniti stranki.

Nasprotno pa mora naborna komisija odločiti še pred naborom gledé tistih nabornih zavezancev, ki so bili na glavnem naboru določeni, da se oddadō v bolnico ali da se popreskusijo.

V tem primeru pa je odločba brez moči, ako se dotičnik ne potrdi.

3. Izjema od določila, obseženega v prvem odstavku točke 2, naj nastopi:

- a) ako pride naborni zavezanec po delegaciji na nabor pred tujo naborno komisijo;
- b) ako se je pravica do ugodnosti uveljavila šele po glavnem naboru.

V primeru a) je treba odločiti tako pravočasno, da morejo z zaznamkom o odločbi izpolnjeni izpiski nabornih seznamkov še pred občim začetkom glavnega nabora dospeti v tisti naborni kraj, v katerem se vrši nabor tistega, ki pride po delegaciji na nabor.

V obeh primerih odločajo dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev. V ta namen mora politično okrajno oblastvo poslati akt, opremljen s svojim pisnim predlogom, dokler pridelitev dotičnika ni znana, dopolnilnemu okrajnemu in deželno-brambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ako je pa pridelitev že znana, samo dotičnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve instance, da takoj izrazi svoje mnenje in ga pošlje dalje, oziroma nazaj.

Ako se je doseglo soglasje, naj politično okrajno oblastvo o odločbi pisмено obvesti tako prosilca kakor tudi obe vojaški dopolnilni oblastvi prve instance; drugače pa je postopati po točki 10.

4. Ako se prisodi ugodnost, je stranki vrhuga izročiti potrdilo po vzoru 35.

Dotlej, da se odloči v primeru eventualnega ugovora ali različnega mnenja, dotičnika ni privzeti na prezentno službo.

Odločbo je v vseh primerih s kratko obrazložbo vpisati v naborni seznamek, prisodbo pravice tudi v potrditveni zapisnik.

5. Neuvrščeni novince in nadomestnim rezervistom ter uvrščeni vojakom — vštēvi enoletne prostovoljce ter dveletne prostovoljce vojne mornarice — je prisoditi to ugodnost, ako je obstajala pravica do nje najkasneje pred nastopom prezentne službe in še obstaja dalje.

Z dokazili opremljene prošnje je vlagati pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu in je z njimi ravnati po točki 3.

Ako se v prvi instanci soglasno spozna, da je prošnja osnovana, mora eventualno dotično vojaško dopolnilno oblastvo takoj ukreniti, da se vojni zavezanec prestavi v nadomestno reservo.

6. Ako je mnenje različno, je dotičnika na ukrep političnega okrajnega oblastva začasno predstaviti v neaktivno razmerje ali ga pustiti tam. Toda, če se ugodnost ne prisodi, mora iz tega povoda v neaktivnem razmerju prebiti čas, eventualno čez redni prezentni službeni čas, dodatno odslužiti toliko, kolikor se je s tem zamudil prezentni službeni čas.

7. Enako kakor v sprednjih točkah 5 in 6 je postopati, ako vojaki prosijo za to ugodnost po dovršeni prezentni službi (§ 104: 8).

8. Gledé kandidatov duhovskega stanu, ki bivajo izven monarhije, se opozarja na § 65.

9. Častniki, vojaški uradniki, častniški in vojaški uradniški aspirantji, ki zahtevajo to ugodnost, se morejo prestaviti v nadomestno reservo samo tedaj, ako odložijo svojo vojaško šaržo.

10. Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

V primerih spredaj stoječih točk 2, predzadnji odstavek, in 3 pa je akt predložiti v odločbo, če se ugovarja in če so različna mnenja, šele po dejanski potrditvi dotičnika.

V primeru priziva ostane zavrnilni odlok v moči do odločbe.

§ 106.

Dokaz nadaljnjega obstoja, prestanek in odsodba ugodnosti.

1. Da obstoja dalje razmerje, ki osnuje ugodnost kakor kandidat duhovskega stanu, to je treba, dokler traja skupna službena dolžnost, dokazati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu v vsakem letu, ki sledi prisodbi pravice, v mesecu juniju tako, kakor je predpisano za dokazovanje pravice.

Stvarno moč pa ima ta dokaz samo toliko, kolikor v resnici dalje obstajajo dokazane razmere. Ako izvedo dopolnilna oblastva še pred prihodnjim dokaznim rokom, da so odpadli pogoji ugodnosti, morajo nemudoma nadaljnje ukreniti, da se odsodi ugodnost.

2. Ugodnost prestane:

- a) ako se opusti duhovski poklic, preden se dobi višje posvečenje, oziroma preden se doseže usposobljenost za namestitev v duhovski službi;
- b) ako kandidatje duhovskega stanu ne dosežejo duhovske službe v štirih letih po dovršitvi bogoslovnih nauk (§ 29 : 5 v. z.) ali dotlej ne morejo dokazati z izpričevalom organa, poklicanega za to po ustavi dotične verske družbe, da še pripadajo njeni zvezi kakor kandidatje duhovskega stanu, oziroma duhovske korporacije.

Ta izpričevala izdajajo

v katoliški in grško-orientalski cerkvi škof dotične škofije, oziroma samostanski predstojnik;

v protestantski cerkvi avgsburške in helvetske konfesije superintendent;

v židovski verski družbi politično okrajno oblastvo;

- c) ako se letni dokaz, da obstaja pravica do ugodnosti dalje, kljub pozivu okrajnega oblastva, prejetem koncem maja, brez zadostnega opravičenja ne predloži do konca junija (§ 29 : 5 v. z.).

3. Ako se prizna nadaljnji obstoj, ter ako se odsodi ugodnost, naj dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, postopajo slično določilom § 105 : 3.

Za prizive veljajo določila § 105 : 10. Do odločbe pa ostane ugodnost v moči.

Ako se dokaže nadaljnji obstoj pravice z izpričevali učilišč, ki ležé izven monarhije, naj politično okrajno oblastvo predloži akt ministrstvu za deželno bran, ki odloči v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk.

V tistih primerih, v katerih se odsodilni odlok stranki ni mogel vročiti zaradi tega, ker je bilo njeno bivališče neznano, je razsodbo nabiti na uradni deski domovinske občine kakor tudi na deski pristojnega političnega okrajnega oblastva, in sicer štiri tedne; po preteku te dobe je smatrati, da je odsodilni odlok dobil moč in je začeti nadaljnji postopek v zmislu točk 5 in 6.

4. Ako se je pomotoma prisodila ugodnost, naj o odsodbi odloči politično deželno oblastvo, ako jo je pa prisodilo to oblastvo, ministrstvo za deželno bran.

Zoper odločbo političnega deželnega oblastva je odprti priziv na ministrstvo za deželno bran.

5. Čim je odsodba ugodnosti dobila pravno moč, je:

- a) tiste, ki jih ni iz drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi, izločiti iz nje in jih pritegniti, da takoj odslužijo zakonito prezentno službo v skupni vojski ali v deželni brambi;
- b) tiste, ki jih je iz drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi, privzeti v prvo vojaško izučbo v skupni vojski ali v deželni brambi.

Morda prej že opravljeni prezentni službeni čas ali prvo vojaško izučbo pa je všteti v prezentno službeno dolžnost, ki jo je odslužiti, ali v prvo vojaško izučbo.

Po izstopu iz prezentne službe je ravnati z njimi glede nadaljnjega izpolnjevanja službene dolžnosti po njihovem nabornem letniku (§ 29 : 5 v. z.).

6. Ako se po pravomočni odsodbi ugodnosti kakor kandidat duhovskega stanu zahteva ugodnost enoletne prezentne službe in se hkratu dokaže, da je ta pravica obstajala že 1. dne oktobra tistega leta, za katero je bil dotičnik potrjen, morajo to ugodnost prisoditi dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, po določilih § 90 : 10 (§ 29 : 5 v. z.).

Za eventualne prizive veljajo določila § 81 : 5.

B. Duhovniki.

§ 107.

Pravica do ugodnosti; nje prisodba in dokaz nadaljnjega obstoja.

1. Ko so zadobili mašnikovo posvečenje, oziroma ko so bili nameščeni v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi, se v § 104 : 1 in 2 oznamenjeni kandidati duhovskega stanu prestavijo iz staleža nadomestne rezerve v razvidnost (evidenco) nadomestne rezerve deželne brambe (§ 29 : 3 v. z.).

2. Vse posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi zakonito pripoznane cerkve ali verske družbe je v času njihove službene dolžnosti imeti v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe in v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) in v vojni se lahko porablja v času njihove službene dolžnosti za dušno pastirstvo za vso oboroženo moč. (§ 29 : 4 v. z. in § 17 v. p. I.).

3. Za posvečene duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi je smatrati:

- a) kandidate duhovskega stanu katoliške in grško-orijentalne cerkve po prejemu mašniškem posvečenju, ako predložijo o tem potrdilo škofjskega ali samostanskega predstojnika;
- b) kandidate duhovskega stanu evangelijske cerkve avgsburškega ali helvetskega izpovedanja, potem unitarskega veroizpovedanja, ako predložijo potrdilo svojega superintendenta, da so nameščeni v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi;
- c) kandidate rabinata, ako predložijo dekret svoje mestitve za rabinca, ki ga je potrdilo politično okrajno oblastvo.

4. Naborni zavezanci, ki na naboru dokažejo eno izmed prej oznamenjenih razmerij in so sposobni, se potrdé in se vzprejmejo neposrednje v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe; pri tem jim mora zastopnik deželne brambe izročiti potrdilo po vzorcu 36.

Ugodnost se prisodi po določilih § 105 brez ozira na to, kako so bili potrjeni, in brez ozira na čas, v katerem so nastopile razmere, ki osnujejo pravico.

Za ugovore in prizive veljajo določila § 105 : 10.

5. Tisti kandidatje duhovskega stanu, ki so v staležu nadomestne rezerve in pridejo v eno v točki 1 omenjenih razmerij, morajo dotične dokaze po pristojnem političnem okrajnem oblastvu vposlati pristojnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve instance.

Hkratu, ko vložijo te dokaze, morajo dotičniki tudi zglasiti, ali želé biti imenovani za vojaške dušne pastirje v rezervi skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe.

Tiste, ki se ne poganjajo za imenovanje za vojaške dušne pastirje v rezervi, oziroma ki niso imenovani zanje, je takoj prestaviti v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe in dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe naj jim podeli potrdilo po vzorcu 36.

Za vojaške dušne pastirje imenovane je, ako neha ta lastnost v času njihove službene dolžnosti, istotako prestaviti v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe.

6. Vsi vojni zavezanci, ki so v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe, morajo dotlej, da dovrše svojo dvanajstletno skupno službeno dolžnost, vsako leto do 15. dne septembra pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu za porazumno odločbo z dopolnilnim okrajnim poveljstvom deželne brambe dokazati po določilih § 106 : 3, da so še v enem izmed razmerij, oznamenjenih v točki 1.

Ako se prizna nadaljnji obstoj, ter ako se odsodi ugodnost, naj postopata politično okrajno oblastvo in dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe po določilih § 106 : 3.

Za dobo veljavnosti predloženih dokazov veljajo določila drugega odstavka § 106 : 1.

7. S tistimi, ki opusté duhovski poklic, ko so dobili višja posvečenja, oziroma ko so bili nameščeni v duhovski službi, je ravnati po § 106 : 5 in 6 (§ 29 : 5 v. z.).

IX. oddelek.

Ugodnost za posestnike podedovanih kmetij.

§ 108.

Pravica, uveljavljanje in prisodba ugodnosti; ugovori in prizivi.

1. Posestnike podedovanih kmetij je nameniti, če se potrdé, za nadomestno reservo. — ako sami po poklicu oskrbujejo gospodarstvo na licu mesta in ako zemljiški donos gospodarstva, ustrezno krajevnim razmeram, zadošča za samostojno vzdrževanje rodbine petih oseb, ne da bi presegel štirikratni znesek takega donosa, ali ako je to gospodarstvo smatrati za dvorec srednje velikosti v zmislu zakona z dne 1. aprila 1889. l. (drž. zak. št. 52) in dotičnih deželnih zakonov; ako dosežejo to pravico po uvrstitvi, jih je prestaviti v nadomestno reservo.

Lastnost zemljiškega posestva kakor podedovanega posestva se nanaša zgolj na zadnjega posestnika, ki hoče doseči ugodnost.

Zato ni potrebno, da bi bil že prejšnji posestnik podedoval zemljiško posestvo.

Za podedovano v zmislu prvega odstavka velja tudi z odstopom prevzeta kmetija, ako je prejšnji posestnik med tem umrl in bi bila kmetija po zakonitem dednem nasledstvu itak pripadla sedanjemu posestniku.

Ako je naborni zavezanec od umrlega očeta ali matere podedoval samo polovico kmetije, drugo polovico tega gospodarstva pa prevzel od preživele matere ali očeta, je ta način pridobitve enačiti pridobitvi iz naslova dedne pravice.

Za tukaj omenjena dela roditeljev (očeta ali mater) prideta v poštév tudi ded in babica.

Ako se kmetija po prostem dogovoru zakonito poklicanih dedičev odkaže enemu izmed njih s pogojem, da izplača ostale interesente, je uspeh takega dogovora enačiti zakonitemu dednemu nasledstvu.

Ako je zapustnik svojo kmetijo še za živa delil v dve ali več zemljiških gospodarstev ali ako izvršijo to delitev šele dediči, bodisi po sporočilu poslednje volje zapustnikove, bodisi v prostovoljnem porazumu dedičev, more vsak izmed njih zahtevati ugodnost samo tedaj, ako oskrbuje, če so izpolnjeni vsi ostali pogoji, sam gospodarstvo kmetije, ki jo je podedoval, po poklicu na licu mesta (§ 30 : 1 v. z.).

2. Vojni zavezanci, ki zahtevajo to ugodnost, morajo predložiti:

a) za dokaz, kako so prišli v posest ene izmed kmetij, naštetih v točki 1: izpiske iz zemljiških knjig, davčnih katastrov ali prisojilno pismo, ako jih ni, davčno knjigo in potrdilo razpravnega ali pristojnega sodnega oblastva;

b) za dokaz, da sami oskrbujejo gospodarstvo na licu mesta in da zemljiški donos gospodarstva, ustrezno krajevnim razmeram, zadošča za samostojno vzdrževanje rodbine petih oseb, ne da bi presegel štirikratni znesek takega donosa: izpričevalo občinskega načelnika in dveh občanov (med njimi se umevajo tudi svojepravne vdove), kojih sinovi so klicani na nabor ali so zavezani službi (vseeno ali služijo prezentno ali ne) in ki ne zahtevajo ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

To izpričevalo mora obsegati:

oznamenilo kmetije z navedbo kraja in občine, hiše, zemljišč, vrste in površine zemljišč v posameznem in vseh skupaj;

navedbo državnih davkov vsake vrste, ki se je drže, brez deželnih, okrajnih in občinskih doklad, v posameznem in v njihovi skupni vsoti;

izjavo, ali zemljiški donos kmetije zadošča za samostojno vzdrževanje rodbine petih oseb, ne da bi presegel štirikratni znesek takega donosa;

nadalje navedbo, ali naborni zavezanec sam po poklicu oskrbuje gospodarstvo, za kar je pogoj, da vsaj nadzira gospodarstvo na licu mesta kakor pretežni poklic v življenju; zato ne sme morda izvršujê drug poklic prebiti večjega dela leta oddaljen od gospodarstva; končno

potrdilo občinskega načelnika o popolni pravilnosti vsebine izpričevala in o pristnosti podpisov obeh občanov.

Ako v občini ni dveh izmed oznamenjenih občanov ali ako ne znata čitati in pisati, potem ako se občani, ki znajo čitati in pisati, brez razloga branijo, ali končno, ako bi politično okrajno oblastvo sploh imelo vzrok dvomiti o pravilnosti predloženega izpričevala, mora pripravno poizvedovati; poizvedbene akte je priložiti prošnjam.

Ako je zemljiško posestvo v drugi občini nego je bivališče vojnega zavezanca, je treba predložiti izpričevalo dotične občine.

Okolnost, da spada zemljiško gospodarstvo v kategorijo v deželni deski zapisanih posestev, ne izključuje pravice.

3. Ako se pokaže ob preskušnji razmer, da donos kmetije ne zadošča sam zase, temveč samo v zvezi z drugim dohodkom, na primer od hiše ali obrti, dnine, voznine itd. za vzdrževanje rodbine petih oseb, je smatrati, da v točki 1 navedeni pogoj ni izpolnjen.

4. Prošnje za premestitev v nadomestno reservo kakor posestnik podedovane kmetije mora naborni zavezanec vložiti praviloma v mescih januarju ali februarju na političnem okrajnem oblastvu ali pa ob času glavnega nabora pri naborni komisiji s popolnim dokazom pravice.

Ako se prosi za dovolitev nabora izven pristojnega okraja, se lahko hkratu zahteva in dokaže tudi eventualna pravica do ugodnosti kakor posestnik podedovane kmetije.

Stavljeno zahtevo naj politično okrajno oblastvo vpiše v naborni seznam.

5. O pravici do ugodnosti na naboru, potem o pravici neuvrščenih novincev, nadomestnih rezervistov in uvrščenih vojakov — vstevši enoletne prostovoljce ter dveletne prostovoljce vojne mornarice in tiste, ki so že dovršili prezentno službo — se odloča vobče po določilih § 105 : 2 do 7.

6. Ugodnost je vobče prisoditi brez ozira na čas, v katerem so nastopile razmere, ki osnujejo pravico.

7. Ako je obstajal naslov ugodnosti že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe ni uveljavil brez zadostnega opravičenja, je sicer prisoditi ugodnost, toda dotičnika je prestaviti v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva, najkasneje pa 30. dne septembra (§ 30 : 2 v. z.).

V odločbi je izraziti čas premestitve v nadomestno reservo.

Pred dejansko premestitvijo v nadomestno reservo je začetkom septembra dokazati, da so še

dani osnovni pogoji za pravico do ugodnosti; na to mora pristojno dopolnilno okrajno, oziroma deželno-brambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo ukreniti premeslitev v nadomestno reservo. Drugače pa v času njegovega prezentnega službovanja ni treba dokazati, da obstaja pravica še dalje.

Za postopek ob odločbi in ob različnih mnenjih je zmislju primerno uporabljati določila § 105 : 3, 5 in 6 z razločkom, da ni dopustna začasna premeslitev v neaktivno razmerje, ako so mnenja različna.

8. Za ugovore in prizive veljajo določila § 105 : 10.

9. Ako se pokaže, kadar se razpravlja o prošnji, da sicer ni popolne pravice do prisodbe ugodnosti kakor posestnik podedovane kmetije, da pa čisto posebnega ozira vredne razmere govorijo za prisodbo ugodnosti po § 32 v. z., je s prošnjo uradoma ravnati po § 117 tega predpisa.

10. Gledé prisodbe te ugodnosti častnikom, vojaškim duhovnikom, vojaškim uradnikom, častniškim in vojaškim uradniškim aspirantom veljajo določila § 105 : 9.

Častniki po poklicu, vojaški duhovniki po poklicu, vojaški uradniki po poklicu, potem častniški in vojaški uradniški aspiranti po poklicu, ki dokažejo pravico do te ugodnosti in hočejo na svojo prošnjo obdržati šaržo, se predčasno prestavijo v reservo.

11. Avstrijski državljani, ki so podedovali kmetijo v Bosni-Hercegovini, lahko tudi postanejo deležni te ugodnosti, ako so dani v točki 1 zahtevani ostali pogoji in brez ozira na to, ali so pridobili tamošnje deželanstvo.

Odločba pa je v tem primeru pridržana ministru za deželno bran.

§ 109.

Dokaz nadaljnega obstoja, prestanek in odsodba ugodnosti.

1. Nadaljnji obstoj razmerja, ki osnuje ugodnost kakor posestnik podedovane kmetije, morajo pogodovanci samo, dokler traja redna prezentna služben dolžnost, kateri bi bili privojaškem krdelu z dveletno prezentno službeno dolžnostjo eventualno še zavezani, ako bi se jim ne bila prisodila ugodnost, dokazati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu v vsakem letu, ki sledi prisodbi ugodnosti,

v mesecu juniju tako, kakor je predpisano za dokaz pravice.

Stvarno moč pa ima ta dokaz samo toliko, kolikor dokazane razmere v resnici dalje obstajajo. Ako izvedó dopolnilna oblastva še pred prihodnjim dokaznim rokom, da je odpadel pogoj ugodnosti, morajo nemudoma nadaljnje ukreniti, da se ugodnost odsodi.

2. Ugodnost prestane:

- a) ako ni več pravnega naslova ali
- b) ako se kljub pozivu okrajnega oblastva, prejetemu na koncu mesca maja, ne dokaže vsako leto brez zadostnega opravičenja do konca junija, da obstaja dalje pravica do ugodnosti (§ 30 : 3 v. z.).

3. Ako se prizna nadaljnji obstoj ter ako se odsodi ugodnost, morajo dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, postopati slično določilom § 105 : 3.

Za prizive veljajo določila § 105 : 10.

Do odločbe pa ostane ugodnost v moči.

V tistih primerih, v katerih se odsodilni odlok stranki ni mogel vročiti zaradi tega, ker je bilo njeno bivališče neznano, je razsodbo nabiti na uradni deski domovinske občine kakor tudi na deski pristojnega političnega okrajnega oblastva, in sicer štiri tedne; po preteku te dobe je smatrati, da je odsodilni odlok dobil pravno moč, in je začeti nadaljnji postopek v zmislu točk 5 in 6.

4. Ako se je pomotoma prisodila ugodnost, naj o odsodbi odloči politično deželno oblastvo, ako jo je pa prisodilo to oblastvo, ministrstvo za deželno bran, razen ako se je pravica med tem pridobila.

Zoper odločbo političnega deželnega oblastva je odprt priziv na ministrstvo za deželno bran.

5. Čim je odsodba ugodnosti dobila pravno moč, je tiste, ki jih ni iz drugega naslova ugodnosti pustiti v nadomestni rezervi, izločiti iz nje in jih pritegniti, da takoj odslužijo zakonito prezentno službo, ki jim je morda še naložena (točka 1).

Morda prej že opravljeni prezentni službeni čas ali prvo vojaško izučbo je všteti v dolžnost prezentne službe, ki jo je še odslužiti.

Gledé nadaljnega izpolnjevanja službene dolžnosti je ravnali z njimi po njihovem nabornem letniku (§ 30 : 3 v. z.).

6. Ako se po pravomočni odsodbi ugodnosti kakor posestnik podedovane kmetije zahteva ugodnost enoletne prezentne službe in se hkratu dokaže, da je ta pravica obstajala že 1. dne oktobra tistega leta, za katero je bil dotičnik potrjen, morajo to ugodnost prisoditi dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, po določitih § 90 : 10.

Za eventualne prizive veljajo določila § 81 : 5.

7. Tiste, ki so bili ob času prisodbe ugodnosti enoletni prostovoljci, pa še niso odslužili enoletne prezentne službe, je poklicati, da jo izpolnijo, na 1. dan oktobra, ki sledi odsodbi — ne kraté zakonito dopustnega odloga.

Za enoletne prostovoljce-medicince veljajo gledé tega v § 94 določeni rokovi.

X. oddelek.

Ugodnost kakor hranitelj rodbine.

§ 110.

Pravica do ugodnosti.

1. Oziraje se na njihove rodbinske razmere je naslednje kategorije službenih zavezancev nameniti za nadomestno reservo, oziroma jih prestaviti v njo:

- a) edinega sina očeta, ki je nezmožen kaj pridobiti, ali ovdovele matere ali, ako ni sina, edinega zeta, če niso razmere, ki osnujejo zetovo pravico, obstajale že ob času, ko se je oženil;
- b) po očetovi smrti edinega vnuka deda (starega očeta), ki je nezmožen kaj pridobiti, ali ovdovele babice (stare matere), če nimata sina, ki je zmožen kaj pridobiti;
- c) edinega brata ali polbrata*) popolnoma osirotelih bratov in sester ter edinega polbrata bratov in sester, ki nimajo očeta.

2. Toda reklamirati se more samo tisti edini zakonski in rodni sin, vnuk, brat ali polbrat, oziroma tisti edini zet, od čigar ugodnosti je odvisno preživljanje njegovih roditeljev, deda in babice ali bratov in sester, oziroma tasta in tašče, če tudi izpolnjuje to obveznost.

*) Polbratje so bratje, ki imajo z drugimi brati in sestrami samo skupnega očeta ali skupno mater.

Ako se reklamirajo edini sinovi ali edini vnuki, ne pride v poštev, ali so tu zeti — izvzemši za pridobitek zmožnega očeta dotičnega vnuka.

3. To ugodnost je prisoditi edinemu vnuku, ki preživlja svojega deda ali svojo babico po materi, tudi tedaj, če njegov oče živi, čigar zakon pa je razvezan.

4. Nezakonskemu sinu gre enaka ugodnost, ako je od tega odvisno preživljanje njegove rodne matere, njegovega deda po materi, ki je nezmožen kaj pridobiti, njegove ovdo vele babice po materi ali njegovih popolnoma osirotelih bratov in sester in če on tudi izpolnjuje to obveznost. Kakor bratje in sestre se vpoštevajo samo tisti, ki so od iste matere, in sicer zakonski ali nezakonski.

5. Po pogojih, navedenih v točki 2, se ravna enako kakor z edinim sinom, vnukom ali bratom, oziroma zetom tudi s tistim, čigar edini brat, ostali bratje ali polbratje, oziroma svaki

a) so v redni ali kazensko podaljšani aktivni vojaški službi ali so v zmislu § 43 : 2 in § 44 : 2 v. z. pritegnjeni v izjemno aktivno službovanje;

b) prostovoljno nadaljujejo prezentno službo kakor podčastniki (vštevši orožništvo);

c) so mlajši nego 19 let ali

d) so zaradi neozdravnih duševnih ali telesnih hib nesposobni za vsak pridobitek (§ 31 : 1 do 4 in 6 v. z.).

6. Pridobitna nesposobnost rodbinskih udov, ki pridejo v poštev, mora izključevati njihovo usposobljenost za njihov pridobitek po poklicu ali sploh za kak pridobitek, s katerim bi bili v stanu sebi in svojim ostalim rodbinskim udom pridobivati razumno hrano (§ 112 : 7).

Moralne hibe prav tako kakor vojaška invalidnost ne osnujejo pridobitne nesposobnosti v sprednjem pomenu.

7. Iz pridobitne nesposobnosti dotičnih rodbinskih udov pa se ne more izvajati pravica, čim je posestvo ali pridobitek rodbine takega pomena in tak, da zadošča tudi brez reklamiranca za preživljanje rodbine; taki primeri so na primer, če se zemljiško posestvo ali obrt dá v zakup ali se lahko oskrbuje z najetimi delavskimi močmi, ne da bi bila s tako izpremenjenim obratom možnost preživljanja

rodbine brez sodelovanja reklamiranca v nevarnosti ali, ako se lahko izrabi del hiše, ki ga rodbina lahko pogreša, z najemom in se s tem doseže čisti donos, ki zagotovi preživljanje rodbine tudi brez sodelovanja reklamiranca. Presojaje razmere dohodkov rodbine je primerno vpoštevati davke, občinske doklade i. dr. ter izza daljšega časa posestva držačih se bremen, ki so vknjižena v zemljiški knjigi.

8. Ako je oseba, kateri v prid se vloži reklamacija (reklamant), sicer še usposobljena voditi ali nadzirati obrat obrti, kmetije itd., pa ne več zmožna sama delati ali sebe in ude svoje rodbine preživljati s postranskim pridobitkom, se lahko smatra, da je v tej smeri dana pravica, ako bi izprememba v obratu obrti ali kmetije itd. s tem, da bi se dala v zakup, najem ali da bi se vzprejele najete delavske moči ali kako drugače, izključevala možnost pridobivati primerni preživitek.

9. Starost ovdo vele matere, babice ali tašče in osirotelih sester ter njihovo zdravstveno stanje ne pride v poštev, pač pa vprašanje, ali morejo taki reklamanti pogrešati podporo reklamiranca za svoje preživljanje, ne da bi bila njihova eksistenca v nevarnosti, torej ali ni morda njihov preživitek zagotovljen s posestvom ali sploh brez sodelovanja reklamiranca.

10. Popolna neimovitost rodbine ni potrebna za dosego ugodnosti.

Ako uživa reklamant kako preskrbo (pokojnino, preživitek, rento itd.), izključuje to pravico do ugodnosti samo tedaj, ako je s tem po krajevnih razmerah omogočeno preživljanje rodbine tudi brez reklamiranca.

11. Da bi imeli reklamiranec in rodbinski udje, ki jih mora podpirati, skupno stanovašišče, ni potrebno, pač pa, da jih reklamiranec v resnici podpira in v razumno izdatni meri.

12. Tuje državljanstvo reklamanta samo po sebi ni ovira za prisodbo ugodnosti; toda v takih primerih je odločba pridržana političnemu deželnemu oblastvu.

13. Ako se reklamira zakonski sin za preživljanje svojega očeta, eventualen nezakonski sin matere (pastorek tega očeta) ne pride v poštev.

14. Pravica do ugodnosti v prid med tem časom poročeni materi nezakonskega ali zopet poročeni materi zakonskega ali nezakonskega sina je dana, ako je mož, ki je dolžen podpirati mater, če so izpolnjeni vsi ostali pogoji, nesposoben pridobiti si kaj in nima sina iz prejšnjega zakona, ki bi prišel v poštev za njegovo preživljanje.

15. Pri sodnih ločitvah ali razvezah zakona za mater ne obstaja pravica do ugodnosti sina iz tega zakona, dokler živi njen ločeni (razvezani) mož.

16. Presojaje o prisodbi ugodnosti reklamancu, čigar brat, ostali bratje ali polbratje, oziroma vsaki so v redni ali kazensko podaljšani aktivni vojaški službi, ali so pritegnjeni v izjemno aktivno službovanje, ni razlike, ali izpolnjujejo to službeno dolžnost kakor častniki ali v drugi lastnosti.

17. Tako kakor z edinim sinom, vnukom ali bratom, oziroma zetom pa se ne more ravnati s tistim, čigar edini brat, ostali bratje ali polbratje, oziroma vsaki so po izpolnjeni naborni dolžnosti ali po dovršeni službeni dolžnosti prostovoljno vstopili v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo in kojih službena dolžnost se torej razteza samo na triletno, v vojni mornarici na štiriletno prezentno službeno dolžnost — eventualno na dobo vojne (§ 19 : 6 v. z.).

18. Do ugodnosti nimajo pravice pastorki z ozirom na del roditeljev, s katerim so samo v svaštvu, po tem posinovljenci (adoptiranci) in rejenci, končno nepristni bratje*).

19. V prid istemu reklamantu se more ugodnost za enako dobo prisoditi samo enemu vojnemu zavezancu.

20. Ako se izmed dveh vojnih zavezancev, ki prideta hkratu na nabor in ki sta poklicana preživljati reklamanta, eden reklamira — pri tem je izbira dana na voljo —, se more o pravici do ugodnosti na naboru odločiti samo tedaj, ako se drugi naborni zavezanec potrdi ali dožene njegova pridobitna nesposobnost.

21. Ako se zahteva ugodnost za vojnega zavezanca kakor edino oporo njegovih pomoči potrebnih starišev ali svojcev, ker se kdo drug, ki bi bil dolžen podpirati jih, odteguje tej dolžnosti ali tudi samo priliki za izpolnjevanje te dolžnosti s tem,

*) Nepristni bratje so bratje, ki nimajo niti skupnega očeta niti skupne matere.

da se je preselil v druge kraje, da se je izselil, si ustanovil svoje gospodarstvo, ali kako drugače, ni smatrati zahteve za osnovano.

22. Ako se tiče reklamacija vojnega zavezanca, ki bi bil upravičen zahtevati ugodnost v izpolnjevanju službene dolžnosti iz drugega naslova, se reklamacija ne more zavriniti iz tega razloga.

23. Ako pripadata dva ali več svojcev reklamanta, ki bi bili poklicani podpirati ga, skupni vojski (vojni mornarici) ali deželni brambi, lahko zahteva reklamant — ako je dan pogoj — ugodnost za enega izmed njih, kakor si ga izbere sam.

§ 111.

Uveljavljanje ugodnosti in dokaz prošnje z listinami.

1. Prošnje za premestitev v nadomestno reservoir kakor hranitelj rodbine naj vlagajo podpore potrebni svojci praviloma v mescih januarju ali februarju pri političnem okrajnem oblastvu ali pa v času glavnega nabora pri naborni komisiji in naj popolnoma dokažejo pravico.

Ako se prosi za dovolitev nabora izven pristojnega okraja, lahko svojci nabornega zavezanca hkratu uveljavijo in dokažejo tudi pravico do ugodnosti kakor hranitelj rodbine.

Stavljeno zahtevo naj politično okrajno oblastvo vpiše v naborni seznamek.

2. Svojci neuvrščenih novincev in nadomestnih rezervistov, potem uvrščenih vojakov morajo, ako pridejo reklamiranci v razmere, ki osnujejo to ugodnost, ali so bili v teh razmerah že ob času potrditve, z dokazi opremljene prošnje vložiti pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

3. Da se dokaže pravica z listinami, je potrebno:

a) rodbinska pojasnilna pola po vzorcu 37. Tam, kjer se vpisujejo v matico zadevni časovni podatki po julijanskem koledarju, je v izpiskih tem podatkom v oklepajih pristavljati vedno tudi časovne podatke, ki se podajajo po gregorijanskem koledarju.

Ako voditelj matice, ki izdaja pojasnila o rodbinskem stanu, ne more navesti dneva rojstva ali dneva smrti enega ali drugega rodbinskega uda, ker je eden ali drugi rodbinski ud rojen, oziroma je umrl v drugi župniji, se morajo te okoliščine, ako so odločilne po določilih tega predpisa, dokazati s posebnimi rojstvenimi ali smrtnimi listi.

Opomnje, ki imajo namen vplivati na ravnanje na odločbo naborne komisije, morajo voditelji matic opuščati;

- b) izpričevalo o neobhodni potrebnosti, ki ga izda občinski načelnik stalnega bivališča podpore potrebnih rodbinskih udov in dva občana (to so tudi samopravne vdove), kojih sinovi so klicani na nabor ali so službi zavezani (vseeno ali služijo prezentno ali ne) in ne zahtevajo ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

To izpričevalo naj obsega:

oznamenilo reklamiranca in tistih rodbinskih udov, katerim v prid se zahteva odveza; potrdilo o nepremičnem posestvu rodbine in eventualno vsakega njenega uda z navedbo kraja in občine, hiše ali hiš, potem zemljišč z njihovo površino po vrstah sumarno;

navedbo vira preživljanja, obrti ali opravila, iz katerega dobiva rodbina, oziroma vsak njen ud, zlasti tudi reklamiranec, prehranila — z navedbo njihove izmere —, potem ali so razmere reklamiranca take, da more rodbini dajati zadostno podporo;

dokaz nepremičnega posestva, obrti itd. držačih se državnih davkov vsake vrste, deželnih, okrajnih in občinskih doklad v njihovi skupni vsoti in v posameznem; potem izjavo, ki jo je podati po natančni preskušnji in vestni presoji razmer ter samo po svojem prepričanju, ali je preživljanje oznamenjenih rodbinskih udov res odvisno od reklamiranca in ali je to dolžnost doslej tudi dejansko izpolnjeval in v kateri meri.

Nadalje je še, ako treba, predložiti:

- c) sodni odlok, ki se nanaša na eventualno razvezan zakon;

- d) dokaz očitne pridobitne nesposobnosti rodbinskega uda, ki pride v poštev; ako smatrajo naborna komisija, oziroma za prisodbo ugodnosti poklicani, da ta dokaz ne zadošča, je ukreniti, da se popolni ali — izvzemši primere § 112:5 — da se rodbinski ud privede pred naborno komisijo, da se dožene njegova pridobitna sposobnost.

Okrajno oblastvo mora o tistih rodbinskih udih, ki pridejo v poštev in ki jih je že naborna ali popreskuševalna komisija klasifikovala za vedno nesposobne za pridobitek, priložiti dotične izvide.

4. Ako dveh oznamenjenih občanov ni v občini ali ako ne znata čitati in pisati, potem ako se občani, ki znajo čitati in pisati, brez razloga branijo, ali končno, ako bi politično okrajno oblastvo sploh imelo vzrok dvomiti o pravilnosti predloženega izpričevala, mora pripravno poizvedovati. Dotične poizvedbene akte je priložiti prošnjam in služijo kakor podlaga za odločbo.

5. Občinski načelnik potrdi s svojim podpisom na teh izpričevalih popolno pravilnost njihove vsebine in pristnost podpisov obeh občanov; vrh tega mora izrečno potrditi, da imata občana bodočemu naboru zavezane sinove, z navedbo, kateremu letnemu razredu pripadajo, oziroma, da so sinovi zavezani službi in ne uživajo ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

Občinski načelnik mora poizvedovati v smeri, ali se nahaja morda posestvo rodbine ali enega izmed njenih udov v drugi občini, in ako je tako, zahtevati od reklamanta izpričevalo dotične občine.

6. Okolnost, da je kdo drug, ki je poklican vzdrževati reklamanta, v redni ali kazensko podaljšani prezentni službi ali da je bil pritegnjen v izjemno aktivno službovanje (§ 43 v. z. in § 44 v. z.) ali da kakor podčastnik prostovoljno nadaljuje prezentno službo, mora ugotoviti politično okrajno oblastvo iz uradnih aktov in zabeležkov ali s tem, da se dobi list glavne knjige po pristojnem vojaškem dopolnilnem oblastvu prve stopnje, ako ni že stranka dokazala tega.

7. Matični izpiski in izpričevala se lahko zopet rabijo, ako poklicani izdajniki na njih

potrdé, da razmere neizpremenjeno obstajajo dalje, ali ako natančno navedejo nastale izpremembe.

§ 112.

Prisodba ugodnosti.

1. O pravici do ugodnosti na naboru, potem o pravici neuvrščenih novincev, nadomestnih rezervistov in uvrščenih vojakov, — vštéši enoletne prostovoljce ter dveletne prostovoljce vojne mornarice — in tistih, ki so že dovršili prezentno službo se odloča — ko se je eventualno dognala pridobitna nesposobnost moških svojcev vojnega zavezanca, ki pridejo v poštev — vobče po določilih § 105 : 2 do 7, toda z razločkom, da o odločbah ni obveščati vojnega zavezanca, temveč v vsakem primeru reklamanta.

2. Pridobitna nesposobnost moških svojcev reklamiranca, ki pridejo v poštev, se lahko dožene tudi pred naborno komisijo, ki posluje najbližje bivališču preiskovanca.

Očete, dede, oziroma taste, ki so že prekoračili 65. leto starosti, je z ozirom na njihovo starost smatrati, da so nesposobni za pridobitek.

3. Tistim moškim svojcem, ki pridejo v poštev ob odločbi o reklamacijah in od kojih zdravniške preiskave je odvisna presoja njihove pridobitne sposobnosti, je naložiti, izvzemši v prejšnjem odstavku in § 111 : 3, d) imenovane, dolžnost, da pridejo osebno pred naborno komisijo; pri tem je obračati posebno pozornost na to, da se dožene identičnost njihove osebe.

Svojci, o katerih se je izjavilo, da so sicer za vedno nesposobni za pridobitek, da pa so pripravi za vodstvo ali nadziranje, so tudi dolžni priti pred naborno komisijo, ako se trdi, da so nesposobni za vodstvo, ker se je pozneje poslabšalo njihovo zdravstveno stanje.

Ako take osebe ne pridejo pred komisijo, je reklamacijo zavrniti, oziroma odločbo pridržati, ako je opravičeno, da niso prišle.

4. Ako se hiba po zdravniški izjavi v nabornem prostoru ne more zadostno presoditi, ker je to mogoče le z dalje trajajočim ali instrumentalnim

preiskovanjem ali po daljšem opazovanju, lahko določi predsednik, da se preiskovanec odda v bližnjo vojaško bolnico, da se dožene hiba. Izvid zdravnika bolnice, ki je sicer materialna podlaga za to, da naborna komisija o bližnji priliki dožene pridobitno sposobnost, pa ima le informativen značaj in naborna komisija ni vezana nanj.

Ako se opira pravica na pridobitno nesposobnost v neaktivnem razmerju skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe stoječega svojca, ki je nastala med tem časom, naj pristojno dopolnilno okrajno (deželno-rambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo na prošnjo dotičnega političnega okrajnega oblastva za mnenje, ki potrjuje med tem časom nastalo pridobitno nesposobnost, takoj ukrene novični zdravstveni pregled tega moškega svojca, ki pride v poštev.

Ako se izloči iz skupne vojske (vojne mornarice) ali iz deželne brambe, ga je potem privedi pred naborno komisijo, da se dožene pridobitna sposobnost.

5. Ako je pa moški rodbinski ud, ki pride v poštev in čigar pridobitna nesposobnost se trdi:

a) zaradi hude bolezni zadržan priti pred naborno komisijo, ali

b) ne more priti pred naborno komisijo zaradi preiskovalnega ali kazenskega zapora

in ako so izpolnjeni vsi ostali pogoji za prisodbo te ugodnosti, je odločba o reklamaciji pridržana poznejšemu času.

Ako se pa ta odločba po poizvedbah, ki jih je opravilo okrajno oblastvo, tudi do 1. dne septembra nabornega leta ne more izreči ali ako gre za reklamacijo že aktivno služečega vojaka, je treba dobiti odločbo ministrstva za deželno bran.

6. Dan glavnega nabora, na katerega je klican reklamiranec, je normalni dan, po katerem je presoditi upravičenost in starost moških svojcev, ki pridejo v poštev.

Pri prošnjah, ki se vložijo po glavnem naboru, velja za normalni dan dan odločbe prve instance.

7. Klasifikacija pridobitne nesposobnosti naj se glasi „nesposoben za pridobitek“ ali „za vedno nesposoben za pridobitek“; dotične hibe je natančno navesti v izvidu komisije.

Klasifikacijo „nesposoben za pridobitek“ je uporabljati v tistih primerih, v katerih je po svojstvu hibe sicer mogoče, da postane dotičnik po daljšem času zopet sposoben za pridobitek, čas, kdaj nastopi pridobitna sposobnost, pa se tudi približno ne dá določiti.

Devetnajstleten ali starejši rodbinski ud, ki pride v poštev, se lahko tudi tedaj klasifikuje „nesposoben za pridobitek“, ako je še nerazvit.

Klasifikacijo „za vedno nesposoben za pridobitek“ je uporabljati, ako je pridobitna nesposobnost osnovana s hibami, ki popolnoma izključujejo, da bi mogla nastopiti pridobitna sposobnost, in ako zoper klasifikacijo ne ugovarja niti zdravnik niti ud naborne komisije, ki ima pravico glasovanja (§ 46 : 1).

Ako se spozna, da je preiskovanec sicer nesposoben za pridobitek ali „za vedno nesposoben za pridobitek“, pa pripraven za vodstvo ali nadziranje obrti ali kmetije (§ 110 : 8), je treba to izreči v izvidu komisije.

V tistih primerih, v katerih se dá določiti, kako dolgo bo trajala pridobitna nesposobnost, ali se pridobitna nesposobnost začasno povzroči z boleznijo, je v izvidu navesti zgolj hibo (bolezen) in izreči, kako dolgo utegne najbrže trajati ta časna pridobitna nesposobnost.

Izpričevala, ki jih stranke morda predložijo za dokaz pridobitne nesposobnosti, morejo služiti zgolj v informacijo (izjema § 111 : 3 d), prvi odstavek).

Ako gre za prisodbo ugodnosti že potrjeni osebi, je v izvidu naborne komisije tudi navesti, ali je pridobitna nesposobnost nastala pred nastopom prezentne službe ali po njem.

8. Reklamacije, ki zakonito niso osnovane ali iz katerih se ne more dobiti popolno prepričanje upravičenosti po stanju razmer, je zavrniti.

Na obljubo, da se dokaz poda po naboru, se ne sme jemati ozir.

9. Ugodnost je prisoditi vobče brez ozira na to, ko je bil potrjen vojni zavezanec, ali na eventualno kazensko podaljšbo službene dolžnosti, na-

dalje brez ozira na čas, v katerem so nastale razmere, ki osnujejo pravico.

10. Ako je obstajal naslov ugodnosti že pred nastopom prezentne službe, pa se ni uveljavil do nastopa prezentne službe brez zadostnega opravičenja, je sicer prisoditi ugodnost, toda dotičnika je postaviti v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva (najkasneje pa 30. dne septembra) (§ 31 : 8 v. z.).

V odločbi je izraziti čas premestitve v nadomestno reservo. Pred dejansko premestitvijo v nadomestno reservo je dokazati začetkom septembra, da so osnovni pogoji za pravico do ugodnosti še dani; na to naj pristojno dopolnilno okrajno, oziroma deželnoobrambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo ukrene premestitev v nadomestno reservo. Drugega dokaza nadaljnega obstoja pa ni treba v času njegovega prezentnega službovanja. Za postopek, kadar se odloča in kadar so različna mnenja, je zmislu primerno uporabljati določila § 105 : 3, 5 in 6 z razločkom, da ni dopustna začasna premestitev v neaktivno razmerje, ako so mnenja različna.

11. Tisti, ki so vstopili prostovoljno, dosežejo ugodnost kakor hranitelj rodbine samo tedaj, če so nastale razmere, ki so podlaga pravice, šele po potrditvi (§ 31 : 7 v. z.).

12. Če se dá ob razpravljanju o prošnji naprej določiti, da bodo razmere, ki so podlaga prošnji za ugodnost, nehale v času od uvrstitve do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši službeni zavezanec 23. leto starosti, ni prisoditi ugodnosti kakor hranitelj rodbine, temveč oblastva, ki so poklicana prisoditi ugodnost premestitve v nadomestno reservo, naj reklamirancu odložijo nastop prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem se izpremené razmere (§ 31 : 10 v. z.).

O tej odločbi je treba reklamanta tudi pismeno obvestiti.

To določilo je uporabljati zlasti v tistih primerih, v katerih se lahko prepreči, da bi hkratu služila dva svojca (sina, vnuka, brata, polbrata ali zeta), ki prideta v poštev kakor hranitelja rodbine (1. in 2. primer), ali v katerem bi šlo za službo reklamiranca v dobi, v kateri je drugega rodbinskega uda zaradi mladostne starosti smatrati še za nesposobnega za pridobitek (3. primer).

Na primer:

Sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „A“ je bil 1911. l. potrjen za sposobnega in služi prezentno pri pešcih*);

sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „B“ pride 1912 l. v prvem letnem razredu na nabor in se reklamira kakor hranitelj rodbine. Reklamacijsko prošnjo bi bilo zavrniti in reklamirancu odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra 1913. l., do katerega časa bo sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „A“ že trajno na dopustu;

ali:

Sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „A“ je bil 1910. l. potrjen k poljskemu topništvu*) in pride zaradi kazensko podaljšane prezentne službene dolžnosti šele v jeseni 1914. l. na trajni dopust;

sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „B“ pride 1913 l. v drugem letnem razredu na nabor in se reklamira kakor hranitelj rodbine. Reklamacijsko prošnjo bi bilo zavrniti in reklamirancu odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra 1914. l., do katerega časa bo sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „A“ že trajno na dopustu;

ali:

Sin (zet, brat, polbrat) „A“ se potrdi 1912. l. v prvem letnem razredu za sposobnega in se reklamira kakor hranitelj rodbine, ker so ostali sinovi (vnuki, bratje, polbratje) mlajši nego 19 let;

sin (vnuk, brat, polbrat) „B“ bi dovršil 1913. l. 19. leto starosti. Reklamacijsko prošnjo bi bilo zavrniti in reklamirancu odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra 1913. l., do katerega časa pride sin (vnuk, brat, polbrat) „B“ že kakor hranitelj rodbine v poštrev.

13. Ako pa bodo razmere, ki so podlaga prošnji za ugodnost, nehale obstajati šele po 1. dnevu oktobra tistega leta, v katerem dovrši reklamiranec 23. leto starosti, ni odrediti odloga njegove prezentne službe, temveč je ugodnost takoj prisoditi, če so izpolnjeni ostali pogoji.

Na primer:

Sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „A“ je bil 1911. l. potrjen in služi prezentno v konjištvu;

*) V prehodnem času se je ozirati na določila § 80, drugi odstavek v. z. o prezentnem službenem času.

sin (zet, vnuk, brat, polbrat) „B“ pride v letu 1912. v drugem letnem razredu na nabor in se reklamira kakor hranitelj rodbine. Reklamacijska prošnja se ne sme zavrniti, ker dobi sin „A“ šele v letu 1914. trajni dopust, reklamiranec pa dovrši 23. leto starosti že v letu 1913;

ali:

Sin (vnuk, brat, polbrat) „A“ se potrdi v letu 1912. v drugem letnem razredu in se reklamira kakor hranitelj rodbine;

sin (vnuk, brat, polbrat) „B“ je 17 let star. Reklamacijska prošnja se ne sme zavrniti, ker sin „A“ prej dovrši 23. leto starosti, preden doseže sin „B“ 19. leto starosti in se more vpoštevati kakor hranitelj rodbine.

14. Ako se pokaže ob razpravljanju o prošnji, da sicer ni popolne pravice do prisodbe ugodnosti kakor hranitelj rodbine, čisto posebnega ozira vredne razmere pa govoré za prisodbo ugodnosti na podstavi § 32 v. z., je prošnjo uradoma odkazati v razpravljanje po § 117.

15. Gledé prisodbe te ugodnosti častnikom, vojaškim duhovnikom, vojaškim uradnikom, potem častniškim in vojaškim uradniškim aspirantom veljajo določila § 108 : 10.

§ 113.

Ugovori in prizivi.

1. Za ugovore in prizive, ki jih vlagajo reklamanti, veljajo določila § 105 : 10.

2. Pri ugovorih in različnih mnenjih, ki se tičejo zgolj pridobitne sposobnosti ali sposobnosti za vodstvo vpoštevane moškega svojca reklamirancu, mora politično okrajno oblastvo predložiti razpravni akt ukreniti, da se dotičnik privede pred popreskuševalno komisijo.

Na podstavi izvida popreskuševalne komisije odloči deželno oblastvo o primeru reklamacije.

3. Pri prizivih zoper zavrnitno odločbo, ki se je izrekla samo zaradi tega, ker je naborna komisija izjavila, da je možki svojec reklamirancu sposoben za pridobitev, odloči deželno oblastvo, ali je treba dobiti mnenje popreskuševalne komisije.

§ 114.

Dokaz nadaljnjege obstoja, prestanek in odšodba ugodnosti.

1. Nadaljnji obstoj razmerja, ki osnuje ugodnost kakor hranitelj rodbine, morajo reklamanti samo, dokler traja redna prezentna službena dolžnost, kateri bi bili reklamiranci eventualno še zavezani pri vojaškem krdelu z dveletno prezentno službeno dolžnostjo, ako bi se jim ne bila prisodila ugodnost, dokazati na pristojnem političnem okrajnem oblastvu v vsakem letu, ki sledi prisodbi ugodnosti, v mesecu januarju tako, kakor je predpisano za dokaz pravice.

Dokaz se lahko opira tudi na novo nastale razmere.

Stvarno moč pa ima ta dokaz samo toliko, kolikor dokazane razmere v resnici dalje obstajajo. Ako izvedo dopolnilna oblastva še pred prihodnjim dokaznim rokom, da so odpadli pogoji ugodnosti, morajo nemudoma nadaljnje ukreniti, da se ugodnost odsodi.

2. 1. dan marca je za presojo pravice normalni dan.

Ako se pokaže potem potreba dognati pridobitno nesposobnost moškega rodbinskega uda, se mora to zgoditi o priliki prihodnjega nabora in šele potem je odločiti o nadaljnjem obstoju pravice. Ponovno je treba dognati to o tistih, ki niso bili spoznani „za vedno nesposoben za pridobitek“ (§ 112 : 7).

3. Ugodnost prestane:

- a) ako vojak, ki je na podstavi določil § 31 v. z. v nadomestni rezervi, izgubi naslov ugodnosti ali
- b) ako reklamanti kljub pozivu, prejetemu na koncu mesca decembra, ne predložijo okrajnemu oblastvu letnega dokaza, da obstaja dalje pravica do ugodnosti, brez zadostnega opravičenja do konca januarja (§ 31 : 9 v. z.).

4. V ostalem je zmislu primerno uporabljati določila § 109 : 3 do 7.

§ 115.

Izven monarhije trajno naseljeni prosijo za ugodnost kakor hranitelj rodbine.

1. Ako prosijo izven monarhije trajno naseljeni svojci nabornega zavezanca za ugodnost kakor

hranitelj rodbine (§ 31 v. z.) zanj, mora dati c. in kr. zastopniško oblastvo nabornega zavezanca — ako biva tudi izven monarhije — predvsem po § 63 zdravniško preiskati in izdati mnenje. Zapisnik, ki se sestavi po § 63 : 1, mora obsegati tudi dokaz identičnosti moških svojcev, ki pridejo v poštev.

2. Ako se spozna, da je naborni zavezanec „sposoben“ ali „sposoben za pomožne službe kakor . . .“, je to oblastvo dolžno z zdravniško preiskavo tudi dognati pridobitno sposobnost moških svojcev, ki pridejo v poštev. Gledé tega ter gledé izdaje zdravniškega mnenja se zmislu primerno uporabljajo zadevna določila § 63.

3. Ako bi se naborni zavezanec in njegovi moški svojci, ki pridejo v poštev, z ozirom na to, da so po prostoru ločeni, ne mogli zdravniško preiskati po istem oblastvu, sestavijo c. in kr. zastopniška oblastva na podstavi dotičnega zaprosila s stranko predpisani zapisnik. V zapisniku, ki se sestavi z nabornim zavezancem, je narediti razvidno oblastvo, pri katerem so svojci vložili prošnjo za prisodbo ugodnosti po § 31 v. z., v zapisniku, ki se sestavi s svojci, pa je oznameniti bivališče nabornega zavezanca, potem zastopniško oblastvo, pri katerem se zahteva zdravniška preiskava.

4. Po § 111 : 3b predpisanega izpričevala o neobhodni potrebnosti ni treba predložiti; toda dokazati se morajo dejanske razmere, na katere se opira pravica kakor hranitelj rodbine, v obsegu, kakor je določen v § 111 in potreben za presojo zahtevane pravice.

Te razmere mora, ako so znane c. in kr. zastopniškemu oblastvu samemu, potrditi to oblastvo, drugače pa se morajo verojetno dokazati.

5. Ako se spozna, da je naborni zavezanec nesposoben, ali ako je v monarhiji, ali ako je bil odkazan naborni komisiji, je postopati po § 63 : 7.

Ako se je spoznalo, da je naborni zavezanec „sposoben“ ali „sposoben za pomožne službe kakor . . .“, se uporabljajo določila §§ 63 : 8, oziroma 64 : 4 in 6, toda prva z izpremembo, da mora tisti, ki je določen priti pred naborno komisijo, priti na prvi dodatni nabor v mesecu oktobru (§ 58).

6. Za postopek, če se vložijo prošnje, ki se tičejo premestitve že potrjene osebe v nadomestno

reservo kakor hranitelj rodbine, nadalje za vlaganje dokazov nadaljnega obstoja se zmišlu primerno uporabljajo določila sprednjih točk.

7. O takih prošnjah odloča politično deželno oblastvo, ko so pristojna dopolnilna oblastva prve instance izrekla svoje mnenje o primeru; zoper njegovo odločbo je v štirih tednih odprt priziv na ministrstvo za deželno bran.

8. O odločbi je obvestiti:

- a) da se dopolni naborni seznamek, nadalje zaradi eventualne izpolnitve potrditvenega zapisnika, izvedbe odločbe in izročitve potrdila po vzorcu 35 vojnemu zavezancu dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo po tem v poštev;
- b) reklamanta po zastopniškem oblastvu njegovega bivališča.

XI. oddelek.

Ugodnost za hranitelje rodbin in kmetovalce, če ni popolne zakonite pravice.

§ 116.

Pravica do ugodnosti.

1. Vojnim zavezancem, ki nimajo popolne pravice do ugodnosti po §§ 30 ali 31 v. z., se lahko ob čisto posebnega ozira vrednih razmerah te vrste prisodi ugodnost premestitve v nadomestno reservo.

2. Po tem je — po meri danih osnovanih primerov — premestiti vsako leto toliko moštva v nadomestno reservo, kolikor ustreza štirim odstotkom za določeno leto na novinske kontingente potrjenih oseb.

Na teritorialne okoliše se porazdelé vobče po določilih zadnjih treh odstavkov § 13 v. z.

3. Za čisto posebnega ozira vredne razmere, ki osnujejo premestitev v nadomestno reservo, je smatrati med drugimi:

- a) posest v § 30 v. z. natančneje oznamenjene kmetije, ki jo je posestniku pravomočno izročil v last za pridobitek nesposoben moški ali

ovdovel ženski ascendent še za živa in ki bi mu itak pripadla po zakonitem dednem nasledstvu;

- b) ako zemljiški donos kmetije, krajevnim razmeram ustrezno, ne zadošča popolnoma za samostojno preživljanje rodbine petih oseb ali malo presega štirikratni znesek takega donosa; v vseh teh primerih praviloma tedaj, ako ni drugega za vodstvo kmetije pripravnega moškega rodbinskega uda;

- c) preživljanje rodbinskih udov, ako je vodstvo gospodarstva ali obrtovanje roditeljev (deda in babice) dokazno odvisno od reklamiranca, kljub temu da so tu drugi sinovi (vnuki);

- d) ako je bivališče rodbinskega uda, ki pride v poštev, neznano izza nekaj let ali se ne more dokazati, da je umrl;

- e) preživljanje matere, ki je sodno ločena ali razvezana od svojega moža, ako nekdanji mož ni dolžen vzdrževati jo ali ne izpolnjuje te dolžnosti;

- f) vzdrževanje matere, ki jo je zapustil mož izza daljšega časa, ali otrok, ki jih je zapustil oče, ako od njega ni dobiti zadostne podpore;

- g) ako je rodbinski ud, ki pride v poštev, za daljši čas v kazenskem zaporu ali je moralno manj vreden v višji meri, ki izključuje sposobnost podpiranja;

- h) vzdrževanje za pridobitek nesposobnega očeta ali ovdovele matere, ako imajo ostali za pridobitek sposobni sinovi svojo rodbino in zadošča njihov zaslužek ali dohodek ravno samo za preživljanje te rodbine;

- i) vzdrževanje za pridobitek nesposobnega očeta ali ovdovele matere, ako je sicer tu drug sin, pa zaradi svojega poklica ali izučbe zanj ne more dajati zadostne podpore ali ker je izločen iz rodbine zaradi posinovitve (sprejetja za rejenca), izvršene že v otroški dobi;

- k) vzdrževanje po sinu, posinovljenem že v otroški dobi;

- l) ako se je rodbinski ud kakor hranitelj svojega za pridobitek nesposobnega tasta ali svoje ovdovele tašče že predstavil v nadomestno reservo;

m) ako je pet ali več sinov že aktivno služilo, oziroma še služi v oboroženi moči.

4. Gledé drugih pogojev pravice do te ugodnosti se zmislu primerno uporabljajo določila §§ 108 : 1 in 2, oziroma 110.

§ 117.

Uveljavljanje ugodnosti, oprema prošenj z listinami in prisodba ugodnosti.

1. Prošnje za premestitev v nadomestno reservo kakor kmetovalec, oziroma hranitelj rodbine, ako ni popolne zakonite pravice, mora v prvem primeru vložiti vojni zavezanec, v poslednjem primeru pa njegovi podpore potrebni svojci v svojem interesu v mescih januarju do konca julija nabornega leta, najkasneje pa do nastopa prezentne službe in, ako nastopijo razmere, ki osnujejo pravico, šele pozneje, po njih nastopu pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

2. Da se utemelji pravica, je treba razen listin, ki jih je predložiti vobče za ugodnost kakor kmetovalec po § 108, oziroma hranitelj rodbine po § 111, priložiti še tiste dokaze, ki veljajo kakor dokaz za posebne ozira vredne razmere.

3. Ako je bil naborni zavezanec v resnici potrjen, predloži politično okrajno oblastvo kar najhitreje prošnjo, ko je preskusilo razmere in eventualno ko je dognalo pridobitno nesposobnost rodbinskih udov, ki pridejo v poštev, priloživši izpisek nabornega seznama, s svojim mnenjem po političnem deželnem oblastu v odločbo ministrstvu za deželno bran.

O teh ministrstvu za deželno bran predloženih prošnjah mora politično okrajno oblastvo pisati seznamek po vzorec 38, ga dopolniti, ko je izvedelo za pridelitev potrjencev, in njega prepis predložiti ministrstvu za deželno bran najkasneje do konca julija. Pridelitve, za katere je izvedelo pozneje, je naznaniti takoj.

S pozneje vloženimi prošnjami ter s prošnjami že uvrščenih je ravnati po prvem odstavku te točke in jih od primera do primera takoj predložiti ter navesti pridelitev.

Ako se ugodnost prisodi ali prezentna služba vojnega zavezanca odloži (točka 4), se o tem

obvestita dopolnilno in deželnoobrambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo po političnem okrajnem oblastvu, da dopolni naborni seznamek in potrditveni zapisnik, oziroma da odloči.

Reklamanta, oziroma reklamiranca naj politično oblastvo prve instance v zmislu § 105 : 4 obvesti o ukrenjeni odločbi.

4. Ugodnost se lahko prisodi dotlej, da se doseže določeni odstotni postavek, brez ozira na način, kako je bil kdo potrjen, in vobče brez ozira na čas, v katerem so nastale razmere, ki utemeljujejo obstoječo pravico.

Ako so pa obstajale razmere, ki so podlaga ugodnosti, že pred nastopom prezentne službe, pa se do nastopa prezentne službe niso uveljavile brez zadostnega opravičenja, se more sicer ugodnost prisoditi v okviru odstotne številke, določene v § 116 : 2, toda v takih primerih se morejo dotičniki premestiti v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva (§ 32 : 3 v. z.).

Pred resnično premestitvijo v nadomestno reservo je začetkom septembra ministrstvu za deželno bran dokazati, da še dalje trajajo razmere, na kojih podstavi se je prisodila ugodnost. Drugače pa ni treba dokazati nadaljnega obstoja v dobi prezentnega službovanja vojnega zavezanca.

5. Ugodnosti po § 32 v. z. ni prisojati, če se dá naprej določiti, da bodo razmere, ki so podlaga prošnji za ugodnost, nehale v času od uvrstitve do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrši službeni zavezanec 23. leto starosti. V tem primeru mu je odložiti nastop prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem se izpremené razmere (§ 32 : 5 v. z.).

Tudi to določilo ima v § 112 : 12, tretji odstavek, omenjeni namen.

6. Ako se pokaže ob preskušnji razmer, da ni popolne zakonite pravice do prisodbe ugodnosti kakor kmetovalec ali hranitelj rodbine, je prošnjo uradoma odkazati v razpravo po dotičnih določilih.

7. Za uveljavljanje, dokaz z listinami in prisodbo ugodnosti kakor hranitelj rodbine za naborne zavezanca, kojih svojci so trajno naseljeni izven monarhije, veljajo določila § 115.

8. Za orijentacijo vojne uprave o vsakočasno pripadnikom skupne vojne moči podeljenih ugodnostih po tem paragrafu pošilja ministrstvo za deželno bran vsak mesec izkaze vojnemu ministrstvu, v katerih je sestavljeno število prisojenih ugodnosti po vojaških teritorialnih okoliših. V opomni je poudariti število po § 32 : 5 v. z. podeljenih odlogov prezentne službe namesto prisodbe ugodnosti.

§ 118.

Dokaz nadaljnega obstoja, prestanek in odsodba ugodnosti.

1. Za dokaz nadaljnega obstoja in za prestanek razmerja, ki osnuje ugodnost po § 32 : 1 v. z. kakor kmetovalec, oziroma hranitelj rodbine, veljajo določila §§ 109 : 1 in 2, oziroma 114 : 1, 2 in 3.

2. Nadaljnji obstoj prizna in ugodnost odsodi ministrstvo za deželno bran, kateremu naj predloži akte politično okrajno oblastvo s svojim mnenjem v zmislu § 117 : 3, ko so se preskusile razmere in ko se je eventualno dognala pridobitna nesposobnost rodbinskih udov, ki pridejo v poštev.

Tako o priznavi nadaljnega obstoja kakor tudi o odsodbi ugodnosti je obvestiti pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo in deželno-brambovsko dopolnilno okrajno poveljstvo po političnem okrajnem oblastvu.

Za to, da se nabijejo odsodilni odloki, in za izvršitev ob odsodbi ugodnosti veljajo določila §§ 109 : 3, tretji odstavek, in 5 do 7, oziroma 114 : 4.

3. Za dokaz nadaljnega obstoja ugodnosti kakor hranitelj rodbine (§ 32 : 1 v. z.) za vojne zavezance, kojih svojci so trajno naseljeni izven monarhije, veljajo določila § 115.

XII. oddelek.

Ugodnost za učne moči in učiteljske kandidate v sedemletnem prehodnem času.

§ 119.

Pravica in uveljavljanje ugodnosti ter oprema prošenj z listinami.

1. V sedemletnem prehodnem času, ki se računi od dne, katerega dobi vojni zakon moč, se v § 21, točka 2 pod a) in b) v. z. oznamljeni vojni zave-

zanci, če se potrdé, in na njihovo prošnjo namenjajo za nadomestno reservo tedaj, če delujejo na šolah ali zavodih takih okolišev, v katerih primanjkuje učiteljev. Te okoliše določi minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk (§ 82, prvi odstavek v. z.).

Šole, oziroma okoliši, ki pridejo po tem v poštev, se objavljajo vsakočasno ukazoma.

V desettedensko prvo vojaško izučbo je ugodnosti uživajoče osebe pritegniti ob času, ki najmanj moti pouk.

Vojnim zavezancem, ki so najkasneje 1. dne oktobra tistega leta, za katero se potrdé, dovršili javno ali s pravico javnosti opremljeno učiteljske, se lahko dovoli, če se potrdé, in na njihovo prošnjo v prehodnem času, določenem v prvem odstavku — pridržuje njih poziv v primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) — odlog prezentne službe, da dosežejo kako mesto v šolski službi, do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršijo 24. leto starosti. Ako dobé v tem času službo na eni izmed šol ali zavodov, oznamenjenih v prvem odstavku, jih je premestiti v nadomestno reservo.

Pravica do ugodnosti kakor učna moč obstaja v okviru sprednjih določil načeloma samo v prid šolam in zavodom, ki so v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru; iz bistvenih javnih ozirov pa lahko minister za deželno bran v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk in z vojnim ministrom prizna ugodnost izjemoma tudi na drugih šolah in zavodih delujočim učnim močem, ako imajo dotični vojni zavezanci avstrijsko državljanstvo (§ 82 v. z.).

Za take šole pridejo v poštev:

avstrijsko-ogrška šola v Carigradu,

nadžkofijske šole v Bukareštu,

rimsko-katoliška ogrska ljudska šola za dečke v Bukareštu,

rimsko-katoliška ljudska šola v Belemgradu,

nemška šola v Solunu itd.

2. Pravico do te ugodnosti morajo upravičenci zglasiti in dokazati v mesecu januarju ali februarju pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu ali ob času glavnega nabora pri naborni komisiji, najkasneje pa do 1. dne oktobra nabornega leta.

3. Prošnjam je priložiti naslednje dokaze:

a) učne moči na javnih občinjskih ljudskih šolah, meščanskih šolah, učiteljskih in vzgojevaliških za ne polnournne ali za zanemarijene otroke: izpričevalo zrelosti ali izpričevalo učne usposobljenosti in dekret šolskega oblastva o začasnih ali stalnih namestitvi na eni izmed šol, ki pridejo v poštev po točki 1;

b) učne moči na občinjskih ljudskih šolah, meščanskih šolah, učiteljskih in vzgojevaliških za ne polnournne ali za zanemarijene otroke, ki imajo pravico javnosti: izpričevalo zrelosti ali izpričevalo učne usposobljenosti in potrdilo šolskega oblastva, da oskrbuje vojni zavezanec na eni izmed šol, ki pridejo v poštev po točki 1, potrebno (sistemizirano) učno mesto.

Namesto izvirnih šolskih izpričeval in namestitvenih dekretov se lahko prilagajo prošnjam za dokaze tudi sodno ali notarsko poverjeni prepisi.

4. Prošnjam za prisodbo ugodnosti s strani takih prosilcev, ki delujejo na šolah in zavodih izven ozemlja v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, je poleg izpričeval o dovršenem učiteljskem priložiti tudi namestitveni dekret, ki ga je potrdilo šolsko (zavodovo) oblastvo — izven monarhije tudi zastopniško oblastvo.

5. Ako se prosi za dovolitev nabora izven pristojnega nabornega okraja, lahko vojni zavezanec zgleda in dokaže tudi pravico do namembe za nadomestno reservo kakor učitelj ali učiteljski kandidat (§ 30 : 2).

6. Stavljeno zahtevo naj pristojno politično okrajno oblastvo vpiše v naborni seznamek.

7. Prošnje za odlog nastopa prezentne službe, da se doseže namestitev v šolski službi (točka 1, četrti odstavek), je vlagati in z njimi ravnati po določilih § 120.

§ 120.

Prisodba ugodnosti. Ugovori in prizivi.

1. O pravici do ugodnosti na naboru, potem o pravici neuvrženih novincev, nadomestnih rezervistov, vstevši enoletne prostovoljce, se odloča vobče po določilih § 105 : 2 do 6.

2. Prošnje za odlog nastopa prezentne službe, da se doseže namestitev v šolski službi, je vlagati in z njimi ravnati po točki 1.

Ako se dovoli odlog prezentne službe, je pogojno prisoditi tudi ugodnost po § 82 v. z. in je dotičnika nameniti za nadomestno reservo ali ga tja prestaviti. V razpredelku 13 nabornega seznamka je vpisati: „Ugodnost po § 82 v. z. pogojno prisojena“.

Končnoveljavno se prisodi ugodnost šele potem, ko se je predložil dokaz o doseženi namestitvi v šolski službi na podstavi pravice, vpisane v naborni seznamek, po določilih § 105 : 3, toda samo tedaj, ako se predloži ta dokaz najkasneje do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dotičnik dovrši 24. leto starosti (§ 119 : 1, četrti odstavek).

3. Prošnje v § 119 : 4 imenovanih je po političnem deželnem oblastvu predložiti ministrstvu za deželno bran, ki odloči v porazumu z ministrstvi, poklicanimi za to, in obvesti po političnem okrajnem oblastvu dopolnilno in deželno-brambóvsko dopolnilno okrajno poveljstvo.

4. Za ugovore in prizive veljajo določila § 81.

Ako je bil naborni zavezanec določen, da se odda v bolnico ali da se popreskusi, nadalje ako pride po delegaciji na nabor pred tujo naborno komisijo, ali ako se predložijo dokazi za prisodbo ugodnosti šele po glavnem naboru, je predložiti akt v odločbo pri ugovorih in različnih mnenjih šele po dejanski potrditvi dotičnika. V primeru priziva ostane do odločbe v moči zavrnilni odlok.

5. Ako se namemba za nadomestno reservo ni prisodila ali se ni ugodilo prizivu, je vojnega zavezanca pritegniti v redno, ako pa ima in uveljavi pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, če se prisodi ta ugodnost, v enoletno prezentno službo in ga eventualno premestiti v nadomestno reservo (§ 21 : 5 v. z.).

§ 121.

Dokaz nadaljnega obstoja, prestanek in odsodba ugodnosti.

1. Nadaljnji obstoj razmerja, ki osnuje ugodnost, da se kdo nadalje pusti v nadomestni rezervi kakor učna moč, je v dobi dvanajstletne službene dolžnosti v nadomestni rezervi pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu dokazati v vsakem letu, ki sledi prisodbi pravice,

v mesecu juniju tako, kakor je predpisano za dokaz pravice z listinami.

2. Ugodnost prestane:

- a) ako tisti, ki uživajo ugodnost kakor učne moči, v teku svoje skupne službene dolžnosti opusté učiteljski poklic ali
- b) ako pred 1. dnem oktobra leta, v katerem dovrše 24. leto starosti, nehajo delovati na šolah ali zavodih takih okolišev, v katerih primanjuje učitelj, ali
- c) ako, ne kraté določila naslednjega odstavka, brez zadostnega opravičenja ne podajo pravočasno letnega dokaza, da nadalje obstoja pravica do ugodnosti, kljub pozivu okrajnega oblastva, ki so ga prejeli na koncu mesca maja.

Prisojena ugodnost se s tem ne izpreminja, da je v tistem okolišu, v katerem deluje ugodnost uživajoča oseba na šoli ali zavodu, smatraji pomanjkanje učiteljev pozneje za odpravljeno (§ 82 v. z.).

3. Ako se prizna nadaljnji obstoj, ter ako se odsodi ugodnost, naj dopolnilna oblastva prve instance, ki pridejo v poštev, postopajo slično določilom § 105 : 3.

Za prizive veljajo določila § 105 : 10. Do odločbe pa ostane ugodnost v moči.

V tistih primerih, v katerih se odsodilni odlok stranki ni mogel vročiti zaradi tega, ker je bilo njeno bivališče neznano, je razsodbo nabiti na uradni deski domovinske občine kakor tudi na deski pristojnega političnega okrajnega oblastva, in sicer štiri tedne; po preteku te dobe je smatrati, da je odsodilni odlok dobil moč, in je začeti nadaljnji postopek v zmislu točke 5.

4. Ako se je pomotoma prisodila ugodnost, naj o odsodbi odloči politično deželno oblastvo, ako jo je pa prisodilo to oblastvo, ministrstvo za deželno bran, razen če se je med tem pridobila pravica.

Zoper odločbo političnega deželnega oblastva je v štirih tednih odprt priziv na ministrstvo za deželno bran.

5. Čim je odsodba ugodnosti dobila pravno moč, je tiste, ki jih ni iz drugega naslova pustiti v nadomestni rezervi, izločiti iz nje in jih za pri-

hodnji 1. dan oktobra pritegniti, da odslužijo enoletno prezentno službo (v deželni brambi) (§ 82, peti odstavek v. z.).

Že odsluženo prvo vojaško izučbo je vračunati v enoletno prezentno službo, ki jo je odslužiti.

Gledé nadaljnjega izpolnjevanja službene dolžnosti je ravnati z njimi ustrezno njihovemu nabornemu letniku.

6. Tiste absolvente učiteljskih, ki v teku dobe, dovoljene jim po § 119 : 1, četrti odstavek, niso dosegli namestitve na šoli ali zavodu, imenovanem v § 119 : 1, je tudi pritegniti, ako jih ni iz drugega naslova premestiti v nadomestno rezervno, da odslužijo enoletno prezentno službo v deželni brambi, za prihodnji 1. dan oktobra.

Drugi in tretji odstavek točke 5 se uporablja tudi na te vojne zavezance.

XIII. oddelek.

Zabeležek o službenih zavezancih, ki so zaradi ugodnosti v nadomestni rezervi, oziroma v razvidnosti nadomestne rezerve.

§ 122.

V nadomestno rezervno prideleni.

1. Tiste vojne zavezance, ki so zaradi prisodbe ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti v nadomestni rezervi, je imeti — dokler morajo dokazati naslov do prisojene ugodnosti — vpisane v knjigi zabeležnici po vzorcu 39, ločeno po nabornih okrajih in, ako treba, tudi po nabornih letnikih in kategorijah, in sicer:

- a) pri pristojnih dopolnilnih okrajnih poveljstvih: v skupno vojsko prideljene;
- b) pri pristojnih deželno-rambovskih dopolnilnih okrajnih poveljstvih: v deželno rambo prideljene;
- c) pri pristojnih okrajnih oblastvih: v oboroženo moč prideljene.

2. Iz knjige zabeležnice se izbriše vselej, kadar kdo odpade, nadalje na koncu leta tudi vsi tisti, katerim po tem predpisu ni treba več dokazati nadaljnje obstoja naslova ugodnosti.

3. O tistih kandidatih duhovskega stanu, ki jih je zaradi prejetega posvečenja, oziroma namestitve v dušnem pastirstvu ali v duhovskem učiteljsstvu prestaviti v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe (§§ 107 : 1 in 123 : 1), nadalje o tistih službenih zavezancih, ki se iz katerega koli drugega razloga prestavijo v deželno brambo in morajo še dalje dokazovati naslov ugodnosti, pošlje dopolnilno okrajno poveljstvo pristojnemu deželnoqrambovskemu okrajnemu poveljstvu izpisek iz knjige zabeležnice. Temu poveljstvu je naloženo o tem obvestiti pristojno politično okrajno oblastvo.

§ 123.

V razvidnost nadomestne rezerve prideleni.

1. O posvečenih duhovnikih, oziroma nameščencih v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi, ki so v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe, morajo pristojna politična okrajna oblastva in pristojna deželnoqrambovska okrajna poveljstva pisati knjigo zabeležnico po vzorcu 40.

2. Iz knjige zabeležnice se izbriše vselej, kadar kdo odpade, nadalje na koncu leta tudi tisti, kojih dvanajstletna službena dolžnost v razvidnosti nadomestne rezerve se konča s tem časom.

3. Deželnoqrambovska dopolnilna okrajna poveljstva morajo o posvečenih duhovnikih, oziroma nameščencih v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi, ki so v razvidnosti nadomestne rezerve deželne brambe in ki so v zadnjem letu službene dolžnosti, v mesecu decembru dobiti potrdilo po vzorcu 36 in ga opremiti z naslednjim pristavkom: „I. I., posvečen duhovnik (nameščenec v dušnem pastirstvu, v duhovski učiteljski službi) je izpolnil svojo dvanajstletno službeno dolžnost.“

Imenovanec ostane do konca leta 19 . . zavezan črni vojski.“

Potrdila je potem, ko se je zapisal pristavek, izročiti dotičnikom proti prejemnemu potrdilu.

Nadalje morajo deželnoqrambovska dopolnilna okrajna poveljstva o omenjenih vojnih zavezancih narediti izpiske iz knjige zabeležnice po vzorcu 40 in jih v mesecu januarju tistega leta, ki sledi izstopu, poslati pristojnemu črnovojnemu okrajnemu poveljstvu.

XIV. oddelek.

Osebné razmere neuvrščenih novincev in nadomestnih rezervistov; uvrstitev.

§ 124.

Neuvrščeni novinci in nadomestni rezervisti.

1. Potrjenci imajo dotlej, da se uvrsté (§ 127) oznamenilo „neuvrščeni novinci“, oziroma, ako so bili potrjeni neposrednje v nadomestno reservo, „neuvrščeni nadomestni rezervisti“.

2. Dotlej, da se določi pridelitev, je tiste, ki so bili potrjeni s pridržkom namembe in razvrstitve, enačiti neuvrščenim novincem skupne vojske, s pridržkom pridelitve neposrednje v nadomestno reservo potrjene pa neuvrščenim nadomestnim rezervistom skupne vojske.

3. „Neuvrščenci“ so v vseh svojih civilnih razmerah ter vobče tudi v kazenskih in policijskih stvareh podrejeni civilnim sodiščem in oblastvom in so podvrženi samo tistim omejitvam, ki so utemeljene v vojnem zakonu (§ 51, prvi odstavek v. z.).

Za službo v skupni vojski (vojni mornarici) ali v deželni brambi niso na razpolaganje; vsako menjavo svojega stalnega bivališča morajo v osmih dneh naznaniti predstojniku svoje po naboru pristojne občine.

Ta zglasitev se lahko opravi tudi pri občinskem predstojniku bivališča (§ 53, prvi odstavek v. z.).

Ako samo začasno menjajo bivališče, morajo za ta namen postaviti posrednika in njegovo ime naznaniti občinskemu načelniku.

Pozvanec se mora, preden odide v aktivno službovanje (nastopi prezentno službo), oziroma v prvo vojaško izučbo, zgledati pri občinskem načelniku bivališča.

4. V primeru mobilizacije pa se morajo samo tisti, ki nimajo v rokah vojaške izkazne listine ali pozivnice in se morajo, da odrinejo v službovanje, poslužiti železnice ali parnika, pred svojim odhodom brezpogojno zgledati pri občinskem predstojniku bivališča, da jim podeli za potovanje potrebno po-verilnico.

Za dokaz, da se je opravila zglasitev, se mora narediti razvidna na namembnici.

5. Ako se potrjenec do 8. dne oktobra ne pritegne v aktivno službovanje ali v prvo vojaško izučbo, se mora takoj zglasiti pri občinskem predstojniku bivališča.

6. Občinski predstojniki bivališča morajo zglasitve, opravljene pri njih v zmislu točke 3, drugi odstavek, točke 4, prvi odstavek in točke 5, poslati dalje domovinski občini.

7. Neuvrščenim novincem in nadomestnim rezervistom smejo, ako se jim ni dovolil odlog prezentne službe, oziroma vojaške izučbe, za to upravičena civilna oblastva podeljevati popotne liste v inozemstvo in popotna dovolila (pomorske službene knjige) samo do časa obče uvrstitve.

8. Ako želé neuvrščeni novinci pred časom obče uvrstitve vstopiti v aktivno službovanje, veljajo določila § 15 : 3.

§ 125.

Ženitev neuvrščenih novincev in nadomestnih rezervistov.

1. Neuvrščeni novinci se ne smejo ženiti brez dovoljenja vojaškega oblastva (§ 52, prvi odstavek, b v. z.). Podeliti dovoljenje imajo pravico pristojna dopolnilna okrajna poveljstva, oziroma deželno-brambovska dopolnilna okrajna poveljstva. Dovoljenje je dati samo v posebnega ozira vrednih okoliščinah in izjemoma; dovoljenje ne osnuje ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

Prošnje je vlagati po pristojnem političnem okrajnem oblastvu in prilagati jim je naslednje listine:

- a) krstni (rojstveni) list ženinov;
- b) krstni (rojstveni) list nevestin;
- c) ako je eden izmed poročencev nedoleten, po civilnih zakonih potrebno privolilo očeta, varuha (kuratorja) in varstvenega oblastva za ženitev;
- d) nevestino izpričevalo navednosti, ki naj hkratu ima potrdilo njenega samskega ali vdovskega stanu;
- e) smrtni list umrlega moža, oziroma umrle žene, ako je eden ali sta oba ovdovljena;

f) izkaz o premoženju ali doti neveste, eventualno potrdilo občinskega oblastva, da je ženitev v ženinovem interesu.

Ako se ženitev dovoli, je o tem obvestiti dotično krdelo (zavod).

Ako se dovoljenje odreče, je zoper to dopusten priziv na vojaško teritorijalno poveljstvo, oziroma deželno-brambovsko teritorijalno poveljstvo v dobi 14 dni, ne računa dneva vročitve.

2. Neuvrščeni nadomestni rezervisti skupne vojske in deželne brambe za ženitev ne potrebujejo dovoljenja vojaškega oblastva (§ 52, zadnji odstavek v. z.).

§ 126.

Naznanjanje kazni potrjencev, ki so jih izrekla civilna kazenska sodišča in civilna oblastva.

Pristojna politična okrajna oblastva so dolžna kazni, ki jih je naložilo sodno oblastvo ali zaradi prestopka § 65 v. z. politično oblastvo komu, ki je bil potrjen na naboru ali potom prostovoljnega vstopa, pred njegovo potrditvijo, oziroma pred nastopom vojaške službe, naznaniti pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

V ta namen morajo dopolnilna okrajna poveljstva po končanem glavnem naboru za vsakega potrjenca poslati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu v razpredelkih 1 do 10 izpolnjen seznam po vzoru 41 najdalje do srede junija. Okrajna oblastva morajo kar najhitreje poizvedovati o eventualnih prejšnjih kaznih potrjencev, kolikor je potrebno, in seznamke, izpolnivši razpredelke 11 do 14, najdalje do 15. dne septembra poslati nazaj dopolnilnim okrajnim poveljstvom, da jih pošljejo naprej vojaškemu krdelu (zavodu).

O tistih, ki so bili potrjeni na dodatnem naboru ali ob prostovoljnem vstopu, je seznamke od primera do primera poslati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

Prav tako naj politično okrajno oblastvo od primera do primera naznani dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu tista kazniva dejanja, za katera je izvedelo politično okrajno oblastvo šele potem, ko je poslalo seznamke že nazaj.

Seznamke o tistih potrjenih, ki odpadejo po pridelitvi v deželno brambo, je pravočasno poslati dopolnilnim okrajnim poveljstvom deželne brambe.

Ako je treba, oziroma vsakčas kadar prosijo dopolnilna okrajna poveljstva, oziroma dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe, morajo politična okrajna oblastva dobiti od dotičnih civilnih kazenskih sodišč in civilnih oblastev prepise izrečenih razsodb.

Poizvedene kazni je vpisati v kazenski zapisnik.

§ 127.

Uvrstitev.

1. „Uvrstitev“ je vzprejem potrjencev v zvezo skupne vojske (vojne mornarice), oziroma deželne brambe; akt uvrstitve se izrazi s tem, da se potrjenci vzamejo v stalež pri vojaških krdelih in zavodih, h katerim so bili prideleni.

2. Vse na naboru (glavnem in dodatnem naboru) v času od 1. dne januarja do 1. dne oktobra potrjene naborne zavezance ter na glavnem naboru potrjene prostovoljce je uvrstiti s 1. dnem oktobra nabornega leta. Po 1. dnevu oktobra do 31. dne decembra potrjene naborne zavezance, ter druge prostovoljce in za vojaški poklic vzgojene, potem tiste, ki so po § 70 v. z. izključeni od izbire za „čezštevne“, je uvrstiti z dnem potrditve.

3. Ako se pojavljajo ozdravne zunanje bolezni, zlasti lahko prenosne narave, v večjem obsegu in v razmerah, iz katerih se dá spoznati, da tisti, ki se jih je lotila bolezen, niso v stanu ozdraveti, ali da ozdravljenje preprečijo, lahko minister za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom zaukaže uvrstitev takih nabornih zavezancev, ako se sicer potrdi za sposobne, da se vzprejmejo v vojaško zdravilišče tudi pred 1. dnem oktobra (§ 41, drugi odstavek v. z. in § 50 : 8 v. p. I.). V tem primeru jih je uvrstiti z dnem prezentacije. Ako njihova pridelitev še ni znana, jih je prideliti v vojaško krdelo skupne vojske in, ako pridejo ob porazdelitvi v deželno brambo, jih je s 1. dnem oktobra predstaviti tja.

4. V primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) se lahko na povelje Njegovega Veličanstva uvrsté obče pred 1. dnem oktobra (§ 41, tretji odstavek v. z.).

5. Ako se neuvrščeni novinci pred časom obče uvrstitve vzprejmejo v aktivno službovanje (§ 15 : 3), se uvrsté z dnem prezentacije.

6. Uvrstitev se opira na izpiske iz potrditvenih zapisnikov, ki jih dobivajo vojaška krdela in zavodi od dopolnih okrajnih poveljstev, oziroma dopolnilnih okrajnih poveljstev deželne brambe, eventualno tudi na izpiske iz prezentacijskih zapisnikov.

XV. oddelek.

Potrjevanje in uvrščanje vojaških akademikov in gojencev vojaških vzgojevališč in izobraževališč.

§ 128.

Vobče.

1. Vojaška vzgojevališča in izobraževališča, iz katerih se absolvirani vojaški akademiki in gojenci potrjujejo in uvrščajo v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo, so:

a) Terezijanska vojaška akademija,
tehniška vojaška akademija,
mornariška akademija in
kadetnice skupne vojske;

b) c. kr. Franc Jožefova vojaška akademija na Dunaju.

2. Absolviranim vojaškim akademikom in gojencem teh zavodov je enačiti tiste gojence, ki se v primeru mobilizacije, preden popolnoma dovrše nauke, pridelé v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

3. Vojaški akademiki in gojenci vojaških vzgojevališč in izobraževališč, ki so v naboru zavezani starosti, za dobo tega razmerja niso zavezani naborni dolžnosti, toda, kadar pridejo v to starost, jih mora poveljnik zavoda zglasiti pri občinskem predstojniku domovinske občine ter navesti za zapis potrebne podatke (§ 27 : 5).

Prav tako mora zavod naznaniti predčasni izstop že zglašenega gojenca političnemu okrajnemu oblastvu po pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu, oziroma dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe, da izpolné naborno dolžnost.

4. Na vojaške akademike in gojence za upravne stroke je dotlej, da so imenovani,

uporabljati prvi odstavek točke 3, potem pa nastopi naborna dolžnost. Ako se potrdi, se dotičnik prideli v tisto branšo, v kateri že služi, vseeno ali je bil potrjen za skupno vojsko ali za deželno brambo; ako služi v skupni vojski in ako se potrdi za deželno brambo ali narobe, se odredi pridelitev v ministrstveni instanci.

5. Na vojaške akademike in gojence, ki predčasno izstopijo iz teh zavodov, se ne uporabljajo določila naslednjih §§ 129 in 130.

§ 129.

Potrjevanje in uvrščanje.

1. V kateri lastnosti (šarži) in s katerim dnem je potrditi in uvrstiti absolvirane vojaške akademike in gojence, potem kam jih je prideliti, razglasi vojno ministrstvo, oziroma ministrstvo za deželno bran.

2. Potrjuje nato dotični zavod izpolnjuje predpis za zdravniško preiskavo, vojnih zavezancev (priloga II). Naborna komisija bodi sestavljena iz poveljnika, adjutanta in zdravnika-načelnika, v akademijah iz enega štabnega častnika, adjutanta in vojaškega zdravnika.

O opravljenih potrditvah je izdajati potrditvene seznamke v treh izvodih po vzoru 12; eden izvod je poslati vojaškemu krdelu, h kateremu se je dotičnik pridelil, drugi izvod pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in tretji izvod pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe. Vrhutega je izvršene potrditve vpisati v potrditveni zapisnik, ki se piše v zavodu.

Dopolnilno okrajno poveljstvo in dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe vpiseta potrditev v svoj potrditveni zapisnik; prvo obvesti o tem tudi okrajno oblastvo priloživši izpisek iz potrditvenega zapisnika.

§ 130.

Prezentna službena dolžnost.

1. Vojaški akademiki in gojenci v § 128 navedenih vojaških vzgojevališč in izobraževališč, ki se uvrsté neposrednje v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo, morajo aktivno služiti po dobi svoje izučbe in po kategoriji mesta odmerjen čas čez triletni (štiriletni) prezentni službeni čas, ki je določen po § 6 (§ 9 v. z.).

2. Ta posebna prezentna službena dolžnost je naslednja:

Oni morajo

- a) aktivno služiti v skupni vojski (vojni mornarici) ali deželni brambi za vsako na popolnoma prostem državnem ali ustanovnem mestu dovršeno šolsko leto eno leto več,
- b) za vsako na polprostem mestu dovršeno šolsko leto pol leta več,
- c) za tri ali več na plačnem mestu dovršenih šolskih let eno leto več čez prezentni službeni čas, omenjen v točki 1.

Skupna doba prezentne službe pa ne sme presegati deset let.

Ob tej odmeri je vpoštevati tudi v vojaških nižjih in višjih realkah, v kr. ogr. deželno-brambovski višji realki in v vojaškem deškem pensionatu prebiti čas, prav tako tisti čas, ki ga je ob prekinjeni vojaški vzgoji prebil vojaški akademik ali gojenec, preden se je prekinila, v vojaškem vzgojevališču in izobraževališču, potem v vojaškem deškem pensionatu, ako se je vojaška vzgoja prekinila eno leto ali manj nego eno leto.

Ako se pokaže odmerjaje posebno prezentno službeno dolžnost ulomek ($\frac{1}{2}$) enega leta, ga ni zaračunati;

- d) z Najvišjim dovoljenjem Njegovega Veličanstva v akademijo ali kadetnico vzprejeti neposrednje v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo uvrščeni inozemci so zavezani samo triletni prezentni službi v skupni vojski ali v deželni brambi ali štiriletni prezentni službi v vojni mornarici.

3. Prezentno službeno dolžnost absolviranih vojaških akademikov in gojencev naj dožene zavod sam, kadar se potrdé, in jo vpiše v potrditveni seznamek.

§ 131.

Določila gledé gojencev, ki so izstopili predčasno.

Vojaškim akademikom in gojencem, ki niso bili uvrščeni v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo neposrednje iz vojaških vzgojevališč in izobraževališč, navedenih v § 128 : 1, ni naložena podaljšba službene dolžnosti iz razloga uživane vojaške vzgoje, ako se pozneje potrdé v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

XVI. oddelek.

Prostovoljni vstop. Vstop inozemcev v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

§ 132.

Obči pogoji.

1. Za prostovoljca se lahko vzprejme vsakdo, ki ustreza pogojem §§ 14, oziroma 15 v. z.; število, do katerega se morejo prostovoljci vzprejeti v deželno brambo, preden so izpolnili naborno dolžnost, se za sedaj določa s petimi odstotki novinskega kontingenta deželne brambe, v primeru potrebe pa ga lahko minister za deželno bran izpremeni v porazumu z vojnim ministrom.

Od prostovoljnega vstopa so izključeni tisti, ki zaradi kazenskosočne obsodbe ne uživajo vseh državljskih pravic.

Nedoletniki potrebujejo za prostovoljni vstop privoljenja svojega očeta ali svojega varuha (§ 19 : 1 v. z.).

2. Tistim vojnim zavezancem, ki so po svojem letnem razredu že klicani na nabor, ni dovoljen prostovoljni vstop med glavnim naborem.

Tisti, ki je bil po zakonu dolžen priti na nabor, pa ni prišel, se tako dolgo ne vzprejme za prostovoljca, da se je podvrgel odločbi naborne komisije za zamujene nabore (§ 19 : 3 v. z.).

3. Prostovoljno v skupno vojsko ali v deželno brambo vstopajoči so zavezani triletni prezentni in sedemletni rezervni službi; izvzeti od tega so v § 19 : 2 v. z. oznamljeni prostovoljno vstopajoči z dveletno prezentno službo, katerim je naložena desetletna rezervna službena dolžnost. Prostovoljno v vojno mornarico vstopajoči so zavezani zanjo v § 8 v. z. ustanovljenemu službenemu času (§ 19 : 4 v. z.).

4. Službena dolžnost tistih, ki so zadostili svoji naborni dolžnosti ali ki prostovoljno vstopijo po dovršeni službeni dolžnosti, se razteza samo na trileten — pri vojni mornarici štirileten — prezentni službeni čas, oziroma na dobo vojne (§ 19 : 6 v. z.).

5. Podaniki de facto na Vzhodu, ki ne pripadajo tuzemski občinski zvezi, se morejo vzprejeti v skupno vojsko ali v deželno brambo samo na trileten — v vojno mornarico na štirileten — prezentni službeni čas.

6. Službeni čas, ki ga je prostovoljec prebil pred potrditvijo v skupni vojski (vojni mornarici) ali v deželni brambi, se ne všteje v novo prevzeto službeno dolžnost.

§ 133.

Dokazi za prostovoljni vstop.

1. Za prostovoljni vstop v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo je predložiti naslednje dokaze:

- a) vstopnico, ki jo je izdalo pristojno politično okrajno oblastvo po vzorcu 42;
- b) ako je prosilec nedoleten, po vzorcu 43 izdano in po okrajnem oblastvu bivališča poverjeno privolilo očeta ali varuha;
- c) ako je prosilec že služil v skupni vojski (vojni mornarici) ali v deželni brambi, odpustno listino;
- d) ako zahteva prosilec pravico do dveletne prezentne službe po § 20 v. z., potrdilo o prisodbi ugodnosti dveletne prezentne službe po § 80 : 2.

Ako je domovinska pravica prostovoljca dvomljiva, mora vstopnico izdati okrajno oblastvo stalnega bivališča.

Ako se prostovoljec potrdi, ostanejo ti dokazi v hrambi aktov dotičnega krдела ali zavoda.

2. Vstopnica se ne sme izročiti, ako prostovoljec ne izpolni občih pogojev, določenih za vstop v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo (§ 132).

3. Veljavnost vstopnice neha tri mesece po dnevu izdaje ali, ako je prostovoljec v naboru zavezani starosti, z dnem začetka glavnega nabora.

V obeh primerih se lahko potrdi potom prostovoljnega vstopa šele, ko je predložil novo vstopnico.

4. Za godbene eleve, potem za ladijske, strojne in godbene učence zadoščajo — ako se potrdé po doseženem 17. letu starosti — listine, ki so jih predložili ob času svojega vzprejema za eleve, oziroma za učence.

§ 134.

Zglaševanje in potrjevanje prostovoljcev.

1. Tistemu, ki vstopi prostovoljno, je dovoljeno izbrati si vojaško krdelo (zavod), v katerem hoče

služiti, če je izbrano vojaško krdelo (zavod) upravičeno vzprejemati prostovoljce in če ima prostovoljec sposobnost za to; ako ima prostovoljno vstopajoči pravico do dveletne prezentne službe po § 20 v. z. in ako se poteguje za to pravico, se more vzprejeti samo v vojaško krdelo (zavod), za katero je zakonito določen dveletni prezentni službeni čas. Mornarji po poklicu morejo, preden izpolnijo naborno dolžnost, prostovoljno vstopati samo v vojno mornarico (§ 19 : 2 v. z.).

2. Prostovoljec se zglašuje za vstop, predloživši v § 133 navedene dokaze neposrednje ali po bližnjem dopolnilnem okrajnem poveljstvu, oziroma dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne bramborice, pri izbranem krdelu ali zavodu, upravičenem za vzprejemanje prostovoljcev.

3. Vzprejemati prostovoljce v miru imajo pravico:

A. Pri skupni vojski:

a) pešpolki in od njih v Dalmacijo, Bosno ali Hercegovino samostojno detaširani bataljoni pešcev,

polki tirolskih cesarskih lovcev,
bataljoni poljskih lovcev,
konjiški polki,

polki poljskih topov, polki poljskih havbic
in gorski topničarski polki, potem topničarske
divizije na konjih in divizije težkih havbic,

trdnjavski topničarski polki in samostojni
trdnjavski topničarski bataljoni,

pijonirski bataljoni,

sapérski bataljoni,

telegrafski polk,

železniški polk,

trénska divizija,

zdravstveno krdelo in

vojaški geografski zavod.

Vzprejem prostovoljcev v trénsko krdelo pri vsaki trenski diviziji ne sme presegati ene četrtine njene normalne kvote novincev; pri ostalih spredaj imenovanih krdelih (zavodih) je neomejen.

b) Zavodi topničarskega, pijonirskega in trénskega orodjarstva, upravni zavodi za oskrbo in monture, potem oddelki konjerejskih zavodov imajo pravico vzprejemati samo prostovoljce, ki se morejo siliti samo na triletno prezentno službeno dolžnost po § 19 : 6 v. z. in — izvzemši oddelke konjerejskih zavodov — vzprejemati take prostovoljce, ki dokažejo pravico do ugodnosti § 20 v. z. Vzprejem

drugih prostovoljcev, ki še niso zadostili naborni dolžnosti, je odvisen od dovoljenja vojnega ministrstva, gledé prostovoljcev za konjerejske zavode od dovoljenja dotičnega nadzornika za konjerejske zavode.

B. Pri vojni mornarici:

Mornarski kor neomejeno.

C. Pri deželni brambi:

Deželnobrambovski pešpolki (polki deželnih strelcev), deželnobrambovski ulanski polki, divizija tirolskih deželnih strelcev na konjih in divizija dalmatinskih deželnih strelcev na konjih, potem deželnobrambovski polki poljskih topov in deželnobrambovske divizije poljskih havbic.

Maksimalna števila, do katerih se smejo pri vojaških krdelih deželne bramborice vsako leto vzprejemati prostovoljci, se določajo takole:

pri deželnobrambovskem pešpolku št. 4 . . .	36,
pri deželnobrambovskem pešpolku št. 23 . . .	20,
pri deželnobrambovskem pešpolku št. 27 . . .	33,
pri polku deželnih strelcev št. I	42,
pri polku deželnih strelcev št. II	33,
pri polku deželnih strelcev št. III	36,
pri ostalih deželnobrambovskih pešpolkih po .	28,
pri deželnobrambovskih ulanskih polkih po .	15,
pri diviziji tirolskih deželnih strelcev na konjih	8,
pri diviziji dalmatinskih deželnih strelcev na konjih	6,
pri deželnobrambovskih polkih poljskih topov po	12,
pri deželnobrambovskih divizijah poljskih havbic po	6

V te številke ni vračunati vojaških akademikov in gojencev vojaških vzgojevališč in izobraževališč; gledé enoletnih prostovoljcev glej § 88 : 4.

Čez določeno maksimalno število se morejo pri vojaškem krdelu vzprejemati prostovoljci samo tedaj, ako pri drugem vojaškem krdelu istega deželnobrambovskega teritorijalnega področja ni doseženo maksimalno število; v tem primeru se morajo dotična vojaška krdela medsebojno dogovoriti. Ako se ne doseže porazumljenje, odloči deželnobrambovska teritorijalna poveljstva.

V vojni se smejo ne gledé na pehoto, lovsko krdelo, zavode topničarskega, pijonirskega in trénskega orodjarstva, na upravne zavode za oskrbo in monture, vojno mornarico in deželnobrambovska pehoto (deželne strelce), pri ostalih mobilizovanih krdelih in zavodih sprejemati samo taki prostovoljci, ki so že služili v dotičnem orožju ali kojih profesija in

drugačna spretnost jamči, da se bodo mogli kmalu porabljeni za vojaško službovanje.

4. Vzprejemati se ne smejo, ako niso dokazi popolnoma predloženi ali ako ob času, ko se zgodi prostovoljec, ni primanjkljaja na predpisani presentni stalež.

5. O vzprejemu odločajo poveljstva v točki 3 imenovanih krdel in zavodov, v vojni tudi poveljstva nadomestnih krdel.

6. O tistih prosilcih, ki so že služili, je treba dobiti vojaške listine o navedenosti, preden se vzprejmejo.

7. Prostovoljci se potrjujejo brez posredovanja političnega oblastva; in sicer potrjujejo:

- a) godbene eleve pešpolki (polki tirolskih cesarskih lovcev),
- b) mornarske, strojne in godbene učence, pomorske aspirante, potem vse prostovoljce, ki aspirirajo na mesta mornariških zdravnikov in mornariških uradnikov, mornarski kor, končno
- c) vse druge prostovoljce dopolnilna okrajna poveljstva, oziroma dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe.

Krdela in zavodi odkazujejo tiste prostovoljce, katerim so dovolili vzprejem, da se potrdi in zaprisežejo, bivališču prosilca najbližjemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe ali najbližje uradujoči ambulantni naborni komisiji, kjer je na podlagi vzprejemnega akta in odloka, ki ga je izdati vedno pismeno, takoj opraviti uradno dejanje.

Potrjevati je izpolnjuje določila (priloge II in IV), merodajna za zdravniško preiskavo in za presojanje telesne in duševne sposobnosti za vojaško službo.

Tisti, ki so klasifikovani „Sposoben za pomožne službe kakor . . .“, se ne smejo potrjevati za prostovoljce.

Za vojaške oddelke konjerejskih zavodov potrjene prostovoljce je po naročilu kornega poveljstva prideliti h konjiškemu polku skupne vojske, ki se dopolnjuje iz kornega področja, in od njih potem prestaviti v deželno brambo, za dobo presentne službene dolžnosti in vzdržuje njim v skupni vojski naloženo presentno službeno dolžnost ter za dobo morda prostovoljno nadaljevalne presentne službe (§ 12 v. z.). Njihova potrditev je dopustna samo po naborni komisiji skupne vojske.

8. Komisija za potrjevanje prostovoljcev bodi sestavljena:

- a) iz poveljnika dopolnilnega okraja, oziroma poveljnika dopolnilnega okraja deželne brambe (poveljnika krdele) ali njegovega namestnika;
- b) iz poročevalca dopolnilnega okraja ali častnika dopolnilnega okraja, oziroma častnika dopolnilnega okraja deželne brambe (adjutanta);
- c) iz vojaškega zdravnika skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe.

9. Vojaški zdravnik mora izreči mnenje in presoditi telesno in duševno sposobnost prostovoljca; o potrditvi odloča poveljnik (točka 8 a).

10. Ako je bil prostovoljec potrjen, je vzprejemni akt in odlok vojaškega krdele (zavoda) s potrditvenim seznamkom (§ 55) poslati temu krdelu (zavodu).

Ako se prostovoljec zavrne, ker je bil spoznan, da ni pripraven za vojaško službo ali za izbrano krdelo ali zavod, mu je vrniti vzprejemni akt in poslati odlok nazaj vojaškemu krdelu (zavodu) ter naznaniti uspeh preiskave.

Dopolnilno okrajno poveljstvo, oziroma dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe ni dolžno izročiti prosilcu odlok o izvidu nesposobnosti.

11. Godbene eleve in godbene učence, potem jezdne eleve je potrditi z dovršenim 17. letom starosti, ako so dotlej dosegli sposobnost za vojaško službo, takoj — drugače pa, ko so dosegli sposobnost za vojaško službo.

Mornarske in strojne učence je potrditi šele, ko dovršijo šolo, in sicer ako so že dopolnili 17. leto starosti in tudi dosegli sposobnost za vojaško službo, takoj, drugače pa šele z dopolnjenim 17. letom starosti, oziroma po dosegli sposobnosti za vojaško službo.

Ker se pa z vsakim odlaganjem potrditve godbenih elevov, godbenih učencev, mornarskih in strojnih učencev zopet podaljša presentna službena dolžnost, je treba pri potrjevanju takih oseb postopati z največjo vestnostjo in zlasti se potrditev z nikako pretvezo ne sme odlagati čez čas, ko je nastopila sposobnost za vojaško službo.

12. Pri potrjenih godbenih elevih, potem jezdni elevih, mornarskih, strojnih in godbenih učencih je tako lastnost potrjenca, namreč kakor godbenega eleva itd., kakor tudi dan prezentacije v tej lastnosti po razvidnostnem listu, vpisati v razpredelek 30 nabornega seznamka.

13. Vozira vrednih primerih smejo poveljstva vojnih ladij, ki so izven monarhije, potem mornariški detachment v Pekingu vzprejemati in potrjevati prostovoljce z redno službeno dolžnostjo za vojno mornarico.

14. Prostovoljca lahko potrdi k pešpolku, (polku tirolskih cesarskih lovcev), bataljonu poljskih lovcev ali konjiškemu polku, deželnobrambovskemu krdelu (oddelku) tistega vojaškega teritorialnega področja, oziroma deželno-brambovskega teritorialnega področja, v katerem ima prosilec domovinsko pravico, — ako vstopi prostovoljec v času od 1. dne marca do 30. dne septembra in želi začetek prezentne službe s 1. dnem oktobra potrditvenega leta — na zglasitev dotičnika vsako dopolnilno okrajno poveljstvo, oziroma dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe ali dotični udje (točka 8) vsake ambulantne naborne komisije k izbranemu vojaškemu krdelu. Vstopnica, vzprejemno dovolilo vojaškega krdelu in pri nedoletnih tudi očetovo (varuhovo) privolilo pa mora biti predloženo.

Samo ako se kdo zglaši pri ambulantni naborni komisiji, se lahko morda ne predloženo privolilo nadomesti z dotično ustno izjavo očetovo (varuhovo). Ta način privoljenja je izraziti v razpredelkih 32 do 34 potrditvenega zapisnika in predsednik naborne komisije naj ga tam tudi potrdi.

Te prostovoljce je uvrstiti enako kakor ostale na naboru (glavnem in dodatnem naboru) potrjene s 1. dnem oktobra potrditvenega leta. Ako se do konca potrditvenega leta, in če se nastopi prezentna služba pozneje, ob času nastopa spoznajo za nesposobne za službo, jih je postaviti pred popreskuševalno komisijo, ako je hiba obstajala ob času uvrstitve (1. dne oktobra).

§ 135.

Dokaz potrditve z listinami in obvestitev dopolnilnih oblastev.

1. Potrditev prostovoljcev se dokaže z vpisom v potrditveni zapisnik, oziroma iz izdajo potrditvenega seznamka, ki ga naj podpišejo v § 134 : 8 oznamenjeni udje komisije.

V razpredelek 30 potrditvenega seznamka je vzprejeti, ali je bil dotičnik potrjen kakor prostovoljec na tri prezentna službena leta ali na podstavi § 20 v. z. na dve prezentni službeni leti v skupno vojsko ali v deželno brambo ali na štiri prezentna službena leta v vojno mornarico.

2. Ako je bil prostovoljec potrjen pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu, oziroma dopolnilnem okrajnem poveljstvu deželne brambe, vpiše to poveljstvo izvršeno potrditev v potrditveni zapisnik o domovinskih upravičencih in pošlje po en izpisek iz njega dotičnemu vojaškemu krdelu (zavodu), pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe, oziroma pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu potrjenca.

Ako je pa prostovoljec pristojen v drugem dopolnilnem okraju, oziroma v drugem dopolnilnem okraju deželne brambe, se vpiše potrditev v potrditveni zapisnik, ki se piše o potrjenecih s tujo domovinsko pravico, in izvirni potrditveni seznamek se pošlje pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

To poveljstvo obvesti pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe, oziroma pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo in pristojno politično okrajno oblastvo o potrditvi prostovoljca s tem, da pošlje prepis izvirnega potrditvenega seznamka.

Drug predpis izvirnega potrditvenega seznamka pošlje dopolnilno okrajno poveljstvo, oziroma dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe, ki je dotičnika potrdilo, dotičnemu vojaškemu krdelu (zavodu).

3. Vojaška krdela (ladijska poveljstva) vpišejo potrditev prostovoljca v potrditveni zapisnik, ki se piše o potrjevanju prostovoljcev, in pošljejo en potrditveni seznamek pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

To poveljstvo vpiše prostovoljca na podstavi potrditvenega seznamka v potrditveni zapisnik o domovinskih upravičencih in naznani to dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe, oziroma dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu potrjenca s tem, da mu pošlje prepis potrditvenega seznamka.

§ 136.

Vstop oseb, ki nimajo avstrijskega ali ogrskega državljanstva, oziroma bosensko-hercegovinskega deželanstva.

1. Osebe, ki nimajo v §§ 14 in 15, odstavek a) v. z., oznamenjenega državljanstva, oziroma deželanstva, se morejo izjemoma vzprejeti samo z dovoljenjem Njegovega Veličanstva v skupno

vojsko ali v deželno brambo na triletni — v vojni mornarici na štiriletni — prezentni službeni čas, eventualno na dobo vojne, ako ustrezajo sicer za prostovoljni vstop določenim pogojem in se izkažejo z brezpogojnim dovoljenjem svoje vlade za to (§ 19 : 7 v. z.).

Prošnjo za vzprejem je vposlati naravnost vojnemu ministrstvu, oziroma ministrstvu za deželno bran, da dobi Najvišje dovoljenje.

2. Prošnji je priložiti naslednje listine:

a) Krstni ali rojstveni list;

b) izpričevalo o neomadeževanem prejšnjem življenju, ki ga je izdalo politično ali policijsko oblastvo bivališča;

c) pismeno, brez vsakega pridržka dano dovoljenje domače vlade za vstop v skupno vojsko (vojnomoornarico) ali v deželno brambo;

d) izprošeno zagotovilo enega izmed vojaških krdel (zavodov), oznamenjenih v § 134, ki imajo pravico vzprejemati take prostovoljce, ali poveljstva mornarskega kora v Puli;

e) revers, — v primeru nedoletnosti sopodpisan od očeta ali varuha — in poverjen, s katerim se prosilec zavezuje tri (štiri) letni prezentni službi v skupni vojski (vojni mornarici) ali v deželni brambi.

3. Ako se podeli Najvišje dovoljenje za vzprejem, obvesti prosilca o tem izbrano vojaško krdelo (zavod) (mornarski kor) in mu naznani tisto dopolnilno okrajno poveljstvo (dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe) ali tisto naborno komisijo, pri katerem (kateri) se mora zglediti zaradi potrditve.

Za postopek pri tem se zmislju primerno uporabljajo zadevna določila §§ 134 in 135.

§ 137.

Vzprejem pomorskih aspirantov v vojno mornarico.

1. Po razmerah staleža se potrjujejo mladeniči za pomorske aspirante v vojno mornarico.

Za vzprejem kakor pomorski aspirant se zahteva poleg oblih za prostovoljni vstop potrebnih pogojev še:

a) s 15. dnem septembra ne preseženo 20. leto starosti;

b) popolna fizična sposobnost za pomorsko vojno službo;

c) znanje službenega jezika v govoru in pisavi;

d) z zrelostnim (maturnim) izpričevalom dokazani nauki na državni višji realki, ležeči v avstrijsko-ogrski monarhiji, ali na nedržavni višji realki, opremljeni s pravico javnosti, na taki višji gimnaziji ali z uspehom dovršeni nauki na državni ali s pravico javnosti opremljeni nedržavni mornarski šoli (mornarski akademiji), za gojence vojaških vzgojevališč in izobraževališč zrelostna preskušnja (matura) na eni izmed prej omenjenih višjih realk;

e) da prosilec ne služi prezentne službe;

f) da naredi vzprejemno preskušnjo.

2. Svojeručno pisané prošnje za vzprejem kakor pomorski aspirant je vložiti najkasneje do 1. dne avgusta pri vojnem ministrstvu.

Prošnji je priložiti:

a) Krstni ali rojstveni list;

b) domovnico;

c) izpričevalo o popolni fizični sposobnosti za službo v vojni mornarici, ki ga je izdal aktiven zdravnik vojne mornarice, skupne vojske ali deželne brambe po določenih predpisa za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov, s specijalno navedbo vida in čuta za barve;

d) izpričevalo o stavljjenih kozah (ako bi ne bilo potrjeno v izpričevalu vojaškega zdravnika, da ima nastavljenе kože);

e) učna izpričevala, ter eventualni dokaz o znanju tujih jezikov;

f) izpričevalo o neomadeževanem prejšnjem življenju prosilca, ki ga je izdalo politično ali policijsko oblastvo;

g) po § 133 izdano privolilo očetovo (varuhovo) za prostovoljni vstop v vojno mornarico;

h) po § 133 po pristojnem političnem okrajnem oblastvu izdano vstopnico, oziroma, ako bi bil prosilec že prostovoljno prišel na nabór ali služil, dokaz o tem; prosilci, ki so že prostovoljno prišli na nabór, pa še niso služili, vrh tega poverjeni revers, sopodpisan od očeta (varuha), s katerim se zavežejo štiriletni prezentni službi v vojni mornarici, ki se računi od dneva imenovanja za pomorskega aspiranta.

3. Tisti prosilci, o katerih se more po predloženih listinah pričakovati, da bodo z uspehom naredili vzprejemno preskušnjo, se zabeležijo pri vojnem ministrstvu in se potrebno število izmed njih pokliče na vzprejemno preskušnjo.

4. Poklicani dobé potovnico in morajo popotne izdatke na kraj preskušnje, ter eventualno tudi nazaj plačati iz svojega. Toda tistim, ki se pozneje imenujejo za pomorske aspirante, se povrnejo popotni izdatki.

5. Od dneva, ko se vloži prošnja, dotlej da se vroči odločba, so prosilci dolžni vojnemu ministrstvu naznaniti vsako menjavo svojega bivališča.

6. Vzprejemna preskušnja tistih, ki se po še enkratni zdravniški preiskavi v Puli spoznajo za fizično sposobne, se vrši začetkom septembra v Puli, se dela v službenem jeziku po obstoječem načrtu prašanj in obsega:

- a) Nemški jezik,
- b) druge jezike,
- c) fiziko in kemijo,
- d) matematiko,
- e) opisno geometrijo.

7. Izmed prosilcev, ki so z dobrim uspehom naredili vzprejemno preskušnjo, se po rezultatih preskušnje in po drugačni sposobnosti potrdi omenjeno število, že potrjeni se zavežejo štiriletni prezentni službi in se imenujejo za pomorske aspirante.

8. Za potrjevanje, za njega dokaz z listinami ter za obveščanje dopolnilnih oblastev so merodajna določila §§ 134 in 135.

9. Ako izgubé pomorski aspiranti fizično sposobnost za službo v vojni mornarici, jih je treba superarbitrirati.

§ 138.

Prostovoljni vstop prosilcev za kadete po poklicu.

1. Tisti, ki se zglašé prostovoljno in želé biti imenovani za kadete po poklicu, se morejo za to imenovati šele po preskušnji za kadete, opravljeni z vsaj „zadostnim“ skupnim uspehom, in ko so bili potrjeni.

2. Vsa nadaljnja določila o tem so v posebnih predpisih.

Priloga VI

k § 79.

Seznamek

tistih šol, kojih absolventom se po § 20 v. z. ne more naložiti dolžnost tretjega leta prezentne službe.

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Srednje šole v ožjem zmislu	gimnazije (vseh vrst)	8	Državnoveljavno izpričevalo o uspešno do- vršenem šestem razredu.	
	realke	7		
Strokovna šola za	industrijo pozamentov v	Vejprti	2 šolski leti, in sicer 1 leto obča strokovna šola in ali 1 leto specialna strokovna šola tehnološkega od- delka ali 1 leto specialna stro- kovna šola oddelka za risanje vzorcev.	Odhodno izpričevalo ene izmed navedenih specialnih stro- kovnih šol.
	tekstilno industrijo v	Libercu oddelek za tkalstvo		
		na Dunaju		
	tkalstvo v	Benešovu (Benisch)		
		Frankštatu		
		Bruntalu		
		Vrhlabem		
		Humpolcu		

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Strokovna šola za	tkalstvo v	Krnovu		
		Kraljičinem dvoru		
		Lanškronu		
		Lomnici ob P.		
		Moravskem Šumperku		
		Nachodu		
		Novem Jičinu		
		Rychnovu ob K.		
		Roketnici ob J.		
		Rimanovu		
		Rumburku	2 šolski leti, in sicer 1 leto obča strokovna šola in ali 1 leto specialna strokovna šola tehnološkega od- delka ali 1 leto specialna stro- kovna šola oddelka za risanje vzorcev.	
		Šluknovu		Odhodno izpričevalo ene izmed navedenih specialnih stro- kovnih šol.
		Jilemnici		
		Starkovu		
		Šternberku		
		Warnsdorfu		
		Usti ob Orlici		
		Svitavi		
	pleteninstvo v	Krasni Lipi		
		Strakoniceh		

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Strokovne šole	Državne obrtne šole v	Insbruku, strokovne šole za: a) ornamentalno in figuralno lesno rezbarstvo, b) risanje in slikanje, c) obdelovanje kovin	4	
		Celoveu, strojnoobratna strokovna šola		
		Chomutovu, strojnoobratna strokovna šola z elektrotehničskimi tečaji		
		Krakovu, strokovne šole za: a) dekoracijsko slikanje, b) dekoracijsko plastiko	3	
		Ljubljani, a) strokovna šola za kiparstvo, b) strokovna šola za obdelo- vanje lesa		
		Levovu, strokovne šole za: a) stavbno in umetnostno klu- žavničarstvo, b) dekoracijsko slikarstvo, c) dekoracijsko kiparstvo, d) stavbno mizarstvo in mi- zarstvo za pohištvo	4	Odhodno izpričevalo.
		Trstu, strokovne šole za: a) lesno industrijo, b) ornamentalno kiparstvo, c) dekorativno slikarstvo	ad a) in b) 4, ad c) 5 šolskih let	

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
S t r o k o v n e š o l e	Strokovna šola za industrijo gline v Bechynu, oddelki za: a) pečarstvo, b) umetno lončarstvo, c) keramiško slikarstvo	3	Odhodno izpričevalo.	
	Stavbna in umetnostnorokodelska šola v Bolcanu, strokovne šole za: a) ključavničarje, b) podobarje, c) kiparje	2 pripravnici 3 šolska leta		
	Strokovna šola za ključavničarstvo v Bruku ob Muri	3		
	Strokovna šola za obdelovanje lesa v Chrudimu, oddelek za lesno rezbarstvo			
	Strokovna šola za ključavničarstvo v Ebensee	1 pripravnico in 3 šolska leta		
	Učilišče in poskuševališče za ročno strelno orožje v Borovljah	1 pripravnico in 4 šolska leta		
	Strokovna šola za obdelovanje železa in jekla v Fulpmesu	3		
	Umetnostnoobratna strokovna šola v Jabloncu ob N., oddelki za: a) graviranje in cizeliranje, b) pasarstvo, zlatarska in srebrarska dela, c) keramiško in dekorativno risanje in slikanje, d) figuralno risanje in slikanje			
	Strokovna šola za mizarstvo v Kočevju	2 pripravnici in 3 strokovne razrede		
	Strokovna šola za industrijo stekla v Haidi, oddelka za: a) graviranje stekla in krogle, b) slikanje in jedkanje stekla	3		

Strokovne šole

U č i l i š č e	Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Strokovna šola za obdelovanje lesa in kamenja v Halleinu, oddelki za: a) lesno rezbarstvo, b) tesarstvo, c) kiparstvo	1 pripravnico in 3 strokovne razrede	Odhodno izpričevalo.	
Strokovna šola za obdelovanje lesa, v Hallstadtu z oddelki za: a) mizarstvo pohištva, b) podobarstvo, c) strugarstvo	2 pripravnici in 3 šolska leta		
Strokovna šola za kiparje in kamenarje v Hořicah, oddelka za: a) kiparje, b) kamenarje	4		
Strokovna šola za industrijo ur v Karlsteinu	3		
Strokovna šola za obdelovanje lesa v Kolomei, oddelka za: a) figuralno in ornamentalno lesno rezbarstvo, b) tesarstvo	1 pripravnico in 3 šolska leta		
Strokovna šola za umetno ključavni- čarstvo v Kraljevem Gradcu			
Strokovna šola za kovinsko industrijo v Mikulašovicah, oddelki za: a) nožarje, b) ključavničarje za orodje in stroje, c) dekorativno opremo nožarskega blaga	3		
Strokovna šola za risanje in modelo- vanje v Gornjem Litvinovu, oddelka za: a) dekorativno risanje in slikanje, b) navad. modelovanje			
Strokovna šola za obdelovanje lesa v Supikovicah			

Učilišče		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Strokovne šole	Strokovna šola za industrijo stekla v Steinschönau, oddelki za: a) umetnostno-obrtno risanje, b) jedkanje stekla, slikanje stekla in porcelana, c) graviranje stekla	3, oziroma 4 leta		
	Strokovna šola in poskuševališče za industrijo železa in jekla v Steyru, oddelki za: a) nožarje, b) ključavničarje za orodje in ko- vače za fine stvari, c) gravirje kovine, rezbarje peča- tov, modelirje	3		
	Strokovna šola za obdelovanje železa v Sulkowicah, oddelka za: a) kovače za grobo delo in vozove, b) ključavničarje za stroje in orodje			
	Strokovna šola za ključavničarstvo v Swiatnikih		Odhodno izpričevalo.	
	Strojnoobratna strokovna šola v Tarnopolu	4		
	Strokovna šola za keramiko in sorodne umetnostne obrti v Toplicah-Šenovi, oddelki za: a) fino in stavbno keramiko, b) keramiško in obče modelovanje, c) dekorativno risanje in slikanje	3		
	Strokovna šola za okavanje draguljev in obdelovanje v Turnovi, oddelki za: a) brušenje draguljev in obdelo- vanje, b) graviranje draguljev, c) okavanje draguljev	3 4		
	Strokovna šola za obdelovanje lesa v Zakopanih, oddelki za: a) figuralno podobarstvo, b) ornamentalno lesno rezbarstvo, c) tesarstvo	5 4		

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Strokovne šole	Strokovna šola za industrijo gline v Znojnih, oddelka za: a) modelovanje, b) tehniško kemijo in nje uporab- ljanje na keramiko	3		
Mojstrske šole	Učna delavnica na strokovni šoli za izdelovalce godbenih instrumentov v Kraslicah, a) gradnja lesenih instrumentov, b) gradnja pločevinskih pihal	2		

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.		Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Šole za delovodje	Šola za delovodje stavbnoobrtne smeri na državni obrtni šoli v	Brnu (češka)	4	polletne tečaje	Se polagoma opuščata.
		Brnu (nemška)			
		Črnovcih	1 pripravnico in 3 strokovne tečaje		Se polagoma opuščajo.
		Gradcu	5	polletnih tečajev	
		Insbrucku	4	polletne tečaje	
		Levovu			
		Pardubicah			
		Plznju (češka)			
		Plznju (nemška)			
		Pragi			
		Libercu			
		Salzburgu			
		Smichovu			
		I. dunajskem občinskem okraju			
					Odhodno izpričevalo.

U č i l i š č e			Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a	
Šole za delovodje	Šola za delovodje mehaniško-tehniške smeri na državni obrtni šoli v	Ustih	4 polletne tečaje	Odhodno izpričevalo.		
		Bielskem				
		Brnu (češka)				
		Brnu (nemška)				
		Gradcu				
		Chomutovu				
		Krakovu				
		Ljubljani				
		Levovu				
		Lincu				
		Pardubicah				
		Plznju (češka)				
		Plznju (nemška)				
		Pragi				
		Libercu				
		Smichovu				
	Državna obrtna šola za tkalstvo, barvarstvo, tiskanje tkanine in apreturo v Bielskem					

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov iid.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Šole za delovodje	za elektrotehniko na državni obrtni šoli v	Krakovu		
		Smichovu		
	Strokovnotehniška šola za kovinsko industrijo na državni obrtni šoli v X. dunajskem občinskem okraju		4 polletne tečaje	Odhodno izpričevalo.
	Strokovna šola za elektrotehniko na državni obrtni šoli v X. dunajskem občinskem okraju			
	Šola za delovodje za izdelovanje usnja na državni obrtni šoli v XVII. dunaj- skem občinskem okraju			
Glasbene šole	Na c. kr. akademiji za glasbo in predstavljajočo umetnost na Dunaju obstoječe izobraževalne šole za	klavir	7	
		orglje		
		gosli		
		violoncello		
		kontrabas		
		flavto	6	Zrelostno izpričevalo.
		oboo		
		klarinet		
		fagot		
		rog		

U č i l i š č e			Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Glasbene šole	Na c. kr. akademiji za glasbo in predstav- ljajočo umetnost na Dunaju obstoječe iz- obraževalne šole za	trobento	6	Zrelostno izpričevalo.	
		trombo (pozavno)			
		harpo (plunko)			
Trgovinske šole	Javna trgovinska šola v Bolcanu		2	Odhodno izpričevalo.	
	Češka dvarazredna trgovinska šola v Budějovicah				
	Nemška dvarazredna trgovinska šola v Budějovicah				
	Dvarazredna komunalna trgovinska šola v Mostu				
	Trgovinska šola na c. kr. državni obrtni šoli v Črnovcih				
	Dvarazredna komunalna trgovinska šola v Nemškem Brodu				
	Dvarazredna trgovinska šola v Gorici				
	Dvarazredna trgovinska šola na trgo- vinski akademiji v Gradcu				
	Dvarazredna komunalna trgovinska šola v Hořicah				
	Javna trgovinska šola v Celovcu				

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
T r g o v i n s k e š o l e	Dvarazredna komunalna trgovinska šola v Klatovu	12	Odhodno izpričevalo.	
	Dvarazredna trgovinska šola v Kolínu			
	Dvarazredna trgovinska šola na trgo- vinski akademiji v Krakovu			
	Deželna trgovinska šola v Kremsu			
	Dvarazredna slovenska trgovinska šola v Ljubljani			
	Mestna dvarazredna trgovinska šola v Marianskih Horah			
	Dvarazredna trgovinska šola v Moravski Ostravi			
	Mestna dvarazredna trgovinska šola v Melniku			
	Dvarazredna trgovinska šola Novega trgovinskega gremija v Pragi			
	Dvarazredna trgovinska šola v Prerovu			
	Dvarazredna trgovinska šola na trgovinski akademiji v Libereu			
	Javna trgovinska šola v Salzburgu			
	Dvarazredna javna komunalna trgo- vinska šola v Schwazu			
	C. kr. dvarazredna trgovinska šola v Spljetu			

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
T r g o v i n s k e š o l e	Dvarazredna zasebna trgovinska šola kongregacije krščanskih šolskih bratov v Strebersdorfu			
	Komunalno trgovinsko učilišče v Toplicah-Šenovi			
	Mestna dvarazredna trgovinska šola v Trebiču			
	C. kr. dvarazredna trgovinska šola v Opavi			
	Dvarazredna trgovinska šola za dečke in deklice v Ogrskem Gradišču			
	Mestna dvarazredna trgovinska šola v Warnsdorfu			
	Dvarazredna komunalna trgovinska šola v Welsu	2	Odhodno izpričevalo.	
	Nadvojvoda Rainerjeva jubilejska trgovinska šola na Dunaju			
	Dvarazredna trgovinska šola dunajskega trgoveškega društva na Dunaju			
	Dvarazredna zasebna trgovinska šola Allina s pravico javnosti na Dunaju			

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
K m e t i j s k e š o l e	Poljedelska šola v Kostelcu ob Orlici	2		
	Deželna poljedelska šola v Bereznici	3		
	Deželna poljedelska in vinorejska šola v Bizencu			
	Krlj. češka deželna poljedelska šola v Češki Lipi			
	Češka poljedelska šola v Budějovicah	2		
	Nemška poljedelska šola in šola za pripravljanje lanu v Budějovicah			
	Vrtnarska šola v Chrudimu			
	Deželna poljedelska šola v Dublanih	3		
	Deželna poljedelska šola v Edelhofu pri Zwettlu			
	Poljedelska šola v Chebu	2		
	Travniška šola v Chebu			
	Poljedelska šola v Eibenschützu			
	Deželna poljedelska, sadjarska in vinorejska šola v Feldsbergu	2		
	Deželna poljedelska šola v Velikih Mesečičih			
	* Deželna poljedelska šola v Grottenhofu			
	Travniška šola v Visokem Mytu			
	Poljedelska šola v Visokem Mytu			
	Deželna poljedelska šola v Horodenku	3		
	Poljedelska šola in šola za priprav- ljanje lanu v Humpoleu	2		
	Deželna poljedelska šola v Jagielnici	3		

Kmetijske šole

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
Kmetijske šole	Kralj. češka deželna poljedelska šola v Mladí Boleslavi	2		
	Kralj. češka deželna poljedelska šola v Klatovu			
	Deželna poljedelska in hmeljarska šola v Kloster-Hradišću			
	Deželna poljedelska šola v Kobiernici pri Biali	3		
	Deželna poljedelska šola v Kocmanu			
	Deželna poljedelska šola v Kocobendzu	2		
	Deželna poljedelska šola v Kromerihu			
	Poljedelska šola v Kutni Gori			
	Poljedelska, sadjarska in vinorejska šola v Litomeřicah	3	Izpričevalo o uspešno dovrše- nem zadnjem letniku.	
	Deželna sadjarska in vinorejska šola v Mariboru			
	Deželna poljedelska šola in šola za pri- pravljanje lanu v Moravskem Šumperku	2		
	Sadjarska in vinorejska šola v Melniku			
	Deželna poljedelska šola v Miřocinu	3		
	Poljedelska in vinorejska šola na „Istituto agrario provinciale“ v Poreču			
	Poljedelska in mlekarška šola v Plznju	2½		
	Poljedelska šola v Pisku			
	Deželna poljedelska šola v Radautzu	2		
	Poljedelska in hmeljarska šola v Rakonicah			
	Deželna poljedelska in sadjarska šola v Ritzlhofu			

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	Dokaz znanstvene usposobljenosti za prisodbo ugodnosti	O p o m n j a
G o z d a r s k e š o l e	Cesar Franc Jožefova I. nemška gozdarska šola v Budějovicah	2	Izpričevalo o uspešno dovrše- nem (zadnjem) letniku.	
	Nemška gozdarska šola v Chebu			
	Deželna šola za pogozdovanje v Jamnici			
	Revirska logarska šola v Pisku			
R u d a r s k e i n p l a v ž a r s k e š o l e	Deželna rudarska šola in šola za vrtanje v Boryslawu	2	Izpričevalo o dovr- šenem strokovnem tečaju.	
	Rudarska šola v Duchcovu			
	Rudarska šola v Celovcu			
	Državna rudarska šola v Příbramu			
	Deželna rudarska in plavžarska šola v Ljubnem			

Seznamek

učilišč, enačenih višjim gimnazijam in višjim realkam z ozirom na pripuščanje v enoletno prostovoljsko frontno službo.

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
Umetnostne šole	C. kr. akademija upodablajočih umetnosti na Dunaju		Triletje na enem izmed dveh občin oddelkov ali na eni izmed special- nih šol.
	C. kr. umetnostna akademija v	Krakovu	Triletje na eni izmed šol za risanje in slikarstvo, oziroma za kiparstvo.
		Pragi	Triletje na občin šoli ali na eni izmed specialnih šol.
	C. kr. gravérska in medaljérska šola na Dunaju	3	
Kmetijske in gozdarske šole		Dublanih	3
	Kmetijska akademija v	Tabru	2
		Děčín-Liebwerdu	
	Kmetijsko učilišče „Francisco-Josephinum“ v Mödlingu		
		Chrudimu	3
	Kmetijska deželna srednja šola v	Czernichówu	
		Černovicah	Seje opustila s koncem julija 1910. l.

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
K m e t i j s k e i n g o z d a r s k e š o l e	Kmetijska deželna srednja šola v	Kadřu	
		Novem Jičinu	
		Oberhermsdorfu	3
		Prerovu	
		Raudnicu ob L.	
	Višje gozdarsko učilišče v	Levovu	
		Hranicah	3
		Piskū	2
		Zakupih	3
T r g o v i n s k e š o l e	Višje gozdarsko učilišče za avstrijske alpske dežele v Bruku ob Muri		
	C. kr. višje učilišče za vinogradarstvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu		3
	Višja sadjarska in vrtnarska šola v Eisgrubu		
T r g o v i n s k e š o l e	Trgovinski odsek c. kr. trgovinske in mornarske akademije v Trstu		
	C. kr. nemška cesar Franc Jožefova trgovinska akademija v Brnu		4
	C. kr. češka trgovinska akademija v Brnu		

U č i l i š č e			Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
T r g o v i n s k e š o l e	C. kr. trgovinska akademija v	Chrudimu	4	Ima razen tega pripravnico.
		Gradcu		
		Levovu		
		Tridentu		
	Trgovinska akademija v	Ustih		
		Jabloncu		
		Insbruku		
		Karlinu		
		Kraljevem Gradcu		
		Krakovu		
		Lincu		
		Olomucu		
		Prostějovu		
	Libercu			
	Dunajska trgovinska akademija			Oznamenilo letnikov: pripravnica, I., II. in III. letnik.
	Nemška trgovinska akademija v Plznju		4	
	Češka trgovinska akademija v Plznju			
	Nemška trgovinska akademija v Pragi			
	Češka trgovinska akademija v Pragi			

U č i l i š č e				Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a	
M o r n a r s k e š o l e	Mornarski odsek c. kr. trgovinske in mornarske akademije v Trstu			3	Vsaka z dvema pripravnicama. Dajejo pravico do enoletne prostovoljske službe v vojni mornarici, v primeru fizične nesposobnosti za službo v vojni mornarici, tudi do enoletne prostovoljske službe v skupni vojski ali v deželni brambi.	
	C. kr. mornarska šola v	Kotoru				
		Malem Lošinjju				
		Dubrovniku				
O b r t n e š o l e	C. kr. umetnostno-obrtna šola avstrijskega muzeja za umetnost in industrijo na Dunaju				Triletje na občem oddelku ali na eni izmed strokovnih ali specialnih šol brez razlike, ali se je del triletja prebil na občem oddelku, ostali del pa na eni izmed strokovnih ali specialnih šol.	
	C. kr. umetnostnoobrtna šola v Pragi					
	Višja obrtna šola	na c. kr. državni obrtni šoli v	I.	Dunajskem občinskem okraju	4	
			XVII.			
			Bělskem			
			Hohenstadtu			
			Krakovu			
			Pragi			
			Libercu			
			Trstu			
na c. kr. nemški državni obrtni šoli v Brnu						
na c. kr. češki državni obrtni šoli v Brnu						

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
O b r t n e š o l e	Višja obrtna šola	na c. kr. nemški državni obrti šoli v Plznju	
		na c. kr. češki državni obrti šoli v Plznju	
	Stavbna strokovna šola na c. kr. državni obrtni šoli v	I. dunajskem občinskem okraju	
		Krakovu	
		Pragi	
		Libercu	
		Salzburgu	
		Trstu	
	Stavbna strokovna šola	na c. kr. nemški državni obrti šoli v Brnu	4
		na c. kr. češki državni obrti šoli v Brnu	
		na c. kr. nemški državni obrti šoli v Plznju	
	Višja strokovna šola za tekstilno industrijo (višja obrti šola) na c. kr. učilišču za tekstilno industrijo v Brnu		
	Višja strokovna šola za tekstilno industrijo (teh- niško-trgovska smer) na c. kr. učilišču za tekstilno industrijo v Aschu		
	Niževavstrijska deželna obrtna šola — višja obrtna šola mehaniško-tehniške smeri — v Dunajskem Novem mestu		
	Višja strokovna šola na c. kr. tehnološkem obrnem muzeju na Dunaju za stavbno in strojno ključavničarstvo		2
			Z začetkom šolskega leta 1911/12 premenjena v višjo strokovno šolo za strojno tehniko s 5 letniki.

U č i l i š č e		Ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
Obrtne šole	Višja strokovna šola na c. kr. tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju za elektrotehniko	2	Z začetkom šolskega leta 1910/11 premenjena v višjo strokovno šolo za elektrotehniko s 5 letniki.
	II. odsek (knjižna in ilustracijska obrt) c. kr. grafičnega učilišča in poskuševališča na Dunaju		

Vzorec 1

k § 24.

Krajna občina:

iz krstne (rojstvene), oziroma mrtvaške matice o dečkih, rojenih v letu 18 . .

Opomnja. 1. V razpredelke 7 je vpisati vse podatke, ki služijo za eventualno izsledbo zapisanca, zlasti domovinsko občino — ako je znana.
2. Oblika papirja: A.

Dežela:

Vzorec 5

Politični okraj:

k § 27.

Krajna občina:

Potrdilo.

I. I., rojen v letu 18 . . ., imajoč domovinsko pravico v občini
se je kakor naborni zavezanec danes zglasil za zapis.

V I., dne 19..

Uradni pečat.

Podpis občinskega predstojnika.

Oblika papirja: A. (Četrťinka pole.)

Dežela:

Politični okraj:

Sezna-

nabornih zavezancev, ki imajo v občini

Tekoa številka	Hišna štev.	Priimek in ime nabornega zavezanca, tudi drugačen pridevek	Dan in kraj rojstva (okraj, dežela)	Vera	Stan (samec ali oženjen, z otroci ali brez otrok)	Šolska izobrazba	Vešč glasbe	Umetnost, obrt, drugačen poklic nabornega zavezanca	a) Priimek in ime očeta, b) rodbinsko ime in ime matere	Umetnost, obrt, drugačen poklic očeta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
V l., dne 19 . . .										
Uradni pečat.										
Uradni pečat.										

Vzorec 6

k § 28.

Krajna občina:

mek

domovinsko pravico in so rojeni v letu 18 . .

I.				II.				III.			
Letni razred											
Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) nabornega zavezanca		Ali in po kom je bil zglašen, pismeno ali ustno		opomnja		Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) nabornega zavezanca		Ali in po kom je bil zglašen, pismeno ali ustno		opomnja	
12	13	14	15	12	13	14	15	12	13	14	15
Podpis občinskega predstojnika.				V I., dne 19 Podpis občinskega predstojnika.				V I., dne 19 Podpis občinskega predstojnika.			
Videl in je razglasiti: V I., dne 19 C. kr. okrajni glavar: Podpis.				Videl in je razglasiti: V I., dne 19 C. kr. okrajni glavar: Podpis.				Videl in je razglasiti: V I., dne 19 C. kr. okrajni glavar: Podpis.			

Dežela:

Politični okraj:

Sezna-
nabornih zavezancev s tujo domovinsko

Tekoa številka	Hišna šte.	Priimek in ime na- bornega zavezanca, tudi drugačen pri- devek	Dan in kraj rojstva (okraj, dežela)	Domovinska občina (okraj, dežela)	Vera	Stan (samec ali oženjen, z otroci ali brez otrok)	Šolska izobrazba	Vešč glasbe	Umetnost, obrt, drugačen poklic nabornega zave- zanca
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Letni razred									
II. Letni razred									
III. Letni razred									
V I., dne 19 . . .						Uradni pečat.			

Vzorec 7

k § 28.

Krajna občina:

mek**pravico, ki pridejo v letu 19 . . na nabor.**

a) Priimek in ime očeta, b) rodbinsko ime in ime matere	Umetnost, obrt, drugačen poklic očetov	Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) nabornega zavezanca	Ali in po kom je bil zglašen, pis- meno ali ostno	Popotna in iz- kazna listina s krajem, datu- mom in številko; kam in za kako dolgo se glasi	Opomnja	
					občinskega predstojnika	okrajnega oblastva
11	12	13	14	15	16	17

(rojen v letu 18 . .)

--	--	--	--	--	--	--

(rojen v letu 18 . .)

--	--	--	--	--	--	--

(rojen v letu 18 . .)

--	--	--	--	--	--	--

Podpis občinskega predstojnika.

Dežela:

Vzorec 11

k § 45.

Politični okraj:

Odveznica od službene dolžnosti.

(Ime) ,
 njegov oče , mati ,
 opravilo, poklic ,
 rojen dne (dan, mesec, leto) ,
 v , okraj , dežela (komitat) ,
 imajoč domovinsko pravico v občini , okraj ,
 dežela , vera ,
 telesna velikost cm, številka žreba , je, klasifikovan za „nesposoben za orožje“, končno-
 veljavno zadostil svoji naborni dolžnosti.

Imenovanec je do konca leta 19 zavezan črni vojski.

. , dne 19

Službeni pečat.

Podpis zastopnika okrajnega oblastva.

Vzorec 13

k § 55.

Dopolnilno okrajno (deželnoobrambovsko dopolnilno okrajno) poveljstvo

Štev. žreba.

Namembnica

za (ime in priimek).

Rojstva	kraj	imajoč domovinsko pravico v	občina
	okraj		okraj
	komitat		dežela
	dežela		dopolnilni okraj (dopolnilni okraj deželne brambe)
	leto	Umetnost, obrt, drugačen poklic	
Je bil potrjen	dne.....19..		
	z	namembo	n. pr. novinec — nadomestni rezervist — pridržano.
	s	pridelitvijo	n. pr. skupna vojska — vojna mornarica — deželna bramba pridržano.

1. Potrjenec se obvesti o njegovi pridelitvi in namembi — ako nista končno veljavno določeni že v spredaj stojećem — v mescu juliju, oziroma novembru; za svojo pridelitev po krdelu izve s pozivnico, vojaško (deželnoobrambovsko) prehodnico ali vojaškim (deželnoobrambovskim) listom.

2. Neuvrščeni novinci in nadomestni rezervisti so v vseh svojih civilnih razmerah, ter v obče tudi v kazenskih in policijskih stvareh podrejeni civilnim sodiščem in oblastvom in so podvrženi samo tistim omejitvam, ki so utemeljene v vojnem zakonu (§ 51, prvi odstavek v. z.).

3. Vsako menjavo svojega stalnega bivališča morajo v osmih dneh naznaniti predstojniku svoje za nabor pristojne občine — da se izognejo denarni kazni, ki se lahko odmeri do 200 K. Ta zglasitev se lahko poda tudi pri občinskem predstojniku bivališča.

Ta zglasitev je potrebna, da se jim more poslati poziv na aktivno službovanje (nastop prezentne službe), oziroma na prvo vojaško izučbo in

da so z dnem uvrstitve (1. dnem oktobra) na razpolaganje za vojaško službo. Ako samo začasno izpremené bivališče, morajo za ta namen postaviti posrednika in njegovo ime naznaniti občinskemu predstojniku.

Pozvanec se mora, preden odide v aktivno službovanje (nastopi prezentno službo) ali v prvo vojaško izučbo, zglasiti pri občinskem predstojniku bivališča.

V primeru mobilizacije pa se morajo samo tisti, ki nimajo v rokah vojaške izkazne listine — vojaške (deželnoqrambovske) prehodnice ali vojaškega (deželnoqrambovskega) lista — ali pozivnice in se morajo za odhod poslužiti železnice ali parnika, pred odhodom zglasiti pri občinskem predstojniku bivališča zato, da se jim podeli za potovanje potrebna poverilnica.

4. Za dokaz, da se je opravila zglasitev, se mora narediti razvidna na namembnici.

5. Za ženitev potrebujejo potrjenci — izvezemši tiste, ki so namenjeni za nadomestno reservo — dovoljenja pristojnega dopolnilnega okrajnega poveljstva ali, ako se pridelé v deželno brambo, dovoljenja dopolnilnega okrajnega poveljstva deželne brambe.

6. Vsak potrjenec mora priti v aktivno službovanje ali na prvo vojaško izučbo do svojega pododdelka v svoji obleki.

7. Ako se potrjenec do 8. dne oktobra ne pritegne v aktivno službovanje ali na prvo vojaško izučbo, se mora takoj zglasiti pri občinskem predstojniku bivališča.

Kraj potrditve....., dne.....19..

Podpis zastopnika skupne vojske
(vojne mornarice, deželne brambe).

Opomnja. 1. Besedilu podučila je treba pridati prevod v materinskem jeziku moža.

2. Vojaška teritorijalna poveljstva in pristanski admiralat v Puli morajo dopolnilnim okrajnim poveljstvom podeliti potrebne tiskovine.

3. Oblika papirja: A, polovica pole zložena.

Pristavki za izpremembe bivališča:

Zapisnik

Vzorec 14

k § 63.

Zapisnik

sestavljen dne 19.. pri c. in kr. v

Navzoči podpisanci.

Prišel je avstrijski državlján

.....
 rojen v letu v, okraj, kronovina
 imajoč domovinske pravice v, okraj, kronovina
 stanujoč v, in prosi za odvezo, da bi mu ne bilo treba priti pred naborno
 komisijo, na podstavi § 63 vojnih predpisov, I. del.

Na naboru

Zdravniško preiskan na zastopniškem oblastvu

(po svoji napovedi)

doslej še ni bil

je bil nazadnje v letu v in je bil pri tem spoznan

Naborni zavezanec

je t. u. osebno znan

se izkazuje s posebnim
 potnim listom, ki ga je
 izdal
 dne
 19.., pod
 št.

se izkazuje z dvema vero-
 jetnima pričama:

se izkazuje z oblastveno
 potrjeno fotografijo.

Smatrati je, da je stalno naseljen v svojem bivališču, ker je

a) lastnik posestva ki ga sam upravlja ali
zakupnik samostojno obratuje

b) ker ima že dalje časa svoj prislužek kakor, oziroma prispeva s svojim delom
 k pridobitku svojcev ali

c) živi že dalje časa v gospodarstvu svojcev.

Mudi se dalje časa v inozemstvu za učne namene.
iz zdravstvenih ozir.

On misli, da ima hibo:

Priloge:

Ko se je položila taksa v znesku..... za zdravniško preiskavo, se je določil zanj 19... ob..... uri.

(Podpis prosilca.)

(Podpis c. in kr. zastopniškega oblastva.)*

Nadaljevano dne..... 19...*)

Ko je storil podpisani zdravnik obljubo namesto prisega, izdaja o preiskavi prej imenovanega nabornega zavezanca (čigar identičnost se dožene vnovič*) nastopno mnenje:

Izvid se glasi torej na.....

(Podpis zdravnika.)

(Podpis nabornega zavezanca.)

Zdravniška preiskava se je izvršila v moji navzočnosti.

- a) Tudi sem se osebno prepričal, da ima navedeno hibo; ali
- b) navedene hibe ne morem spoznati; ali
- c) zoper navedeno hibo imam naslednji pomislek:

(Podpis opravitelja c. in kr. zastopniškega oblastva.)

Ker je bil preiskovanec spoznan za „Sposoben“ „Sposoben za pomožne službe kakor.....“, se mu naroča oznameniti naborno komisijo, pred katero hoče priti na nabor; za to komisijo imenuje naborno komisijo v.....

Da pride pred to komisijo, se mu določa, opozarja na drugačne kazenske posledice, dan..... 19... in se mu izroča uradno izkazno potrdilo.

(Podpis nabornega zavezanca.)

(Podpis c. in kr. zastopniškega oblastva.)

Opomnje.

1. Ime in priimek (eventualno pridevek) očeta nabornega zavezanca:.....
2. Ime in priimek ter rodbinsko ime (eventualno pridevek) njegove matere:.....
3. Bivališče roditeljev nabornega zavezanca:.....
4. (Drugačne pripomnje):.....

*) Odpade, ako se nadaljuje isti dan.

Št. . . Številka, na katero se nanaša . . .

Pošilja se

c. kr. namestništvu (deželni vladi)

v

.

., dne 19 . .

(Podpis c. in kr. zastopniškega oblastva.)

Vzorec 15

k § 64:4, oziroma 6.

Zapisnik

sestavljen.... dne.....19.. pri c. in kr.....

..... v

Navzoči podpisanci.

Prišel je avstrijski državljani

.....
rojen v letu....v....., okraj....., kronovina.....,
imajoč domovinsko pravico v....., okraj....., kronovina.....,
stanujoč v....., in prosi za odvezo, da bi mu ne bilo treba priti pred naborno
komisijo, na podstavi § 63 vojnih predpisov, I. del.

Na naboru

Zdravniško preiskani na zastopniškem oblastvu (po svoji napovedi)

doslej še ni bil

je bil nazadnje v letu....v..... in je bil pri tem spoznan.....

Naborni zavezanec

je t. u. osebno znan	se izkazuje s posebnim potnim listom, ki ga je izdal..... v.....dne.....19.., pod št.....	se izkazuje z dvema vero- jetnima pričama:	se izkazuje z oblastveno potrjeno fotografijo.
----------------------	--	---	---

Smatrati je, da je stalno naseljen v svojem bivališču, ker je

a) lastnik posestva....., ki ga sam upravlja ali
zakupnik samostojno obratuje

b) ker ima že dalje časa svoj prislužek kakor....., oziroma prispeva s svojim delom
k pridobitku svojcev ali

c) živi že dalje časa v gospodarstvu svojcev.

Mudi se dalje časa v inozemstvu za učne namene.
iz zdravstvenih ozirov.

On misli, da ima hibo:.....

Priloge:

Ko se je položila taksa v znesku za zdravniško preiskavo, in ko je podpisani zdravnik v storil obljubo namesto prisege, izdaja o preiskavi prej imenovanega nabornega zavezanca nastopno mnenje:

Izvid se glasi torej na

(Podpis zdravnika.)

(Podpis nabornega zavezanca.)

Zdravniška preiskava se je izvršila v moji navzočnosti.

- a) Tudi sem se osebno prepričal, da ima navedeno hibo; ali
- b) navedene hibe ne morem spoznati; ali
- c) zoper navedeno hibo imam naslednji pomislek:

(Podpis opravitelja c. in kr. zastopniškega
oblastva.)

Ker je bil preiskovanec spoznan za „Sposoben“, se je pro-
glasil za potrjenega in se je zaprisegel, ko sta se mu prečitata in razložila vojna člena I in V.

Na osnovano prošnjo se mu je hkratu dovolil odlog nastopa prezentne službe (desettedsenske prve vojaške izučbe) do

(Podpis nabornega zavezanca.)

(Podpis c. in kr. zastopniškega oblastva.)

Opomnje.

1. Ime in priimek (eventualno pridevek) očeta nabornega zavezanca:
2. Ime in priimek ter rodbinsko ime (eventualno pridevek) njegove matere:
3. Bivališče roditeljev nabornega zavezanca:
4. (Drugačne pripomnje.)

Št. . .

Številka, na katero se nanaša . . .

Pošilja se

c. kr. namestništvu (deželni vladi)

v

.

., dne 19 . .

(Podpis c. in kr. zastopniškega oblastva.)

1888

Vzorec 19

k § 85.

List o identičnosti,

da se dela preskušnja za enoletno prostovoljsko službo.

Za prosilca za enoletno prostovoljsko službo

 rojenega v letu 18 . . . v
 okraj, komitat
, dežela, imajočega
 domovinsko pravico v občini
 okraj
 dežela vere.

Popis osebe:

Postava	Usta
Obraz	Nos
Lasje	Posebni znaki
Oči	Govori jezike

., dne 19 . . .

Prosilčev podpis.

Uradni pečat.

Izdajajoče oblastvo.
Podpis.

Opomnja. 1. Ta list o identičnosti je pristojbine prost; preskuševalna komisija naj ga ne vrne prosilcu.

2. Oblika papirja: A.

Vstopnica*)

za prosilce za enoletno prostovoljsko službo.

Potruje se, da je I. I. (poklic), rojen v letu 18 . . .
v , okraj ,
komitat , dežela ,
imajoč domovinsko pravico v občini , okraj ,
dežela vere, stanu,
v moralnem oziru pripraven za vstop kakor enoletni prostovoljec.

Ta vstopnica ostane v veljavi tri mesce računa od dneva izdaje in, ko se je vložila prošnja, dokler traja razprava, tudi čez navedeno dobo.

V I., dne , 19 . . .

Uradni pečat.

C. kr. okrajni glavar.

Podpis.

*) Opomnja. Tistim, ki vstopijo prostovoljno, se sme izdati vstopnica samo, ako so dani pogoji § 89 : 2, drugi odstavek.

Oblika papirja: A. (Četrťinka pole.)

Vzorec 35

k § 105.

Potrdilo.

Potrjuje se, da se je (ime in priimek), rojenemu v letu 18 . . ., imajočemu domovinsko pravico v občini, okraj, dežela, potrjenemu dne 19 . . pod žrebno štev. nabornega okraja, prisodila ugodnost kakor*) po § . . . vojnega zakona, da se je torej preodkazal v nadomestno reservo.

Imenovanec (pri hraniteljih rodbin: reklamanti) ima(jo) do leta 19 . . dolžnost vsako leto v mesecu podati pri podpisanem okrajnem oblastvu pravilno opremljeni pismeni dokaz, da še obstaja zakonita pravica do gorenje ugodnosti.

Ako se to ne dokaže ali brez zadostnega opravičenja ne pravočasno, mora imenovani vojni zavezanec pričakovati, da izgubi ugodnost in da se pritegne na prezentno službeno dolžnost, ki mu je še naložena.

., dne 19

C. kr. okrajni glavar.

Uradni pečat.

Podpis.

- Opomnja.** 1. Na mestu, oznamenjenem v besedilu z *), je vpisati: Kandidat duhovskega stanu, posestnik pode-dovane kmetije, hranitelj rodbine, kmetovalec ali hranitelj rodbine, ako ni popolne zakonite pravice ali kakor učitelj**), oziroma učiteljski kandidat**).
2. To potrdilo izda pristojno politično okrajno oblastvo.
3. Oblika papirja: B. (Četrťinka pole).

**) Velja samo za prehodni čas.

Dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe

Potrdilo.

Potrjuje se, da je bil (značaj, ime in priimek)
 rojen v letu 18 . . . , imajoč domovinsko pravico v občini
 okraj , dežela
 potrjen dne 19 . . . , na podstavi § 29 vojnega zakona kakor posvečen
 duhovnik, nameščen dušni pastir, dne 19 . . .
 vzprejet v razvidnost nadomestne reserve deželne brambe.

V primeru mobilizacije (dopolnitve na vojni stalež) se lahko v obsegu svoje službene dolžnosti
 porablja za službo dušnega pastirstva za skupno oboroženo moč in mora do 31. dne decembra 19 . .
 vsako leto do 15. dne septembra dokazati, da je še v gori oznamenjenem razmerju.

. , dne 19 . . .

Službeni pečat.

Podpis.

Pojasnila

iz krstnih (rojstvenih), poročnih in mrtvaških matic o rodbini I. I., hišna štev.

v kraju I., občina I., okraj I.

[illegible]

Opomnja. 1. Najprej se navedejo oče in mati, potem otroci po starosti, od najstarejšega do najmlajšega navzdol, ne da bi se izpustil reklamiranec. Izpustiti se ne sme noben rodbinski ud, tudi tedaj ne, če živi izven rodbine ali bi bil umrl. Pri vsakem otroku je pristaviti, ali je sin ali hči, ali vnuk ali vnukinja. Ako bi rodbinski ud ne živel v rodbini, ako bi se bil izselil ali izginil, je to narediti razvidno v razpredelku opomnja, z navedbo časa, od kdaj je odsoten od rodbine — v prvih primerih tudi z navedbo bivališča.

2. Ako se zahteva za vojnega zavezanca ugodnost kakor edini vnuk, je rodbino zabeležiti v naslednjem redu:

- a) deda,
b) babico,
c) vse njune sinove in hčere z njihovimi ženami, oziroma z njihovimi moži,
d) otroke iz zakonov teh sinov in hčer.

Pod d) oznamenjene je navesti, ako pripadajo več rodbinam, vedno neposrednje po njihovih roditeljih, in sicer po določenih točke 1.

3. Ako se zahteva ugodnost za edinega zeta, je dokazati rodbinski stan tasta in reklamiranca po določilih točke 1.

4. Oblika papirja: A.

Vstopnica.

Potrjuje se, da je (ime in priimek), (poklic), rojen
v letu 1 . . . v, okraj, dežela, komitat,
imajoč domovinsko pravico v občini, okraj,
dežela, vere, stanu, v moralnem
oziru pripraven za prostovoljni vstop v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo in da ga
ne zadeva nikaka zamuda v izpolnjevanju naborne dolžnosti.

Veljavnost te vstopnice ugasne po § 133 : 3 vojnih predpisov, I. del, dne 19 . .

., dne 19 . .

C. kr. okrajni glavar.

Uradni pečat.

Podpis

Vzorec 43

k § 133.

Privolilo

za prostovoljni vstop v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

Svojemu nedoletnemu sinu (varovancu) (ime in priimek) ,
 (poklic) , rojenemu v letu 1 . . . v , okraj ,
 dežela, komitat , imajočemu domovinsko pravico v občini ,
 okraj , dežela vere, stanu,
 podeljujem dovoljenje za prostovoljni vstop v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo.

. , dne 19 . . .

Podpis očeta (varuha).

Videl! C. kr. okrajni glavar.

Uradni pečat.

Podpis.

154.**Ukaz ministrstva za deželno bran
z dne 27. julija 1912. l.,**

s katerim se izdajajo prehodna določila k zakonu
z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), s katerim se uvaja nov vojni zakon.

Na podstavi § 88 zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), s katerim se uvaja nov vojni zakon, se izdajajo v porazumu z vojnim ministrstvom nastopna prehodna določila.

I. Vobče:

Izvršitvena določila k vojnemu zakonu so obsežena v „Vojnih predpisih“, izmed katerih se izdaja I. del, 1. svezek „Predpis o dopolnjevanju skupne vojske, vojne mornarice in deželnih bramb“ z zvezkom prilog in vzorcev vred.

Ko izidejo ti predpisi, izgubé moč tista določila iz dosedanjih vojnih predpisov iz leta 1889., I. in II. del, ki so obravnavana v I. delu, 1. zvezek, novih vojnih predpisov ali so se izpremenila s tem ukazom.

Ostali deli dosedanjih vojnih predpisov ostanejo — kolikor niso razveljavljeni z novim vojnim zakonom — za sedaj še v veljavi dotlej, da se izda I. del, 2. zvezek, in II. del vojnih predpisov iz l. 1912.

Prilogi III (seznamektistih zdravilišč, oskrbovališč in vzgojevališč za umobolne, slaboumne in duševno manj vredne, ki sodelujejo v izdajanju letnih izkazov o vojnih zavezancih, odpuščenih iz oskrbe v zavodu) in V (Pregled, iz katerih vojaških teritorijalnih področij se redno dopolnjujejo vojaška krdela in zavodi skupne vojske, potem vojna mornarica), potem priloge k § 102 se izdadó pozneje. Dotlej da se izda priloga III, ostanejo še v moči določila § 92 : 7 in 8 v. p. I. iz l. 1889. namesto § 49 : 7 in 8 v. p. I. iz l. 1912.

II. Letošnji nabor.

1. Do začetka glavnega nabora naj stalne naborne komisije ravnaajo s tistimi, ki pridejo na nabor, že v zmislu novega vojnega zakona. Za

„Sposobne“ spoznane je brez ozira na sklepno številko dotičnega leta potrditi s pridržkom namembe in pridelitve.

2. Vse naborne zavezance, vpisane v naborna seznamka *A* in *B* po dosedanjem § 36 v. p. I., ni več postaviti na nabor na podstavi teh nabornih seznamkov, temveč v zmislu § 38 novih v. p. I. S temi nabornimi zavezanci se torej tudi ne ravna, kakor „da jih je postaviti na nabor izven letnega razreda in žrebne vrste“ in tudi ne kakor „da jih je postaviti na nabor v žrebni vrsti za drugimi“; pridelijo se po novem načinu porazdeljevanja (točka 8).

3. Ker se utegne v tem nabornem letu založiti potrebščina novincev s popolnoma sposobnimi, letos ne bode treba potrjevati sposobnih za pomožne službe. Gledé založbe potrebščine tistih, ki znajo pisati, in profesoristov (zlasti krojačev in čevljarjev) so merodajna določila §§ 1 : *a* do *e* in 4 priloge IV k novim vojnim predpisom I. del, 1. zvezek.

4. Z ozirom na pozni čas začetka letošnjega glavnega nabora je potrjence prideliti takoj na naboru in jim je — izvzemši neposrednje za nadomestno reservo namenjene — vročiti pozivnico in vsem potrjencem namembnico takoj na prostoru nabora.

Pozivnice naj izda za tiste, ki so prideljeni v skupno vojsko (vojno mornarico) in ki so potrjeni po delegaciji, zastopnik skupne vojske (vojne mornarice), za tiste, ki odpadejo na deželno brambo, pa zastopnik deželne brambe, sopolpiše jih naj predsednik naborne komisije in poleg pridelitve naj obsegajo dan prihoda v službovanje (točka 6) k pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu, oziroma deželno-brambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu.

Po delegaciji na nabor postavljeni in po preskušnji potrjeni dobé vsi pozivnice k stalnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, kjer izvedó, kadar pridejo v službovanje, za svojo pridelitev v skupno vojsko (vojno mornarico) ali v deželno brambo. Ako se pridelé v deželno brambo, se izročé pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

Tisti, ki so na podstavi sprednjih odstavkov prišli v službovanje k pristojnim dopolnilnim okrajnim, oziroma deželno-brambovskim dopolnilnim okrajnim poveljstvom, izvedó tam na dan prihoda, v katero krdelo so prideljeni.

5. Naborne zavezance, ki so izostali od glavnega nabora, je čim prej, ako mogoče, pred toletnim obračunom kontingentov (15. dnem novembra) postaviti na dodatni nabor.

Razen uradnih dnevor, določenih v § 58 : 3 novih v. p. I, naj se vrše dodatni nabori tudi 12. in 26. dne oktobra, potem 5. dne novembra.

Za naborne zavezance naj se vrše proti koncu septembra popreskušnje.

6. Za dan uvrstitve naj velja za leto 1912.:

- a) za enoletne prostovoljce 10. dan oktobra;
- b) za ostale potrjence 15. dan oktobra.

Za dan prihoda v službovanje se določa za leto 1912.:

- a) za enoletne prostovoljce 10. dan oktobra;
- b) za vojno mornarico, in sicer za tiste, ki so potrjeni iz dopolnilnih okrajev vojne mornarice, v tolikem številu, ki ustreza za 25 odstotkov zvišani lanski kvoti novincev, 25. dan novembra, za ostale 15. dan oktobra;
- c) za ostale potrjence — izvzemši tiste, ki so bili namenjeni naravnost za nadomestno reservo — 15. dan oktobra.

Spredaj oznamenjeni nadomestni rezervisti pridejo v službovanje ob roku (spomladi), ki se določi pozneje.

7. Določila § 41 : 1, drugi odstavek v. z. se ne uporabljajo v tem letu.

III. Obračun kontingentov za leto 1912.

S pridelitvijo potrjencev v skupno vojsko (vojno mornarico) in v deželno brambo, ki se izvrši že na naboru po določenem ključu, se doseže že porazdelitev skupnega potrditvenega uspeha na skupno vojno moč in deželno brambo v razmerju obeh novinskih kontingentov v zmislu § 36 v. z. Preostane še razdelitev števila novincev, ki se uvrste v skupno vojno moč in v deželno brambo, na posamezne naborne okraje po dejanskem uspehu nabora naborne leta 1912. v zmislu § 13 v. z. in obračun o založbi potrebščine novincev za skupno vojno moč in deželno brambo, oziroma določitev eventualnega večjega števila (ostanka) v potrebščini novincev v zmislu § 37 v. z.

Ministrstvo za deželno bran razdeli v porazumu z vojnim ministrstvom ves uspeh na naborne okraje in naredi obračun kontingentov.

V ta namen morajo dopolnilna okrajna poveljstva in politična okrajna oblastva na sklep s 15. dnem novembra 1912. l. sestaviti po en izkaz po vzorcu I in ga najkasneje do 20. dne novembra

1912. l. v dveh izvodih predložiti vojaškemu teritorialnemu poveljstvu, oziroma političnemu deželnemu oblastvu.

Sestavlja ta izkaz se morajo okrajna oblastva sporazumeti z dopolnilnimi okrajnimi poveljstvi in morda obstoječe razlike je — kolikor mogoče — odpraviti med temi oblastvi.

Na podstavi teh izkazov sestavijo vojaška teritorialna poveljstva skupen izkaz in predložijo do 25. dne novembra 1912. l. vojnemu ministrstvu en izvod in ministrstvu za deželno bran dva izvoda.

Politična deželna oblastva predložijo skupni izkaz ob istem roku ministrstvu za deželno bran v dveh izvodih.

Ministrstvo za deželno bran dožene potem, ali se je založila potrebščina novincev skupne vojske in deželne brambe ali se iz primerjanja te potrebščine z uspehom nabora, ki se da zaračunati za to, pokaže večje število ali zaostanek.

Večje število, oziroma zaostanek v kontingentih novincev skupne vojne moči in deželne brambe se porazdelita na posamezne naborne okraje po naslednjih proporcijah:

Skupno število na kontingent novincev skupne vojne moči, oziroma deželne brambe potrjenih tako, da se dadó zaračunati, je v istem razmerju k skupnemu številu nadštevilnih (zaostanka) v skupni vojni moči, oziroma deželni brambi, kakor število v nabornem okraju na novinski kontingent skupne vojne moči, oziroma deželne brambe tako potrjenih, da se dadó zaračunati, k večjemu številu (zaostanku), ki odpade na ta naborni okraj.

Po izvršenem obračunu kontingentov pošlje ministrstvo za deželno bran po en izvod primerno popolnjenega izkaza po vzorcu I vojaškemu teritorialnemu poveljstvu in političnemu deželnemu oblastvu nazaj.

Vojaško teritorialno poveljstvo dopolni po tem izkaze, ki so jih predložila dopolnilna okrajna poveljstva, in jim pošlje izvod tega izkaza.

Slično pošlje politično deželno oblastvo dopolnjen izvod okrajnim oblastvom.

Na podstavi tega obračuna kontingentov je izvršiti individualno izbiro morda pripadajočih „čezštevilnih“ po določilih naslednjega oddelka.

IV. Izbira čezštevilnih.

1. Čezštevilne naj izbira po stopnji vrednosti, da se nanje ozira, — najprej iz razlogov preživljanja

rodbine, kmetijstva, drugačnega pridobitka in izobrazbe za civilni poklic — mešana komisija.

Iz tistih, ki so torej izbrani za ozira vredne, se individualno določijo čezštevili po kategorijah z žrebom (§ 37 : 3 v. z.).

2. Za posebnega ozira vredne se navajajo v nastopnem na primer:

- a) Vojni zavezanci, ki so poklicani, da vodijo podjetje (kmetijo, obrt i. dr.), za pridobitek nesposobnega očeta (matere, deda, babice), ako je to podjetje edini preživitek rodbine, in sicer tudi tedaj, kadar pridejo v poštev drugi moški rodbinski udje, ki pa zaradi drugega poklica dokazno niso usposobljeni obratovati omenjeno podjetje za dobo prezentne službene dolžnosti vojnega zavezanca;
- b) vojni zavezanci, ki se pripravljajo za določen poklic ali se učijo umetnosti ali obrti in bi trpeli znatno škodo, ako bi to prekinili za dalje časa;
- c) ako brat ali bratje vojnega zavezanca, ki prideje v poštev, prostovoljno nadaljujejo prezentno službo v skupni vojski (vojni mornarici) ali deželni brambi (orožništvu), oziroma so se zavezali prostovoljno nadaljevati prezentno službo.

3. Zahtevati se ne more, da bi se kdo prestavil v nadomestno reservo za čezštevilmega:

- a) zaradi ženitve vojnega zavezanca in
- b) ako so se razlogi prošnje povzročili s prostovoljnim sklepom vojnega zavezanca ali njegovih svojcev z namenom, da bi se dosegla ugodnost.

4. Spredaj stoječa določila se uporabljajo tudi na pastorko, ne smejo pa se uporabljati na rejence, ki niso bili pravnoobvezno posinovljeni.

Posinovitvene pogodbe, ki so bile sklenjene šele potem, ko je vojni zavezanec stopil v črni vojski zavezano starost, praviloma ne dajejo pravice, da bi se oziralo nanje.

Postopek ob izbiranju.

1. Neposrednje potem, ko dojde dopolnilnim okrajnim oblastvom prve instance obračun novinskega kontingenta in z njim združena porazdelitev čezštevilmih po številkah in nabornih okrajih, se izberejo komisijsko čezštevili po stopnji vrednosti, da se nanje ozira.

Vojni zavezanci, ki zahtevajo, da se jim prisodi čezštevilstvo, ali njihovi svojci morajo dotične prošnje

vložiti najkasneje do 31. dne oktobra 1912. l. na pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

Za opremo teh prošenj z dokazili je slično uporabljati določila §§ 108 in 111 v. p. II iz l. 1912.

2. Došle prošnje dopolni politično okrajno oblastvo s potrebnimi poizvedbami o verjetnosti razlogov prošnje in o vrednostni, da se vpoštevajo.

Ko so poizvedbe sklenjene, je prošnje oznameniti po kategorijah, to je po stopnji vrednosti, da se nanje ozira, za

„jako ozira vredne“,

„ozira vredne“,

„manje ozira vredne“ ali

„nevredne ozira“,

jih urediti v prej imenovanem vrstnem redu ločeno za vojsko in deželno brambo in jih priloživši po en seznamek po vzorcu II poslati *in duplo* predsedniku spodaj oznamenjene komisije najkasneje do 15. dne novembra 1912. l.

Politična okrajna oblastva morajo poslati po en seznamek o tistih, ki jim je podeliti ugodnost, pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu, oziroma deželno-brambovskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, da dožene, ali niso posamezniki, ki jim je podeliti ugodnost, izločeni iz zveze dotičnega dela oborožene moči.

3. Za izbiro čezštevilmih naj se zbere komisija v stajališču dopolnilnega okrajnega poveljstva (dopolnilnega okrajnega poveljstva vojne mornarice).

Ta komisija bodi sestavljena:

A. S politične strani iz:

- a) predstojnika političnega okrajnega oblastva v stajališču dopolnilnega okrajnega poveljstva (dopolnilnega okrajnega poveljstva vojne mornarice) ali, ako je predstojnik zadržan, iz njegovega namestnika za predsednika;
- b) še enega političnega uradnika pod a) omenjenega okrajnega oblastva;
- c) političnega uradnika iz staleža ostalih političnih okrajnih oblastev, ležečih v področju dopolnilnega okrajnega poveljstva.

B. S strani skupne vojske (vojne mornarice) iz: poveljnika dopolnilnega okraja ali njegovega namestnika.

C. S strani deželne brambe iz:

poveljnika dopolnilnega okraja ali njegovega namestnika.

Od dopolnilnega okrajnega poveljstva (dopolnilnega okrajnega poveljstva vojne mornarice) in dopolnilnega okrajnega poveljstva deželne brambe je komandirati po enega podčastnika (infanterista) za pisarja.

Ako sta v kraju dve dopolnilni okrajni poveljstvi ali ako se pokaže potreba, določiti v dopolnilnem okraju več nego eno komisijo za izbiranje čezštevilnih, se postavijo te komisije in se natančneje določi delokrog teh komisij po dopolnilnih oblastvih druge instance na naročilo ministrstva za deželno bran v porazumu z vojnim ministrstvom.

Politične ude komisije naj določi politično deželno oblastvo po naročilu ministrstva za deželno bran tudi tedaj, kadar je v stojališču dopolnilnega okrajnega poveljstva samo občina s svojim ustavom ali sploh ni političnega okrajnega oblastva, ali ako spada občina s svojim ustavom k političnim okrajnim oblastvom, imenovanim v točki A. c).

V deželnobrambovskem okolišu Južne Dalmacije:

A. S politične strani iz:

udov, oznamenjenih v točki A.;

B. S strani vojne mornarice:

pomorskega častnika, ki ga določi pristanski admiralat v Puli;

C. S strani deželne brambe iz:

poveljnika dopolnilnega okraja ali njegovega namestnika.

4. Dneve uradovanja komisije naj določi predsednik tako, da je izbira čezštevilnih zanesljivo končana najdalje do 15. dne decembra 1912. l.

Komisija se zbere v uradnih prostorih dotičnega političnega okrajnega oblastva.

Vse predložene prošnje je vzeti po nabornih okrajih v razpravo in jih po komisijski presoji — pri tem odloča večina glasov petih udov komisije — po točki 2 vnovič oznameniti po stopnji vrednosti, da se ozira nanje.

Za ves dopolnilni okraj se sestavi ločeno za skupno vojsko in deželno brambo za vsako en seznamek v dveh izvodih, ki ga je sklepati po dnevih in podpisati, s tremi kategorijami po vzorcu III.

Izmed omenjenih dveh izvodov seznamkov je izročiti po en izvod dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu (dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu vojne mornarice) in dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu deželne brambe.

5. Ako je število prošenj, ki so spoznane za „jako ozira vredne“, večje nego število čezštevilnih, pripadajočih na dopolnilni okraj, se individualno do-

ložijo čezštevilni v tej kategoriji z žrebom in nadaljnje kategorije ne pridejo v poštrev.

Ako je pa število prošenj manjše, pride za ostalo število za čezštevilne v poštrev kategorija za „ozira vredne“ spoznanih prošenj druge kategorije, in sicer tako, da odloči v drugi kategoriji žreb, ako število teh prošenj presega ta ostanek.

Slično je postopati tudi eventualno s prošnjami, spoznanimi za „manj ozira vredne“, ako število pripadajočih čezštevilnih še ni izpolnjeno.

6. Žrebat je treba tako, da se zapišejo imena v dotično kategorijo vzprejetih na enake listke in se ti listki zvijejo in položijo v neprozorno posodo.

Predsednik ukrene vzdigovanje.

Predsednik obvesti dotična politična okrajna oblastva s tem, da jim pošlje en izvod s sklepom komisije popolnjenih in od nje podpisanih seznamkov ter priloži prošnje, da obvestijo prisilce.

7. Na podstavi izkazov po številkah po vzorcu IV, ki so jih predložila dopolnilna okrajna poveljstva (dopolnilna okrajna poveljstva vojne mornarice) in dopolnilna okrajna poveljstva deželne brambe, sestavijo vojaška (deželnobrambovska) teritorialna poveljstva sumarije.

Vojaška teritorialna poveljstva predložijo en sumar vojnemu ministrstvu in ministrstvu za deželno bran, teritorialna poveljstva deželne brambe pa ministrstvu za deželno bran.

8. Dokončno ukrenjeno nameambo kakor „čezštevilni“ je zabeležiti v nabornem seznamku v razpredelku 14 in v potrditvenem zapisniku v razpredelku 33 in dopolnilno okrajno poveljstvo (dopolnilno okrajno poveljstvo deželne brambe) naj nemudoma obvesti dotično vojaško krdelo (zavod), na kar odredi staležni oddelek premestitev čezštevilnega v nadomestno reservo.

V. Ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti.

A. Vobče:

V §§ 30 : 2, 31 : 8, 32 : 3 in 82, drugi odstavek v. z. (§§ 108, 110, 117 in 119 v. p. l. iz l. 1912) določeni rokovi za uveljavbo naslova ugodnosti se za leto 1912. podaljšujejo do 31. dne oktobra.

Ako se zahteva pravica do prisodbe ugodnosti po §§ 30, 31 ali 32 v. z. — brez zadostnega opravičenja — šele po 31. dnevu oktobra 1912. l., nastane

pravica do preместitve v nadomestno reservo šele o priliki prihodnje obče menjave moštva.

B. V posebnem:

1. Posvečeni duhovniki, oziroma nameščenci v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi.

V razvidnosti nadomestne rezerve skupne vojske pisane duhovnike, oziroma nameščence v dušnem pastirstvu ali v duhovski učiteljski službi je z 31. dnem decembra 1912. l. prestaviti v razvidnost nadomestne rezerve deželne brambe.

2. Posestniki podedovanih kmetij.

Z določilom § 108 : 11 v. p. I iz l. 1912. se ne izpreminja prisodba ugodnosti kakor posestnik podedovane kmetije avstrijskim, oziroma ogrskim državljanom, ki imajo v deželah svete ograde krone, oziroma v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, zemljiško posestvo, ki ustreza zakonitim določilom.

VI. Ugodnost enoletne prezentne službe.

1. S podaljšbo roka za uveljavljanje pravice do tam oznamene ugodnosti v izpolnjevanju službene dolžnosti, priznana v V. oddelku tega ukaza pod „A. Vobče“, se ne izpreminja v § 21 v. z. v točkah 1 in 2 določeni rok za dokaz pravice do enoletne prostovoljske ugodnosti.

2. Oziraje se na § 81 v. z. se določa:

a) potrjencem, katerim se po določilih § 25, prvi odstavek a) v. z. iz leta 1889. ni mogla prisoditi ugodnost enoletne prezentne službe, ker do 1. dne marca tistega leta, za katero so bili na naboru, niso mogli dokazati uspešne dovršitve dotičnega učilišča, je prisoditi ugodnost enoletne prezentne službe dodatno, ako prosijo za to in predložijo v § 89 : 5, a, b, in eventualno d v. p. I iz l. 1912. zahtevane dokaze, slično uporablja določila § 90 : 10 nazadnje oznamenjenega predpisa;

b) mornarjem po poklicu, ki do 1. dne marca tistega leta, za katero so bili potrjeni, niso mogli dokazati, da so bili eno leto vkrcani (§ 26, prvi odstavek b, v. z. iz l. 1889.), naj na njihovo prošnjo, če še niso nastopili prezentne službe v skupni vojski, oziroma v deželni brambi, v § 90 : 10 v. p. I iz l. 1912. oznamljena oblastva dodatno prisodijo ugodnost enoletne prezentne službe v vojni morna-

rici — če so fizično sposobni za to — in jih je, ako pride tako, transferirati od staležnega oddelka k mornarskemu koru;

c) ako se je aspirantu na ugodnost enoletnega prostovoljca po določilih § 65 : 9 v. p. I iz l. 1889. dovolilo ponavljati preskušnjo usposobljenosti za enoletno prostovoljsko službo, mora dopolnilno preskušnjo, ki stopi na mesto preskušnje usposobljenosti, delatina infanterijski kadetnici po določilih § 85 v. p. I iz l. 1912., ne da bi moral dokazati v § 21 : 1, tretji odstavek v. z. z dne 5. julija 1912. l. zahtevane nauke;

d) tiste enoletne prostovoljce, ki so v prezentni službi, ali tiste, ki bodo šele morali odslužiti prezentno službo, vseeno, ali so morali prezentno služiti na svoje stroške po določilih § 64 : 1, 6 ali 7 v. p. I iz l. 1889. ali so iz svojega nagiba izjavili, da so pripravljeni za to, naj staležni oddelk na njihovo prošnjo pri-pusti k službovanju na državne stroške — izvzemši enoletne prostovoljce konjištva, topničarstva na konjih in trenskega krdela in, kar se tiče priprave za ježo in preskrbe konja pri poljskem in gorskem topničarstvu;

e) enoletnim prostovoljcem, ki nastopijo prezentno službo v letu 1912., ostane še na voljo izbrati si vojaško krdelo, ako ne terjajo staležne razmere izravnave.

Za vzprejem k vojaškim krdelom poljskega in gorskega topničarstva, k telegrafskemu in železniškemu polku, potem k zdravstveni četi je tudi gledé dobe prezentne službe 1912/13 potrebno privoljenje dotičnega vojaškega krdela, oziroma poveljstva zdravstvene čete. K pešpolkom št. 4, 7, 8, 11, 14, 23, 38, 97, 99 in 102, k 1. polku tirolskih cesarskih lovcev, ter k bataljonu poljskih lovcev št. 25, nadalje k trdnjanskima topničarskima polkoma št. 1 in 4 je z ozirom na že dane velike staleže enoletnih prostovoljcev vstavljati samo tiste, ki imajo domovinsko pravico, oziroma so pristojni v vojaškem teritorialnem področju, iz katerega se redno dopolnjujejo oznamljena vojaška krdela;

f) enoletnim prostovoljcem frontne službe prezentne službene dobe 1911/12 ni treba delati obvezne preskušnje za rezervnega častnika.

Tisti, ki hočejo podati teoretski in praktični dokaz usposobljenosti za dosego šarže rezervnega častnika, morajo to storiti po dotedanjih določilih;

g) prezentno službujoče enoletne prostovoljce, ki so dolžni odslužiti drugo prezentno službeno leto, je takoj prestaviti v reservo, prav tako tudi vse tiste enoletne prostovoljce, ki so že v resnici dovršili enoletno prezentno službo;

h) že potrjenim enoletnim prostovoljcem frontne službe, ki so dobili odlog prezentne službe do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovrše 24. leto starosti, se lahko dovoli nadaljnji odlog prezentne službe po § 91 v. p. I iz l. 1912., ako dokažejo posebnega ozira vredne razmere (§ 21 : 6 v. z.);

i) vloge o enoletnih prostovoljcih frontne službe, ki so prezentno služili v prezentni službeni dobi 1911/12, je predlagati po vzorcih 29, 31 in 34 k § 103 v. p. I. iz l. 1912 ob rokovih, določenih v tem paragrafu.

VII. Druga določila.

1. Oziraje se na določila § 46 : 5 v. p. I iz l. 1912. se določa za izvršitev nabora v letu 1912., da se morajo potrjujoči vojaški zastopniki (vojske, vojne mornarice in deželne brambe) menjavati vsak dan po pridelilnem ključu; pri tem je dati v podstavo število tistih, ki res pridejo na nabor, in sicer brez ozira na to, ali se tisti, ki pridejo na nabor, po-trdē ali ne.

2. Mornarje po poklicu, ki so bili potrjeni v de-želno-brambovskem okolišu Južne Dalmacije, ter ljudi, ki so sicer po svoji obrti vajeni morja, je prideljevati edino le v vojno mornarico.

3. Gledē prevzetja vojaških oddelkov kobilar-niške branše po upravi deželne brambe se izdadō posebna vodila.

4. Na mesto dosedanjega predpisa za zdrav-niško preiskavo vojnih zavezancev stopi priloga II k v. p. I iz l. 1912.

5. Seznamki po § 126 v. p. I iz l. 1912 (vzorec 41) se morajo letos poslati pristojnim politič-nim okrajnim oblastvom do konca oktobra, nazaj poslati pa se morajo dopolnilnim okrajnim poveljstvom oziroma dopolnilnim okrajnim poveljstvom deželne brambe do konca decembra.

6. Predložba vlog po §§ 153 in 154 v. p. I iz l. 1889. se za leto 1912. zaukaže o priliki.

Georgi s. r.

155.

Ukaz ministra za deželno bran v porazumu z ministrom za bogo- častje in nauk z dne 18. julija 1912. l.,

s katerim se izvršujē § 82 zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128) določajo tista ozemlja, v katerih je sedaj pomanjkanje učiteljev.

Izvršujē § 82 zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), s katerim se uvaja nov vojni zakon, se določajo za ozemlja, v katerih je sedaj po-manjkanje učiteljev, vojvodina kranjska, poknežena grofija goriška in gradiščanska, mejna grofija istrska, poknežena grofija tirolska, kraljevina gališka in vladimirska z veliko vojvodino krakovsko, vojvodina bukovinska in kraljevina Dalmacija.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Georgi s. r.

Hussarek s. r.

